

◆ дивовижні світи ◆

Діана Вінн Джонс

Повітряний замок

З англійської переклав
Андрій Поритко

Львів
Видавництво Старого Лева
2018

УДК 821.111-93
ББК 84 (4БЕЛ)
Д 42

Серія “Дивовижні світи” заснована
Видавництвом Старого Лева
у 2007 році

Розділ перший, у якому Абдулла стає власником килима

На східному базарі торгує килимами юнак на ім'я Абдулла. Якось йому до рук потрапив справжній скарб – килим-самоліт, який переносить його до красуні-принцеси. Юнак закохується в принцесу, однак його кохану викрадає грізний див, а на самого Абдуллу починають полювання слуги султана. Карколомні пригоди Абдулли до останньої сторінки тримають у напрузі. А на читачів чекають приємні несподіванки і зустрічі з героями попередньої книги Діани Вінн Джонс “Мандрівний Замок Хаула”, зокрема із Софі, чарівником Хаулом і вогняним демоном Кальцифером.

CASTLE IN THE AIR © Diana Wynne Jones 1990

This edition is published by arrangement
with Laura Cecil and The Van Lear Agency LLC

© Андрій Поритко, переклад, 2009
© Романа Романишин, Андрій Лесів, обкладинка та форзац, 2018
© Видавництво Старого Лева, українське видання, 2009
© Видавництво Старого Лева, Серія “Дивовижні світи”, 2007

Всі права застережено

ISBN 978-966-2909-42-5

Далеко на південь від Інгарійських земель, у Рашпутських султанатах, у місті Занзібі жив собі молодий торговець килимами на ім'я Абдулла. І, як це часто трапляється з торговцями килимами, був він зовсім не багатий. Батько не покладав на нього ніяких надій, а тому відписав йому у заповіті дуже небагато грошей. Батьківської спадщини вистачило тільки на скромний намет у північно-західному закутку Базару та на сякий-такий товар. Уся решта грошей і чудова крамниця з розкішними килимами у самісінькому центрі Базару відійшли до родичів першої батькової дружини.

Ніхто так і не пояснив Абдуллі, чому, власне, в ньому розчарувався батько. Це якось було пов'язано з віщуванням, що його батько Абдулли почув зразу після народження сина. Одначе про що говорилося у цьому пророцтві, Абдулла не знав, а з'ясувати – лінувався. Натомість ще навіть будучи зовсім малим, Абдулла часто нестримно фантазував, уявляючи, що би це могло бути. У мріях Абдулла бачив себе загубленим сином можновладного правителя – наприклад, ясновельможного

князя, – із чого, звичайно, незаперечно випливало, що його батько насправді його батьком не був. Поринати у такі мрії – майже завжди – однаково, що будувати повітряні замки, Абдулла прекрасно це розумів. До того ж, усі довкруги раз у раз повторювали, що він – викапаний батько. Дивлячись у дзеркало, він бачив, що не кажи, а таки вродливого парубка з подовгуватим лицем і орлиним носом, і йому думалося, що він таки справді як дві краплі води схожий на батька замолodu, з тією лише різницею, що в батька на той час уже були розкішні вуса, тоді як Абдулла ще й дотепер щоранку зішкрябував зі своєї верхньої губи шість волосків, щоправда, не втрачаючи надії на те, що вже незабаром їх суттєво побільшає.

Як на зло, всі навкруги раз у раз повторювали ще одну річ, а саме: що характер Абдулла успадкував від своєї матінки – другої дружини батька. Вона була жінка боязка, мрійлива, а відтак чомусь усі думали, що вона ну зовсім нікчемна. Щоправда, Абдулла цим майже не переймався. Торговець килимами має відносно небагато можливостей виявити свою відвагу – що загалом Абдуллу дуже навіть влаштувало. Отож, намет у нього був хоч і невеличкий, але розташований доволі вдало: зовсім не далеко від Західних кварталів, де у величезних будинках, оточених розкішними садами, жили багатії. І, що ще краще, саме з цього боку на Базар зазвичай приходили майстри-килимарі, які прибували в Занзіб через пустелю на півночі. Звичайно, і майстри-килимарі, і багатії прямували до солідних крамниць у центральній частині Базару, однак біля

намету молодого торговця килимами вони зупинялися напрочуд часто, тим більше що цей молодий торговець кидався їм навперейми, надзвичайно чемно і неймовірно вишукано пропонуючи вкрай привабливі угоди та всілякі знижки.

А відтак Абдуллі доволі часто вдавалося купувати найкращі килими, поки їх ніхто не бачив, випереджуючи всіх інших торговців, і вигідно їх перепродавати. У вільний від купівлі-продажу час він сидів у своєму наметі, бив байдики та споруджував повітряні замки, і ці два заняття йому страшенно подобалися. Чесно кажучи, життя Абдулли затьмарювали тільки родичі першої батькової дружини, які раз на місяць незмінно навідувались у намет до молодого торговця килимами, щоби звернути його увагу на численні огріхи.

– Ти ж нічого не заощаджуєш зі свого прибутку! – розкричався на Абдуллу одного чудового доленосного дня син брата першої батькової дружини Хакім (якого Абдулла недолюблював).

Абдулла пояснив, що коли йому вдається отримати прибуток, то на ці гроші він зазвичай купує гарний килим. Отож, хоча він вкладає весь прибуток у товар, зате цей товар стає дедалі кращим. А на життя йому вистачає. Крім того, – адже він уже не раз казав про це батьковим родичам – більше йому наразі й не потрібно: він же іще не одружений.

– Але ти вже мав би бути одружений! – закричала сестра першої дружини батька Абдулли Фатіма (яку Абдулла недолюблював іще сильніше). – Я вже не раз казала і знову скажу: такому, як ти, молодикові вже

пора би мати не менше двох дружин! – і, оскільки просто висловитися з цього приводу Фатімі було замало, вона заявила, що цього разу особисто займеться пошуками дружин для Абдулли. Почувши це, Абдулла нажахано затремтів.

– Ну, а я тобі скажу, що чим коштовніший у тебе товар, тим певніше тебе пограбують, або й гірше: може статися пожежа, і тоді ти втратиш геть усе! Чи ти про це хоч думав? – пробурчав син дядька першої дружини батька Абдулли Ассіф (цього чоловіка Абдулла ненавидів сильніше, ніж перших двох, разом узятих).

Абдулла запевнив Ассіфа, що завжди спить у наметі, а зі світильниками поводить ся вкрай обережно. На що Хакім, Фатіма й Ассіф – родичі першої дружини його батька – всі разом похитали головами, поцокали язиками і вийшли з намету. Зазвичай це означало, що вони дали йому спокій на найближчий місяць. Абдулла полегшено зітхнув і знову поринув у свої фантазії.

До певного часу його мрії були продумані до найменших подробиць. У мріях Абдулла був сином могутнього князя, що жив у далекій східній країні, такій далекій, що в Занзібі навіть і не здогадувались про її існування. Але у два роки Абдуллу викрав лютий розбійник на ім'я Кабул Акба. У Кабула Акби був гачкуватий ніс, схожий на дзьоб хижого птаха, а в ніздрі він носив золоте кільце. Крім того, у нього був інкрустований сріблом пістоль, яким він погрожував Абдуллі, а в тюрбані полум'янів криваво-червоний самоцвіт, який давав його власникові понадлюдські властивості. Малий Абдулла так боявся Кабула Акби, що втік від нього

в пустелю, де його і знайшов чоловік, якого він став називати своїм батьком. Щоправда, фантазії Абдулли не враховували того незаперечного факту, що батько Абдулли ніколи в житті не бував у пустелі: навпаки, він постійно повторював, що кожен, хто наважується вийти за межі Занзіба, безумовно, несповна розуму. Проте Абдулла чітко уявляв собі кожний страхітливий дюйм цього проходу пустелею: і як йому несамовито пекло у підодшви, і як пересохло в роті, і як розболілися ноги, поки він не набрів на доброго торговця килимами. Між іншим, палац, звідки його викрали, він також бачив надзвичайно докладно: і тронний зал із колонами, вимощений зеленим порфіром, і жіночу половину, і кухню; і все це вражало несказанною розкішшю. На даху палацу було сім куполів, критих кованим золотом.

Однак із часом мрії зосередилися в основному на принцесі, з якою Абдуллу заручили відразу після народження. Вона була не менш знатного роду, ніж сам Абдулла, і за роки його відсутності виросла у казкову красуню з правильними рисами лиця і з величезними темними очима, вкритими паволокою. Жила вона в палаці, такому ж розкішному, як і палац Абдулли. До палацу вела алея, уздовж якої височіли ангельської краси статуї, а вхід знаходився за анфіладою із семи мармурових двориків, у кожному з яких струменів фонтан – що далі, то коштовніший і пишніший, починаючи від хризолітового й закінчуючи платиновим, інкрустованим смарагдами.

Але саме того дня Абдулла зненацька зрозумів, що все це не надто його влаштує. Це почуття часто

виникало в нього після візитів родичів першої батькової дружини. Йому раптом спало на думку, що пристойний палац повинні оточувати прекрасні сади. Сади Абдулла любив, хоча майже нічого про них не знав. В основному його знання про сади ґрунтувалися на парках Занзіба – з їхніми повитоптуваними газонами і нечисленними квітами. У цих парках Абдулла, шукаючи прохолоди, не раз проводив обідню пору, якщо міг собі дозволити заплатити сусідові, одноокому Джамалові, аби той доглянув за наметом. У Джамала був лоток із печеним м'ясом – і за мідяк чи два він прив'язував перед входом до намету Абдулли свого пса. Абдулла розумів, що вифантазувати належний сад він не в змозі, але, оскільки абсолютно все, без винятку, було краще, ніж думати про двох дружин, яких намагалася знайти йому Фатіма, він поринав у мрії – а значить, у тінисту зелень, в напоєні пахоцями глухі закапелки садів своєї принцеси.

Цього разу Абдулла також поринув у мрії – ну, майже поринув. Бо не встиг Абдулла добре замріятись, як його повернув до дійсності розкошланий високий і брудний чоловік із дуже потертим килимом.

– Чи купуєш ти килими на продаж, о нащадку великого роду? – злегка поклонившись, запитав незнайомиць.

Як на того, хто хоче продати килим у Занзібі, де продавці й покупці спілкуються між собою якомога вишуканішою та квітчастою мовою, манери цього чоловіка були занадто сухі. Правда, Абдулла й без цього був надзвичайно сердитий, адже усі його мрії розсипалися

на порох, не витримавши напору прикрої дійсності. Тому він стримано відповів:

– Так, я справді купую килими, о падишаху пустелі. Чи ти бажаєш щось купити в мене, жалюгідного торговця?

– Купити, о володарю купи циновок? – перепитав незнайомиць.

“Циновок?!” – подумки обурився Абдулла. Це була образа. Один із килимів, виставлених перед наметом Абдулли, був напрочуд рідкісний – з гаптованим рослинним орнаментом, привезений із самої Інгарії (чи то пак Очінстану, як цю країну називали в Занзібі), а всередині намету знайшлися би щонайменше два килими, з Інхіко та з Фарктану, що ними і сам султан не погребував би прикрасити якусь із невеликих кімнат свого палацу.

Але висловити цього вголос Абдулла, звичайно, не міг. Занзібські правила доброго тону не дозволяють розхвалювати самого себе. Замість цього Абдулла більш ніж стримано вклонився.

– Можливо, серед моїх убогих і невибагливих запасів знайдеться те, що ти шукаєш, о перлино серед подорожніх, – сказав він, окинувши при цьому критичним поглядом запилюжений плащ незнайомця, іржаву сережку в його ніздрі та подерту куфію в нього на голові.

– Вони більш ніж невибагливі, о великий продавцю циновок, – погодився незнайомиць. Він махнув рукою з потертим килимом у бік Джамала, який, весь у синіх клубах пропахлого рибою диму, смажив кальмарів. –

Невже достойна якнайповажнішої поваги діяльність твого сусіда не впливає згубно на твої склади, обтяжуючи їх стійким ароматом смаженого восьминога? – поцікавився він.

У глибині душі Абдулла аж закипів від люті, а тому йому довелося улесливо скласти долоні, щоб хоч якось цю свою лють приховати. Говорити про такі речі взагалі не прийнято. А легкий запах кальмарів, можливо, тільки пішов би на краще тій ганчірці, яку йому намагається втелючити незнайомец, подумав Абдулла, розглядаючи бурий, потертий килимок у руках співрозмовника.

– Твій покірний слуга ретельно обкурює дорогоцінними пахощами все, що є у його наметі, о князю мудрості, – мовив він. – Можливо, попри воістину всепереможну чутливість твого незрівнянного носа, ти все-таки дозволиш своєму покірному слугі продемонструвати свій товар?

– Аякже, о ліліє серед скумбрій, – зморщив носа незнайомец. – Інакше чого б то я стирчав тут стільки часу?

Абдулла знехотя розсунув заслони й запросив незнайомця до намету. Там він запалив світильник, який звисав із центральної жердини, але, прийнявши, вирішив, що дорогоцінні пахощі на цього чоловіка витрачати не варто. У наметі ще зберігся досить сильний аромат учорашніх пахощів.

– Що ж за безцінний витвір ти збираєшся розгорнути перед моїми недостойними очима? – недовіркою поцікавився він.

– Ось цей, о перепродувачу скарбів! – відповів чоловік – і одним невловимим і хитромудрим рухом руки спритно розстелив килим по підлозі.

Абдулла теж так умів. Торговці килимами чудово знають усі ці штучки. Тому враженим Абдулла не був. Він сховав руки в рукави, демонструючи покірну стриманість, і оглянув товар. Килим був невеликий. Розгорнутим він здавався ще більш зачовганим, аніж Абдуллі здавалося спочатку, хоча орнамент і справді виглядав дуже по-особливому – або виглядав би, якби не був настільки затертим. Те, що від цього орнаменту залишилося, було страшенно брудне, а краї килима геть пообтріпувалися.

– На жаль, за цю найрозкішнішу із циновок бідний купець здатний викласти не більше ніж три мідяки, – заявив Абдулла. – І навіть це буде величезною наругою для мого бідного гаманця. Часи нині важкі, о володарю безлічі верблюдів. Чи прийнятна для тебе така ціна?

– Я прошу п'ятсот, – сказав незнайомец.

– П'ятсот чого? – уточнив Абдулла.

– Золотих монет, – відповів незнайомец.

– Повелитель усіх розбійників, що промишляють грабежем у пустелі, либонь, жартує, – зареготав Абдулла. – Чи, може, на його думку, у моєму скромному наметі немає нічого, крім запаху смажених кальмарів, а тому він хотів би забратися звідси геть і знайти заможнішого покупця?

– Ще не дуже хочу, – відповів незнайомец. – Хоча, якщо тобі нецікаво, я, напевно, піду, о сусіде копчених оселедців. Бо, як на те пішло, килим цей – чарівний.

Щось таке Абдулла чув уже не раз. Він поклонився, склавши на грудях руки, заховані у рукавах.

– Кажуть, начебто килими мають численні й різноманітні достойні якості і властивості, – погодився він. – Яка ж із них притаманна ось цьому, на думку поета пісків? Можливо, він вітає власника, коли той повертається до свого намету? Чи, може, приносить мир у домівку? Або, можливо, – сказав він, багатозначно торкнувши обтріпаний край носакон туплі, – має властивість ніколи не старіти?

– Він літає, – сповістив незнайомиць. – Він летить туди, куди йому наказує летіти власник, о найжалюгідніший з убогих телепнів.

Абдулла підняв погляд на похмуре лице незнайомця, на якому пустеля проорала глибокі зморшки. Той усміхнувся – і зморшки стали ще глибшими. Абдулла зрозумів, що цей чоловік не подобається йому навіть більше, ніж син дядька першої батькової дружини.

– Тобі доведеться переконати мене, недовірка, – промовив він. – Якщо килим пройде відповідне випробування, о повелителю брехні, тільки тоді ми зможемо укласти угоду.

– Прошу дуже, – сказав високий незнайомиць і ступив на килим.

У цю мить на лотку з печеним і смаженим м'ясом по сусідству здійснювався шарварок – один із тих, що повторювалися день у день. Напевно, вуличні хлопчачки знову примудрилися поцупити трохи смажених кальмарів. Так чи інакше, пес Джамила розгавкався, різні люди, а серед них і Джама, розкричалися, однак грукіт

сковорідок і шипіння гарячого жиру заглушили і одне, і друге.

Шахрайство в Занзібі – це спосіб життя. Абдулла не дозволив собі ні на мить відволіктися від незнайомця з його килимом. Не виключено, що цей чоловік підкупив Джамила спеціально для того, щоби відвернути увагу Абдулли. До того ж, незнайомиць згадував Джамила настільки часто, що Абдуллі почало здаватися, ніби той весь час має його на думці. Абдулла не зводив очей з високої фігури, а особливо – з брудних ніг на килимі. Однак краєм ока він все-таки спостерігав і за лицем незнайомця – а відтак побачив, що в нього заворушилися губи. Чуйні вуха Абдулли, незважаючи на страхітливий рейвах по сусідству, вловили слова “два фути вгору”. За тим, як килим плавно злетів з підлоги і завмер на рівні колін Абдулли, так що поношена кувія на голові незнайомця ледь не торкнулася верху намету, Абдулла спостерігав ще уважніше. Він перевіряв, чи знизу нема якихось потайних підпорок. Він поводив рукою у повітрі, щоби упевнитися, чи не приладнані до верху які-небудь невидимі шнури. Він узявся за світильник і похитав його з боку в бік, щоби посвітити і на килим, і під нього.

Поки Абдулла перевіряв усе це, незнайомиць стояв на килимі, схрестивши руки на грудях і сяючи усмішкою.

– Ну, тепер бачиш? – запитав він. – Тепер я переконав тебе, о найнедовірливіший з недовірків? То що, я в повітрі чи ні?

Йому доводилося кричати. Зовні оглушливо галасували.

Абдуллі довелося визнати, що килим, очевидно, таки справді висить у повітрі без будь-якої видимої опори.

– Я майже задоволений! – крикнув він у відповідь. – А тепер, щоби я справді в усьому переконався, тобі треба зійти на підлогу, а мені – піднятися на твоєму килимі!

– Для чого б це? – насупився незнайомиць. – Що всі інші твої чуття можуть додати до свідчення твоїх очей, о драконе сумнівів?

– А раптом цей килим привчений до твого голосу? – закричав Абдулла. – Як деякі собаки!

Пес Джамала зовні заходився гавкотом, так що це спало на гадку Абдуллі якось само собою. Пес Джамала кусав кожного, хто намагався до нього наблизитися, крім самого Джамала.

Незнайомиць зітхнув.

– Опустись, – звелів він, і килим плавно опустився на підлогу. Незнайомиць зійшов з нього й, уклонившись Абдуллі, кивнув на килим. – Він у твоєму розпорядженні, перевіряй, о шейху проникливості.

Абдулла з помітним хвилюванням ступив на килим.

– Піднімися на два фути, – наказав або радше проревів він.

Судячи з криків, тепер до крамнички Джамала збіглася вся міська сторожа. Стражники бряжчали зброєю і, перекрикуючи усіх, вимагали, щоб їм негайно пояснили, у чім річ.

Килим Абдуллу послухався. Він злетів на два фути так плавно, що в Абдулли кевкнуло в животі. Абдулла поквапливо сів. Сидіти на килимі було неймовірно зручно – немов у дуже туго натягнутому гамаку.

– Мій несамовито загальмований розум схиляється до того, аби тобі повірити, – зізнався він незнайомцеві. – То скільки ти просиш, о взірцю щедрості? Двісті срібних?

– П'ятсот золотих, – поправив його незнайомиць. – Накажи-но килиму спуститися, і ми все обговоримо.

– Ляж на підлогу, – наказав Абдулла килиму – і килим так і вчинив, позбавивши Абдуллу останніх підозр, що, може, коли Абдулла вперше ступив на килим, незнайомиць устиг щось промурмотати, та його слова заглушив галас по сусідству. Абдулла схопився на ноги, і вони почали торгуватися.

– У моєму гаманці лише сто п'ятдесят золотих, – мовив він, – та й то – якщо я повністю його витрушу і понишпорю по всіх його швах.

– Що ж, тоді можеш виїняти інший гаманець чи навіть понишпорити під матрацом, – відповів незнайомиць, – тому що межа моєї щедрості – чотириста дев'яносто п'ять золотих, а дешевше я не продам цей килим навіть за крайньої нужди.

– Що ж, я міг би дістати ще сорок п'ять золотих з підметки моєї лівої туфлі, – відповів Абдулла, – і це жалюгідні рештки мого колишнього багатства, які я приберіг на випадок виняткових обставин...

– Подивися ще в правій туфлі, – порадив незнайомиць. – Чотириста п'ятдесят.

І так далі. Через годину незнайомиць покинув намет із двомастами десятма золотими, зробивши Абдуллу щасливим власником справжнісінького – нехай і трохи потертого – килима-самольота. При цьому Абдулла якось ніяк не міг повірити своєму щастю. Він не міг уявити, щоби хтось – хто завгодно, нехай навіть пустельник-аскет, розлучився зі справжнім килимом-самольотом, нехай і пошарпаним, менше ніж за чотири сотні золотих. Адже це така корисна річ – це краще за верблюда, адже годувати килим не потрібно, – а ціна доброму верблюдові чотириста п'ятдесят золотих, і не менше!

Тут мусив критися якийсь підступ. Абдулла навіть чув про один такий трюк. Зазвичай його проробляли з кіньми або собаками. Приходить хтось – і неймовірно дешево продає довірливому селянинові або ж мисливцеві воістину чудову тварину, пояснюючи, що робить це тому, що опинився на межі голодної смерті. Щасливий селянин (або ж мисливець) на ніч поміщає коня у стайню (або пса – у псарню). До ранку тварина втікає, оскільки її навчили вислизати з вуздечки (чи то з нашійника) і тієї ж ночі повертатися до хазяїна. Абдуллі подумалося, що достатньо слухняний килим також можна навчити чогось подібного. Тому, перш ніж покинути намет, Абдулла ретельно обернув килим довкола однієї з жердин, які підпирали намет, і обмотав його цілим клубком мотузки, кінці якої прив'язав до залізного кілочка в кутку.

– Думаю, тобі буде нелегко звідси виплутатися, – сказав він килимові й пішов подивитися, що ж там коїлось у Джамала.

У Джамала вже все було тихо і прибрано. Сам Джамал сидів за прилавком, скорботно обіймаючи пса.

– Що трапилося? – запитав Абдулла.

– Ці злодійкуваті хлопчиська покрали мені всіх кальмарів, – поскаржився Джамал. – Усе, що я наготував на цілісінський день, – пропало, позатоштуване в пилюку!

Абдулла був такий задоволений покупкою, що дав Джамалові два срібняки на нових кальмарів. Джамал просльозився від вдячності й обняв Абдуллу. Пес Джамала не тільки не став кусати Абдуллу, а навіть лизнув йому руку. Абдулла заусміхався. Життя здавалося йому прекрасним. Посвистуючи, він пішов смачно повечеряти, а пес залишився сторожувати намет.

І тільки коли вечір залив червоним світлом куполи й мінарети Занзіба, Абдулла повернувся в намет, як і раніше, посвистуючи, леліючи плани продати килим самому султанові за неймовірну ціну. Килим був на місці. “А чи не краще буде знайти підхід до великого візира, – думав Абдулла, умиваючись. – І чи не забажає візир подарувати килим султанові? Тоді можна буде попросити за килим ще більше...” При думці про те, яким дорогим стає його килим, Абдулла згадав про коней, навчених утікати зі стаєнь, і знову розхвилювався. Переодягаючись до сну, Абдулла раптом виразно уявив, як килим випручується з пут і летить геть. Килим був старий і надзвичайно звинний. Напевно, у нього дуже непоганий вишкіл. Він, мабуть, міг би вислизнути з-під мотузки. А якби й не зміг, однаково ця думка тепер не дасть Абдуллі заснути аж до світанку.

Врешті-решт Абдулла обережно розрізав мотузку й розстелив килим на стосі найцінніших циновок, який завжди слугував йому постіллям. Потім Абдулла натягнув нічний ковпак (це було необхідно, тому що вночі з пустелі дув холодний вітер і в наметі гуляли протяги), вкрився ковдрою, загасив світильник і заснув.

Розділ другий, у якому Абдуллу сплутали з молодою дівчиною

Він прокинувся і виявив, що лежить на пагорку (як і раніше, на килимі) у саду, прекраснішому за найрозкішніший з-поміж тих, які він будь-коли собі уявляв.

Абдулла був упевнений, що це сон. Це ж був якраз той сад, що його Абдулла намагався уявити собі саме тоді, коли йому так грубо перешкодив незнайомиць із килимом. Місяць, який світив згори, був майже повним. Він плив у небесах, заливаючи густим, білим як молоко світлом сотні дрібнесеньких запахущих квітів у траві навколо килима. На деревах усюди висіли круглі жовті ліхтарики, і їхнє сяйво розсіювало густі чорні тіні – там, куди не сягало проміння місяця. Абдулла вирішив, що ліхтарики на деревах – це дуже гарна ідея. Там, де жовтаве і біле світіння змішувалися, за галявиною, на якій лежав Абдулла, було видно галерею з густого плюща, який тримався на витончених колонах, а звідкись здалеку долинали дзюркотання невидимої води. Це дзюркотання навівало думки про воістину божественну прохолоду, а відтак Абдулла піднявся й вирушив на пошуки джерела. Він пішов через

галерею, і на всьому шляху його лица пестливо торкалися зірчасті квіти, білосніжні, тендітні, вони, наче іскри, дрібно спалахували у місячному світлі, а інші, схожі на дзвоники, наповнювали нічне повітря щонайп'янкішим і щонайніжнішим ароматом. Як у сні, Абдулла погладив пелюстки величезної лілії і пішов до чудової долини чайних троянд. Ніколи раніше йому не снився такий пречудовий сон.

За густими, схожими на папороть кущами, рясно всіяними краплинами роси, Абдулла нарешті побачив, звідки саме долинали оте дзюрчання. Виявилось, що це скромний мармуровий фонтан посередині іншої галявины, залитої світлом гірлянд невеличких ліхтариків, розвішаних по кущах, від чого струмені води здавалися дивовижними півмісяцями – срібними й золотими. Абдулла в захваті кинувся до фонтана.

Тепер тільки одного-єдиного не вистачало йому для цілковитого щастя, і, як то буває в найпрекрасніших снах, у цьому саду виявилось навіть оте одне-єдине. Галявиною назустріч йому йшла, м'яко ступаючи босими ніжками по густій траві, неймовірно вродлива дівчина. Майже невагомі шовки, з яких було пошите її вбрання, не приховували того, наскільки вона струнка і водночас зовсім не худа – точнісінько як принцеса, про яку марив Абдулла. Коли ж дівчина наблизилася ще трохи, Абдулла побачив, що личко в неї не настільки правильне й овальне, яким мало би бути личко його вимріяної принцеси, і що у її величезних темних очах нема ані сліду паволоки. Навпаки, вони дивилися на нього страшенно зацікавлено. Абдулла швиденько вніс

у свої мрії відповідні поправки, оскільки дівчина була ну дуже, дуже гарна. А коли вона заговорила, виявилось, що її голос відповідає усім його мріям: він був дзвінкий і веселий, як дзюркіт фонтана, і водночас рішучий і категоричний.

– Ти що, новий різновид служниці? – запитала дівчина.

Абдулли подумалося, що у снах часто задають такі дивні питання.

– Ні, о шедевре моєї уяви, – відповів він. – Знай, що насправді я загублений син чужоземного принца...

– Ага, – кивнула вона. – Тоді це зовсім інша річ. Чи значить це, що ти не така сама жінка, як я?

Абдулла, дещо здивований, втупився очима в дівчину своєї мрії.

– Я не жінка! – вигукнув він.

– Точно? – запитала вона. – Адже на тобі сукня.

Абдулла опустил погляд – і, як це часто буває уві сні, виявив, що це таки дійсно так: на ньому була його довга нічна сорочка.

– Це таке наше чужоземне вбрання, – поквапливо сказав він. – Моя батьківщина – дуже далеко звідси. Запевнюю тебе, я чоловік.

– Ні, – твердо заперечила дівчина. – Ти не можеш бути чоловіком. Ти виглядаєш зовсім не так. Чоловіки вдвічі грубіші від тебе у поясі, а на животі у них жир, який називається черевцем. Лице в чоловіків усуніть вкрите сивим волоссям, а на голові в них гладенька лискуча шкіра. А в тебе на голові – волосся, як у мене, а на лиці волосся майже немає!

Коли ж Абдулла не без обурення торкнувся шести волосків на верхній губі, дівчина поцікавилася:

– Може, у тебе під шапкою також гола шкіра?

– Звісно, що ні! – вигукнув Абдулла, який вельми гордився своєю густою хвилястою шевелюрою. Він підняв руку й скинув з голови убір, який виявився нічним ковпаком.

– Гм, – сказала дівчина. На її гарненькому личку з'явився замислений вираз. – У тебе волосся майже таке ж гарне, як і в мене. Нічого не розумію.

– І я, мабуть, теж, – погодився Абдулла. – Невже тобі не доводилося бачити хоч декількох різних на вигляд чоловіків?

– Звичайно, не доводилося, – відповіла дівчина. – Не говори дурниць! З чоловіків я бачила тільки свого батька! Зате його я бачила стільки, що, як не крути, а на чоловіках я таки знаюся!

– А... хіба ти ніколи не виходила з дому? – розгублено запитав Абдулла.

Дівчина розсміялася:

– Але ж зараз я зовсім не в домі! Це мій нічний сад. Батько звелів розбити його, щоби сонце не звело нанівець мою вроду.

– Я хотів сказати – чи ти не виходиш у місто, подивитися на людей? – уточнив Абдулла.

– Щиро кажучи, наразі ні, – зізналася дівчина. Вочевидь, ця думка її стривожила. У кожному разі, дівчина відвернулася й присіла на край фонтана. Знову глянувши на Абдулла, вона продовжила: – Батько говорить, що коли я вийду заміж, то зможу іноді виходити

в місто, якщо, звичайно, чоловік не буде проти, тільки це вже буде зовсім інше місто. Батько хоче видати мене за принца з Очінстану. Але доти, ясна річ, мені не можна виходити за межі цих стін.

Абдуллі вже доводилося чути, що деякі багатії в Занзібі тримають своїх дочок – і навіть дружин – у своїх розкішних будинках мало не як в ув'язненні. Він не раз палко прагнув, щоб хто-небудь отак ув'язнив і Фатіму, сестру першої дружини його батька. Однак зараз, у цьому сні, йому здавалося, що такий звичай абсолютно безпідставний, а стосовно настільки чарівної дівчини – ще й несправедливий. Тільки подумати – вона навіть не знає, як виглядає нормальний молодий чоловік!

– Вибач, що я про це запитую, але хіба цей очінстанський принц – не пристаркуватий і досить-таки бридкий? – поцікавився він.

– Ну... – невпевнено мовила дівчина. – Батько каже, що принц зараз у розквіті сил, як і він сам. Але я думаю, що тут уся річ у звіриній природі чоловіків. Батько каже, що якщо який-небудь чоловік углядить мене до того, як мене побачить очінстанський принц, то відразу закохається й викраде мене, а це, природно, зруйнує всі плани мого батька. Батько каже, що ледь не всі чоловіки – звірі. Ти звір?

– Анітрішечки! – запевнив її Абдулла.

– Я так і подумала, – кивнула дівчина і замислено подивилася на нього. – Мені також здається, що ти не звір. І якраз це переконує мене, що насправді ти не чоловік.

Очевидно, ця дівчина належала до тих упертих людей, які, раз уклавши якусь теорію, вже ніколи від неї не відступаються. Подумавши хвилику, вона запитала:

– А чи не могло статися так, що твоя сім'я з якоюсь причин виростила тебе, нічого не знаючи про твою істинну природу?

Абдулли сильно кортіло зауважити, мовляв, хто б говорив, але оскільки це було би вкрай нечемно, він просто покрутив головою, думаючи, як це люб'язно з її боку – тривожитися про нього, і що ця тривога робить її чарівне личко іще гарнішим.

– Мабуть, це якось пов'язано з тим, що ти походиш з далекої країни, – вирішила вона, а тоді поплескала долонькою по мармуровій облямівці фонтана поруч із собою. – Присядь-но тут, коло мене, і розкажи мені, яка вона.

– Спочатку скажи мені своє ім'я, – попросив Абдулла.

– Ой, воно таке дурне, – зніяковіла дівчина. – Мене кличуть Квітка-в-Ночі.

Абдулла подумав, що для дівчини його мрії кращого годі й бажати.

Він благоговійно глянув на неї.

– А мене звати Абдулла, – сказав він.

– То тобі навіть дали чоловіче ім'я! – обурено закричала Квітка-в-Ночі. – Ану, сідай-но і негайно все мені розкажуй.

Абдулла присів на вологий мармур поруч із нею – і подумав, що сон його з якогось дива надзвичайно правдоподібний. Камінь був справді холодний. Бризки

з фонтана намочили його нічну сорочку, а солодкавий аромат трояндової води, який долинав до нього від Квітки-в-Ночі, цілком реалістично зміщувався з пахощами квітів у саду. Але це був сон, а отже, мрії Абдулли ставали тут чистісінькою правдою. Тому Абдулла розповів дівчині про палац, у якому жив, будучи принцом, і про те, як його викрав Кабул Акба, і про те, як йому вдалося втекти в пустелю, де його знайшов торговець килимами.

Квітка-в-Ночі слухала його з глибоким співчуттям.

– Жахливо! Неймовірно! – нарешті вигукнула вона. – А чи не міг цей твій названий батько, прагнучи тебе обдурити, вступити у змову з розбійниками?

Незважаючи на те, що це був усього лише сон, Абдулли дедалі чіткіше здавалося, що він домагається прихильності дівчини дещо нечесними шляхами. Він погодився, що Кабул Акба і справді міг підкупити його батька, і швиденько переіменув тему.

– Повернімося до твого батька і його планів, – запропонував він. – Мені у голові не вкладається, що ти збираєшся стати дружиною цього очінстанського принца, так і не побачивши інших чоловіків і не маючи змоги порівняти його з іншими. Як же ти зможеш довідатися, любиш ти його чи ні?

– Тут ти маєш рацію, – погодилася вона. – Мене це також іноді непокоїть.

– Тоді я тобі от що скажу, – вів далі Абдулла. – Давай-но я повернуся сюди завтра вночі – й принесу тобі стільки портретів чоловіків, скільки мені вдасться знайти. Це дасть тобі хоч якесь уявлення про чоловіків

загалом, а пізніше – сформувані власне судження і про очінстанського принца.

Абдулла не знав достеменно, сон це чи, може, не сон, однак він анітрохи не сумнівався, що завтра знову повернеться сюди. А портрети давали йому для цього справді чудовий привід.

Квітка-в-Ночі обмірковувала його пропозицію, обхопивши руками коліна і погойдуючись вперед-назад. Абдулла майже бачив, як перед очима її душі проходять нескінченні шеренги лисих сивобородих товстунів.

– Запевняю тебе, чоловіки бувають найрізноманітніші – як на вигляд, так і за розміром, – заговорив він.

– Що ж, у такому разі це буде для мене досить повчально, – погодилася Квітка-в-Ночі. – Принаймні я матиму привід знову з тобою побачитися. А ти належиш до найприємніших людей, яких я будь-коли зустрічала.

Це сповнило Абдуллу ще більшої рішучості повернутися сюди завтра. Він сказав собі, що було б нечесно залишити дівчину в такому невіданні.

– А я те саме думаю про тебе, – сором'язливо вимовив він.

На цих словах, на його превеликий жаль, Квітка-в-Ночі піднялася, щоби йти.

– Мені час повертатися додому, – заявила вона. – Перший візит не має тривати більше ніж півгодини, а я майже впевнена, що ти тут уже вдвічі довше. Але тепер ми знайомі, тож наступного разу ти зможеш пробути тут щонайменше зо дві години.

– Спасибі, неодмінно, – пробелькотав Абдулла.

Вона усміхнулася і зникла, мов сон, сховавшись за фонтаном і двома розкішними квітучими кущами.

Тої ж миті й місячне світло, і сад, і п'янки пахощі квітів потьмяніли і зблякли. Абдуллі залишилося хіба що побрести назад тією дорогою, якою прийшов. По дорозі, на залитому місячним світлом пагорку, він раптом наткнувся на свій килим, про який чомусь зовсім забув. Але раз уже його килим чомусь теж опинився разом із ним у його сні, Абдулла ліг на нього і задрімав.

Прокинувся він через кілька годин. Його розбудили сліпучі промені яскравого денного світла, яке струменіло крізь щілини в його наметі. Позавчорашні пахощі, якими просякло повітря в наметі, здалися йому дешевими й задушливими. Та й весь намет здавався йому тепер затхлим, задушливим і нікчемним. До того ж, в Абдулли розболілося вухо, бо серед ночі кудись подівся його нічний ковпак. Зате килим нікуди не дівся: нишпорячи в пошуках ковпака, Абдулла з невимовною радістю виявив його під собою. Це була чи не єдина світла пляма в його житті, яке тепер раптово відкрилося йому як цілком нудне і безрадісне.

Джамал, досі вдячний Абдуллі за два вчорашні срібняки, крикнув знадвору, що приготував сніданок для них обох.

Абдулла втішено розсунув заслони при вході. Десь далеко кукурікали півні. Небо сяяло блакиттю, і сліпучі промені сонця, пробившись у намет, пронизували блакитну пилку і завісу позавчорашніх пахощів. Навіть при такому яскравому світлі відшукати ковпак

Абдуллі так і не вдалося. Отож його життя стало іще похмурішим.

– Скажи, чи доводилося тобі відчувати незбагнений сум? – запитав він у Джамала, коли вони сиділи на осонні, схрестивши ноги, і снідали.

Джамал пригощав пса шматочком глазурованої булочки.

– Якби не ти, я був би сьогодні невимовно сумний, – сказав він. – Гадаю, хтось підкупив цих мерзенних злодюжок, щоби вони поцупили в мене кальмарів. А які настирливі вони були! А на додачу мене ще й оштрафувала міська сторожа! Я тобі говорив? Друже мій, Абдулло, думаю, у мене з'явилися вороги.

Хоча ці слова підтвердили підозри Абдулли щодо незнайомця, який продав йому килим, однак насправді вони нічогосінько не прояснили.

– Можливо, – припустив він, – тобі варто бути більш розбірливим у тому, кого ти дозволяєш кусати своєму псові?

– Ні! – поривчасто заперечив Джамал. – Просто я йому нічого не забороняю. Я вірю у вільну волю. Якщо мій пес вирішив ненавидіти всіх людей на світі, окрім мене самого, він повинен мати таку можливість.

Після сніданку Абдулла ще трохи пошукав ковпак, але йому довелося визнати, що той безслідно зник. Абдулла спробував пригадати, коли ж він надягав його востаннє. Це було напередодні ввечері – десь тоді, коли Абдулла розмірковував, як би продати килим великому візиру. Після цього йому приснився сон. Уві сні на ньому був ковпак. Абдулла пам'ятав, що зняв його,

аби переконати Квітку-в-Ночі (яке чарівне ім'я!), що він не лисий. Потім, наскільки він пам'ятав, ковпак був у нього в руці, аж доки він не присів поруч із дівчиною на краєчок фонтана. Далі Абдулла розповідав їй про те, як його викрав Кабул Акба, і при цьому – це йому надзвичайно виразно пригадувалося – він розмахував обома руками, а отже, у цей час ковпака він у руках уже не тримав. Уві сні предмети часто зникають, Абдулла це чудово знав, однак усе свідчило про те, що він загубив ковпак саме тоді, коли сідав на краєчок фонтана. Невже він залишив його валятися у траві? Але тоді це значить...

Абдулла завмер, зупинившись посередині намету і вглядаючись у сонячні промені, з яких раптом якимось чудом безслідно зникли гидкі клуби пилу і залишки старих пахощів. Тепер це були золотисті клаптики небес!

– То це був не сон! – вигукнув Абдулла.

Препоганий настрої наче рукою зняло. Навіть дихати стало легше.

– Це було насправді! – додав він.

І повернувся, щоби у глибокій задумі подивитися на килим-самоліт. Він же теж був із ним у тому сні. А це значить...

– Виходить, поки я спав, ти переніс мене в сад до якогось багатія! – сказав Абдулла до килима. – Мабуть, я заговорив уві сні та звелів тобі це зробити. Дуже може бути. Адже я так багато думав про сади. Значить, ти набагато цінніший, аніж мені здавалося спочатку!

Розділ третій, у якому Квітка-в-Ночі дізнається про деякі важливі речі

Абдулла знову акуратно прив'язав килим до жердини й пішов на Базар. Там він відшукав крамницю наймайстернішого з місцевих художників.

Після неодмінних вступних церемоній, під час яких Абдулла назвав художника князем олівця і заклинателем пастелей, а той, своєю чергою, назвав Абдулла візором замовників і халіфом проникливості, Абдулла відкрив, що його сюди привело:

– Мені потрібні портрети всіх чоловіків, яких тобі доводилося бачити, – найрізноманітніших на вигляд і за розміром. Намалюй мені царів і жебраків, торговців і ремісників, товстих і худих, молодих і старих, гарних і бридких, а також звичайних і просто пересічних. Якщо когось із них ти не бачив, прошу тебе вигадати їх, о діаманте пензлика. А якщо тебе зрадить твоя уява, хоч я і не можу в це повірити, аристократе серед художників, просто зверни свій погляд на цю базарну площу, дивися і малюй!

Абдулла махнув рукою в бік вируючої юрби покупців на Базарі. Він мало не розплакався, коли зрозумів,

що Квітка-в-Ночі ніколи не бачила настільки буденного і пересічного видовища.

Художник замислено провів рукою по скуйовдженій бороді.

– Зрозуміло, о шляхетний поціновувачу мужності, із цим я легко впораюся, – мовив він. – Але чи самоцвіт розважливості не зробить таку ласку і не повідомить нікчемному малювальнику, навіщо йому знадобилися всі ці чоловічі портрети?

– А для чого аметистові мольберта це знати? – дещо налякано запитав Абдулла.

– Безумовно, провідник покупців зрозуміє, що цьому скрюченому хробакові слід знати, який матеріал для роботи вибрати, – відповів художник. Насправді йому було страшенно цікаво, для чого знадобилося таке дивне замовлення. – Крім того, те, чи я малюватиму олійними фарбами на полотні або дереві, чи я малюватиму пером на папері або пергаменті, чи я малюватиму фреску на стіні – усе залежить від того, для чого перл серед меценатів забажає використовувати ці портрети.

– А! На папері, будь ласка, – поспішно сказав Абдулла. Йому зовсім не хотілося розповідати про зустріч із Квіткою-в-Ночі. Абдулла нітрохи не сумнівався, що її батько – надзвичайно багатий чоловік, який неодмінно заперечуватиме, щоб молодий торговець килимами показував його дочці портрети інших чоловіків, – звісно, окрім очінстанського принца. – Ці портрети – для одного каліки, який ще ніколи в житті не виходив із дому.

– Тоді ти ще й поборник милосердя, – визнав художник і погодився намалювати портрети за несподівано низьку ціну.

– Ні, ні, о обранцю долі, не треба мені дякувати, – заперечив він, коли Абдулла спробував висловити свою вдячність. – Я маю на те аж три причини. По-перше, у мене зберігається безліч портретів, які я робив для власного задоволення, тож стягувати з тебе повну плату за них було б нечесно – адже я б однаково їх намалював. По-друге, твоє завдання вдсятеро привабливіше від моєї звичайної роботи, яка полягає в малюванні портретів юних дівчат, їхніх наречених, коней або верблюдів – і щоб усі вони виходили красивими, незалежно від того, як воно є насправді; або, для різноманітності, в зображенні рядочків замурзаних дітлахів, чиї батьки бажають, щоби вони виглядали справжніми ангелами, – і знов-таки незалежно від того, як воно є насправді. А по-третє, мені здається, що ти божевільний, о найблагородніший із покупців, тож скористатися з цього – значить накликати невдачу на свою голову.

І майже блискавично весь Базар облетіла новина: молодий Абдулла, торговець килимами, зійшов з глузду і купує кожен портрет, який йому запропонують.

Це завдало Абдуллі чимало клопоту. Решту дня його постійно відривали від справ різні суб'єкти довгими квітчастими розповідями про портрет бабусі, з яким вони змушені розпроцатися під тягарем крайньої нужди, чи про портрет улюбленого бігового верблюда самого султана, який випадково випав із візка, або про медальйон із портретом їхньої сестри. В Абдулли

пішло доволі багато часу на те, щоби випровадити усіх їх геть, хоча у кількох випадках, коли на портретах було зображено чоловіків, він їх усе-таки придбав. А це, звичайно, аж ніяк не віднадило наступних відвідувачів.

– Тільки сьогодні! Моя пропозиція дійсна тільки сьогодні до заходу сонця! – заявив нарешті Абдулла юрбі, яка зібралася перед його наметом. – Нехай кожен, хто має на продаж зображення чоловіка, прийде до мене за годину до заходу сонця, і я куплю картину. Але тільки у цьому разі!

Це дало Абдуллі кілька більш-менш спокійних годин, які він присвятив експериментам із килимом. Тепер він знову засумнівався, чи його візит у сад не був усього лише сном. Адже килим не рухався. Зрозуміло, відразу після сніданку Абдулла знову випробував його, попросивши піднятися на два фути – просто щоб упевнитися, що килиму це до снаги. Але той так і залишився лежати на підлозі. Повернувшись із намету художника, Абдулла ще раз випробував його, але і тепер килим не поворухнувся.

– Напевно, я погано поводився з тобою, – сказав Абдулла до килима. – Ти залишився зі мною з чистої довіри, попри всі мої підозри, а я віддячив тобі тим, що прив'язав до жердини. Чи стане тобі краще, друже мій, якщо я покладу тебе на підлогу? Я вгадав?

Він залишив килим на підлозі, але той однаково не хотів летіти. Килим нічим не відрізнявся від першоголіпшого старого підніжного килимка. Абдулла поміркував ще трохи – у проміжках між напливами людей,

які надокучали йому пропозиціями купити портрети. До нього знову повернулися підозри щодо незнайомця, який продав йому килим, і страшного гармидеру, який спалахнув у Джамала якраз тоді, коли незнайомиць повелів килиму летіти. Абдулла пригадав, що бачив, як ворухилися губи незнайомця, але розчув далеко не всі слова.

– Ось воно що! – закричав Абдулла, вдаривши кулаком по долоні. – Перш ніж килим полетить, треба сказати таємне слово, а цей чоловік з якихось причин – поза сумнівом, вельми підступних – приховав його від мене. Зловмисник! А уві сні я, мабуть, випадково якраз потрібне слово і вимовив.

Абдулла кинувся углиб намету по подертій словник, яким він користувався ще в школі. Потім Абдулла встав на килим і закричав:

– Абажур! Злети, будь ласка!

Нічого не сталося – ні після слова “абажур”, ні після всіх інших слів, що починалися на “А”. Упертий Абдулла перейшов до “Б”, а коли і це не допомогло, продовжив далі – й поступово дійшов до кінця словника. Оскільки Абдуллі раз у раз заважали продавці портретів, часу йому на це пішло чимало. Проте до вечора він добрався до “ящірки”. За весь день килим ані не ворухнувся.

– Значить, це слово вигадане – або ж воно іноземною мовою! – вигукнув Абдулла, обливаючись потом. Доводилося повірити або в це, або в те, що Квітка-в-Ночі була всього лише сном. Але навіть якщо вона існувала насправді, шанси змусити килим віднести його до неї з кожною хвилиною ставали дедалі меншими. Абдулла

стояв на килимі, вичавлюючи із себе різноманітні дивовижні звуки, а також намагаючись вимовити всі відомі йому іноземні слова, проте килим, як і раніше, не ворухився.

За годину до заходу сонця Абдуллі знову довелося відволіктися: біля його намету зібралася величезна юрба зі згортками і сувоями паперу, а також із великими і малими пласкими пакунками. Художникові з папкою малюнків довелося розштовхувати її ліктями. Наступна година була для Абдулли страшенно клопітною. Абдулла вивчав картини, відкидав портрети тітусь і мамусь і, торгуючись, збивав непомірні ціни, призначені за недоладні зображення племінників. Відтак за годину він придбав не тільки сотню чудових малюнків, які приніс йому художник, а й вісімдесят дев'ять інших картин, медальйонів, ескізів, і навіть шматок стіни із написаним на ньому чоловічим обличчям. При цьому він витратив майже всі гроші, які у нього лишилися після придбання килима-самольота – якщо це, звичайно, таки справді був килим-самоліт. Коли Абдуллі нарешті вдалося переконати чоловіка, який стверджував, начебто живописний портрет матінки його четвертої дружини достатньо подібний на зображення чоловіка, що ця картина йому не потрібна, і виштовхати його з намету, вже зовсім стемніло. Абдулла так втомився і засмикався, що йому навіть їсти не хотілося. Він, напевно, пішов би спати, якби не Джамал: той з величезним прибутком розпродав усю свою їжу юрбі з портретами, а тепер прийшов до Абдулли зі шматком найніжнішого смаженого м'яса просто на сковорідці.

– Не знаю, що в тебе вселилося, – вимовив Джамал. – Мені завжди здавалося, що ти сповна розуму. Але незалежно від того, чи ти звихнувся, чи ні, їсти однаково треба.

– Божевілля тут ні при чому, – втомлено відповів Абдулла. – Я просто вирішив розширити свою торгівлю і зайнятися новим напрямком.

Однак принесене Джамалом м'ясо він усе-таки з'їв.

Врешті-решт Абдулла зміг поскладати всі сто вісімдесят дев'ять малюнків на килим. Сам він влігся поміж ними.

– Послухай-но, що я тобі оце скажу, – звернувся він до килима. – Якщо завдяки якомусь щасливому випадку я вимовлю вві сні чарівне слово, негайно віднеси мене в нічний сад Квітки-в-Ночі.

Це було, мабуть, єдине, що він міг зробити. Заснути йому вдалося не відразу.

Прокинувся він від ніжного аромату нічних квітів, та ще від того, що чиясь рука обережно торкнулася його плеча. Над ним схилилася Квітка-в-Ночі. Абдулла побачив, що вона ще гарніша, аніж йому запам'яталося.

– Ти й справді приніс картини! – захоплено вигукнула Квітка-в-Ночі. – Який ти люб'язний!

“Вдалося!” – переможно подумав Абдулла.

– Так, – сказав він. – У мене тут сто вісімдесят дев'ять різних чоловіків. Думаю, це допоможе тобі скласти бодай загальне явлення про них.

Він допоміг дівчині зняти з кущів трохи золотих ліхтариків і розставити їх півколом на траві перед

пагорком. Тоді Абдулла показав Квітці-в-Ночі всі портрети, спочатку підносячи кожен до ліхтарика, а потім опираючи на схил пагорка. Він став почувати себе вуличним художником.

Квітка-в-Ночі уважно вивчала зображення кожного з чоловіків – усі портрети, які їй приніс Абдулла, – вивчала абсолютно безпристрасно і дуже зосереджено. Потім вона взяла ліхтарик і заново передивилася всі малюнки, зроблені художником із Базару. Абдуллі було дуже приємно. Художник виявився справжнім майстром. Він намалював якраз такі портрети, як і замовляв Абдулла: від величного героя, явно скопійованого з якоїсь статуї, до горбаня, котрий чистив на Базарі черевики. Серед малюнків трапився навіть автопортрет художника.

– Так, я вже бачу, – сказала нарешті Квітка-в-Ночі. – Чоловіки дійсно дуже різні, як ти і казав. Зовнішність мого батька зовсім не типова – і твоя, безумовно, теж.

– То ти визнаєш, що я не жінка? – поцікавився Абдулла.

– Змушена з цим погодитися, – відповіла вона. – Вибач за помилку, – і вона пронесла ліхтарик уздовж пагорка, щоби вже втретє передивитися декотрі із портретів.

Абдулла дещо занепокоєно відзначив, що вона виділила портрети найвродливіших чоловіків. Він дивився, як вона напружено вглядається в них, злегка наморщивши чоло, як на ці її зморщечки падає неслухняний темний локон... Абдулла запитав себе, що ж за кашу він заварив.

Квітка-в-Ночі збрала всі малюнки й акуратно по-складала їх на купочку біля пагорка.

– Так я і думала, – повідомила вона. – Ти подобається мені більше, ніж будь-який з цих портретів. Одні чоловіки здаються мені занадто самозакоханими, а інші – егоїстичними й жорстокими. А ти добрий і скромний. Я маю намір попросити батька видати мене за тебе, а не за очінстанського принца. Ти не проти?

Сад так і закрутився навколо Абдулли вихором золота, срібла й темної зелені.

– Я... По-моєму, з цього нічого не вийде, – нарешті промимрив він.

– Чому? – запитала Квітка-в-Ночі. – Хіба ти вже одружений?

– Ні, ні! – злякався Абдулла. – Річ не в цьому. За законом чоловікові можна мати стільки дружин, скільки він може утримати, але...

На чоло Квітки-в-Ночі знову набігли зморщечки.

– А скільки чоловіків можна мати жінці? – поцікавилася вона.

– Лише одного! – ошелешено відповів Абдулла.

– Разюча несправедливість, – зауважила, трохи подумавши, Квітка-в-Ночі. Вона сіла на траві й замислилася. – Як ти думаєш, в очінстанського принца вже є інші дружини?

Абдулла дивився, як зморщечки в неї на чолі стають дедалі глибшими, як тоненькі пальчики її правої руки роздратовано перебирають травинки. Тепер він знав, яку кашу заварив. Квітка-в-Ночі виявила, що її батько навмисно приховував від неї деякі важливі речі.

– Якщо він принц, – децю схвильовано сказав Абдулла, – то, я думаю, цілком може бути, що в нього багато дружин. Авжеж.

– Значить, він скнара, – вирішила Квітка-в-Ночі. – Ти зняв камінь із мого серця. А чому ти вирішив, що нам з тобою не вдасться одружитися? Адже вчора ти сказав мені, що і сам ти – також принц.

Абдулла відчув, як щоким в нього запалали, і прокляв себе за те, що вибрав свої найзаповітніші мрії. І хоча він раз у раз повторював собі, що, говорячи про це, мав усі підстави думати, що все це сон, легше йому від того не стало.

– Це правда. Але ж я розповів тобі також і про те, що загубився, що живу далеко від мого королівства, – відповів він. – Як ти могла здогадатися, мені доводиться вести життя простолюдина. Я продаю килими на Базарі в місті Занзібі. А твій батько – явно дуже багатий чоловік. Навряд чи він вирішить, що я гідна пара для тебе.

Пальчики Квітки-в-Ночі обурено забарабанили по землі.

– Ти говориш так, начебто це мій батько збирається з тобою одружитися! – розгнівалася вона. – У чому річ? Я тебе люблю. А ти мене любиш?

Із цими словами вона глянула Абдуллі в очі. Він у відповідь також подивився їй в очі – у бездонно глибоку вічність її величезних чорних очей. І почув свій же власний голос: “Так”. Квітка-в-Ночі усміхнулася. Абдулла усміхнувся. Минуло ще кілька вічностей.

– Коли ти вирішиш іти звідси, я піду з тобою, – сказала Квітка-в-Ночі. – Оскільки те, що ти говориш про

бажання і наміри мого батька, швидше за все, правда, нам треба спочатку одружитися – і тільки після того повідомити про це моєму батькові. Тоді він уже нічого не зможе сказати.

Абдулла, який мав дещо інший досвід спілкування з багатіями, на жаль, не здатний був розділити таку її впевненість.

– Може виявитися, що все це зовсім не просто, – заперечив він. – Взагалі, тепер мені здається, що єдино правильне для нас рішення – взагалі покинути Занзіб. Це буде неважко, оскільки сталося так, що я володію килимом-самольотом – ондечки він, на пагорку. Я прилетів сюди саме на ньому. На жаль, щоби він полетів, треба сказати чарівне слово, яке я, очевидно, вимовляю лише уві сні.

Квітка-в-Ночі взяла ліхтарик і високо підняла його, щоби уважно роздивитися килим. Абдулла дивився на її постать, захоплюючись грацією, з якою вона схилялася над килимом.

– Видно, він дуже старий, – сказала вона. – Я читала про такі килими. Чарівне слово, ймовірно, – якесь дуже звичайне, тільки треба вимовляти його у старовинній манері. З моїх книг випливає, що такі килими у разі небезпеки приводяться в дію надзвичайно швидко, отже потрібне чарівне слово навряд чи якесь особливе. Чому б тобі не розказати мені докладно все, що ти про нього знаєш? Разом ми, можливо, зуміємо що-небудь придумати.

Із цих слів Абдулла зробив висновок, що Квітка-в-Ночі (якщо не брати до уваги очевидної прогалини

в її знаннях) і розумна, і пречудово освічена. Він відчув, що захоплюється нею ще більше, ніж до того. Абдулла розповів їй усе, що знав про килим, у тому числі й про переполох у крамничці Джамала, через що він не розчув чарівне слово.

Квітка-в-Ночі слухала його і кивала голівкою.

– Отже, – сказала вона, – не варто дошуковуватися причин, які спонукають продати килим-самоліт таким чином, щоби покупець не зміг ним користуватися. Це настільки дивно, що, як мені здається, нам краще обміркувати це насамкінець. А спочатку подумаємо про те, що цей килим робить. Ти говориш, він спустився, коли ти йому звелів. А от чи незнайомиць у цю мить щось говорив?

Розум у неї був гострий і логічний. Абдулла подумав, що воістину натрапив на перлину серед жінок.

– Я абсолютно впевнений, що він нічого не говорив, – відповів він.

– Тоді, – зауважила Квітка-в-Ночі, – чарівне слово потрібне тільки для того, щоби змусити килим піднятися в повітря. У такому разі, як мені здається, є тільки дві можливості. Перша – килим робитиме те, що ти звелиш, доки де-небудь не торкнеться землі. А друга – він буде коритися твоїм наказам, доки не опиниться в тому ж таки місці, звідки і почалася його дорога...

– Це легко перевірити! – сказав Абдулла. Від її логіки йому аж голова пішла обертом. – Думаю, правильна друга можливість.

Він вистрибнув на килим і вигукнув:

– Піднімайся і лети назад у мій намет!

– Ні, ні! Не треба! Стривай! – закричала Квітка-в-Ночі.

Та було пізно. Килим злетів у повітря й помчав так швидко і несподівано, що Абдулла спершу перекинувся на спину, аж йому перехопило дих, а потім виявив, що наполовину звисає з обтріпаного краю килима, судячи з усього, на жахливій висоті. Не встиг він відсапатися, як знову задихнувся: цього разу від швидкого польоту. Абдуллі залишалося тільки відчайдушно вчепитися за китиці на краю килима. Та не встиг він підповзти ближче до середини килима (не те що навіть заговорити), як килим рвонув униз, залишивши подих, який щойно повернувся до Абдулли, високо в небі, увірвався в намет, розсунувши заслони і мало не скинувши ними Абдуллу, і приземлився м'яко – і якось дуже вже остаточно – на підлогу.

Абдулла лежав долілиць, віддихуючись, і в голові в нього мерехтіли уривки невиразних спогадів про башточки палацу на тлі зоряного неба, які були промайнули повз нього. Усе сталося так швидко, що спочатку Абдулла здатен був думати лише про те, яким несподівано коротким виявився шлях від його намету до нічного саду. Коли ж Абдулла нарешті зміг перевести дихання, йому захотілося надавати собі стусанів. Яких же дурниць він наробив! Треба було принаймні почекати, поки Квітка-в-Ночі теж ступить ногою на килим. Але тепер логіка Квітки-в-Ночі підказувала йому, що в нього є лише один спосіб повернутися до дівчини – знову заснути, сподіваючись, що вві сні йому ще раз вдасться вимовити чарівне слово. Оскільки Абдуллі

вдалося проробити це вже аж двічі, він не сумнівався в тому, що й тепер йому пощастить. Крім того, він був упевнений, що Квітка-в-Ночі все чудово зрозуміє, а відтак дочекається його в саду. Вона ж бо просто втілення мудрості – перлина серед жінок. Вона чекатиме на нього приблизно через годину.

Через годину поперемінного самотичування і вихвалювання Квітки-в-Ночі Абдулла зумів нарешті заснути. Але, на жаль, прокинувшись, він побачив, що, як і раніше, лежить долілиць на килимі посередині свого намету. Зовні гавкав пес Джамала – саме від його гавкоту Абдулла і прокинувся.

– Абдулло! – почувся голос сина брата першої дружини його батька. – Ти вже прокинувся?

Абдулла застогнав. Тільки цього йому бракувало.

Розділ четвертий, який стосується шлюбу і пророцтва

Абдулла ніяк не міг зрозуміти, чого ж від нього хоче Хакім. Родичі першої дружини його батька зазвичай з'являлися в його наметі раз на місяць, однаке цей візит уже відбувся два дні тому.

– Що привело тебе сюди, Хакіме? – втомлено крикнув він.

– Само собою, я хочу з тобою поговорити! – крикнув Хакім у відповідь. – Терміново!

– То розсунь заслони й заходь, – сказав Абдулла.

Хакім просунув своє опецькувате тіло поміж заслонами.

– Мушу сказати, якщо це твої хвалені заходи безпеки, о сину чоловіка моєї тітоньки, – прокректав він, – то я про них невисокої думки. Адже хто завгодно міг зайти сюди й застати тебе, сплячого, зненацька!

– Собака надворі загавкав і попередив мене про твій прихід, – відповів Абдулла.

– А що з того? – презирливо поцікавився Хакім. – От що би ти зробив, якби я виявився злодієм? Задупив би мене килимом? Ні-ні, я все одно не схвалюю твоїх заходів безпеки!

– Що ти хочеш мені сказати? – запитав Абдулла. – Чи ти просто прийшов сюди, як завжди, щоби сказати мені, в чому я неправий?

Хакім гордовито всівся на стос килимів.

– Тобі бракує твоєї звичайної вишуканої чемності, о мій зведений двоюрідний брате, – зауважив він. – Якби син дядька мого батька почув тебе, він був би дуже незадоволений.

– Я не мушу виправдовуватися перед Ассіфом за свою поведінку, і взагалі! – вибухнув Абдулла.

Він почував себе глибоко нещасним. Душа його рвалася до Квітки-в-Ночі, а в цю мить дівчина була для нього цілком недосяжною. Ні про що інше він зараз не міг думати.

– Тоді я не стану турбувати тебе тим, що мав повідомити, – бундючно заявив Хакім, піднімаючись.

– От і добре! – відповів Абдулла і подався в дальній кут свого намету, щоб умитися.

Однак було зрозуміло, що Хакім не забереться геть, доки не переповість того, з чим прийшов. І справді, коли Абдулла нарешті вмив обличчя й обернувся, Хакім усе ще стояв у наметі.

– Тобі би здалося переодягнутися й навідатися до цирульника, о мій зведений двоюрідний брате, – порадив він Абдуллі. – Тому що в цю мить ти виглядаєш зовсім не так, як повинна виглядати людина, достойна відвідати нашу крамницю.

– А чого б то я мав її відвідувати? – здивовано запитав Абдулла. – Ви вже давно дали мені зрозуміти, що мені там ніхто не радий.

– Тому що несподівано знайшлося віщування, зроблене, щойно ти народився, – почав пояснювати Хакім. – Воно лежало у скриньці, де, як усі ми вважали, зберігалися коштовні пахощі. Якщо ти докладеш зусиль, щоби прибути до нас у крамницю в достойному вигляді, ми вручимо тобі цю скриньку.

Віщування Абдуллу нітрохи не цікавило. До того ж, Абдулла ніяк не міг второпати, чому це він повинен сам іти по те віщування. На його думку, Хакім мав би принести його з собою.

Він уже був готовий відмовитися, та раптом його осяяв здогад, що якщо сьогодні вночі, уві сні, йому вдасться вимовити чарівне слово (Абдулла не сумнівався, що все ж таки зможе це зробити, адже він робив це вже аж двічі), то вони з Квіткою-в-Ночі, вочевидь, утечуть разом. А на власному весіллі чоловікові личить бути належним чином одягненим, умитим і поголеним. Відтак, раз йому однаково доведеться йти до лазні та до цирульника, він по дорозі додому і справді може заскочити до родичів та забрати це дурне віщування.

– Гаразд, – сказав він. – Чекайте мене за дві години до заходу сонця.

Хакім насупився:

– А чому так пізно?

– Тому що в мене справи, о мій зведений двоюрідний брате, – відповів Абдулла.

Думка про майбутню втечу переповнила його такою радістю, що він усміхнувся Хакімові й чемно схилився перед ним у поклоні.

– Хоча я надзвичайно зайнятий і хоча в мене є тільки дуже небагато часу, аби слухати і робити те, що ти кажеш, я прийду, не хвилюйся.

Хакім, як і раніше, супився. Уже виходячи, він похмуро поглянув на Абдуллу через плече. Було очевидно, що Хакім сердиться і що він щось запідозрив. Проте Абдулла на це не зважав. Щойно Хакім зник з очей, Абдулла з радістю віддав Джамалові половину тих грошей, які в нього ще залишилися, аби той до вечора постеріг його намет. У відповідь йому довелося прийняти від Джамала, якого аж розпирало від вдячності, сніданок, що складався з усіляких печених і смажених делікатесів. Проте від хвилювання в Абдулли зовсім не було апетиту. Їжі було стільки, що Абдулла, аби не образити Джамалові почуття, потайки згодував більшу частину псові, з великою обережністю, тому що Джамалів пес славився не тільки кусючістю, а й дратівливістю. Однак пес, як здалося Абдуллі, був вдячний не менше, аніж його господар. Він поштиво метляв хвостом, з'їв усе, що йому пропонував Абдулла, а насамкінець спробував лизнути його в щоку.

Від цього вияву відданості Абдулла ухилився. З пащеки пса відгонило вчорашніми кальмарами. Абдулла обережно погладив Джамалового пса по кутастій голові, подякував Джамалові – й почимчикував на Базар. Там він вклав усю решту грошей у те, аби орендувати возика. На цей возик він акуратно повантажив найкращі та найдивовижніші, найрідкісніші килими зі своїх запасів (і квітчастий з Очінстану, і яскраво прикрашений з Інхіко, і золототкані з Фарктану,

і вигадливо орнаментовані килими з далекої пустелі, і пару килимів із симетричним узором з далекого Таяку) і потягнув усе це до найбільших крамниць у самісінькому серці Базару, де торгували найбагатші купці. Попри все своє хвилювання, Абдулла міркував практично. Батько Квітки-в-Ночі мусив бути великим багатієм, тому що лише найзаможніші люди можуть собі дозволити дати за дочкою таке придане, щоби зробити її дружиною принца. Отож Абдулла усвідомлював, що втікати їм із Квіткою-в-Ночі доведеться дуже далеко, інакше її батько постаріється влаштувати їм великі неприємності. Проте Абдулла також розумів, що Квітка-в-Ночі звикла завжди мати все найкраще. Їй не сподобається жити в бідності. Тому Абдуллі потрібні були гроші. Відтак він схилився в шанобливому поклоні перед торговцем у найбагатшій з багатих крамниць і, назвавши його скарбом серед купців та найвеличнішим з-поміж торговців, запропонував йому квітчастий очінстанський килим за воістину гігантську суму.

Як на те, цей торговець був другом батька Абдулли.

– Чому ж, о сину найславетнішого з торговців Базару, – поцікавився він, – ти бажаєш розпроцатися з тим, що, судячи з ціни, є перлиною твоєї колекції?

– Я відкриваю новий напрям у своїй справі, – відповів йому Абдулла. – Ти, мабуть, уже чув, що я купую картину та інші твори мистецтва. Щоби звільнити для них трохи місця, я мушу позбутися деяких із найменш коштовних килимів. І ось мені раптом подумалося, що ти, о продавцю божественних тканин,

зробиш таку ласку і погодишся допомогти синові свого друга збути цю жалюгідну квітчасту ганчірку за втратною ціною.

– Гм, отже, у майбутньому в твоєму наметі залишаться тільки найдобріші товари, – зауважив торговець. – Дозволь запропонувати тобі половину того, що ти просиш.

– О найскупіший зі скнар! – відповів Абдулла. – Навіть втратна ціна – це все-таки гроші. Але заради тебе я скину два мідяки.

День був довгий і спекотний. Однак до вечора Абдулла розпродав усі свої найкращі килими – і виручив за них майже удвічі більше, ніж колись був заплатив сам. За його підрахунками, тепер у нього було достатньо грошей, щоби забезпечити Квітці-в-Ночі розумну розкіш десь так на три місяці. А пізніше, він сподівався, або нагодиться ще якийсь заробіток, або ж її лагідна вдача допоможе їй примиритися з бідністю.

Отож Абдулла пішов до лазні. Пізніше – до цирульника. Тоді – до парфумера, в якого напахнився ароматними маслами. Потім він повернувся в намет і перевдягнувся в найкращий свій одяг. У цьому одязі, як і взагалі в одязі більшості торговців, було багато різноманітних і хитромудрих вставок, вишивок і облямівок, які насправді були ніякими не вставками, вишивками і облямівками, а ретельно замаскованими кишенями для грошей. Абдулла розподілив усе виторгуване за килими золото по цих схованках – і нарешті визнав, що він готовий. У колишню крамницю свого батька він пішов без ніякої охоти. Йому довелося переконати

себе, що іде він туди тільки тому, що так йому швидше минатиме час перед утечею.

З дивними відчуттями він піднявся пологими кедровими сходами і ввійшов туди, де провів більшу частину свого дитинства. Запах кедрового дерева й дорогих пахощів, а також важкий маслянистий дух вовняних килимів – усе це було Абдуллі настільки знайомим, що, заплющивши очі, він міг уявити себе десятирічним хлопчиком, який грається за згорнутими в сувої килимами, доки його батько торгується з покупцем. Але з відкритими очима Абдулла бачив щось цілком інше. Сестра першої дружини його батька відзначалася хворобливою любов'ю до пурпурового кольору. Стіни, ґратчасті перегородки, крісла для покупців, прилавки і навіть конторка – геть усе було пофарбоване в улюблений колір Фатіми.

Того ж таки кольору вбрання було і на самій Фатімі, яка вийшла назустріч Абдуллі.

– Ой, Абдулла! Як ти вчасно прийшов! І як ти чудово виглядаєш! – вигукнула вона таким тоном, ніби давала зрозуміти, що чекала його із запізненням й одягненого в лахміття.

– Виглядає так, наче вбрався до шлюбу! – підхопив Ассіф, наближаючись до Абдулли з посмішкою на жовчному обличчі.

Бачити Ассіфа усміхненим було настільки незвично, що Абдуллі здалося, ніби йому продуло шию й оце він тепер так кривиться від болю. Але тут Хакім хихикнув – і тільки тоді Абдулла зрозумів, що саме сказав Ассіф. На превеликий жах, Абдулла відчув, що

червоніє. Йому довелося низько вклонитися, щоби ніхто не побачив його лиця.

– Ну навіщо ж змушувати хлопчика соромитися! – вигукнула Фатіма. І, звичайно, після цих її слів Абдулла почервонів ще сильніше. – Абдулло, а що це за чутки, що дійшли до нас, нібито ти ні з того ні з сього вирішив зайнятися картинами?

– І розпродуєш свої найкращі килими, щоби звільнити місце для цих картин, – додав Хакім.

Абдулла перестав червоніти. Він зрозумів, що його покликали сюди, аби у черговий раз розкритикувати. Він упевнився в цьому остаточно, коли Ассіф докірливо мовив:

– Ми почуваємося дещо обділеними, о сину племінниці мого батька, адже ти, очевидно, навіть і не подумав про те, що ми теж могли би зробити тобі ласку й узяти в тебе декілька килимів...

– Найдорожчі мої родичі, – сказав Абдулла, – звичайно ж, я не міг би продати вам свої килими. Адже моєю метою було отримати прибуток, і навряд чи я дозволив би собі обшахрувати тих, кого так любив мій батько.

Він страшенно розлютився, а тому повернувся й зібрався було йти геть – але тут виявилось, що Хакім нишком зачинив двері й позасував засуви.

– Навіщо дозволяти всякому і кожному заглядати сюди? – мовив Хакім. – Ми ж говоритимемо про сімейні справи...

– Бідний хлопчик! – вигукнула Фатіма. – Він іще ніколи так не потребував родинної підтримки, щоби привести до ладу свої думки!

– Отож-бо, – кивнув Ассіф. – Абдулло, Базаром ходять чутка, начебто ти збожеволів. Нам це дуже не подобається.

– Абдулла і справді поводить ся украй дивно, – погодився Хакім. – Ми не бажаємо, щоби про когось з-поміж нашої всіма шанованої рідні ходили такі розмови.

Це було набагато гірше, ніж зазвичай.

Абдулла відповів:

– З моєю головою все гаразд. Я знаю, що роблю. І, до речі, я збираюся зробити так, щоби ви більше ніколи не могли до мене прискіпуватись. Можливо, це станеться ще сьогодні. Хакім сказав, що мені потрібно прийти сюди, тому що несподівано знайшлося віщування, отримане при моєму народженні. Це правда – чи всього лише привід?

До того Абдулла ніколи не поведився настільки грубо з ріднею першої батькової дружини, але зараз він страшенно розсердився, отож вирішив: так їм і треба.

На диво, всі три родичі першої дружини його батька не тільки не розгнівалися на нього у відповідь, а навпаки, схвильовано забігали по кімнаті.

– Та де ж ця скринька? – занепокоїлася Фатіма.

– Шукайте, шукайте! – повторював Ассіф. – Там дослівно записано, що сказав віщун, якого бідний батько Абдулли привів до ложа своєї другої дружини через годину після народження сина! Абдулла мусить це побачити!

– Написано рукою твого батька, – сповістив Абдуллі Хакім. – Для тебе це величезна цінність!

– Ось вона! – вигукнула Фатіма, переможно знімаючи з верхньої полиці різьблену дерев'яну скриньку. Вона передала скриньку Ассіфові, а вже той вручив її Абдуллі.

– Відкривай, відкривай! – схвильовано закричали всі троє.

Абдулла поставив скриньку на пурпуровий прилавок і клацнув замочком. Вічко відкинулася, зі скриньки запахло старою пилюкою. Там не було нічого, окрім складеного аркушика жовтуватого паперу.

– Діставай! Читай! – сказала Фатіма у ще більшому хвилюванні.

Абдулла не розумів, чому здійнялося стільки галасу, однак папірець розгорнув. Там було кілька рядків, бурих від часу, вицвілих і таки явно написаних рукою його батька. З листком у руках Абдулла повернувся до світильника. Оскільки вхідні двері Хакім зачинив, розібрати написане виявилось досить непросто.

– Він нічого не бачить! – дорікнула Фатіма.

– І не дивно, тут же зовсім темно, – відповів Ассіф. – Відведіть-но його в задню кімнату. Там відкриті віконниці.

Вони з Хакімом підхопили Абдуллу під лікті й узялися підштовхувати його в задню частину крамниці. Абдулла так захопився, намагаючись прочитати вицвілий кострубатий батьків почерк, що покірно дозволяв себе штовхати аж до самих закритих жалюзі вікон житлової кімнати за крамницею. Там було трохи світліше. Тільки тепер Абдулла зрозумів, чому батько в ньому розчарувався. У документі говорилося:

“Ось слова мудрого віщуна: “Цей син не успадкує твоєї справи. Через два роки після твоєї смерті він, іще зовсім юнак, вознесеться понад усіма жителями нашої країни. Так постановила Доля, а я тільки повідомляю про це її рішення”.

Майбутнє мого сина – величезне розчарування для мене. То нехай же пошле мені Доля інших синів, які б успадкували мою справу, бо інакше виходить, що я даремно витратив на це віщування сорок золотих”.

– Як бачиш, дорогий наш хлопчику, на тебе чекає велике майбутнє, – сказав Ассіф.

Хтось захихотів.

Абдулла ошелешено підняв голову від паперу. У повітрі чувся якийсь різкий запах. Прямо перед ним знов почулося хихотіння. У два голоси.

Абдулла підняв очі. Він просто відчував, як вони вилазять з орбіт. Перед ним стояли дві невимовно товсті молоді жінки. Вони зустрілися з поглядом його вирячених очей і знову захихотіли – уже манірно. Обидві вони були із приголомшливою розкішною одягнені в блискучий атлас і майже невагомий шовк: рожевого кольору – на лівій, жовтого кольору – на правій, – і увішані намистами і браслетами так, аж не вірилося, що все це можна підняти. До того ж, на чолі рожевої, товстішої, просто під акуратно накрученим чубчиком теліпалася підвіска з перлів. Жовта, яка відрізнялася тільки тим, що її не можна було назвати найгрубішою, мала на голові щось на кшталт бурштинової діадеми і ще сильніше накручене волосся. На обох був макіяж – настільки ж густий, як і недоречний. Тільки-но дівчата

впевнилися, що привернули увагу Абдулли (а це таки було правдою, тому що він заціпенів від жаху), кожна з них потягнулася по вуаль (ліва – по рожеву, а права – по жовту), і обидві вони сором’язливо прикрили обличчя.

– Вітаємо тебе, о наш найдорожчий чоловіку! – хором вимовили вони з-під вуалей.

– Що?! – закричав Абдулла.

– Ми прикриваємо обличчя вуалями, – пояснила рожева.

– Тому що ти не повинен бачити наших облич, – пояснила жовта.

– Доки ми не одружимося, – закінчила рожева.

– Це якесь непорозуміння! – вражено вигукнув Абдулла.

– Анітрохи, – заявила Фатіма. – Це племінниці моєї племінниці, і вони приїхали сюди, щоби вийти за тебе заміж. Хіба ти не чув, як я казала, що збираюся підшукати тобі парочку дружин?

Племінниці знову захихотіли.

– Він такий гарненький, – зауважила жовта.

Після доволі-таки затяжної паузи, упродовж якої Абдулла переводив дух і з усіх сил намагався себе опанувати, він дуже поштиво промовив:

– Скажіть же мені, о родичі першої дружини мого батька, наскільки давно ви знаєте про віщування, зроблене відразу ж після мого народження?

– Сто років, – відповів Хакім. – Ти що, маєш нас за дурнів?

– Твій дорогий батько показав його нам іще тоді, коли писав заповіт, – сказала Фатіма.

– Отож, природно, у нас не було наміру позбавляти родину такого блискучого майбутнього, – заявив Ассіф. – Ми дочікувалися дня, коли ти відмовишся продовжувати батькову справу, бо це явна ознака того, що султан хоче зробити тебе візиром, або що він збирається запросити тебе командувати своїми військами, або, можливо, планує ще якимось тебе вивищити. А тоді ми вжили заходів, щоби причаститися твого успіху. Обидві твої наречені – найближчі родички усіх нас трьох. Природно, на шляху нагору ти не забудеш і про нас. Так що, любий юначе, залишається тільки представити тебе чиновникові з магістрату, котрий, як бачиш, готовий вас поженити.

Досі Абдулла був не в змозі відірвати погляд від масивних, мов кам'яні брили, постатей двох племінниць. Тільки тепер він відвів очі – і зустрівся з цинічним поглядом базарного судді, який вийшов з-поза ширми з книгою реєстрації шлюбів у руках. Абдулла замислився, скільки ж йому за це заплатили. Тим не менше, він поштиво поклонився судді і сказав:

– Боюся, що це неможливо.

– Ах, я так і знала, що він виявиться недобрим і норовливим! – вигукнула Фатіма. – Абдулло, ти тільки подумай, яка це ганьба, яке розчарування для бідних дівчат, якщо ти їх відкинеш! Адже вони приїхали сюди, щоби вийти за тебе заміж. Ти тільки поглянь, як старанно вони причепурилися! Ну як ти можеш, племіннику!?

– А крім того, я позачиняв усі двері, – нагадав Хакім. – Не думай, що тобі вдасться звідси вислизнути.

– Мені не хотілося б ображати почуття цих двох таких показних юних наречених... – почав Абдулла.

Проте обидві наречені вже й так були ображені. Обидві голосно зойкнули. Обидві сховали закутані вуалями обличчя в долоні й тяжко заридали.

– Це жахливо! – схлипувала рожева.

– А я казала, що їм спочатку треба було запитати в нього самого! – квилела жовта.

Абдулла виявив, що вигляд розплаканих жінок – особливо таких величезних, які від ридання тряслися всіма тілесами, – змушує його почуватися бовдуром і негідником. Йому стало соромно. Дівчата ж бо насправді ні в чому не винні. Ассіф, Фатіма й Хакім використали їх так само, як і Абдулла. Але він здавався собі бовдуром і негідником навіть не через це, а головним чином тому, що йому хотілося змусити дівчат припинити цю виставу, замовкнути і перестати трясти тілесами. В усьому іншому Абдуллі було байдуже до їхніх почуттів. Він знав, що якби порівняти їх із Квіткою-в-Ночі, вони викликали б у нього невимовну огиду. Сама думка про одруження з ними ставала йому поперек горла. Його майже нудило. Але оскільки наречені безперервно пхінькали, шморгали носом та йойкали перед ним, він раптом упіймав себе на думці, що, зрештою, три дружини – це не так уже й багато. Племінниці могли б скласти Квітці-в-Ночі компанію, коли вони опиняться далеко від дому та від Занзіба. Йому тільки треба буде все їм пояснити, посадити на килим-самоліт і...

Ці думки повернули Абдулла до дійсності. З грюкотом. З грюкотом, з яким падає на землю килим-самоліт,

навантажений двома настільки товстими жінками, – звичайно, якщо припустити, що йому спершу все-таки вдасться з таким вантажем відірватися від землі. Бо, що тут казати, племінниці були просто неймовірно товсті. А щодо думки, начебто вони могли скласти компанію Квітці-в-Ночі, – яка нісенітниця! Вона освічена, розумна і добра, до того ж гарна (і струнка). А ці дві племінниці щойно довели йому, що в них одна мозкова клітина на двох. Вони просто прагнуть вийти заміж, а всі ці ридання – лише засіб змусити його погодитися на це. А крім того, вони хихотіли. Він жодного разу не чув, щоби Квітка-в-Ночі хихотіла.

І тут Абдулла майже вражено виявив, що по-справжньому кохає Квітку-в-Ночі – не менш палко і пристрасно, ніж він колись сам себе переконував, а може і більше, адже тепер він нараз зрозумів, наскільки її поважає. Він збагнув, що помре без неї. А якби він погодився оженитися на цих товстих племінницях, йому довелося би жити без неї. Тому що вона назвала б його скнарою, як очінстанського принца.

– Мені надзвичайно прикро, – голосно сказав він, насилу перекрикуючи оглушливі схлипи наречених. – Ви й справді мусили би спершу переговорити зі мною, о родичі першої дружини мого батька, а також о найшанованіший та щонайчесотніший суддя. Тоді ми б уникнули цього непорозуміння. Зараз я оженитися не можу, тому що дав обітницю.

– Яку ще таку обітницю? – почали сердито перепитувати його всі присутні, в тому числі й товсті наречені, а суддя поцікавився:

– А ти зареєстрував цю свою обітницю? Щоб обітниця набрала чинності, її треба зареєструвати у магістраті.

Оце вже був клопіт. Абдулла взявся гарячково міркувати.

– Звичайно, ця обітниця зареєстрована, о незмірно точні терези правосуддя, – сказав він. – Батько звелів мені скласти обітницю і привів мене у магістрат, щоби зареєструвати її. Я тоді був іще зовсім малим хлопчиком. Тоді я ще нічого не розумів, а зараз бачу, що це було пов'язано з віщуванням. Мій батько, чоловік вельми розсудливий, не хотів, аби його сорок золотих пропали дарма. Він змусив мене урочисто запрягтися, що я не ожениюся, поки Доля не піднесе мене понад усіма в цій країні. Тому... – Абдулла сховав руки в рукави свого найкращого вбрання та з засмученим виразом обличчя поклонився обом товстим нареченим, – тому зараз я не можу оженитися на вас, о дві найсолодші карамельки, але настане час...

– Ну, якщо так... – більш чи менш невдоволено вимовили всі присутні і (на превелике полегшення Абдулли) відвернулися від нього.

– Я завжди знала, що твій батько все дуже правильно вловлює, – додала Фатіма.

– Навіть із того світу, – погодився Ассіф. – Що ж, будемо чекати, коли наш дорогий хлопчик вивищиться.

Однак суддю пояснення Абдулли не вдовольнило.

– А хто був той чиновник, перед яким ти склав цю обітницю? – запитав він.

– Я не знаю, як його звали, – натхненно збрехав Абдулла, вдавши, ніби йому страшенно прикро. Він аж спітнів. – Я був тоді ще зовсім малим, і мені здалося, що він старий, з довгою сивою бородою. – Абдулла вирішив, що цей опис пасуватиме до будь-якого чиновника, у тому числі й до того, котрий у цю власне мить стояв перед ним.

– Мені доведеться перевірити всі записи, – роздратовано зауважив суддя. Він повернувся до Хакіма, Ассіфа й Фатіми та офіційно і досить-таки прохолодно попрощався з ними.

Абдулла пішов разом із суддею, заледве не чіпляючись за його суддівську стрічку, так йому хотілося якнайскоріше покинути крамницю і двох товстих наречених.

Розділ п'ятий,

у якому розповідається про те, як батько Квітки-в-Ночі захотів піднести Абдуллу понад усіма в цій країні

– Ну й день видався, нівроку! – мовив до себе Абдулла, опинившись нарешті у своєму наметі. – Мені так не щастить, що я вже не здивуюся, якщо так і не зможу підняти килим у повітря!

“А може, – подумав він, вкладаючись на килим, як і був, у своєму найкращому вбранні, – може, у нічному саду виявиться, що Квітка-в-Ночі розсердилася на мою дурість минулої ночі і більше мене не кохає. Або кохає й далі, але вирішила не тікати зі мною з дому. А може...”

Заснути Абдуллі вдалося не відразу. Однак коли він прокинувся, все знову було чудово. Килим саме м'яко знижувався, наближаючись до залитого місячним світлом пагорка. Тому Абдулла зрозумів, що зрештою йому вдалося вимовити чарівне слово, і сталося це зовсім недавно, аж він майже запам'ятав його. Але за мить воно геть чисто стерлося з його пам'яті, тому що з-поміж білих пахучих квітів і круглих жовтих ліхтариків до нього вибігла Квітка-в-Ночі.

– Ти тут! – кричала вона на бігу. – Я так хвилювалася!

Вона не гнівалася. В Абдулли заспівало серце.

– Ну що, готова? – крикнув він у відповідь. – Заскакуй сюди, до мене!

Квітка-в-Ночі радісно засміялася (це було ніяке не хихотіння) і перебігла галявину. Мабуть, місяць саме в цю мить зникнув за хмарою, тому що Абдулла побачив постать дівчини у світлі самих лише жовтих ліхтариків – золоту, поривчасту і стрімку. Він підвівся і простягнув до неї руки.

І в цю мить хмара, яка була заступила місяць, спустилася ще нижче і потрапила у світло ліхтариків. Стало видно, що це ніяка не хмара, а величезні чорні шкірясті крила, які безшумно змахували. З тіні крил з'явилися дві такі самі шкірясті руки з довжелезними пазурами – і вони зімкнулися навколо Квітки-в-Ночі. Абдулла бачив, як дівчина сіпнулася, коли ці руки не дали їй бігти далі. Вона роззирнулася навколо, а тоді поглянула вгору. Те, що вона там побачила, змусило її закричати. Це був протяжний, дикий, розпачливий крик, який обірвався, коли одна зі шкірястих рук затулила їй рот пазуристими пальцями.

Квітка-в-Ночі біла по руці кулачками, копалась і відбивалася, але все дарма. Потвора підняла її вгору – маленьку білу фігурку на тлі нічної пітьми. Величезні крила знову безшумно змахнули. Гігантська ступня з такими ж пазурами, як і на руках, прим'яла траву приблизно за ярд від килима, на якому Абдулла ще не встиг як слід підвестися, на величезній гомілці здулися

м'язи, й істота – ким би вона не була – рвонула вгору. Якусь мить Абдулла вдивлявся в моторошну шкірясту морду з кільцем у гачкуватому носі та з вузькими розкосими очима – глибоко посадженими й жорстокими. Істота на нього й не глянула. Вона переймалася лише тим, щоби піднятися в повітря разом зі своєю жертвою.

Наступної миті чудовисько злетіло. Ще якусь секунду Абдулла бачив його над головою – величезного летючого дива, в руках у якого висіла маленька, тендітна і страшенно бліда дівчина. Потім чудовисько зникло в пітьмі. Усе це відбулося неймовірно швидко.

– За ним! За дивом! – наказав Абдулла килиму.

Здалося, килим його послухався. Він піднявся із пагорка. Але тієї ж миті знову опав і завмер, так ніби хтось віддав йому інший наказ.

– Ах ти ж пожерта міллю циновка! – закричав на нього Абдулла.

Удалині в саду пролунав чийсь голос:

– Люди, сюди! Кричать десь отам!

На протилежному боці галереї Абдулла помітив відблиски місячного світла на металевих шоломах і – що ще гірше – золотаві зблиски смолоскипів на мечях і арбалетах. Він не став чекати, коли йому доведеться пояснювати цим людям, чому саме він кричав, отож він припав плазом до килима.

– Назад у намет! – шепнув він. – Скоріше! Будь ласка!

Цього разу килим послухався – так само, як і минулої ночі. Він блискавично шугонув з пагорка, метнувся

вбік і перелетів через неприступно високу стіну. Абдулла лише краєм ока встиг помітити чималу групу найманців із північних земель, які розсипалися по освітленому ліхтарями саду, а за мить він уже летів над дрімотно притихлими дахами й посрібленими місяцем вежами Занзіба. Абдулла ледве встиг подумати, що батько Квітків-Ночі, напевно, навіть багатший, ніж він собі думав, то-му що далеко не всі можуть дозволити собі утримувати так багато найманців, до того ж, північні найманці були найдорожчими, як килим шугнув униз і плавно ліг разом з Абдуллою якраз посередині намету.

У наметі Абдулла дав волю відчаєві.

Квітку-в-Ночі викрав див, а килим відмовився його переслідувати. Абдулла розумів, що в цьому немає нічого дивного. Усі мешканці Занзіба чудово знали, що дивам підвладні безмежні сили неба і землі. Цей див, безсумнівно, виявив передбачливість і наказав усьому, що перебувало в саду, не рухатися, поки він утікає з Квіткою-в-Ночі. Див, можливо, навіть не помітив ані килима, ані Абдулли на ньому, просто слабесенькі чари килима підкорилися наказові дива. Отак див викрав Квітку-в-Ночі, яку Абдулла любив понад життя, викрав саме у ту хвилину, коли вона бігла до нього, щоби кинутися в його обійми, і нічого тут, як видно, він зробити не міг.

Абдулла заплакав.

Потім він присягнув собі викинути всі сховані в кишнях гроші. Тепер вони були йому ні до чого. Але перед цим він знову віддався відчаю і жалю, як то прийнято в Занзібі: нарікав на долю, голосно ридуючи, і бив

себе в груди. Трохи пізніше, коли заспівали треті півні й з'явилися перші перехожі, Абдулла охопив глибокий мовчазний відчай. Йому не хотілося навіть ворухнитися. Нехай інші метушаться, посвистують, нехай гримлять відрами – усе це більше ніяк не стосувалося Абдулли. Він лежав скулившись на килимі-самольоті і шкодував, що досі живий.

Йому було так погано, що він навіть не подумав про небезпеку, яка могла спіткати його самого. Відтак він не звернув уваги на те, що гамір Базару раптово стих, як замовкають у лісі птахи з появою мисливця. Він і справді не зауважив ні важкої розміреної ходи, ні монотонного – брязь-брязь-брязь – брязкоту зброї найманців. Абдулла не підвів голови, навіть коли біля самісінького намету хтось гаркнув: “Стій!”

Він підвів голову тільки тоді, коли обидві заслони намету шумно впали додолу. Абдулла знехотя здивувався. Він примружив заплакані очі – світло здалося йому все ж таки занадто яскравим – і без особливого інтересу запитав сам себе, що робить у його наметі загін найманців з півночі.

– Це він, – сказав якийсь чоловік у цивільному, котрий цілком міг виявитися Хакімом, і розсудливо зник, перш ніж Абдулла встиг його роздивитися.

– Ти! – гаркнув командир загону. – Ходи. З нами.

– Що? – перепитав Абдулла.

– Беріть його! – наказав командир.

Абдулла був приголомшений. Він мляво протестував, коли його поставили на ноги і стали викручувати руки. Він далі протестував, коли його швидкою

військовою ходою – брязь-брязь-брязь – повели з Базару в бік західних кварталів. Незабаром він почав протестувати вже досить рішуче.

– У чім річ? – видихнув він. – Я вимагаю... як громадянин... куди ми... йдемо?!

– Мовчи! Побачиш! – відповіли йому найманці. Вони були добре треновані, тому зовсім не захекалися від швидкого напівбігу.

Невдовзі вони, не стишуючи ходи, затягли Абдуллу під масивні кам'яні ворота, складені з брил, які біло зблискували на сонці, у внутрішній двір, де на п'ять хвилин зупинилися коло схожої на піч кузні і скували Абдуллу ланцюгами. Він запротестував ще сильніше:

– Навіщо це? Де ми? Я хочу знати!

– Мовчи! – звелів йому командир загону. І звернувся до свого заступника, вимовляючи слова з варварським північним акцентом: – Вічно ці занзібчики скиглять. Не мають жодного уявлення про гідність.

Поки командир загону це говорив, коваль, теж занзібець, шепнув Абдуллі:

– Тебе хоче бачити султан. Думаю, нічого доброго тебе не чекає. Останнього з тих, кого я закував так, як тебе, розп'яли.

– Але ж нічого не зро... – запротестував Абдулла.

– Мовчати!!! – визвірився командир загону. – Готово, ковалю? Добре. Бігом – руш!

І вояки знову потягли Абдуллу через залитий сонцем двір, у величезний палац, який виднівся углибині.

Абдуллі хотілося сказати, що закутому в ланцюги неможливо навіть іти, не те що бігти, такі вони важкі.

Але виявилося, що людина, яку супроводжують суворі й рішуче налаштовані найманці, воістину здатна на чудеса! Абдулла біг – дзінь-брязь, дзінь-брязь, брязь, – аж поки нарешті, втомлено брязнувши ланцюгами востаннє, не опинився перед підніжжям величного трону, оздобленого зимно-блакитними й золотими плитками й увінчаного горою подушок. Тут усі найманці опустилися на одне коліно – на поштивій відстані, як то завжди роблять найманці з півночі перед особою, яка їм платить.

– В'язень Абдулла, пане султано, – доповів правителеві командир загону.

Проте Абдулла не став на коліна. Він, за звичаєм Занзіба, упав ниць. До того ж, він дуже втомився, отож повалитися зі страшним гуркотом долілиць йому просто було легше, ніж зробити будь-що інше. Викладена плитами підлога була чарівно, блаженно прохолодною.

– Нехай цей син верблюжого лайна встане на коліна, – сказав султан. – Нехай ця тварина подивиться нам у лице. – Голос у нього був стишений, але аж тремтів від люті.

Один із найманців потягнув за ланцюги, а ще двоє шарпнули Абдуллу за руки, так що, зрештою, він устав перед султаном на коліна, зігнувшись у дві погібелі. Найманці підтримували Абдуллу в такій позі, і він цьому радів. Якби не це, його би пройняв жах. Чоловік, що розвалився на викладеному плитками троні, був жирний, лисий і з густою сивою бородою. Він немовби ліниво, хоча насправді люто поплескував по подушці якоюсь білою бавовняною ганчірочкою з помпончиком.

Оця-от ганчірочка з помпончиком і показала Абдуллі, як сильно він вляпався. Це був його нічний ковпак.

– Що скажеш, собако з гнойовища? – запитав султан. – Де моя дочка?

– Поняття не маю, – гірко відповів Абдулла.

– Не станеш же ти заперечувати, – продовжував султан, хилитаючи ковпаком так, ніби це була відрубана голова, яку він схопив за волосся, – не станеш же ти заперечувати, що це твій нічний ковпак? В середині на ньому вишите твоє ім'я, о жалюгідний гендляріку! Я знайшов його – ми особисто зволили його знайти! – у скриньці з дрібничками моєї дочки, а також вісімдесят два портрети простолюдинів, що їх моя дочка сховала у вісімдесят дві схованки. Не станеш же ти заперечувати, що пробрався у мій нічний сад і подарував ці портрети моїй дочці? Не станеш же ти заперечувати, що після цього ти викрав мою дочку?!

– А от і стану! – сміливо вимовив Абдулла. – Чого я дійсно не заперечую, о найдостойніший захиснику пригноблених, то це того, що це справді мій ковпак і що портрети подаровані мною, хоча мушу сказати, що твоя дочка ховає краще, ніж ти шукаєш, о владарю безмежної мудрості, бо насправді я подарував їй на сто сім картин більше, ніж ти виявив, – однак я не викрадав Квітки-в-Ночі. На моїх очах її викрав величезний огидний див. Про те, де вона зараз, я маю не більше уявлення, ніж твоя небесна світлість.

– Нічого не скажеш, правдоподібна історія! – сказав на це султан. – Див! Теж мені! Брехун! Нікчемний хробак!

– Клянуся, це правда! – закричав Абдулла. Його охопив такий розпач, що він перестав зважати на слова. – Дай будь-який священний предмет, який хочеш, і я на ньому заприсягну, що це таки був див! Зачаруй мене так, щоби я міг говорити тільки правду, і я скажу те ж саме, що й зараз, о могутній нищителю злочинців! Тому що це – правда! А оскільки втрата твоєї дочки стала для мене, можливо, значно більшим ударом, ніж для тебе, о великий султане, о славо нашої землі, благаю негайно вбити мене, звільнивши від нестерпно гіркого життя!

– Я охоче звелю тебе стратити, – погодився султан, – але спочатку скажи мені, де вона.

– Але ж я сказав тобі, о диво світу! – простогнав Абдулла. – Я не знаю!

– Заберіть його! – дуже спокійно наказав султан найманцям. Вони тут же підхопилися з колін і поставили Абдуллу на ноги. – Випитайте у нього правду за допомогою тортур, – додав султан. – Коли ми її знайдемо, можете його вбити, але доти нехай животіє. Думаю, очінстанський принц візьме за дружину навіть і вдову, якщо збільшити посаг удвічі.

– Ти помиляєшся, о правителю над правителями! – видихнув Абдулла, коли найманці із брязкотом потягнули його по викладеній плитами підлозі. – Я не знаю, куди полетів див, і те, що він викрав її, перш ніж ми отримали хоч якусь можливість одружитися, – найбільше моє горе!

– Що?! – заверещав султан. – Ану тягніть його назад!

Найманці негайно притягли Абдуллу разом з усіма ланцюгами назад до викладеного плитками трону, з якого султан, нахилившись, люто дивився на бранця.

– Чи ж моє чисте вухо осквернили твої брудні слова, що ти, покидьку, насправді не одружений з моєю дочкою?! – запитав він.

– Саме так, о могутній правителю, – відповів Абдулла. – Див з'явився, перш ніж ми встигли втекти.

Султан дивився на нього згори з виразом, найбільше схожим на вираз жаху.

– Це правда?

– Клянуся, – сказав Абдулла, – що я навіть не цілував твою дочку. Я збирався розшукати відповідного чиновника, щойно ми опинимося якнайдалі від Занзіба. Я знаю, що личить порядній людині. Однак я подумав, що мені, як порядній людині, треба спочатку з'ясувати, чи справді Квітка-в-Ночі хоче вийти за мене заміж. Мені спало на думку, що її рішення впливало з цілковитого невідання, незважаючи на всі сто вісімдесят дев'ять портретів чоловіків. Даруй мені ці мої слова, о покровителю патріотів, однак твій спосіб виховувати дочку геть поганий. Коли вона побачила мене вперше, то подумала, ніби я – жінка.

– Виходить, – замислено сказав султан, – коли я вчора ввечері послав сторожу в нічний сад із наказом упіймати й убити незваного гостя, це могло мати катастрофічні наслідки. А ти, недоумок, – звернувся він до Абдулли, – раб і байстрюк, ти ще насмілюєшся робити мені зауваження! Звичайно, я мав підстави виховувати дочку саме так, а не інакше! У віщуванні, яке я отримав

відразу після її народження, говорилося, що вона вийде заміж за першого ж чоловіка, крім мене, якого побачить!

Хоч і закутий у ланцюги, Абдулла випрямився. Уперше за цей день йому сяйнув проблиск надії.

Тим часом султан поринув у задуму, блукаючи поглядом по розкішно оздобленій і викладеній плитами палацовій залі.

– Це віщування мене цілком влаштувало, – сказав він. – Я вже давно обдумую союз із північними державами, бо зброя в них краща, ніж у нас, а деякі види цієї зброї, як я розумію, насправді чаклунські. Однак домогтися чогось від цих очінстанських принців дуже непросто. Отож мені залишалося, як я думав, всього лише позбавити дочку всілякої можливості бачити чоловіків, а у всьому іншому, безумовно, дати їй щонайкраще виховання, щоби вона вміла і танцювати, і співати, і догоджати принцovi. І коли дочка досягла шлюбного віку, я запросив принца відвідати нас із офіційним візитом. Він повинен був прибути сюди в наступному році, завершивши підкорення якоїсь країни, завойованої за допомогою тієї ж таки чаклунської зброї. І я знав, що варто лише моїй дочці глянути на нього – і, завдяки пророцтву, він буде мій! – султан кинув на Абдуллу зловісний погляд. – А тепер мої плани зруйновано такою нікчемною комахою, як ти!

– На жаль, це так, о найдалекоглядніший із правителів, – погодився Абдулла. – Скажи мені, а чи часом цей очінстанський принц не старий і бридкий?

– Думаю, він такий самий жахливий, як і ці найманці, – сказав султан, і Абдулла відчув, як солдати,

переважно руді та веснянкуваті, напружилися при цих словах. – А чому ти про це запитуєш, собако?

– Тому що, якщо ти зволиш пробачити мені цю критику твоєї безмежної мудрості, о вчителю народу, – це трохи непорядно стосовно твоєї дочки, – зауважив Абдулла.

Він відчув, як найманці витріщилися на нього, вражені його зухвалістю. Та Абдуллі вже було байдуже. Він майже не мав що втрачати.

– Жінки – не люди, – сказав султан. – Тому поводитися з ними непорядно просто неможливо.

– Я не згоден! – заперечив Абдулла, і найманці витріщилися на нього ще дужче.

Султан пропик Абдуллу поглядом. Його міцні руки скрутили нічний ковпак так, ніби це була шия Абдулли.

– Замовкни, хвороблива жабо! – просичав султан. – Бо інакше я забудуся і звелю негайно тебе стратити!

Абдуллі трішки відлягло від серця.

– О вседержителю, я благаю тебе стратити мене цієї ж миті, – відповів він. – Я згрішив, я переступив межу, я пробрався у твій нічний сад...

– Цить, – наказав султан. – Ти чудово знаєш, що я не можу вбити тебе, поки не знайду дочки та не простежу, щоби вона вийшла за тебе заміж.

Абдуллі відлягло від серця ще більше.

– Твій раб не здатний осягнути величі твого розумування, о скарбе справедливості, – заявив він. – Я вимагаю негайної смерті.

Почувши це, султан лише фиркнув.

– Якщо ця сумна історія й навчила мене чогось, – сказав він, – то це того, що навіть я – я, султан Занзібський, – не можу обдурити Долю. Я вже збагнув, що це віщування так чи інакше справдиться. Тому, якщо я хочу зробити мою дочку дружиною очінстанського принца, спочатку мені доведеться вчинити згідно з прощом.

Абдуллі відлягло від серця вже майже повністю. Сам-то він зрозумів це уже давно, але йому треба було, щоби султан і також здогадався. І султан здогадався. Квітка-в-Ночі явно успадкувала свій логічний розум від батька.

– То де моя дочка? – запитав султан.

– Я вже сказав тобі, о сонце, що осяює Занзіб, – відповів Абдулла. – Див...

– Я ні на мить не повірю ні в якого дива, – перебив його султан. – Це занадто зручна відмовка. Ти, мабуть, десь її сховав. Заберіть його, – наказав він солдатам, – і зачиніть у найнадійнішій нашій в'язниці. Ланцюги хай залишаються. Щоби проникнути в сад, він, очевидно, вдався до якихось чарів, тож якщо не вжити належних заходів, він зуміє скористатися ними і тепер.

При цих словах Абдулла не стримався й здригнувся. Султан це помітив. На його обличчі з'явилася злісна посмішка.

– А потім, – продовжив він, – огляньте дім за домом. Як тільки знайдете мою дочку, допровадьте її в темницю для шлюбної церемонії, – тут султан знову замислено поглянув на Абдуллу. – А тим часом задля розваги я буду винаходити нові способи, як тебе вбити.

Наразі я схиляюся до думки посадити тебе на сорокафутову палю і напустити хижих птахів – нехай роздзьобують тебе шматочок за шматочком. Але я можу й передумати, якщо додумаюся до чогось іще жахливішого.

Коли найманці поволокли Абдуллу геть, він знову мало не впав у розпач. Він подумав про віщування, зроблене, щойно він народився. Сорокафутова паля – це ж також непоганий спосіб піднести його понад усіма мешканцями цієї країни.

Розділ шостий, де розповідається, як Абдулла потрапив із вогню та в полум'я

Абдуллу ув'язнили в глибокому й смердючому підземеллі, в яке світло падало з манюнього заґратованого віконця у самій стелі, одначе це не було пряме денне світло. Судячи з усього, воно долало дорогу від найдальшого вікна наприкінці розташованого поверхом вище коридору, в підлогу якого і були вправлені ці ґрати.

Усвідомлюючи, що якраз чогось такого і треба було чекати, Абдулла, поки його волочили найманці, намагався увібрати у свої зір і пам'ять якнайбільше образів світла. Він вибрав хвилину, поки найманці відмикали зовнішні двері темниці, й подивився угору та спробував хоч трохи розгледітися навсібіч. Він опинився в невеликому темному дворіку, оточеному глухими стінами, які нависали з усіх боків, мов кручі. Задерши голову, Абдулла угледів неподалік струнку вежу, яка вимальовувалася на тлі золота розквітаючого ранку. Його вразила думка про те, що від світанку минула всього лише година. Небо над вежею було яскраво-блакитним, на ньому виднілася одна-єдина хмара. Ранкове світло забарвлювало хмару червоним і золотим, надаючи їй обрисів замку

із золотистими вікнами, що стрімко рвався вгору. Золоте світло зблиснуло на крилах білого птаха, який літав навколо вежі. Абдулла був упевнений, що це останній образ краси, який йому судилося бачити у житті. І весь час, доки найманці тягли його в підземелля, він через плече дивився на небо.

Коли Абдуллу замкнули в холодному, сірому підземеллі, він спробував леліяти в душі цей спогад, але це виявилось неможливим. Темниця була зовсім іншим світом. Якийсь час Абдуллі було настільки гірко, що він навіть не помічав, як затерпнуло його тіло, закуте в ланцюги. Коли ж він нарешті помітив це, то став совгатися по холодній підлозі, збрязкуючи кайданами, але це мало що допомогло.

– Я мушу приготуватися до того, що тут, у цій темниці, мені доведеться провести решту мого життя, – сказав він собі. – Якщо, звичайно, ніхто не врятує Квітки-в-Ночі.

Правда, це видавалося йому малоімовірним, адже султан не захотів повірити в дива.

Потім Абдулла постарався розвіяти свою безнадійну тугу мріями. Але чомусь йому нітрохи не полегшало від того, що він уявив себе викраденим принцом. Абдулла знав, що це неправда, і йому дошкуляло усвідомлення, що Квітка-в-Ночі повірила цим його вигадкам. Вона ж, мабуть, і вирішила стати його дружиною саме тому, що вважала його принцом: адже вона й сама була принцесою, як тепер довідався Абдулла. Він просто уявити собі не міг, що коли-небудь наважиться розповісти їй правду. Якийсь час йому навіть здавалося, що він заслуговує

на найжорстокіше покарання, яке тільки винайде для нього султан.

Тепер він став думати про Квітку-в-Ночі. Де б вона не опинилася, мабуть, зараз їй теж страшно – не менше, ніж самому Абдуллі. Абдулла прагнув її розрадити. Він так рвався її рятувати, що потратив якийсь час на безрезультатні спроби вивернутися з ланцюгів.

– Адже ніхто, крім мене, навіть і не намагатиметься її рятувати! – бубнів він. – Я мушу вибратися звідси!

Потім Абдулла спробував викликати килим-самоліт, хоча й знав, що це так само смішно і наївно, як і його мрії про Квітку-в-Ночі. Він старанно уявляв собі, як той лежить на підлозі його намету, уголос наказував килиму прилетіти – наказував знову й знову. Він перебрав усі слова, схожі на чарівні, які тільки міг згадати, сподіваючись, що одне з них виявиться власне тим, котре він промовляв у сні.

Нічого не сталося. “Яка дурість – думати, ніби це може спрацювати!” – картав себе Абдулла. Навіть якби килим-самоліт і почув, як Абдулла кличе його з підземелля, навіть якщо припустити, що Абдуллі вдалось би випадково натрапити на потрібне слово – як же килим, нехай і чарівний, протиснеться сюди крізь такі часті ґрати? А якщо навіть і протиснеться – хіба це допоможе Абдуллі вибратися назовні?

Абдулла облишив даремні зусилля і в напівдрімоті притиснувся до стіни. Його охопив відчай. Настав полудень, найспекотніша пора, коли більшість мешканців Занзіба віддаються відпочинку, хоча б і короткому. Сам Абдулла ополудні, якщо тільки не йшов у парк, сидів на

стосі не надто цінних килимів у тіні перед крамничкою Джамала, пив фруктовый сік, а якщо міг собі дозволити, то й вино, і ліниво теревенив із Джамалом. “Більше цього ніколи не буде. А це ж іще тільки перший день у підземеллі! – з болем подумав він. – Поки що я рахую години. А як скоро я втрачу лік дням?”

Він заплющив очі. Хоч одне добре. Якщо в пошуках султанової дочки перетрусять дім за домом, це завдасть Фатімі, Ассіфу й Хакіму деяких незручностей, от хоч би й тому, що в Абдулли, окрім них, немає ніяких родичів, і це всім відомо. Він сподівався, що найманці перевернуть пурпурову крамницю догори дном. Він сподівався, що вони обдеруть стіни та порозгортають усі килими. Він сподівався, що найманці заарештують...

На підлогу коло ніг Абдулли щось упало.

“Отже, мені скинули якусь їжу, – подумав Абдулла, – хоч краще я би голодував”. Він ліниво розплющив очі. А за мить вони витріщилися – самі собою.

Коло його ніг, на підлозі темниці, лежав килим-самоліт. На ньому мирно спав дратівливий Джамалів пес.

Абдулла втупився у пса й у килим. Він легко міг собі уявити, як пес, втомлений опівденною спекою, приліг у тіні його намету. Він розумів, чому пес влігся на килим: на килимі було зручніше. Але як же псові – псові! – вдалося вимовити уві сні чарівне слово? Це було незбагненно. Раптом Абдулла побачив, що псові почав снитися сон. Його лапи засмикалися. Пес наморщив носа, засопів так, ніби до його ніздрів долинув найсолодший у світі запах, і тихесенько заскиглив, начебто те, що він нюхав уві сні, весь час вислизало від нього.

– Друже мій, – сказав йому Абдулла, – чи може бути так, що тобі приснився я, саме тоді, як я віддав тобі більшу частину мого сніданку?

Пес крізь сон його почув. Він голосно засопів і пробудився. Як і личить псові, він не став гаяти час на те, щоби з'ясувати, як же він потрапив у це дивне підземелля. Пес повів носом і нанюхав Абдуллу. Він із захопленням дзвявкотом підхопився, сперся лапами на ланцюги на грудях в Абдулли й радісно вилизав йому лице.

Абдулла засміявся й закрутив головою, уникаючи кальмарового духу із собачої. Він радів зустрічі не менше, ніж пес.

– То ти дійсно бачив мене уві сні! – вигукнув він. – Друже мій, я влаштую так, що тобі щодня даватимуть відро кальмарів! Ти врятував мені життя, а можливо, і Квітці-в-Ночі!

Коли собача радість трохи вляглася, Абдулла почав совгатися в ланцюгах і катулятися по підлозі, аж доки йому не вдалося лягти на килим, обпершись на лікоть. Він глибоко зітхнув. Тепер він був у безпеці.

– Ходи-но сюди, – покликав він пса. – Залазь також на килим.

Однак пес виявив у кутку підземелля запах, який незаперечно свідчив про присутність пацюка. Він, схвилювано похрюпуючи, побіг туди. При кожному такому похрюпуванні килим під Абдуллою здригався. Це дало Абдуллі довгоочікувану відповідь на його питання.

– Іди сюди, – знову покликав він пса. – Якщо я залишу тебе тут, тебе знайдуть, коли прийдуть мене

допитувати, і вирішать, ніби я обернувся на собаку. Тоді на тебе чекає моя сумна доля. А це ж ти привів до мене килим і відкрив мені його таємницю, я не переживу, якщо тебе настромлять на сорокафутову палю!

Пес ліз у кут і принохувався. На Абдуллу він не звертав жодної уваги. Нараз Абдулла почув тупіт ніг і брязкіт ключів: він розпізнав їх навіть крізь грубезні стіни підземелля. Сюди хтось ішов. Абдулла облишив умовляти пса і влігся на килим.

– До мене, друже! – сказав він. – Ходи сюди, оближи мені лице!

Оце-то пес зрозумів. Він вискочив із кутка, стрибнув Абдуллі на груди і взявся виконувати прохання.

– Килиме, – прошептав Абдулла, вивертаючись від собачого язика. – На Базар, тільки не приземляйся. Зависни в повітрі біля крамнички Джамала.

Килим піднявся, метнувся вбік – і саме вчасно. У дверях, що вели до підземелля, заскреготали ключі. Абдулла так і не довідався, як же килиму вдалося все-таки покинути підземелля, тому що пес безупинно лизав йому лице й довелося тримати очі заплющеними. Він відчув, як по ньому пробігла волога тінь (напевно, це було, коли вони пролітали крізь стіну), а потім побачив яскраве сонячне світло. Від світла пес здивовано підняв морду. Абдулла скося зиркнув убік, поверх ланцюгів, і побачив навислу просто перед ними височенну стіну, яка тут же плавно пішла вниз: килим не став пролітати крізь неї, а просто перелетів. Потім настала черга веж і дахів, чудово Абдуллі знайомих, хоча доти він бачив їх лише уночі. А після цього килим плавно опустився

вниз, до самого краю Базару. Адже палац султана був на віддалі усього лише п'яти хвилин ходьби від намету Абдулли.

З'явилася Джамалова крамничка, а поруч – сплюндований намет Абдулли, навколо якого валялися розкидані на землі килими. Найманці явно шукали тут Квітку-в-Ночі. Джамал, обхопивши голову руками, дрімав між великим киплячим казаном, у якому варилися кальмари, і паруючим мангалом із шашликами. Він підняв голову – й вирячився єдиним своїм оком на килим, який висів у повітрі просто перед його носом.

– Ану вниз, хлопче! – наказав Абдулла. – Джамале, поклич-но пса!

Джамал, мабуть, неабияк налякався. Ще б пак, його крамничка з мангалом опинилася по сусідству з наметом чоловіка, якого султан заповзявся посадити на палю, і це не обіцяло нічого доброго. Джамал онімів. А оскільки пес не звертав на них із Джамалом ніякої уваги, Абдуллі довелося, зібравши останні сили, сісти, брязкаючи і дзенькаючи кайданами та обливаючись потом. Тільки так йому вдалося зіштовхнути пса з килима. Пес зіскочив просто на прилавок Джамала, і той неухважно взяв його на руки.

– Що я можу для тебе зробити? – поцікавився Джамал, розглядаючи ланцюги, у які був закутий Абдулла. – Може, привести тобі коваля?

Цей вияв дружби з боку Джамала Абдуллу дуже зворушив. Однак сівши і трохи зручніше вмовившись, він побачив, що діється між наметами. Він навіть розгледів подошви пари ніг, які, власне, що було сили

давали драла, і поли одежі, які розвівалися від швидкого бігу. Судячи з усього, якийсь торговець поспішав покликати сторожу. Щоправда, у фігурі, яка швидко віддалялася, було щось, що страшенно нагадувало Абдулли Ассіфа.

– Ні, – сказав Абдулла. – Нема часу, – і він з брязкотом витягнув ліву ногу ближче до краю килима. – Зроби краще от що. Поклади руку на вишивку над моїм лівим черевиком.

Джамал слухняно простягнув смагляву руку й дуже обережно торкнувся вишивки.

– Це що, чари? – нервово запитав він.

– Ні, – відповів Абдулла. – Це потайна кишенька. Запхай-но туди руку й вийми гроші.

Джамал нічого не зрозумів, однак обмацав щиколотку Абдулли, заліз у кишеньку й витягнув звідти повну жменю грошей.

– Та тут у тебе цілий маєток, – зауважив він. – А що, на ці гроші можна буде викупити тебе з неволі?

– Ні, – заперечив Абдулла. – Це тобі! По тебе і по твого пса обов'язково прийдуть – ви ж бо мені допомагали. Забирай це золото та пса і втікай. Вийдь із Занзіба. Пробирайся до варварів, на північ, там ти зможеш сховатися.

– На північ! – охнув Джамал. – Та що ж мені робити на півночі?

– Купи все, що треба, і відкрий ресторан з рашпухтською кухнею, – порадив Абдулла. – Золота на це вистачить, а кухар ти пречудовий. Там ти зможеш заробити собі цілий маєток!

– Та ну? – засумнівався Джамал, переводячи погляд з Абдулли на жменю золота. – Ти справді так думаєш?

Розмовляючи із Джамалом, Абдулла водночас стурбовано стежив за проходом поміж наметами. Тепер там було повно людей, причому не сторожі, а найманців з півночі, і вони не йшли, а бігли.

– Тільки йди вже, не зволікаючи, – сказав Абдулла.

Джамал почув тупіт солдатських ніг. Він витягнув шию, щоби побачити все на власні очі й у всьому переконатися. Потім він свиснув до пса і щез – та так тихо і вправно, що Абдулла аж здивувався. Джамалові вистачило часу навіть на те, щоби зняти з мангала шашлики. Найманцям залишився лише казан недоварених кальмарів.

– У пустелю, мерщій! – шепнув Абдулла килиму.

Килим зірвався з місця, як і завжди, хитнувшись убік. Абдулла подумав, що він би неодмінно звалився з килима, якби не важкі ланцюги, через які килим прогнувся посередині і став подібним до гамака. А прудкість виявилася дуже доречною. Найманці щось викрикували вслід Абдулли. Пролунало кілька пострілів. Синє небо зовсім поруч із килимом прохромали дві кулі й арбалетна стріла, але впали вниз. Килим метався з боку в бік – понад дахами, перелітаючи через стіни, оминаючи вежі, а потім заковзав над верхівками пальм і зовсім низько, понад городами. Нарешті килим-самоліт занурився у розжарену сіру порожнечу над пустелею, яка відблискувала білим і жовтим під неозорим шатром небес, і кайдани на руках і ногах Абдулли стали

неприємно нагріватися. Свист вітру затих. Піднявши голову, Абдулла побачив, що Занзіб уже перетворився на несподівано дрібну купку башточок аж ген на обрії. Килим неквапом проплив повз верблюда, чий вершник здивовано повернув йому вслід закутане у куфію лице, і почав опускатися в піски. Тоді вершник повернув верблюда й погнав його в напрямку до килима. Абдулла майже відчував, як вершник на верблюді радісно думає, що ось зараз розживеться на дурничку справжнім і діючим килимом-самольотом, власник якого закутий у ланцюги, а відтак не чинитиме опору.

– Угору, угору! – мало не заверещав Абдулла. – Лети на північ!

Килим важко набрав висоту. Від кожної його ниточки віяло небажанням коритися волі Абдулли. Він описав широке півколо і зі швидкістю пішохода поплив на північ. Вершник на верблюді кинувся навперейми і перейшов на галоп. Оскільки летів килим на висоті якихось дев'яти футів, для вершника на пущеному учвал верблюді він однаково що стояв.

Абдулла зрозумів, що настав час вдатися до хитрощів.

– Обережно! – крикнув він вершникові. – Мене вислали із Занзіба в кайданах, щоби я не поширював у місті страшної зарази!

Однак обдурити вершника виявилось не так легко. Він трохи стримав верблюда і подався услід за килимом дещо повільнішим алюром, виймаючи зі своєї поклажі тичку, якою зазвичай підпирають намети. Цією тичкою вершник явно збирався скинути Абдуллу з килима.

Абдулла поспішно перемкнув свою увагу на килим-самоліт.

– О найдивовижніший з килимів, – зашептав він, – о найбарвистіший і найстаранніше тканий, ти, чий надзвичайний ворс так хитромудро зміцнений могутніми чарами, боюся, що досі я ставився до тебе без належної поваги. Я віддавав тобі грубі накази й навіть кричав на тебе, однак тепер я розумію, що твоя вразлива натура потребує тільки щонайм'якших прохань. Пробач мені, о, пробач!

Килиму це сподобалося. Він злегка напружився і полетів трішки швидше.

– А я, нікчемний пес, – не спинявся Абдулла, – я змушував тебе, так жажливо обтяженого моїми ланцюгами, знемагати, летячи над пекучою пустелею! О найславніший і найелегантніший з килимів, відтепер я думаю тільки про тебе і про те, як би мені швидше позбавити тебе цього нестерпного тягаря. Якби ти тільки погодився не поспішаючи – ну, скажімо, ледь швидше, ніж здатен бігти верблюд, – полетіти до найближчого в цій пустелі поселення десть на півночі, де я знайшов би кого-небудь, хто зняв би з мене ці кайдани, чи не суперечило б це твоїй люб'язній і шляхетній вдачі?

Вочевидь, Абдуллі вдалося знайти правильний підхід. Від килима повіяло гордовитою самовдоволеністю. Він піднявся приблизно на фут, трішки звернув убік – і видав із себе добрі сімдесят миль на годину. Абдулла вчепився за край килима й оглянувся на розчарованого вершника, який залишився далеко позаду і незабаром перетворився на темну цятку в пустелі.

– О найбагородніший із дорогоцінних клейнодів, ти воістину султан серед килимів, а я – твій жалюгідний раб! – безсоромно розпинався Абдулла.

Килиму це так полестило, що він помчав іще швидше. Через десять хвилин він різко пірнув униз, на піщану дюну, і несподівано зупинився коло самого її гребеня з іншого, обривистого боку. Абдулла в хмарі пилюки безпорадно зісковзнув з килима і покотився вниз, гримлячи кайданами, звиваючись, смикаючись, здіймаючи все нові хмари піщаного пилу, аж доки нарешті, ціною відчайдушного зусилля, він не розвернувся п'ятами вперед і не з'їхав піщаним схилом просто на берег озерця посеред оази. Кілька обірванців, що навпочіпки розглядали якусь штукенцію на краю цього озерця, посхоплювалися на ноги й розбіглися, коли Абдулла проорав пісок просто між ними. Абдулла зачепив ногами щось, навколо чого вони юрмилися, мимохіть зіштовхнувши це “щось” назад у ставок. Один із них обурено загорлав і поліз у воду, щоби знову витягти ту штукенцію на суше. Решта вихопили шаблі й ножі, а один – навіть довгого пістоля, і, грізно насупившись, обступили Абдуллу.

– Переріжте йому горлянку! – сказав хтось.

Абдулла прокліпався від піску і подумав, що йому рідко доводилося бачити настільки злодійські зборища. У всіх були поорані шрамами обличчя, бігаючі очі, зіпсуті зуби та вкрай неприємні гримаси. Той, у кого був пістоль, виявився найнеприємнішим з усіх. У великому гачкуватому носі він мав кільце, а під носом – вельми куцасті вуса. Күфія на його голові з одного боку

була заколена яскравим червоним самоцвітом у золотій оправі.

– Звідки це ти вигулькнув? – запитав вусатий і копнув Абдуллу. – Ану, говори.

Почувши це, всі обірванці, у тому числі й той, котрий виходив з озерця з чимось, схожим на пляшку, подивилися на Абдуллу так, що йому відразу стало зрозуміло: говорити доведеться дуже переконливо.

Бо буде непереливки.

Розділ сьомий, у якому з'являється джин

Абдулла покліпав ще трохи, щоб на повіках зовсім не залишилося піску, і витріщився на чоловіка з пістолем. Цей чоловік був точною копією злого розбійника з його марень. Напевно, звичайний збіг.

– Стократ прошу у вас пробачення, о повелителі цієї пустелі, за те, що я настільки грубо порушив ваше усамітнення, – надзвичайно поштиво сказав він, – але чи не розмовляю я, бува, з найбагороднішим і славнозвісним у всьому світі розбійником, незрівняним Кабулом Акбою?

Інші розбійники, які зібралися довкола нього, вочевидь, здивувалися.

Абдулла виразно почув, як один із них поцікавився: “А він же звідки знає?”

Однак вусань із пістолем тільки презирливо посміхнувся. Його лице особливо добре надавалося саме для таких гримас.

– Це дійсно я, – відповів він. – А що, я такий знаменитий?

“Ну нічого собі збіг”, – подумав Абдулла. Що ж, тепер він принаймні знав, де перебуває.

– На жаль, о шляхетні мандрівці пустищ, – почав він, – я, як і ви, вигнаний і пригноблений. Я заприсяг помститися Рашпухту. А прибув я сюди для того, щоб об'єднатися з вами і послужити вам силами мого розуму та моїх рук.

– Та невже! – засумнівався Кабул Акба. – А як ти сюди потрапив? З неба, чи що, звалився разом з ланцюгами?

– За допомогою чарів, – скромно відповів Абдулла. Він вирішив, що так йому буде легше справити відповідне враження на людей цього штибу. – Я і справді впав із неба, о найбагородніший із номадів.

На жаль, його слова не справили на обірванців того враження, на яке він розраховував. Більшість із них розреготалася. Кабул Акба легким кивком голови послав двох людей на гребінь дюни – дослідити місце прибуття Абдулли.

– То ти вмієш чаклувати? – уточнив він. – А ці ланцюги якось стосуються твоїх чарів?

– Звичайно, – відповів Абдулла. – Я настільки могутній чарівник, що сам султан Занзібський закував мене в кайдани, остерігаючись того, що я можу накоїти. Розкуйте ці ланцюги і зніміть із мене кайдани – і ви побачите надзвичайні речі, – краєм ока Абдулла зауважив, що ті двоє повертаються, несучи килим. Абдулла дуже сподівався, що це радше добре, ніж погано.

– Як ви знаєте, залізо позбавляє чарівника його сили, – продовжував він серйозно. – Щойно ви мене розкуєте, перед вами відкриється нове життя.

Решта бандитів дивилися на нього з підозрою.

– У нас немає зубила, – сказав хтось. – І кувалди також немає.

Кабул Акба повернувся до двох розбійників, які принесли килим.

– Там було тільки це, – доповіли вони. – І жодних слідів копит і коліс. Ані знаку.

Почувши це, ватажок розбійників пригладив вуса. Абдулла мимоволі подумав, чи не заплутуються вони, бува, у кільце в носі.

– Гм, – промовив ватажок. – Тоді я ладен закластися, що килим цей чарівний. Я його забираю, – і він з тією ж глумливою посмішкою повернувся до Абдулли. – Мені не хотілося б тебе сердити, о чарівнице, але оскільки ти був так люб'язний, що прибув сюди закутий у ланцюги, я збираюся залишити тебе тут, як є, у кайданах. Я сам подбаю про твій килим – просто аби чогось не сталося. Якщо ж ти і справді збираєшся до нас приєднатися, спочатку покажи, який нам із тебе хосен.

Абдулла, на своє здивування, виявив, що радше злий, ніж наляканий. Мабуть, так сталося через те, що всі запаси страху він вичерпав нині вранці під час розмови з султаном. А може, тому, що в нього боліло все тіло. Абдулла весь був у синцях і подряпинах після того, як ізсунувся з дони, а один із залізних браслетів жахливо натер йому ногу.

– Я ж вам сказав, – зневажливо нагадав він, – що в ланцюгах з мене не буде ніякої користі.

– А нам від тебе не чари потрібні, а те, що тобі відомо, – озвався Кабул Акба.

Він підкликав до себе чоловіка, який був залазив в озерце.

– Скажи нам, що це за штуkenція, і тоді ми, можливо, розкуємо тобі ноги.

Чоловік, котрий щойно побував в озерці, присів навпочіпки й показав Абдуллі каламутно-синю черевату пляшку.

Абдулла злегка підвівся на ліктях й ображено на неї подивився. На вигляд пляшка здавалася зовсім новою. Крізь тьмяне скло її шийки просвічував чистий новенький корок, запечатаний свинцевою печаткою, також новісінькою на вигляд. Пляшка чимось нагадувала великий флакон з-під парфумів, від якого відклеїлася етикетка.

– Вона зовсім легка, – пояснив чоловік, трясучи пляшкою, – і всередині ніщо не шарудить і не хлюпає.

Абдулла ламав собі голову, як би за допомогою цієї пляшки позбутися кайданів.

– Це пляшка із джином, – заявив він. – Знайте ж, о поселенці пісків: це може бути дуже небезпечно. Вам треба всього лише звільнити мене з ланцюгів, і я приборкаю джина, який сидить усередині пляшки, і зроблю так, щоби він виконував усі ваші бажання. Крім того, думаю, що ніхто не повинен торкатися цієї пляшки.

Чоловік з пляшкою злякано випустив її з рук, однак Кабул Акба тільки розсміявся й підняв її.

– Більше схоже на те, що там пречудова випивка, – сказав він і кинув її іншому розбійнику. – Відкривай.

Розбійник відклав шаблю, витягнув довгий ніж і почав ним відколупувати свинцеву печатку.

Абдулла відчув, що втрачає нагоду звільнитися з кайданів. І навіть ще гірше: його от-от назвуть шахраєм.

– Це й справді вкрай небезпечно, о рубіни серед розбійників, – запротестував він. – Якщо вже зламаєте печатку, то принаймні в жодному разі не витягайте корка!

Не встиг він домовити, як розбійник здер печатку й упустив її на пісок. Він став тягнути корок, тоді як другий розбійник тримав пляшку.

– Якщо вам аж так кортить виїняти корок, – пробелькотав Абдулла, – то принаймні простукайте по пляшці правильне, містичне число і змусьте джина всередині пляшки запрягти, що...

У цю мить корок вискочив. Чпок! З горлечка заструменіла тонесенька цівочка бузкового туману. Абдулла з надією подумав, що ця пляшка повна отрути. Однак туман майже відразу ж згустився у невелику щільну хмарку, яка почала вириватися з пляшки, немов пара з чайника, у якому саме закипіло щось бузково-сизе. Пара набула обрисів обличчя – великого, лютого і синього – потім рук, а пізніше і довгого вузького тулуба, з'єданого з пляшкою, і виривалася з пляшки буйним струменем, доки не сягнула десяти футів заввишки.

– Я дав обітницю! – скривилося обличчя джина, причому його голос прозвучав, немов завивання морської бурі. – Той, хто випустить мене, поплатиться! Ось вам! – імлаві руки виконали якісь паси.

Розбійники, які відкрили пляшку, моментально безслідно зникли. Пляшка покотилася по землі, від чого джина віднесло трохи вбік. Із синього туману виповзли

дві чималенькі жаби і почали роззиратися, немов були страшенно здивовані.

Джин поволі випрямився і злетів понад пляшкою, склавши на грудях імлаві руки, а на його туманному обличчі застиг вираз глибокої ненависті.

На цей час усі вже встигли порозбігатися, крім Абдулли й Кабула Акби: Абдулла залишився на місці тому, що, закутий у ланцюги, не міг поворухнутися, а Кабул Акба – тому, що несподівано виявився справді відважною людиною.

Джин просвердлив їх поглядом.

– Я раб пляшки, – оголосив він. – І хоча все це викликає в мене глибоку огиду, змушений повідомити, що власник пляшки має право на одне бажання кожного дня, і я зобов'язаний його задовольняти.

Сказавши це, джин погрозливо додав:

– Яким буде ваше бажання?

– Я... – почав Абдулла.

Та Кабул Акба миттєво затулив йому рот рукою.

– Бажаю тут я, о джине, – сказав Кабул Акба, – і прошу це твердо запам'ятати!

– Я слухаю тебе, – відгукнувся джин. – І яке ж це бажання?

– Хвилиночку, – відповів Кабул Акба. Він притулив губи до вуха Абдулли. З рота в нього смерділо ще гірше, ніж від його рук, хоча Абдулла мусив визнати, що ні те, ані друге не йшло в жодне порівняння з псом Джамала. – Що ж, чарівниче, – прошепотів розбійник, – ти довів, що знаєш, про що говориш. Порадь мені, чого побажати, і я поверну тобі волю й зроблю

почесним членом нашої банди. Але якщо ти спробуєш побажати чого-небудь сам – я тебе вб'ю. Зрозуміло? – Він приставив дуло пістоля до голови Абдулли й відняв руку від його рота. – Чого ж мені побажати?

– Що ж, – сказав Абдулла, – найбільш мудрим і милосердним було би побажати, щоби ці дві жаби знову перетворилися на людей.

Кабул Акба здивовано глянув на жаб. Ті розгублено повзали по замуленому березі озерця, либонь, міркуючи, чи вміють вони плавати.

– Це би значило змарнувати бажання, – заявив він. – Подумай-но ще.

Абдулла копирсався в пам'яті у пошуках того, що могло би найбільше сподобатися ватажкові розбійників.

– Звісно, ти можеш зажадати безмежних багатств, – мовив Абдулла, – але тоді тобі доведеться возити гроші за собою, тому спочатку, вочевидь, варто побажати табун витривалих верблюдів. Крім того, скарби треба буде охороняти. Тож, можливо, першим твоїм бажанням мала би стати партія славнозвісної північної зброї, або...

– То чого ж мені побажати? – наполягав Кабул Акба. – Кажі скоріше. Джин уже втрачає терпець.

Це була правда. Звичайно, ногами джин не тупотів, оскільки ніг він не мав і тупотіти не було чим, але вираз його насупленого темно-синього лиця явно давав зрозуміти, що варто йому ще хоч трохи почекати – і в озерці стане на дві жаби більше.

Абдуллі не довелося довго думати, щоб зрозуміти: кайдани кайданами, але якщо він стане жабою, то його становище неабияк погіршиться.

– Чому б тобі не побажати розкішної учти? – затиноючись, запропонував він.

– Оце вже краще! – пробурчав Кабул Акба. Він лягнув Абдуллу по плечу і жваво підхопився на ноги. – Бажаю якнайрозкішнішої учти, – оголосив він.

Джин поклонився – немов полум'я свічі хитнулося на протязі.

– Виконано, – кисло відповів він. – І нехай ця їжа піде вам на користь.

Сказавши це, джин обережно влився назад у пляшку.

Бенкет був такий, що ні в казці сказати, ні пером описати. Страви з'явилися в ту ж таки мить: вони з глухуватим ляскотом виникли на довгому столі під смугастим навісом від сонця, а разом зі стравами звідкись узялися і ліврейні раби – прислужувати бенкетникам. Решта розбійників досить швидко перебороли страх і примчали назад, щоби повсідатися на подушки і скуштувати вишуканих страв із золотих тарелів, покрикуючи на рабів: “Ще, ще, ще!”

Абдуллі вдалося перемовитися слівцем з деким зі служників, і виявилось, що це були раби самого султана Занзібського, і вся ця учта також призначалася султанові.

Від цієї звістки Абдуллі стало бодай трішечки легше. Доки тривала учта, він залишався закутий у ланцюги, притулившись спиною до стовбура пальми. Хоча нічого іншого від Кабула Акби Абдулла і не чекав, однаково йому було дуже важко. Одна втіха: іноді Кабул Акба згадував про Абдуллу – і царським помахом руки посилав до нього раба з золотим тарелем або глечиком вина.

Адже їжі й питва було дуже багато. Раз у раз лунало приглушене “пух!” – і з’являлася наступна переміна страв, яку приносила чергова партія ошелешених рабів, або добірні вина із султанських льохів на прикрашеному самоцвітами возику, або шоковані переміщенням музиканти. Щоразу, коли Кабул Акба посилав до Абдулли рабів, той переконувався, що вони вельми охоче відповідають на питання.

– Чесно кажучи, о шляхетний бранцю короля пустелі, – сказав один із рабів, – коли перша й друга переміни страв зникли у настільки таємничий спосіб, султан страшенно розгнівався. Перед третьою переміною, до якої входив і цей смажений павич, який зараз лежить ось тут у мене на таці, султан наказав приставити до нас по дорозі з кухні сторожу з найманців із півночі, але коло самих дверей до зали учт ми були викрадені у них з-під носа й відразу ж опинилися далеко від палацу – в цій оазі.

“Напевно, – подумав Абдулла, – султан дедалі голодніший і голодніший”.

Потім з’явилася зграйка дівчат-танцівниць – їх так само викрали. Це, мабуть, розлютило султана ще більше. Танцівниці нагнали на Абдуллу хвилю тужливої меланхолії. Він подумав про Квітку-в-Ночі – вона була вдвічі вродливіша, аніж будь-яка з цих дівчат, – і сльози навернулися йому на очі.

Веселоці за столом були саме в розпалі, а дві жаби сиділи на мілководді коло берега і тужно квакали. Поза сумнівом, усе, що відбувалося довкола, тішило їх не більше, ніж Абдуллу.

Коли над пустелею запала ніч, усі раби, музиканти й танцівниці нараз зникли, однак залишки їжі й вина zostалися на місці. До того часу розбійники наїлися-напилися, а тоді набили собі черева іще раз. Майже всі вони позасинали там же, де сиділи. Проте Кабул Акба, на превелике розчарування Абдулли, піднявся – правда, трохи нетвердо, – підібрав пляшку з джином з-під столу і перевірів, чи вона добре закоркована. Потім він, похитуючись, побрів до килима-самольота і влігся на нього долілиць із пляшкою в руці. І майже зразу заснув.

Абдулла сидів, притулившись спиною до пальми, охоплений страшною тривогою. Якщо джин повернув викрадених рабів у занзібський палац – а найімовірніше, саме так воно і було, – то хтось неодмінно захоче задати цим рабам гнівні питання. І всі вони розповідатимуть одну й ту саму історію про те, як їх змусили прислужувати зграї грабіжників, а розкішно одягнений юнак, закутий у кайдани, сидів під пальмою і спостерігав за ними. Султан же не дурень: він відразу додасть два і два. Можливо, уже зараз загін солдат на бігових верблюдах вирушає прочісувати пустелю в пошуках однієї маленької оазі.

Але найбільше Абдуллу тривожило навіть не це. На сплячого Кабула Акбу він дивився з іще більшим занепокоєнням. Він от-от позбудеться килима-самольота, а заодно й надзвичайно корисного джина.

І справді, десь через півгодини Кабул Акба перекопився на спину, рот у нього відкрився. І, як і пес Джамала, як, мабуть, і сам Абдулла (хоч той, напевно, не

міг робити це аж настільки голосно), Кабул Акба видав оглушливе і скреготливе хропіння. Килим здригнувся. У місячному світлі Абдулла чітко бачив, як килим піднявся приблизно на фут від землі й завис, вичікуючи. Абдулла зробив висновок, що килим розшифровує сон, який зараз бачить Кабул Акба. Що може снитися ватажкові розбійників, Абдулла не мав жоднісінького уявлення, проте килим це знав. Він підійнявся ще вище й полетів.

Абдулла провів поглядом килим, який плавно ковзав над верхівкою пальми в нього над головою, і зробив останню відчайдушну спробу якось на нього вплинути.

– О найнещасніший з килимів! – стиха гукнув він. – Я б обходився з тобою набагато краще!

Можливо, килим його почув. А можливо, це сталося випадково. Тільки раптом щось округле, тьмяно поблискуючи, перекотилося через край килима та з неголосним “тум” упало на пісок за кілька футів від Абдулли. Це була пляшка з джином. Абдулла квапливо потягнувся до неї, намагаючись при цьому не надто бряжчати та дзенькати ланцюгами, а тоді сховав пляшку між власною спиною і пальмовим стовбуром. Тоді він став сидіти і чекати ранку, відчуваючи, що надії в нього децю побільшало.

Розділ восьмий, у якому мрії Абдулли далі збуваються

Щойно сонце залило біло-рожевим світлом піщані дюни, Абдулла витягнув корок із пляшки з джином.

З горлечка цівкою піднялася пара і перетворилася на струмінь, що злетів угору, набувши синьо-багряних обрисів джина, який здавався ще сердитішим, ніж до того, якщо таке взагалі можливо.

– Я сказав – одне бажання на день! – проговорив голос, подібний до завивання вітру.

– Так-так, але оце щойно настав новий день, о синьобузковий ясновельможний джине, а я твій новий повелитель, – сказав Абдулла. – До речі, бажання в мене дуже просте. Я хочу, щоби ці пута зникли.

– Навряд чи на таке варто було витратити бажання! – презирливо кинув джин і моментально зник у пляшці.

Абдулла вже збирався заперечити, що хоча джинові таке бажання і могло здатися нікчемним, проте йому самому позбутися ланцюгів надзвичайно важливо, як раптом виявив, що тепер здатний легко рухатися і при цьому не дзеленчати. Він опустив очі й побачив, що ланцюги зникли.

Абдулла дбайливо заткнув пляшку корком і піднявся. Усе його тіло жахливо заніміло. Щоби змусити себе поворухнутися, йому довелося спершу подумати про прудконогих верблюдів із вершниками, які мчать у бік оази, а потім – про те, що станеться, якщо розбійники, які зараз сплять, прокинуться і побачать, що він стоїть без ланцюгів. Це змусило його зрушити з місця. Шкутильгаючи, немов старий дідуган, він підійшов до столу, за яким вчора їли і пили розбійники. Щосили намагаючись не потривожити головорізів та обірванців, які позасинали, уткнувшись носами у скатертину, Абдулла набрав трохи їжі й загорнув її в серветку. Ще двома серветками він прив'язав до пояса сулію вина і пляшку з джином. Останню серветку він взяв із собою, щоб захистити голову від сонячного удару – мандрівники розповідали, що в пустелі це може бути справжньою небезпекою, – і подався, накульгуючи, з оази на північ.

Від ходьби затерпле тіло розім'ялося. Тепер іти стало майже приємно – принаймні першу половину ранку Абдуллі йшлося легко: він думав про Квітку-в-Ночі, гриз на ходу зачерствілі булочки й посьорбував вино. Друга половина ранку була вже гіршою. Сонце нависало над головою. Сліпуче небо побіліло від пекучого жару, усе навкруги втратило чіткі обриси і замерехтіло. Абдулла почав шкодувати, що не вилив вина і не набрав води з каламутного озерця. Вино нітрохи не вгамовувало спрагу, навпаки, від нього хотілося пити ще сильніше. Абдулла змочував вином серветку й клав її ззаду на шию, але серветка висихала із запаморочливою

швидкістю. Перед полуднем Абдулла вирішив, що вмирає. Пустеля розгойдувалася в нього перед очима, сліпуче світло різало очі. Він почував себе не людиною, а головошкою.

– Здається, Долі захотілося, щоби я наяву пережив усї свої мрії! – прохрипів він.

Дотепер Абдулла вважав, начебто продумав свою втечу від Кабула Акби, передбачивши всі деталі, але тепер йому стало зрозуміло, що він анітрохи не усвідомлював, яке це пекло: брести по розжареній пустелі, коли піт заливає очі. Він не мав жоднісінького уявлення, як воно є, коли пісок дивовижним чином проникає всюди, у тому числі в рот. До того ж, у мареннях Абдулли нічого не говорилося про те, як важко зв'язати напрямку руху за сонцем, якщо сонце висить просто над головою. Маленька цяточка тіні під ногами нітрохи не допомагала визначати напрямку. Абдуллі доводилося раз у раз озиратися і перевіряти, чи рівна за ним залишається вервечка слідів. Це непокоїло його, бо забирало час.

Зрештою Абдуллі довелося, навіть попри те, що він намагався йти якомога швидше, зупинитися й відпочити, присівши в улоговині між барханами, куди не сягало палюче сонце. Почував він себе, як і раніше, шматком м'яса на Джамалові жаровні. Він змочив серветку в вині й прикрив нею голову, дивлячись, як на його найкращій одежі залишаються червоні патьоки. Єдине, що утверджувало його в думці, що він ще не вмирає, – це віщування про Квітку-в-Ночі. Якщо Доля постановила, щоби Квітка-в-Ночі вийшла за нього заміж, тоді він мусить вижити, адже він іще не оженився.

Тут він почав пригадувати собі те віщування, яке записав його батько. У пророцтва могло бути кілька тлумачень. Щиро кажучи, Абдулла не виключав, що воно вже збулося: хіба він не піднісся понад усіма жителями цієї країни, полетівши на килимі-самолоті? Чи все-таки це стосувалося сорокафутової палі?

Ця думка змусила Абдуллу підвестися й рушити далі.

Після полудня стало ще гірше. Абдулла був молодим і міцним юнаком, однак життя торговця килимами не передбачає довгих прогулянок. У бідолахи боліло все – від п'ят до маківки, при тому що пальці на ногах він понатирив до живого м'яса. До того ж, один черевик немилосердно намуляв у тому місці, де була потайна кишеня для грошей. Абдулла так втомився, що ледве пересував ноги. Проте він твердо знав, що, доки розбії-ники не почали його шукати або доки не показалася вервечка бігових верблюдів, треба зробити так, щоб його від оази відділяла лінія обрію. А оскільки Абдулла не знав, як далеко ця лінія, він усе чвалав і чвалав.

До вечора він ледве тримався на ногах, та й то лише тому, що сил йому додавала думка про те, що завтра він побачить Квітку-в-Ночі. Це стане його наступним бажанням, яке муситиме виконати джин. Крім того, Абдулла зарікся пити вино, а вигляд піску став для нього абсолютно нестерпним.

Коли споночіло, він звалився на бархан і заснув.

До ранку Абдулла так змерз, що почав клацати зубами і не на жарт стривожився, чи не відморозив, бува, собі чого-небудь. Виявилося, що вночі в пустелі

не менш холодно, ніж удень – спекотно. Однак Абдулла розумів, що незабаром усім його бідам прийде кінець. Він присів на теплішому боці бархана, вдивляючись у золоту світанкову заграву, і трохи поїв, вибираючи останні крихти, та проковтнув кілька останніх крапель остогидлого йому вина.

Зуби в Абдулли перестали клацати, однак у роті залишився такий присмак, наче то була пащека Джамалового пса.

Ну от. Зараз прийде край усім його бідам. Абдулла витягнув корок із пляшки з джином.

Назовні вирвався пурпуровий димок, який згустився в недоброзичливу фігуру джина.

– Чому ти посміхаєшся? – запитав голос, який нагадував завивання бурі.

– Я посміхаюся своєму сьогоднішньому бажанню, о аметисте серед джинів, досконаліший від гіацинтів красою барв, – відповів Абдулла. – Хай освіжиться твій подих ароматом фіалок. Я бажаю, щоби ти доставив мене до моєї майбутньої нареченої, до Квітки-в-Ночі.

– Та що ти кажеш? – джин склав на грудях імлаві руки й повернувся навколо своєї осі, щоби подивитися навсібіч. Абдулла зацікавлено спостерігав, як нижня частина джина, занурена в горлечко пляшки, скрутилася через цей рух, наче штопор. – А де, власне, перебуває ця дівчина? – роздратовано поцікавився джин, знову повертаючись лицем до Абдулли. – Я ніяк не можу її знайти.

– Якийсь див викрав її із нічного саду в палаці султана Занзібського, – пояснив Абдулла.

– Тоді зрозуміло, – сказав джин. – Я не можу виконати це бажання. На землі її немає.

– Значить, вона перебуває у царстві джинів, – стривожився Абдулла. – А ти, о ліловий принце серед джинів, безумовно, знаєш це царство як свої п'ять пальців!

– Цими словами ти лише показуєш своє невігластво, – заявив джин. – Джин, який ув'язнений у пляшці, позбавлений доступу до всіх духовних царств. Якщо твоя дівчина там, доставити тебе туди я не можу. Послухай-но, що я тобі пораджу: закрий мою пляшку корком і поспіши своєю дорогою. З півдня сюди рухається досить великий загін вершників на верблюдах.

Абдулла вискочив на вершину бархана. І справді: просто на нього м'яким галопом мчала вервечка верблюдів – саме тих, яких він так боявся. Оскільки відстань була ще доволі значною, верблюди і вершники на них здавалися сірувато-синіми тіннями, однак за обрисами цих тіней Абдулла зрозумів, що вершники озброєні до зубів.

– Бачиш? – запитав джин, витягнувшись так, що його очі опинилися на одному рівні з очима Абдулли. – Звичайно, вони можуть тебе і не знайти, але я в цьому сумніваюся!

Джина ця думка явно тішила.

– Тоді виконай інше моє бажання! – сказав Абдулла.

– А оце вже ні, – заперечив джин. – Одне бажання на день. Ти вже своє загадав.

– Безумовно, о найрозкішніший з пурпурових димів, – відчай змусив Абдулла не сперечатися, – однак я загадав бажання, яке ти не зміг задовольнити. А твої умови (а я їх чудово запам'ятав і затамив у мить, коли ти їх висловив) передбачають, що ти зобов'язаний задовольняти одне бажання свого власника на день. Цього ти не зробив.

– Хай бережуть мене небеса! – роздратовано вигукнув джин. – Цей юнак – доморощений юрист!

– Звичайно! – з деяким роздратуванням відповів Абдулла. – Я – громадянин Занзіба, де кожна дитина знає, як захищати свої права, оскільки більше ніхто їх, безумовно, не захищатиме! І я заявляю, що сьогоднішнього мого бажання ти ще не задовольнив!

– Це казуїстика, – скривився джин, схрестивши руки на грудях і елегантно погойдуючись перед Абдуллою. – Бажання ти все ж висловив.

– Але ти його не задовольнив! – не здавався Абдулла.

– Ти сам винен, що зажадав від мене нездійсненого, – сказав джин. – Я можу доставити тебе до мільярда інших красунь. Можу доставити тебе навіть до русалки, якщо тобі подобаються зеленіволосі. Чи, може, ти не вмієш плавати?

Поки вони отак розмовляли, вервечка верблюдів неабияк наблизилася.

– Подумай про себе, о темна перлино магії, і пом'якши своє серце, – поспішно сказав Абдулла. – Адже найманці, які так поспішають сюди, наздогнавши мене, відберуть у мене цю пляшку. А якщо вони віддадуть

тебе султанові, він змусить тебе щодня здійснювати по подвигу; ти доставлятимеш йому зброю, війська й підкорятимеш його ворогів – адже це страшенно виснажливо. Якщо ж найманці залишать тебе собі (а вони можуть це зробити, адже не всі найманці вирізняються чесністю), ти переходитимеш з рук у руки, і тобі доведеться виконувати щодня багато бажань, по одному на кожного воїна в загоні. Так чи інакше, трудитися тобі доведеться значно більше, ніж якби ти працював на мене, бо я прошу тебе тільки про якісь незначні дрібниці.

– Яке красномовство! – фиркнув джин. – Хоча деяка логіка в цьому є. Але чи не спадало тобі на гадку, що робота на султана або на його воїнів дасть мені безмежні можливості сіяти спустошення?

– Спустошення? – перепитав Абдулла, не відриваючи стривоженого погляду від верблюдів, які невблаганно наближались.

– Я ніколи не казав, ніби бажання, які я виконую, мають піти будь-кому на користь, – повідомив джин. – Насправді я поклявся, щоб вони завжди завдавали якомога більше всілякої шкоди. От, наприклад, ці розбійники – за те, що вони вкрали страви із султанової учти, їх запроторять у в'язницю (хоча, може, на них чекає ще гірша доля). Бо вчора ввечері найманці їх таки знайшли.

– Але в моєму випадку ти спричиняєш значно більше спустошення тим, що не задовольняєш мого бажання! – вигукнув Абдулла. – А я, на відміну від розбійників, нітрохи на це не заслуговую!

– Ну, значить, можеш вважати себе невдахою, – відрізав джин. – Тоді нас таких буде двоє. Я ж бо також не заслуговую на те, щоб сидіти замкненим у пляшці.

Тим часом вершники наблизилися настільки, що помітили Абдулла. Він почув віддалені крики й побачив, як вершники виймають шаблі.

– Тоді виконай моє завтрашнє бажання, – поспішно проговорив Абдулла.

– Що ж, а це таки справді вихід, – несподівано погодився джин. – То чого ти бажаєш?

– Перенеси мене до найближчої людини, яка може допомогти мені знайти Квітку-в-Ночі, – попросив Абдулла, а тоді зісковзнув з бархана й узяв пляшку в руки. – Але поквапся, – додав він, піднявши погляд на джина, що нависав над ним.

Джин виглядав трохи здивованим.

– Дуже дивно. Зазвичай, мій дар віщування мене не зраджує, але тут я нічого не розумію, – зауважив він.

Зовсім неподалік пісок проорала куля. Абдулла кинувся бігти, тримаючи пляшку із джином перед собою, немов свічку з величезним синьо-багряним язиком полум'я.

– Перенеси мене до цієї людини! – закричав він.

– Мабуть, мені таки дійсно варто це зробити, – мовив джин. – Може, принаймні тобі вдасться з'ясувати, що тут до чого.

Абдулла відчув, ніби земля крутнулася під його ногами. За мить йому здалося, що він біжить величезними стрибками, а земля мчить йому назустріч. Від цього стрімкого руху все довкола заряхтіло в його

очах – все, крім джина, який безтурботно погойдувався над горлечком пляшки. Абдулла розумів, що за лічені секунди залишив усіх султанових бігових верблюдів далеко позаду. Він усміхнувся й помчав далі, насолоджуючись свіжим вітром і почувуючи себе майже так само безтурботно, як джин. Мчав він, судячи з усього, доволі довго. А потім усе зупинилося.

Абдулла стояв, намагаючись віддихатися, посередині якогось путівця. Звикнути до нового місця вдалося не зразу. Тут було прохолодно – десь так, як навесні у Занзібі, і світло тут виявилось цілком інакшим. Хоча із синього неба яскраво сяяло сонце, це світло було якесь темніше і ніби блакитніше, ніж звук Абдулла. Може, так здавалося ще й через те, що уздовж дороги росло надзвичайно багато дерев із розкішними кронами, які відкидали на все довкола мереживну тінь. А може, через яскраво-зелений колір трави, яка росла на узбіччях. Абдулла почекав, щоби очі хоч трохи звикли до цього світла, і став роззиратися в пошуках чоловіка, який, очевидно, повинен був допомогти йому в пошуках Квітки-в-Ночі.

Однак навколо не було нічого вартого уваги, крім чогось на кшталт придорожнього трактиру, напівзахованого в гущавині дерев. Абдуллі подумалося, що це, либонь, якась жалюгідна діра. Ця халупа була дерев'яною, покритою білим тиньком, як найбідніші оселі найубогіших мешканців Занзіба, а його чи то господарі, чи то власники, вочевидь, не могли дозволити собі кращого даху, аніж туго перев'язані пучки трави. Видно, хтось усе ж намагався хоч трохи прикрасити цю

місцину, посадивши вздовж дороги червоні й жовті квіточки. Трактирна вивіска, яка теліпалася на високій жердині, застромленій серед квітів просто в землю, свідчила про відчайдушні зусилля недолугого художника намалювати лева.

Абдулла поглянув на пляшку із джином: він збирався тепер, прибувши на місце, добряче її закоркувати. Та, як на зло, виявилось, що корок він, здається, загубив – чи то десь у пустелі, чи то під час свого шаленого бігу. “Можливо, так навіть краще”, – подумав він. І підняв пляшку на рівень очей.

– То де ж та людина, яка допоможе мені шукати Квітку-в-Ночі? – запитав він.

Із пляшки піднялася цівка диму, яка у променях сонця цієї надзвичайно загадкової країни здавалася ще синішою, ніж доти.

– Ця людина спить на лаві перед “Червоним Левом”, – роздратовано проказала цівка диму і затяглася назад у пляшку.

А тоді з пляшки до вух Абдулли долинув гучний голос джина:

– Він мені подобається. Ще б пак, шахрай шахраєм!

Розділ дев'ятий, у якому Абдулла знайомиться зі старим солдатом

Отож Абдулла попрямував до трактиру. Підійшовши ближче, він побачив, що на одній з дерев'яних лав, виставлених перед трактиром, і справді хтось спить. Поруч розташувалися столи, і це наводило на гадку про те, що тут подають їжу. Абдулла сів за один зі столів на лаву і скося зиркнув на сплячого.

Цей чоловік виглядав як типовий негідник. Навіть у Занзібі (і навіть серед розбійників) Абдулла ніколи не бачив настільки нечесної, настільки підступної мармизи, як засмагле обличчя цієї людини. Чималенький ранець, який лежав на землі біля незнайомця, спочатку навів Абдуллу на думку, що його власник – лудильник, тільки от надто вже гладко і чисто він був поголений. Єдиними безбородими й безвусими чоловіками, яких Абдуллі доводилося бачити, були султанові найманці-північани. Не виключено, що і цей чоловік – найманний солдат. Одяг його – вочевидь, жалюгідні залишки чогось на кшталт мундира, а волосся – заплетене в кіску, точнісінько як у людей султана. Кіски, такі, як оця, завжди здавалися занзібцям огидними, бо подекували,

начебто найманці їх ніколи не розплітають, а відтак і волосся не миють. Глянувши на кіску цього чоловіка, перекинуту через спинку лави, Абдулла легко повірив цим чуткам. Ні саму кіску, ні будь-що інше в нього аж ніяк не можна було назвати чистим. Проте на вигляд незнайомиць здавався сильним і витривалим, хоча і був уже немолодим, навіть літнім. Волосся під шаром бруду, судячи з усього, було сталево-сивим.

Будити цього типа Абдулла не наважився. Той не викликав ані найменшої довіри. До того ж, і джин відверто зізнався: він виконує бажання Абдулли так, щоби посіяти якнайбільше спустошення. “Що ж, цей чоловік і справді може привести мене до Квітків-в-Ночі, – подумав Абдулла, – однак по дорозі він мене пограбує”.

Поки він вагався, що ж йому робити, на порозі трактиру з'явилася жінка у фартуху. Напевно, вона вийшла подивитися, чи немає зовні клієнтів. Вбрання робило її схожою на товстезну клепсидру, що, як на смак Абдулли, було досить незвично і неприємно.

– Ох! – сказала жінка, зауваживши Абдуллу. – Ви чекаєте, щоб вас обслужили, добродію? Вам треба було по столі постукати. Тут усі так роблять. Чого бажаєте?

Говорила вона з тим самим варварським акцентом, що й найманці-північани. Тож Абдулла зробив висновок, що потрапив, власне, на батьківщину цих найманців. Він посміхнувся жінці.

– А що ви можете запропонувати, о придорожня коштовносте?

Очевидно, цю жінку ще ніхто і ніколи не називав коштовністю. Вона почервоніла, розплилася в кокетливій усмішці і почала обсмикувати фартух.

– Ну, якщо зараз, то хліб і сир, – відповіла вона. – Але обід уже готується. Якщо зволите почекаати з півгодинки, добродію, то я подам вам чудовий пиріг з дициною й овочами з нашого городу.

Абдулла подумав, що це звучить справді чудово, набагато краще, ніж можна було сподіватися від трактиру під трав'яним дахом.

– Тоді я з радістю почекаю півгодини, о квітко серед господинь, – звернувся він до жінки.

Вона подарувала йому ще одну кокетливу усмішку:

– Може, вип'єте чого-небудь, поки чекаєте, добродію?

– Звичайно, – відповів Абдулла, бо в роті йому після пустелі було, як і перше, сухо. – Може, ви ласкаво принесете мені чашу шербету або, якщо його нема, якого-небудь фруктового соку?

Жінка забідкалася:

– Ой, добродію, я... Ну, до соку ми тут якось не дуже привчені, а про оте інше я й не чула ніколи. Може, вип'єте добрий кухоль пива?

– А що таке – пиво? – обережно поцікавився Абдулла.

Це питання спантеличило жінку остаточно.

– Я... Ну, я... це... е-е-е...

Незнайомиць на лавці прокинувся й позіхнув.

– Пиво – єдине годяще питво для чоловіка, – повідомив він. – Прекрасна штука.

Абдулла обернувся, щоби ще раз подивитися на нього. Він втупився в пару круглих прозорих блакитних очей, чистих як скельце. Тепер, коли незнайомиць прокинувся, на його смаглявому лиці не було ані натяку на нечесність.

– Пиво варять із ячменю й хмелю, – додав незнайомиць. – Поки ви тут, добродійко господине, я б і собі попросив ще пінту.

Вираз лиця господині трактиру раптом різко змінився.

– Я вам уже казала, – заявила вона, – що не стану нічого подавати, поки не побачу, якого кольору у вас грошенята.

Незнайомиць нітрохи не образився. Його блакитні очі сумовито глянули просто в очі Абдуллі, потім він зітхнув, узяв білу глиняну люльку, яка лежала коло нього на лаві, й став неквапливо її набивати і розкурювати.

– То що, принести вам пива, добродію? – запитала господиня, звертаючись до Абдулли з кокетливою усмішкою.

– Якщо ваша ласка, о втілення щедрої гостинності, – відповів він. – Принесіть мені цього напою, але додайте належну міру й для цього добродія.

– Гарзд, добродію, – сказала вона і пішла в дім, кинувши вкрай несхвальний погляд на чоловіка з кіскою.

– Я сказав би, що з вашого боку це надзвичайно люб'язно, – звернувся незнайомиць до Абдулли. – Ви наче здалеку?

– Так, я з далеких південних країв, шановний мандрівцю, – обережно відгукнувся Абдулла. Він не забув, що цей суб'єкт уві сні виглядав як справдешній шахрай.

– А, з-за кордону? Я так і подумав, де ж би ще ви так засмагли, – зауважив незнайомиць.

Абдулла був цілком переконаний, що чоловік із кіскою намагається вивудити з нього інформацію, аби вирішити, варто чи не варто його пограбувати. Тому він неабияк здивувався, коли незнайомиць раптом облишив розпитування.

– Знаєте, я теж не тутешній, – сказав незнайомиць, пихкаючи своєю варварською трубкою і випускаючи з рота великі клуби диму. – Я з Чужокрайнії. Старий солдат. Після того як Інгарія нас побила, я дістав свою платню і тепер тиняюся світом. Ви й самі бачили – тут, в Інгарії, до мого мундира ще й дотепер ставляться упереджено.

Ці слова він сказав просто в обличчя господині, яка саме повернулася з двома кухлями коричнеуватої пінистої рідини. Але розмовляти з незнайомцем вона не стала. А тільки з розмаху поставила перед ним один кухоль, а другий поштиво й акуратно подала Абдуллі.

– Обід буде за півгодини, добродію, – промовила вона і вийшла.

– За ваше здоров'я, – сказав солдат, піднімаючи кухоль. Він зробив великий ковток.

Абдулла був вдячний старому солдатові. Завдяки ньому він дізнався, що перебуває в країні, яка називається Інгарія. Тому він теж сказав: “За ваше

здоров'я”, – і з деякою осторогою підняв свій кухоль. Йому здавалося, що рідину в кухоль налили просто з верблюжого міхура. Запах загадкового напою нітрохи не розвіяв цю підозру. Тільки жажлива спрага змусила Абдуллу взяти цю рідину. Він обережно відсorbнув з кухля. Що ж, рот йому таки вдалося зволожити.

– Смачно, правда? – запитав старий солдат.

– Досить неординарно, о капітане серед воїнів, – відповів Абдулла, намагаючись не пересмикнутися.

– Кумедно, що ви назвали мене капітаном, – зауважив солдат. – Я, само собою, ніякий не капітан. Вище капрала не дослужився. Хоча боїв набачився чимало – і таки справді розраховував на підвищення. Але тут нас здолав ворог, і не так сталося, як гадалося. Страшна була битва, може, ви чули. На нас напали ще на переході. Ніхто не чекав, що ворог дістанеться до нас так швидко. І хоча тепер вже все у минулому і після бійки кулаками не махають, але я вам прямо скажу: інгарійці билися нечесно. Вони мали двійко чарівників, от ті й начарували інгарійцям перемогу. А що простий солдат, от як я, може вдіяти проти чаклунства? Нічого. Хочете, я намалюю вам план битви?

Тільки тепер Абдулла зрозумів, у чому полягала підступність джина. Цей чоловік, який мав би йому допомогти, з усією очевидністю виявився неймовірним занудою.

– О сповнений доблесті стратег, я абсолютно не знаюся на військовому мистецтві, – твердо сказав Абдулла.

– Це не має значення, – підбадьорив його солдат. – Можете мені повірити, нас загнали в пастку. Ми

кинулися втікати. Інгарія нас завоювала. Підкорила всю країну. Наша королівська сім'я, нехай буде благословенна, теж утекла, тому на престол посадили брата інгарійського короля. Говорилося, що все це можна було б узаконити, якби оженити його на нашій принцесі Беатрисі, та вона втекла разом з усією сім'єю (нехай буде благословенна на многая і благая літа!), і її годі було знайти. Але, уявляєте, новий принц виявився не таким уже й поганим. Перш ніж розпустити чужокрайнійську армію, видав усім платню. А хочете, я вам скажу, що я збираюся зробити зі своїми грошиками?

– Тільки якщо ви й справді бажаєте розповісти, о найхоробріший з-поміж ветеранів, – погодився Абдулла, ледь тамуючи позіхання.

– Я вирішив подивитися Інгарію, – повідомив солдат. – Подумав, а чого б мені не перейтися країною, яка нас перемогла. Зрозумію, на що вона схожа, а тоді й осяду де-небудь. Платню-бо мені видали доволі нічогеньку. На всю дорогу вистачить, якщо не тринькати.

– Мої вітання, – сказав Абдулла.

– А половину виплатили золотом, – додав солдат.

– Авжеж, – сказав Абдулла.

Для нього стало величезним полегшенням, що до трактиру саме прибули нові відвідувачі – місцеві жителі. Більшість із них були хлібороби в перемазаних штанях до колін і дивних сорочках чужоземного покрою, що нагадав Абдуллі його власну нічну сорочку, а також у величезних грубих черевиках. Усі вони здавалися дуже веселими, голосно говорили про косовицю – яка, судячи з їхніх слів, аж кипіла, – і гамселили кулаками

по столах, вимагаючи пива. Господині, а з нею й маленькому хазяїнові, який весь час підморгував, довелося постійно бігати в будинок і назад з повними кухлів тацями, тому що з цього моменту у трактир почали прибувати нові й нові відвідувачі.

А солдат – Абдулла не знав, чи з цього приводу він має відчувати полегкість, досаду чи, може, радість, – так ось, солдат раптом втратив до Абдулли будь-який інтерес і вдарився в серйозні розмови з новоприбулими. І, судячи з усього, їм було з ним анітрохи не нудно. І, судячи з усього, їх анітрохи не хвилювало, що перед ними – ворожий солдат. Хтось із новоприбулих відразу ж приніс йому ще пива. Чим більше люду сходилося до трактиру, тим більшою популярністю користувався солдат. Невдовзі перед ним уже стояв цілий ряд кухлів із пивом. Обід для нього замовили вже давно, і з-за спин юрби, яка оточувала солдата, до Абдулли долинали уривки фраз на кшталт: “Велика битва... Ваші чаклуни забезпечили їм перевагу, ось дивіться... наша кавалерія... обхопили наш лівий фланг... відрізали наших на пагорбі... інфантерії довелося відступити... бігли як зайці... і то ненайгірші... оточили і видали нам платню...”

Тим часом господиня принесла Абдуллі оповитої парюю, гарячої страви, а також, хоч він і не просив, іще пива. Абдулла ж, як і раніше, так страшенно хотів пити, що навіть пиву був радий. А обід його і справді вразив: він був не менш смачним, ніж страви із султанової учти. Якийсь час Абдулла віддавав йому належне і не звертав уваги на солдата. Коли ж він нарешті

знову на нього поглянув, то виявив, що солдат, чиї блакитні очі аж сяяли щирим ентузіазмом, нахилився над своєю спорожнілою тарілкою і завзято совгає по столі кухлями й полумисками, щоби якомога наочніше показати глядачам, як саме відбувалася битва за Чужо-крайню.

Незабаром солдатів забракло кухлів, тарілок, виделок і ложок. Оскільки для ролі короля Чужо-крайнії та його головнокомандувача солдат уже задіяв сільничку й перечниці, для короля Інгарії, його брата й чаклунів у нього нічого не залишилося. Але солдата це не зупинило. Він поліз у кишеню на поясі, витягнув дві золоті монети і жменю срібних та з дзенькотом кинув їх на стіл, щоби зобразити короля Інгарії, його чаклунів і генералів.

Абдулла не міг не подумати, що це страшно дурний учинок. І оті два золоті викликали масу розмов. Четверо юнаків якнайбільш неотесаного вигляду з-за найближчого столу розвернулися на своїх лавах і стали дуже зацікавлено спостерігати за подіями за сусіднім столом. Однак солдат був весь поглинутий розповіддю про битву і не звернув на них жодної уваги.

Нарешті більшість люду попідводилася з місць і подалася до своїх робіт. Солдат теж піднявся, закинув на плечі ранець, натягнув на голову брудний солдатський капелюх, який доти був застромлений під клапан ранця, і запитав дорогу до найближчого міста. Поки всі навперей пояснювали солдатів, як туди дістатися, Абдулла намагався підкликати господиню, щоб розплатитися за їжу і пиво. Однак та чомусь не поспішала. Коли ж

вона нарешті вийшла, солдат уже зникнув з очей за поворотом дороги. Абдулла за ним не жалкував. Щоби там джин не думав стосовно допомоги з боку цього чоловіка, Абдулла відчував, що обійдеться й без неї. Він був радий, що вони з Долею принаймні у чомусь зійшлися.

Абдулла не став повторювати дурницю, яку зробив солдат, і розрахувався найдрібнішою срібною монеткою. Однак навіть вона, судячи з усього, була солідною сумою в цих краях. Господиня пішла з нею в будинок, щоби розмінати її й видати решту. Поки Абдулла на неї чекав, він мимохіть підслухав розмову чотирьох неотесаних юнаків. Їхня дискусія була коротка й недвозначна.

– Якщо побігти старою верховою стежкою, – сказав один, – можна перестріти його в лісі на вершині пагорба.

– А там сховаємося в кущах на узбіччях, – погодився другий, – і нападємо на нього з двох боків.

– Гроші поділимо на чотирьох, – наполягав третій. – Золота в нього куди більше, ніж він показав, це точно.

– Спочатку треба його прикінчити, – сказав четвертий. – Ми ж не хочемо, щоби він розп'якався.

Троє інших сказали: “Так!”, “Так-так!” і “Таки-так!”, – а тоді піднялися і пішли, а тим часом господиня вибігла з будинку й винесла Абдуллі дві жмені мідяків.

– Сподіваюся, добродію, решту я порахувала правильно. Південне срібло трапляється в нас рідко, і мені довелося запитати чоловіка, скільки коштує ваша

монета. Він сказав, сотню наших мідяків, а ви мали заплатити п'ять, так що...

– Благословення на вас, о найкраща з куховарок і пивоварко божественного пива, – поспішно відповів Абдулла й замість довгої задушевної розмови, на яку господиня явно розраховувала, повернув їй одну жменю мідяків. Залишивши її в заціпенінні, він щодуху помчав наздоганяти солдата. Звісно, цей безбородько – страшений ледар і неймовірний зануда, але це не значить, що він заслуговує на те, щоби через його золото на нього напали в лісі й убили.

Розділ десятий, де розповідається про насилля й кровопролиття

Абдулла виявив, що йти швидко йому не вдається. У холодному інгарійському кліматі він з незвички дуже мерз, до того ж, від сидіння зовсім без руху його тіло жахливо закоцюбло, а після вчорашньої цілоденної ходні йому стугоніли ноги. Потайна кишенька в лівій туфлі натерла йому на п'ятці болючий пухир. Абдулла не встиг пройти і ста ярдів, як по-справжньому закульгав. Однак він так непокоївся про солдата, що заповзято крокував уперед – як тільки міг швидко. Він прошкутильгав повз кілька хатинок під трав'янистими дахами й вийшов за межі села. Тепер дерев коло дороги поменшало. Там він і побачив солдата: той, не кваплячись, брів далеко попереду, прямуючи туди, де дорога піднімалася на пагорб, вкритий гущавиною розкішних дерев – очевидно, цілком звичайних для цих країв. Саме там четверо молодиків збиралися влаштували свою засідку. Абдулла постарався шкутильгати швидше.

Із пляшки, яка теліпалася в нього на поясі, висунувся роздратований синій димок.

– Ти конче мусиш так мною трясти? – запитав він.

– Так, – відсапнув Абдулла. – Чоловік, про якого ти сказав, що він може допомогти мені, тим часом сам потребує моєї допомоги.

– Гм! – відповів джин. – Тепер я розумію. Ти нізачо не позбудешся романтичного ставлення до життя. Твоїм наступним бажанням виявиться сліпучо-осляйний обладунок.

Солдат брів дуже повільно. Абдулла скоротив відстань між ними й увійшов у лісочок майже відразу за солдатом. Однак дорога раптом запетляла поміж деревами, щоби легше було підніматися по схилу, тож Абдулла згубив солдата з очей, поки не дошкандибав до останнього повороту і побачив його за якихось кілька ярдів. І саме цієї миті негідники вирішили напасти.

Двоє вистрибнули з одного боку дороги – просто з-за солдатової спини. Ті двоє, котрі вистрибнули з другого боку, опинилися просто перед ним. На якусь мить чи дві зав'язалась запекла бійка, посипалися нищівні удари. Абдулла поспішив на допомогу, однак поспішав він не кваплячись, оскільки ще ніколи в житті нікого не вдарив.

Поки він наближався, сталося декілька дивних речей водночас. Двоє з нападників, які заходили зі спини, розлетілися в протилежні боки від дороги, де один врізався головою в дерево і вже більше нікого не турбував, а другий розпластався на землі, розкинувши руки і ноги. Один із тих двох, які вистрибнули перед солдатом, майже відразу ж заробив досить пікантне каліцтво й зігнувся у три погібелі, щоби помізкувати над цим. Другий, на превеликий подив Абдулли, злетів

у повітря і ненадовго повиснув на гілляці, наче ганчірка. З грюкотом звідти звалившись, він розлігся до сну просто на дорозі.

Зненацька зігнутий навпіл нападник розігнувся – і пішов на солдата з довгим вузьким ножом. Солдат схопив його за зап'ястя озброєної руки. Якусь мить вони з глухим гарчанням вовтузилися, причому Абдулла твердо вірив, що поєдинок невдовзі закінчиться на користь солдата. Він саме подумав, що його переживання за цього пройдисвіта-солдата були абсолютно марними, як раптом нападник, що досі лежав розпластаний на землі, різко зібрався й кинувся на солдата ззаду з іще одним довгим вузьким ножом.

Абдулла поспішно зробив найпотрібнішу в цю мить річ. Він ступив крок уперед і вперіщив парубка по голові пляшкою з джином.

– Ой! – заволав джин.

А грабіжник повалився на землю, як зрубаний дуб.

Почувши грюкіт, солдат обернувся, на мить відволікшись від свого заняття, яке, вочевидь, полягало у в'язанні вигадливих вузлів з іншого грабіжника. Абдулла квапливо відступив. Йому не сподобалася ні швидкість, з якою солдат обернувся, ні те, як той тримав долоні: щільно стуливши пальці, так що вийшли два тупі, проте смертоносні знаряддя.

– Я чув, як вони домовлялися вбити вас, о доблесний ветеране, – швидко пояснив Абдулла, – і поспішив попередити вас або допомогти вам.

Його вразив погляд солдата: очі були так само дуже сині, але тепер уже нітрохи не простодушні. Чесно

кажучи, навіть на занзібському Базарі такі очі назвали би проникливими. Вони з голови до ніг пильно вивчали Абдуллу. На щастя, те, що вони побачили, їх, здається, задовольнило.

– Що ж, спасибі, – сказав солдат, звертаючись до Абдулли, а тоді різко повернувся назад, аби копнути по голові того парубка, з якого він в'язав вузли. Той також нерухомо завмер, склавши компанію своїм друзям.

– Може, – припустив Абдулла, – варто сповістити про це сторожу?

– Навіщо? – озвався солдат. Він нагнувся і, дещо здивувавши Абдуллу, швидко й уміло обшукав кишені парубка, якого щойно копнув по голові. Результатом обшуку стала чималенька жменя мідяків, які солдат із задовolenним виглядом запакував у власну кишеню.

– Нікудишній ніж, – зауважив він, переламуючи клинок. – Раз ви вже тут, чому б вам не обшукати того, кого ви стукнули, поки я займуся оцими двома? Судячи з вигляду, ваш вартий цілу срібну монету, а то й дві.

– Ви хочете сказати, – недовірливо запитав Абдулла, – що звичаї цієї країни дозволяють грабувати грабіжників?

– Ніколи не чув про такий звичай, – спокійно відповів солдат, – але однаково саме це я й збирався зробити. А чого б іще, як ви думаєте, я так старанно бряжчав золотими монетами у тому трактирі? Завжди знайдеться два-три паскудники, переконані, що старого дурня-солдата не гріх і потрусити. І майже в усіх при собі є грошенята.

Він перейшов дорогу і став обшукувати того парубка, який гепнувся з дерева. Повагавшись, Абдулла нагнувся й узявся до неприємного завдання – став обстежувати кишені того, якого вгамселив пляшкою. Свою думку про солдата він черговий раз переглянув. Як би там не було, а чоловіка, здатного впевнено відбити напад чотирьох головорізів, краще мати за друга, а не за ворога. А в кишенях непритомного парубка дійсно знайшлися аж три срібні монети. Ніж у нього також був. Абдулла спробував зламати клинок, як це зробив солдат з попереднім ножем.

– Е ні, – застеріг солдат. – Це добрий ніж. На нього ви зможете покластися.

– Широ кажучи, досвіду в мене немає зовсім, – сказав Абдулла. – Я людина мирна.

– Тоді в Інгарії ви далеко не зайдете, – мовив солдат. – Залиште ніж собі, можете хоч м'ясо ним різати, якщо вам так більше подобається. У мене в ранці шість ножів, ще кращих, ніж цей, усі вони відібрані в різних головорізів. Та й срібло собі візьміть, хоча, судячи з того, що вам було зовсім не цікаво, коли я похвалявся золотом, із грошима у вас усе гаразд, чи не так?

“Цей чоловік воістину дуже проникливий і спостережливий”, – подумав Абдулла, запихаючи срібло в кишеню.

– Не настільки гаразд, щоби відмовлятися від доходів, – розсудливо сказав він. Потім, відчуваючи, що ввійшов у курс справи, Абдулла розшнурував черевики парубка і шнурівками якомога міцніше прив'язав до пояса пляшку з джином.

У цей час парубок поворушився і застогнав.

– Очухуються, – обернувся солдат. – Нам час іти. Коли вони прийдуть до тям, то перебрешуть усе так, ніби це ми на них напали. А оскільки це їхнє село, а ми з вами обоє чужинці, повірять їм, а не нам. Я збираюся зрізати навпростець через пагорби. Послухайте моєї ради, робіть як я.

– О найвеликодушніший із бійців, я матиму за честь, якщо мені буде дозволено супроводжувати вас, – відповів Абдулла.

– Та будь ласка, – знизав плечима солдат. – Для мене це буде навіть розвагою – мати в дорозі супутника, якому не треба брехати.

Він підняв із землі ранець і капелюх – судячи з усього, перед сутичкою йому вистачило часу навіть на те, аби акуратно покласти їх під деревом, – і занурився у лісову хащу.

Якийсь час вони завзято крокували між деревами. Дивлячись на солдата, Абдулла сам собі здався ганебно кволим. Солдат ступав легко й швидко, ніби насправді спускався з пагорба, а не підіймався на нього. Абдулла шкутильгав слідом. Ліва п'ята в нього, судячи з відчуттів, була стерта до крові. Нарешті солдат зупинився на галявині та почекав на нього.

– Вам муляє цей ваш розцяцькований черевик? – запитав він. – Присядьте на камінь, роззуйтеся. – Із цими словами він розстебнув ранець. – У мене тут є доволі незвичайна аптечка, – повідомив він. – Напевно, на полі бою хтось загубив. Так чи сяк, а я її ще в Чужокрайнії підібрав.

Абдулла сів і стягнув з ноги черевик. Полегкість, яку він при цьому відчув, випарувалася від одного лише погляду на п'ятку. Вона дійсно була стерта в кров. Солдат хмикнув і наклав на неї якусь білу ганчірочку, яка відразу сама ж і прилипла: її навіть прибинтовувати не довелося. Абдулла зойкнув. Але тут від ганчірочки стала поширюватися блаженна прохолода.

– Це якісь чари? – запитав Абдулла.

– Можливо, – не став заперечувати солдат. – Ці інгарійські чаклуни, як мені здається, постачали такі набори цілій армії. Ану, взувайте черевик. Тепер ви зможете йти. Нам треба опинитися подалі звідси, доки татусі цих хлопців не кинулися шукати нас верхи.

Абдулла з деяким острахом запхав ногу в туфлю. Шматинка таки напевне була чарівна. За відчуттями п'ятка стала як новенька. Тепер Абдулла міг іти майже нарівні з солдатом – і дуже до речі, тому що солдат ішов собі і йшов уперед і вгору, аж Абдуллі здалося, що вони пройшли нітрохи не менше, ніж він сам учора пройшов у пустелі. Час від часу Абдулла не витримував і стривожено обертвся, щоби перевірити, чи не скачуть за ними вершники. Він повторював собі, що ці вершники будуть на конях, а не на верблюдах, і що це все ж якесь розмаїття, однак було б набагато краще, якби – задля того ж таки розмаїття – його взагалі ніхто не переслідував. Замислившись над цим, Абдулла раптом збагнув, що навіть на Базарі родичі першої дружини його батька теж безнастанно його переслідували: відтоді, як помер батько. Абдулла розізлився сам на себе, що не зрозумів цього раніше.

Тим часом вони забралися настільки високо, що ліс змінився жорстким чагарником серед скель. А коли звечоріло, вони йшли вже серед самих тільки скель, під вершиною гірської гряди, де з розламів вибивалися лише поодинокі куцики. “Теж по-своєму пустеля”, – думав Абдулла, пробираючись за солдатом по вузькій ущелині між високих стрімчаків. Було зовсім не схоже, що в такому місці, як це, можна розжитися на вечерю.

Проходячи через ущелину, солдат раптом зупинився і зняв із плечей ранець.

– Пригляньте-но за ним, – попросив він. – Із цього боку в скелі видніє щось схоже на печеру. Залізу-но я туди і гляну, чи придатне це місце для нічлігу.

Коли Абдулла втомлено підняв очі, то побачив, що над головами у них дійсно темніє діра. Як там можна спати, він собі не уявляв. На вигляд там було холодно й жорстко. Хоча, мабуть, навіть це краще, ніж лягти просто на камені під голим небом, вирішив він, понуро спостерігаючи за тим, як солдат легко підтягується й зазирає в діру.

Пролунав дикий виск. Приблизно так міг би завищати металевий шків, що збився з осі.

Абдулла побачив, як солдат відсахнувся від печери, затуливши обличчя рукою, і мало не гепнувся спиною на каменяччя. Однак йому вдалося вивернутися, і він із прокльонами з’їхав униз, на стежку, тягнучи за собою цілу лавину дрібних камінців.

– Там дикий звір! – видихнув він. – Ходімо далі.

З восьми довгих подряпин на ньому цебеніла кров. Чотири з них починалися на чолі, перетинали долоню

й далі тяглися через усю щоку, аж до самого підборіддя. Ще чотири йшли під роздертим рукавом від ліктя до зап’ястя. Напевно, солдат ледве встиг прикрити лице долонею, а то міг би лишитися без ока. Він був настільки ошелешений, що Абдуллі довелося підібрати із землі ранець і капелюх, а тоді, не гаючись, повести свого супутника вниз ущелиною. Зустрітися зі звіром, який зумів так жорстко розправитися із солдатом, Абдуллі зовсім не хотілося.

Через сотню ярдів ущелина скінчилася. І скінчилася вона чудовим місцем для ночівлі. Тепер вони опинилися по той бік гір, де перед ними відкрився прекрасний краєвид на тамтешні землі – золоті й зелені, трохи імлаві в променях призахідного сонця. Ущелина впиралася у великий скелястий майданчик, який переходив у щось дуже схоже на печеру, тому що над похилою долівкою щільно нависали скелі. До того ж, по каменях дзюркітливо стікала вода з непримітного, малесенького джерельця.

Хоча як прекрасно тут було, проте Абдуллі зовсім не подобалася думка про нічліг настільки близько від того дикого звіра в печері. Однак солдат наполіг на своєму. Глибокі подряпини боліли. Він ліг на похилу і доволі гладку кам’яну долівку й витягнув із чаклунської аптечки якийсь бальзам.

– Розведіть багаття, – звелів він, змазуючи зіллям рани. – Дикі звірі бояться вогню.

Абдулла скорився і пішов збирати пахуче гілля на розпал. На скелях нагорі колись гніздився орел або якийсь інший великий птах. Його старе покинуте

гніздо дало Абдуллі кілька оберемків хмизу й кілька більших сухих гілок, тож палива назбиралося чимала купа. Коли солдат закінчив намащуватися бальзамом, він вийняв коробочку з трупом і розпалив на похилій долівці невелике вогнище. Полум'я весело стрибало й потріскувало. Дим, запахом схожий на пахощі з намету Абдулли, плив аж на край майданчика і розсіювався в променях сонця, яке вже почало рожевіти, віщуючи прекрасну призахідну заграву. Абдулла подумав, що якби багаття при вході справді відлякало того печерного звіра, то місце тут майже ідеальне. На жаль, тільки майже, оскільки на багато миль довкола немає ні крихти їжі. Абдулла зітхнув.

Солдат витягнув зі свого ранця металеву банку.

– Будьте ласкаві, налейте сюди води, – сказав він, не зводячи очей із причепленої до пояса Абдулли пляшки з джином. – Якщо, звичайно, у вас у пляшечці немає запасу чогось міцнішого, ніж вода.

– На жаль, ні, – відповів Абдулла. – Це реліквія, рідкісне матове скло із Сінгіспату. Я ношу її з собою, бо маю на це сентиментальні причини. – Він не збирався говорити про джина такій непевній особі, як цей солдат.

– Шкода, – мовив солдат. – Тоді принесіть водички, і я приготую для нас вечерю.

Тепер усе стало майже зовсім чудово. Абдулла з радістю побіг до джерельця.

Коли він повернувся, виявилось, що солдат вийняв каструльку й висипає в неї з пакетів сушене м'ясо і квасолу. Додавши води і якихось загадкових кубиків, він

прилаштував каструльку над багаттям варитися. За рзюче короткий час суміш перетворилася на густу печеню. І казково запахла.

– Це теж чарівне? – запитав Абдулла, коли солдат вивалив половину печені в олов'яну миску й простягнув йому.

– Гадаю, так, – кивнув солдат. – Я це також підібрав на полі бою.

Решту печені він забрав собі просто в каструльці й звідкись видобув дві ложки. Подорожани прилаштувалися їсти, приязно поглядаючи один на одного, вогнище поміж ними потріскувало, небо помалу ставало рожевим, багряним і золотим, а земля внизу синішала.

– А ви не звикли до такого життя, га? – зауважив солдат. – У вас ошатне вбрання, красиве взуття – от тільки, судячи з його трохи обшарпаного вигляду, останнім часом вам довелося довгенько його поносити. А з вашої манери висловлюватися та із засмаги можна зробити висновок, що ви мешкали далеко на південь від Інгарії, правда?

– Правда, о напрочуд спостережливий воїне, – не став вдаватися у подробиці Абдулла. – А про вас я знаю лише, що ви з Чужокрайнії і що ви маєте дивну манеру мандрувати цією країною, підбиваючи людей грабувати вас, бо розмахуєте в них перед носом золотими монетами з вашої платні...

– Платні, хай їй трясця! – сердито перебив його солдат. – Та я не дістав ні пенні – ні від Чужокрайнії, ні від Інгарії! Я ризикував головою у цих війнах (як і всі ми), а потім нам врешті-решт сказали: “Добре, хлопці,

війна закінчена, всім спасибі!” – і послали вмирати з голоду! Тут-то я і сказав собі: “Добре – авжеж, добре! Дехто винен мені за мою роботу – і я вважаю, що це народ Інгарії! Це вони залучили чаклунів і нечесним шляхом здобули перемогу!” От я й вирішив самотужки зібрати з них свою платню – саме в такий спосіб, як ви оце сьогодні побачили. Можете називати це шахрайством, якщо вам хочеться, але ви бачили все на власні очі, тож і судіть. Я забираю гроші тільки в тих, хто сам намагається мене пограбувати!

– Звертаю увагу, що слово “шахрайство” не злітало з моїх губ, о мужній ветеране, – щиро сказав Абдулла. – Я вважаю ваш метод напрочуд оригінальним і думаю, що мало кому, крім вас, вдалося б його реалізувати.

Було видно, що солдатів це полестило. Він замислено дивився в блакитну далечінь під ногами.

– Там, унизу, – сказав він, – Кінгсберійська рівнина. Там мені вдасться по-справжньому розжитися на золото. А знаєте, коли я почав свою подорож у Чужо-крайнії, в мене була тільки срібна трипенсова монета і мідний гудзик, який я видавав за золотий соверен.

– Значить, ви отримали величезний прибуток, – сказав Абдулла.

– Так, а отримаю ще більший, – пообіцяв солдат.

Він акуратно відклав каструльку і витягнув з ранця два яблука. Одне він дав Абдуллі, а в друге вгризся сам, лежачи на спині і дивлячись, як над рівниною повільно згущуються сутінки. Абдулла вирішив, що той підраховує золото, яке зуміє одержати із жителів цих земель. Його неабияк здивувало, коли солдат сказав:

– Мені завжди подобалося розбивати табір надвечір. Тільки гляньте, як заходить сонце. Колосально!

Було і справді колосально. Хмари набігли з півдня і простяглися по небу, немов рубінова гірська гряда. Абдулла спостерігав, як спалахнула червоно-брунатною барвою частина пурпурових гір, як з ущелини, немов із жерла вулкана, піднявся жовтогарячий дим, як розлилося за горами тихе рожеве озеро. А вдалині, на тлі безбережної глибини синьо-золотого неба-моря, пропливали острови, рифи, бухти й миси. Здавалося, ніби вони задивилися на берег небес або на країну, що на заході межує із самим раєм.

– А ота хмара – показав солдат, – правда ж, виглядає зовсім як замок?

І справді, хмара була зовсім як замок. Замок височів на скелі над небесною лагуною – диво з див, з безліччю струнких золотистих, рубінових і темно-синіх веж. Проблиск золотавого неба у найвищій з веж був достоту наче вікно. Це до болю нагадало Абдуллі хмару, яку він бачив над палацом султана, коли його тягнули в темницю. Хоча цього разу вигляд у хмари був зовсім інший, мука і туга повернулися до Абдулли з такою силою, що він з болем заволав:

– О Квітко-в-Ночі, де ж ти?

**Розділ одинадцятий,
у якому дикий звір змушує Абдуллу
намарно витратити бажання**

Солдат піднявся на лікті і вирячився на Абдуллу:

– І що ж це мало би означати?

– Нічого, – відповів Абдулла, – окрім того, що моє життя сповнене розчарувань.

– Ви краще виговоріться, – запропонував солдат. – Вилийте душу. Я ж вам, зрештою, про себе розповів.

– Ви мені не повірите, – заперечив Абдулла. – Моя печаль тяжча навіть від вашої, о войовничий мушкетере.

– А ви спробуйте, – лагідно припросив солдат.

Виявилось, що розповідати про себе дуже навіть легко: цьому сприяли і призахідне світло сонця, і туга, яку це призахідне світло розбудило в Абдуллі. Так що поки замок неспішно розпливався, перетворюючись на дюни на березі небесної лагуни, а сонце на заході повільно перетворювалося на пурпурову, а потім і коричневу заграву, а тоді й узагалі на три темно-червоні смуги, схожі на ще не загоєні подряпини на обличчі солдата, Абдулла оповідав супутникові свою історію. Або принаймні уривки з неї. Зрозуміло, він не розводився

про матерії настільки особисті, як мрії, ані про те, що останнім часом вони почали збуватися в найнеприємніший спосіб, крім того, він старанно уникнув навіть найменшого натяку на джина. Він не міг бути певний, що солдат не зникне вночі, прихопивши його пляшку, до того ж у редагуванні сюжету йому неабияк допомагала непохитна підозра, що солдат також не розповів про себе всієї правди. Переказувати кінець історії, усунувши з неї джина, виявилось особливо важко, однак Абдулла зумів упоратися і з цим завданням. Він постарався, щоб у його співрозмовника склалося враження, начебто позбутися пут і втекти від розбійників Абдуллі вдалося суто зусиллям волі й начебто всю дорогу на північ, в Інгарію, він пройшов пішки.

– Гм, – сказав солдат, коли Абдулла договорив до кінця. Він замислено підкинув у багаття, полум'я якого стало тепер єдиним джерелом світла, ще кілька пахучих гілок. – Ну й життя. Однак, скажу я вам, якщо людині судилося оженитися на принцесі, це має надихати. Я й сам завжди уявляв собі, що непогано було б знайти милу й чарівливу принцесу із клаптиком королівства, з доброю вдачею... Чесно кажучи, є в мене така мрія.

Абдуллу раптом осяяла блискуча думка.

– А чому б і ні, – неголосно зауважив він. – Того дня, коли ми зустрілися, я мав видіння, в якому до мене опустився імлавий ангел лавандового кольору і показав мені на вас, о найпроникливіший із хрестоносців, сплячого на лаві коло готелю. Він сказав, що ви могли би неабияк допомогти мені в пошуках Квітки-в-Ночі.

Отож якби ви це зробили, сказав мені той ангел, то в нагороду ви самі також оженилися на принцесі – на іншій принцесі.

Абдулла переконував себе, що це чистісінька правда – або принаймні що це могло би виявитися чистісінькою правдою. Треба тільки завтра заявити джинові про відповідне бажання. Тобто післязавтра, нагадав він собі, адже джин змусив його витратити завтрашнє бажання сьогодні вранці.

– То ви мені допоможете? – запитав він, не без тривоги дивлячись на освітлене полум'ям лице солдата. – За таку щедру винагороду?

Солдат особливої запопадливості не виявив, але й не злякався. Він почав обдумувати всі обставини.

– Не зовсім розумію, чим я міг би вам допомогти, – сказав він нарешті. – Почнімо з того, що я не фахівець у питанні джинів. Не думаю, щоби нам вдалося натрапити на одного з них тут, на півночі. Крім того, здалося б запитати в кого-небудь із оцих проклятих інгарійських чаклунів, що джини роблять із принцесами після того, як їх викрадають. Чаклуни напевно про це знають. Я можу допомогти вам вибити з них ці відомості, якщо хочете. Та ще й із величезним задоволенням. А щодо принцес – то вони, щоб ви знали, на дорозі не валяються. Найближча, швидше за все, – дочка інгарійського короля, але й вона живе далеко звідси, у Кінгсбері. Якщо цей ваш імлавий ангел мав на увазі саме її, тоді нам із вами варто спуститися в долину – ну, а тоді побачимо, що з того вийде. Підручні королівські чаклуни в основному живуть також десь у тих же

краях, принаймні мені так казали, тож маршрут цей вам цілком підходить. Що ви на це?

– Чудово, о мій безстрашний товаришу! – радісно відгукнувся Абдулла.

– Ну, то домовилися; тільки запам'ятайте, що насправді я вам нічого не обіцяю, – підсумував солдат. Він витягнув з ранця дві ковдри і запропонував підкинути дров у багаття, а тоді лягати спати.

Абдулла відчепив від пояса пляшку з джином і дбайливо поставив її на гладкий камінь – якомога ближче до себе та якнайдалі від солдата. Потім він загорнувся в ковдру і поринув – ні, не в сон, радше в неспокійну дрімоту. Тверда скеля муляла боки. І хоча холод був не до порівняння з тим, який Абдуллі довелося витерпіти минулої ночі в пустелі, все ж, оскільки в Інгарії було вогко, тремтіти довелося анітрохи не менше. До того ж, варто було йому закрити очі, як з'ясувалося, що дикий звір з печери в ущелині страшенно його тривожить. Абдуллі ввижалося, що звір ходить навколо їхнього табору і щось винохує. Кілька разів Абдулла відкривав очі, і йому уявлялося, ніби за межею світла від багаття щось рухається. Тоді він сідав і підкидав у вогнище сучків та паліччя, після чого вогонь спалахував і ставало видно, що зовні немає ніякого звіра. Заснути Абдулла зміг не скоро. Коли ж він заснув, йому приснився жахливий сон.

Йому приснилося, що десь на світанку прилетів джин і сів йому на груди. Абдулла відкрив очі, щоби прогнати його, і побачив, що це ніякий не джин, а той звір із печери. Двома величезними передніми лапами

звір сперся йому на груди й дивився просто в лице очима, які на тлі чорного оксамиту хутра здавалися блакитнуватими світільниками. Наскільки Абдулла зрозумів, це був демон у подобі гігантської пантери.

Абдулла з криком сів.

Природно, ніякого звіра ніде не було. Займалася зоря. У передранковій сірості багаття здавалося вишневою плямою, а солдат – темно-сірим горбком, який тихенько похропував по той бік багаття. Уся долина ховалася за білим пасмом туману. Абдулла втомлено підкинув у багаття ще трохи гілля і знову заснув.

Розбудили його нажахані крики джина.

– Проженіть її! Заберіть її від мене!

Абдулла підхопився. Солдат підхопився. Уже давно розвидніло. Помилитися в тому, що вони обоє побачили, було неможливо. Коло пляшки з джином, саме біля того місця, де була голова Абдулли, поки він спав, увивалася невелика чорна кішка. Кішка ця була чи то напрочуд цікавою, чи то просто вирішила, що в пляшці є якась їжа, – так чи інакше, вона акуратно, але щільно встромила ніс у горлечко пляшки. Джин просочувався назовні, оминаючи зграбну чорну голову кішки, десятьма-дванадцятьма нерівними цівочками синього диму, які перетворювалися то на руки, то на обличчя, то знову на дим.

– Рятуйте! – кричав він усіма своїми ротами. – Вона збирається мене зжертви, або я не знаю що!

Кішка тим часом не звертала на джина ніякісінької уваги. Вона й далі поводитися так, ніби з пляшки до її носа долинав невимовно привабливий аромат.

У Занзібі кішок терпіти не можуть. Слава в них небагато краща, ніж у пацюків і мишей, якими вони живляться. Підійде до тебе кішка – копни її, а всіх кошенят, які потраплять тобі до рук, треба топити. Отож і Абдулла побіг до кішки, на бігу приміряючись, щоб її копнути.

– Киш! – закричав він. – Тпрусь!

Кішка відскочила. Їй якось вдалося вислизнути з-під удару ноги Абдулли і втекти на вершину скелі, яка нависала над майданчиком. Уже звідти вона грізно подивилася на Абдулла і засичала. “Значить, не глуха”, – подумав Абдулла, подивившись їй ув очі. Очі в кішки були блакитні. То, значить, це вона вночі сиділа в нього на грудях! Він підібрав камінь і замахнувся для кидка.

– Не смійте! – гаркнув солдат. – Бідолашна тваринка!

Кішка не стала чекати, коли Абдулла кине камінь. Вона метнулася вбік і зникла.

– Ніяка вона не бідна, – заперечив Абдулла. – Невже м’якосердий стрілець не усвідомлює, що ця жахлива тварина вчора ввечері мало не видряпала йому око?

– Усвідомлюю, – м’яко відповів солдат. – Вона просто захищалася, бідолашечка. А оце у вас у пляшці – джин, так? Це він – ваш імлавий синій друг?

Один мандрівник, який мав килим на продаж, якось розповів Абдуллі, що більшість жителів півночі чомусь неймовірно сентиментальні, коли йдеться про тварин. Абдулла знизав плечима, понуро повернувся до пляшки – і виявив, що джин прошмигнув у неї, не сказавши ні слова на знак вдячності. Що ж, цього слід

було чекати! А от пляшку тепер доведеться стерегти як зіницю ока.

– Так, – підтвердив він.

– Я так і подумав, – заявив солдат. – Чував я про джинів. Ви тільки подивіться, га? – Він нагнувся й дуже-дуже акуратно та обережно підняв капелюх, і на обличчі його з'явилася дивна, лагідна усмішка.

Цього ранку з солдатом явно щось сталося: за ніч у нього розм'якшилися мізки. Абдуллі подумалося, що це, напевно, через подряпини, хоча вони вже майже зникли. Він стривожено поспішив до солдата. Кішка негайно з'явилася на вершині скелі й почала видавати щось на кшталт скреготу залізних коліс, кожним вигином невеликого чорного тіла виражаючи страх і лють водночас. Абдулла не звернув на неї уваги і подивився на капелюх. Із зашморганих нутроців капелюха, наче з гнізда, на нього глянуло двійко круглих блакитних очей. Маленька рожева пащека сердито засичала, і на криси капелюха, помахуючи для рівноваги хвостиком-морквиною, виповзло малюсіньке чорне кошеня.

– Ну хіба не чудо? – замилувано пробелькотів солдат.

Абдулла подивився на кішку на скелі, завмер від подиву, а тоді кинув на неї ще один обережний погляд. Звірюка стала просто-таки величезною. На скелі височіла величезна чорна пантера, вицирюючи на нього могутні білі ікла.

– О мій відважний супутнику, ці тварини, напевно, належать якій-небудь відьмі, – тремтячим голосом проговорив він.

– Якщо навіть і так, значить, відьма вмерла або, може, ще щось трапилося, – сказав солдат. – Ви ж бачили, вони живуть самі собі в печері. Киця-мама мусила вночі тягнути кошеня в зубах усю дорогу сюди. Оце просто чудо, га? Так, ніби вона знала, що ми їй допоможемо! – Він підняв очі на величезну тварину, яка гарчала на скелі, ніби й не помітив, яка вона завбільшки. – Спускайся, лапонько! – солодко проспівав він. – Ти ж знаєш, що ми ні тобі, ні твоєму котеняточку нічого поганого не заподіємо!

Киця-мама зістрибнула зі скелі. Абдулла придушено охнув, пригнувся й важко осів на землю. Гігантська чорна туша пролетіла в нього над головою – і тут, на його превеликий подив, солдат почав реготати. Абдулла обурено підняв голову – і побачив, що тварина знову стала невеличкою чорною кішкою, яка ніжно-преніжно пританцьовувала на широкому плечі солдата і терлася об його щоку.

– Ти просто чудо, маленька Північ! – радісно сміявся солдат. – Ти ж знаєш, що заради тебе я не кину твого Дряпчика в біді! А таки-так... Ото розмуркалась...

Абдулла з непереборним відчуттям презирства піднявся й відвів погляд від цього торжества любові. Кастрюльку за ніч ретельно вилизали. Олов'яну миску просто-таки відполірували. Абдулла пішов і сердито вимив посуд у струмку, сподіваючись, що солдат незабаром забуде про цих небезпечних відьомських тварин і почне думати про сніданок. Проте коли солдат нарешті поклав капелюх і дбайливо зсадив кицю-маму з плеча, задумався він перш за все про сніданок для кицьок.

– Їм треба молока, – заявив він, – і добру миску свіжої рибки. Скажіть цьому вашому джинові, нехай принесе.

З горлечка пляшки зметнулася цівка лілувато-синього диму й згустилася в роздратоване лице джина.

– Оце вже ні! – вигукнув джин. – Моє правило – одне бажання на день, а сьогоднішнє вже витрачено вчора. Підіть наловіть риби в струмку.

Солдат люто накинувся на джина.

– Так високо в горах ніяка риба не водиться! – сказав він. – Крихітка Північ умирає від голоду, а їй же іще кошенятчко годувати!

– Тим гірше! – заперечив джин. – І не треба мені погрожувати, солдате. Декому траплялося перетворюватися на жаб і за менші провини.

Солдат був чоловіком безумовно хоробрим – або, подумалося Абдуллі, безумовно дурним.

– Тільки спробуй, і я розіб'ю твою пляшку – у будь-якій подобі! – гаркнув він. – Я ж не для себе прошу!

– Волю егоїстів, – заперечив джин. – То що, ти справді хочеш стати жабою?

З пляшки вирвалося ще кілька клубів диму, з них утворилися руки й узялися робити паси, які Абдулла, на свій жах, упізнав.

– О ні, молю тебе, зупинися, о діаманте серед духів! – поспішно сказав він. – Грець із ним, із солдатом; а я тебе прошу змилоститися і як велику люб'язність виконати з випередженням на день іще одне моє бажання – щоби ми змогли нагодувати цих звірів.

– І тобі кортить стати жабою? – поцікавився джин.

– Якщо у віщуванні сказано, що Квітка-в-Ночі ви-йде заміж за жабу, зроби мене жабою, – благочестиво відповів Абдулла, – тільки спочатку, о великий джине, принеси молока й риби.

Джин невдоволено крутнувся:

– А щоб воно запалося, те віщування! Нічого не можу з ним подіяти. Добре. Я виконаю твоє бажання, але за це мене треба залишити у спокої на найближчі два дні.

Абдулла зітхнув. Дивовижне марнотратство.

– Добре.

На скелю біля його ніг із дзенькотом гешнувся глечик молока й продовгувата таця із цілим лососем. Джин нагородив Абдуллу поглядом, сповненим найглибшого презирства, і втягся в пляшку.

– Молодець! – похвалив солдат і взявся з великою помпою кришити скибочки лососини в молоко, пере-віряючи, аби в них не було кісточок, щоби кицька не подавилася.

Абдулла звернув увагу, що весь цей час кішка мирно лежала в капелюсі, вилизуючи кошеня. Вона ніби й не помітила, що поблизу перебуває джин. А от лосося вона помітила. Як тільки солдат заходився зі своїм готуванням, вона облишила кошеня і стала увиватися навколо свого благодійника – тонка, нетерпляча, няв-куча.

– Зараз, зараз, мій чорний скарбе! – жебонів солдат.

Абдуллі залишилося тільки припустити, що чари кішки й чари джина виявилися настільки різними,

що один одного вони не відчували. У цій ситуації для нього була одна радість – лосося й молока явно вистачало і на людей. Поки кішка елегантно втамовувала голод, а її кошеня хлебтало, фиркало – і невміло, але з якнайбільшим старанням намагалося напиться молока із запахом лосося, солдат з Абдуллою влаштували собі справжній бенкет з молочної каші та смаженого лососевого філе.

Після такого сніданку Абдулла став добрішим до світу. Він сказав собі, що кращого супутника, ніж цей солдат, джин йому знайти не міг. Цей джин був не такий уже й поганий. До того ж, Абдулла не сумнівався, що зовсім скоро побачиться із Квіткою-в-Ночі. Він саме дійшов думки, що й султан, і Кабул Акба, загалом, не такі вже й погані хлопці, коли виявив, до свого роздратування, що солдат збирається забрати кішку й кошеня з собою в Кінгсбері!

– Однак, о найдоброзичливіший з бомбардирів і найпередбачливіший з кірасирів, що ж станеться з вашими планами власного збагачення? – запротестував він. – Ви не зможете грабувати грабіжників з кошеням у капелюсі!

– Ви ж пообіцяли мені принцесу, тож я більше не муситиму займатися розбоем, – незворушно відповів солдат. – А залишити Північ і Дряпчика голодувати на цій горі – просто неможливо. Це жорстоко!

Абдулла зрозумів, що програв суперечку. Він похмуро прив'язав пляшку з джином до пояса й зарікся надалі обіцяти солдатові хоч що-небудь. Солдат зібрав свій ранець, розкидав багаття й дбайливо підняв

капелюх із кошеням. Зробивши це, він почав спускатися схилом уздовж струмочка, свиснувши Півночі, ніби та була собакою.

Однак Північ мала власну думку. Коли Абдулла рушив услід за солдатом, вона стала йому на дорозі, багатозначно дивлячись в очі. Абдулла не звернув на неї уваги й спробував її обійти. І тут-таки вона знову стала величезною. Шлях Абдуллі перегородила чорна пантера, ще більша, ніж раніше (якщо тільки це взагалі можливо), і загарчала. Він зупинився, по-справжньому перелякавшись. І тварюка стрибнула на нього. Абдуллі було так страшно, що він навіть не скрикнув. Він просто заплющив очі й став чекати, коли йому перегризуть горло. Ось тобі й Доля, ось тобі й пророцтва!

Замість цього до його горла ніжно доторкнулося щось м'яке. Маленькі міцні лапки ступили йому на плече, а друга пара таких самих лапок уперлася в груди. Абдулла розплющив очі й виявив, що Північ знову стала котячого розміру й учепилася в його куртку. Синьо-зелені очі дивилися йому в лице, немов говорячи: “Неси мене. Бо інакше – пошкодуєш”.

– Гаразд, о підступне котоподібне, – здався Абдулла. – Тільки постарайся більше не дерти пазурами вишивку. Колись це було моє найкраще вбрання. І, будь ласка, пам'ятай, що я несу тебе з почуттям глибокого спротиву. Я не люблю котів.

Північ преспокійно вилізла Абдуллі на плече і сиділа там, гордовито балансуючи, поки Абдулла брів, послизаючись, схилом гори, всю решту дня.

Розділ дванадцятий, у якому Абдуллу й солдата наздоганяє рука Закону

До вечора Абдулла вже майже призвичаївся до Півночі. Пахло від неї, на відміну від Джамалового пса, винятковою чистотою, до того ж, вона явно була чудовою матір'ю. Злазила з Абдулли тільки для того, аби погодувати кошения. Абдулла навіть подумав, що якби не прикра звичка лякати його величезними розмірами щоразу, коли він їй чимсь не догоджав, уже невдовзі Абдулла привчився би терпіти її товариство. А кошеня в киці-мамі, як йому довелося визнати, було просто чарівне. Дряпчик грався кінчиком солдатової кіски, а коли вони зробили привал на обід, намагався полювати на метеликів, похитуючись і перекочуючись. Решту дня котик провів за пазухою солдатського мундира, пильно вдивляючись у траву, дерева й облямовані папороттю водоспади, що їх вони проминали на шляху до рівнини.

Однак Абдуллу надзвичайно роздратував гармидер, який солдат здійняв із приводу своїх нових улюбленців, коли вони зупинилися на нічліг. Переночувати товариство вирішило у заїзді, на який вони вийшли,

щойно спустилися в долину, бо солдат твердо постановив, що його кицьки повинні мати все найкраще.

Господар заїзду і його дружина поділяли думку Абдулли. Це були звичайні простолюдини, до того ж, із самого ранку їм зіпсувало настрої загадкове викрадення глечика молока й цілого лосося. З виразом суворого осуду вони снували туди-сюди, підшукуючи потрібної форми кошик і м'яку подушку, щоби покласти її на дно. Вони похмуро вбігали до кімнати з вершками, курячими нутрощами й рибою. Вони невдоволено давали солдатові якісь трави, які, як він сказав, запобігають виразкам у котячих вухках. Вони сердито посилали по інші трави, які повинні були вигнати в кицьки і кошениати глистів. Але найбільш скептично господар заїзду і його дружина поставилися до солдатової вимоги нагріти води для купання тільки тому, що солдатові приверзлося, ніби Дряпчик підхопив блоху.

Абдулла відчув себе зобов'язаним взятися за переговори.

— О принце і принцесо заїжджих дворів, — сказав він. — Змиріться з ексцентричністю мого вельмишановного супутника. Говорячи про купання, він, звичайно, має на увазі ванну для себе й для мене. Ми обоє дещо запилилися в дорозі й будемо раді чистій гарячій воді — за яку, ясна річ, додатково доплатимо, скільки належиться.

— Що? Я? Купатися? — обурився солдат, коли хазяїн заїзду і його дружина затупотіли геть, щоб поставити кип'ятитися величезні чайники.

– Так. Ви, – відрізав Абдулла. – Інакше з цього ж вечора я рішуче пориваю відносини й з вами, і з вашими кішками. Пес мого занзібського друга Джамала володіє хтозна чи різкішим ароматом, ніж ви, о немитий воїне, а Дряпчик, попри блохи, куди чистіший.

– Але якщо ви нас кинете, як же бути з моєю принцесою й вашою дочкою султана? – запитав солдат.

– Доведеться що-небудь придумати, – відповів Абдулла. – Однак я волів би, щоб ви прийняли ванну – якщо хочете, візьміть із собою Дряпчика. Саме для цього я й замовив ванну.

– Купання виснажує, – нерішуче замислився солдат. – Але мені здається, що заодно можна буде викупати й Північ.

– Прошу дуже, можете застосовувати їх обох замість губок, якщо це вам до вподоби, о божевільний від любові піхотинцю, – відповів Абдулла й пішов насолоджуватися власною купіллюю.

У Занзібі купаються вельми часто, бо клімат там дуже жаркий. Абдулла звик відвідувати громадські лазні не рідше ніж через день, тож тепер йому цього неабияк бракувало. Навіть Джамал раз на тиждень ходив до лазні, причому подекували, начебто він бере з собою у воду і свого пса.

Абдулла вирішив, що коли гаряча вода заспокоїть солдата, той буде одурманений своїми кицьками не більше, ніж Джамал – своїм псом. Він сподівався, що Джамалу і його псові вдалося врятуватися і що якщо це так, то зараз їм не доводиться терпіти незгоди пустелі.

Після купання солдат не виглядав якимось особливо виснаженим, хоча коричневий відтінок його шкіри помітно посвітлішав. Північ, як видно, утекла, заледве помітивши воду, однак Дряпчик насолодився кожною хвилиною, проведеною у ванні, – принаймні так стверджував солдат.

– Він бавився мильними бульбашками! – замріяно повідомив він.

– Сподіваюся, ти вважаєш, що достойна всіх цих клопотів, – сказав Абдулла Півночі, коли вона сіла на його ліжку, акуратно вмиваючись після вершків і курчати. Північ обернулася й нагородила його презирливим поглядом, широко розкривши очі, – ще б вона не була достойна! – а тоді повернулася до свого надзвичайно серйозного заняття – миття вушок.

Рахунок наступного ранку їм принесли просто гігантський. Основна частина доплати припадала на гарячу воду, однак подушки, кошики й трави теж немало потягли в підсумку. Абдулла, здригнувшись, розплатився й стривожено поцікавився, чи далеко до Кінгсбері.

“Шість днів, – відповіли йому, – якщо йти пішки”.

Шість днів! Абдулла мало не застогнав. Шість днів таких видатків – і коли він знайде Квітку-в-Ночі, то зможе собі дозволити утримувати її лише в стані глибокої убогості та злиденності. А ще ж доведеться цілих шість днів терпіти весь цей гармидер, що його солдат здійняв навколо кішок, перш ніж у них з'явиться можливість упіймати чаклуна і спробувати розпочати пошуки. Ну ні, подумав Абдулла. Його наступним бажанням, яке він висловить джинові, буде

переправити їх усіх у Кінгсбері. Це означає, що доведеться протриматися ще тільки два дні.

Заспокоєний цією думкою, Абдулла покрокував дорогою. Північ умиротворено їхала в нього на плечі, а пляшка з джином гоїдалася на поясі. Сяяло сонце. Зелень полів особливо тішила око після пустелі.

Абдуллі навіть почали подобатися хатки під трав'яними дахами. Біля них були дуже милі садочки з в'юнкими рослинами, а чимало ганочків були облямовані трояндами та іншими квітами. Солдат пояснив, що трав'яні дахи – місцевий звичай. Їх називають стріхами, і, як запевняв солдат, вони справді захищають від дощу, хоча Абдуллі було якось важко в це повірити.

Незабаром Абдулла поринув у чергову мрію – про те, як вони із Квіткою-в-Ночі живуть у такій-от хатинці під стріхою і з увитим трояндами ганочком. Абдулла влаштував би такий сад, що йому заздрили б усі на багато миль навколо. Він навіть уже почав розпланувати цей сад.

На жаль, ближче до полудня у його мрії втрутилися щораз частіші й більші краплі дощу. Півночі це зовсім не сподобалося. Вона почала голосно нарікати, нявкаючи просто у вухо Абдуллі.

– Сховайте її під куртку, – порадив солдат.

– Це не до мене, о любителю тварин, – відповів Абдулла. – Вона любить мене не більше, ніж я – її. І вона, безсумнівно, скористається нагодою залишити в мене на грудях борозни.

Солдат вручив Абдуллі капелюх із Дряпчиком, старанно накритий бруднуватою хустинкою, і заховав

Північ під свою куртку. Так вони пройшли ще з півмилі. Дощ уперіщив на повну силу.

Джин висунув з горлечка пляшки довгий розсмиканий язичок синього диму:

– Чи не міг би ти зробити що-небудь з усією цією водою, яка ллється на мене?

Дряпчик на всю міць свого писклявого голосочка заявляв приблизно те ж самісіньке. Абдулла відгорнув з очей мокрі пасма волосся і відчув, що дійшов до краю.

– Треба знайти, де би сховатися, – сказав солдат.

На щастя, за другим поворотом виявився трактир. Подорожани, хлюпаючи водою у взутті, пройшли до шинквасу, причому Абдулла з радістю переконався, що трав'яні дахи і справді чудово захищають від дощу.

І тут солдат знову взявся за своє (Абдулла вже почав до цього звикати): зажадав окрему кімнату з каміном, щоби кицькам було зручно, і обід на всіх чотирьох. Абдулла теж узявся за своє (до чого теж уже почав звикати): став думати, скільки з них візьмуть цього разу, хоча був змушений визнати, що камін їм усім зараз дуже до речі. Він стояв перед вогнем, стікаючи водою, з кухлем пива (саме у цьому трактирі пиво на смак було таке, немов його націдили з не вельми здорового верблюда) і чекав на обід. Північ вилизала досуха спочатку кошени, а потім себе. Солдат простягнув чоботи до вогню, так що від них пішла пара, а пляшка з джином стояла біля ґрат і з неї теж ледь-ледь струменіла пара. Навіть джин не скаржився.

Знадвору долинуло іржання й цокіт копит. У цьому не було нічого дивного: більшість жителів Інгарії

подорожували верхи, якщо мали таку можливість. Не було нічого дивного й у тому, що вершники, як видно, вирішили зупинитися в трактирі, адже вони, напевно, теж промокли. Абдулла саме думав, що вчора таки треба було наполягти і замість молока й лосося попросити в джина коней, як почув, що вершники за вікном їхнього номера вимагають, щоби до них вийшов хазяїн.

– Двоє... Чужокрайнійський солдат і чорнявий хлопець у чудернацькому одязі... розшукуються за розбій і грабіж... Не бачили таких?

Не встигли вершники докричати, як солдат опинився біля вікна, притулившись спиною до стіни, так що ззовні його видно не було, зате сам він міг скося подивитися, що там діється, причому в одній руці в нього якимсь чудом виявився ранець, а в іншій – капелюх.

– Їх там четверо, – повідомив він. – Судячи з мундирів, поліція.

Абдулла не міг зміркувати нічого кращого, ніж стояти, ошелешено роззявивши рота і думаючи: “От що буває, коли здійсмаєш галас навколо котячих кошиків і ванн і даєш господарям привід гарненько тебе запам’ятати”. “А ще вимагаєш окремої кімнати”, – додав він подумки, почувши, як згаданий господар догідливо покректує десь віддалік – мовляв, так-так, авжеж, вони обоє тут, у малій світлиці.

Солдат простягнув капелюх Абдуллі:

– Кладіть сюди Дряпчика. А тоді беріть Північ і будьте готові вистрибнути у вікно, як тільки вони зайдуть у трактир.

Саме в цю мить Дряпчик вирішив гарненько розвідати, що там діється під дубовою лавою. Абдулла пірнув за ним. Виповзаючи з-під лави з кошнями, яке звалилося в нього в руці, він почув, як у залі тупотять важкі чоботи. Солдат саме відчиняв вікно. Абдулла кинув Дряпчика в простягнений капелюх й оглянувся в пошуках Півночі. Він побачив пляшку з джином, що грілася біля каміна. Тим часом Північ вибралася на високу полицю на іншому кінці кімнати. Становище було безнадійне. Гупання чобіт уже наближалось до дверей світлиці. Солдат гупав кулаком по рамі – вікно, видно, заклинило.

Абдулла схопив пляшку із джином.

– За мною, Півноче! – покликав він і побіг до вікна, де й зіткнувся із солдатом, який саме зробив крок назад.

– Відійдіть, – наказав солдат. – Вікно заїло. Мушу копнути.

Абдулла відступив – і тут двері розчинилися й у світлицю ввірвалися троє кремезних чоловіків у мундирах. Тієї ж миті чобіт солдата з хрускотом врізався у віконну раму. Стулка розчахнулася, і солдат поліз через підвіконня. Троє закричали. Двоє з них кинулися до вікна, а один метнувся до Абдулли. Абдулла жбурнув їм під ноги дубову лаву, а потім стрибнув до вікна й перемахнув через підвіконня прямо під дощ, не встигнувши ні про що подумати.

І тільки тоді він згадав про Північ. І обернувся.

Північ знову стала величезною – ще більшою, ніж будь-коли. Вона велетенською чорною тінню маячила

за вікном, вициряючи на трьох поліцаїв гігантські білі ікла. Поліцаї, задкуючи до дверей, попадали один на одного. Абдулла радо поспішив за солдатом. Той уже завертав за ріг трактиру. Четвертий поліцай, який залишився надворі при конях, рвонувся було за ними, але відразу ж збагнув, яка це дурниця, і кинувся назад до коней, а ті, побачивши, що він на них біжить, кинулися навсбіч. Пробираючись слідом за солдатом по розмоклому городу, Абдулла чув крики всіх чотирьох поліцаїв, які намагалися впіймати своїх коней.

Солдат мав хист до втеч. Спочатку він знайшов дорогу з городу в сад, а звідти – хвіртку в широке поле, і все це – не втрачаючи ні секунди. Удалині за полем обіцяв безпечний сховок ліс – весь у густій дощовій імлі.

– Північ з вами? – запитав солдат, коли вони залюпали по мокрій траві.

– Ні, – відповів Абдулла. Йому бракувало дихання пояснити все докладніше.

– Що?! – вигукнув солдат, зупинився й різко обернувся.

Цієї миті четвірка коней з поліцаями у сідлах перестрибнула через живопліт саду й поскакала по полю. Солдат роздратовано вилаявся. Вони з Абдуллою поспішили до лісу. Коли вони добралися до порослого чагарниками узлісся, вершники подолали вже більш ніж половину відстані. Абдулла із солдатом продерлися крізь чагарі й увірвалися в рідколісся, де, на превелике здивування Абдулли, землю всуціль вкривали тисячі тисяч яскраво-блакитних квітів, які килимом тяглися в так само блакитну далечінь.

– Що... це... за... квіти? – просапав він.

– Дзвіночки, – відповів солдат. – Якщо ви загубили Північ, я вас уб'ю.

– Не загубив. Вона нас знайде. Вона виросла. Я ж казав. Чари, – видихнув Абдулла.

Солдат ще ні разу не бачив фокусів Півночі. Він не повірив Абдуллі.

– Біжіть швидше, – звелів він. – Нам доведеться зробити коло й забрати її.

Вони рвонули вперед, притоптуючи та мнучи дзвіночки – і водночас потопаючи в їхньому дивному дикому ароматі. Якби не сіра мряка й вигуки поліцаїв, Абдуллі могло би здатися, ніби він біжить по небесній тверді. Він знову поринув у мрії. Коли він розіб'є сад біля будиночка, де житиме з Квіткою-в-Ночі, то посадить там тисячі дзвіночків, як тут. Але ці думки не завадили йому побачити, що за ними залишається прим'ята смуга поламаних білих стебел і притолочених квітів. І не перешкодили йому почути, як затріщало гілля, коли поліцаї ввірвалися в ліс, переслідуючи їх крок у крок.

– Безнадійно! – вигукнув солдат. – Накажіть цьому вашому джину зробити так, щоби поліція нас загубила!

– Мушу зауважити... о сапфіре серед воїнів... до післязавтра – ніяких бажань... – просапав Абдулла.

– Він може ще раз виконати одне бажання наперед, – відповів солдат.

Із пляшки в руці Абдулли гнівно вирвалася цівка синього диму.

– Я задовольнив ваше останнє бажання виключно з тією умовою, що ви облишите мене в спокої! – заявив джин. – Усе, про що я прошу, – дайте мені спокійно поринути в тугу на самоті в моїй пляшці! І що? Ви облишили мене в спокої? Ні. При цюнайдрібніших труднощах ви починаєте скиглити, щоби я вам виконував понаднормові бажання! Цікаво, мої інтереси тут хто-небудь враховує?

– Ми в небезпеці... о гіацинте... о дзвіночку серед джинів, – важко видихнув Абдулла. – Перенеси нас... чимдалі...

– Тільки не це! – втрутився солдат. – Не смійте бажати, щоби ми опинилися чимдалі без Півночі. Нехай він зробить нас невидимими доти, поки ми її не знайдемо!

– О синя яшмо серед джинів... – вихекав Абдулла.

– Якщо і є щось, – перебив його джин, зграбно вигинаючись лавандовою хмаркою, – чого я не люблю більше, ніж мокнути під дощем і вислуховувати настирливі вимоги виконати бажання наперед, – то це коли мене улещують квітчастими промовами. Хочеш, щоби я виконав бажання, – говори прямо!

– Перенеси нас у Кінгсбері, – видихнув Абдулла.

– Зроби, щоби ці хлопці нас загубили, – тієї ж миті сказав солдат.

Вони люто перезирнулися на бігу.

– Ну, то ви вирішіть між собою, – порадив джин. Він склав руки й із презирливим виглядом заструменів за ними. – Мені цілком байдуже, на що ви змарнуєте

чергове бажання. Дозвольте лише нагадати, що це буде останнє бажання на найближчі два дні.

– Північ я не залишу, – заявив солдат.

– Якщо вже... витратити бажання... – задихався Абдулла, – то з користю... нерозумний авантюристе... продовжити... наші пошуки... у Кінгсбері...

– Тоді вирушайте без мене, – відрізав солдат.

– Вершники вже за п'ятдесят футів, – зазначив джин.

Вони озирнулися й виявили, що це щира правда. Абдулла поспішив здатися.

– То зроби так, щоби вони не змогли нас побачити, – просапав він.

– Зроби нас невидимими, поки Північ нас не відшукає, – додав солдат. – А вона відшукає, я впевнений. Йй вистачить розуму.

Абдулла встиг помітити, як на імлавому обличчі джина розтяглася глузлива посмішка і як він виконав імлавими руками паси.

І тут сталася якась мокро-слизька дивовижа. Світ навколо Абдулли раптом втратив пропорції, став величезним, блакитно-зеленим і нечітким. Абдулла повільно повз, припавши до землі, серед чогось схожого на велетенські дзвіночки, насилу переставляючи свої величезні бородавчасті кінцівки, надзвичайно обережно, бо дивитися вниз йому чомусь не вдавалося, лише вгору й уперед. Це було настільки важко, що йому хотілося зупинитися й завмерти на місці, але земля стугоніла. Він відчував, що якісь величезні істоти мчать прямо на нього, тому поповз з усіх сил. Йй однаково він ледве встиг відповзти їм з дороги.

Величезне копито, завбільшки з фортечну вежу, до того ж, знизу обкуте залізом, гепнуло об землю просто біля нього. Абдулла так перелякався, що завмер і не міг поворухнутися. Величезні істоти, судячи з усього, теж зупинилися, причому зовсім близько. Від них долинали голосні роздратовані крики, яких він не міг розібрати. Так тривало якийсь час. Тоді знову застукотіли копита, і це тривало ще якийсь час; копита топталися туди-сюди – зовсім близько, аж врешті-решт, коли, здавалося, минув уже майже цілий день, істоти, очевидно, втратили надію його знайти і з тріском і чавканням подалися геть.

Розділ тринадцятий, у якому Абдулла кидає виклик Долі

Абдулла полежав ще трохи, втиснувшись у землю, але оскільки істоти так і не повернулися, він знову поповз – навмання, безцільно, сподіваючись зрозуміти, що з ним сталося. Щось таки сталося, от тільки йому тепер явно бракувало розуму, щоб з'ясувати, що саме.

Абдулла повз і повз, а мряка тим часом розсіялася, і це страшенно його засмутило, бо волога чудово освіжала шкурку. З іншого боку у промені світла закружляла муха, а потім сіла на листочок дзвіночка неподалік. Абдулла жваво вистрелив довжелезним язиком, збив муху і проковтнув її. “Дуже смачно”, – подумав він. І тут же його жахнула інша думка: “Але ж мухи – нечисті істоти!” Ще більше занепокоївшись, він обповз наступний кущик дзвіночків.

Там був ще хтось – такий самий, як він.

Цей хтось здався йому бурішим, присадкуватішим, бородавчастішим, із жовтими очима на голові. Помітивши Абдуллу, він відкрив великий безгубий рот, різко і страшно крикнув і почав надуватися. Абдулла не став чекати, що буде далі. Він повернувся й поповз геть так

швидко, як тільки дозволяли його кривуваті лапи. Тепер він зрозумів, ким став. Жабою. Злостивий джин влаштував так, що йому доведеться бути жабою, поки Північ його не розшукає. От тільки, розшукавши, вона напевно його з'їсть, у цьому Абдулла не сумнівався.

Він заповз під найближчу арку з дзвіночкових листків, що нависли над землею, і зачався...

Десять годин листя розійшлося, і всередину проникла гігантська чорна лапа. Скидалося на те, що Абдулла її зацікавив. Лапа втягла пазурі й поплескала його по спині. Абдулла так перелякався, що спробував відскочити назад. Після чого він виявив, що лежить горілиць серед дзвіночків.

Спочатку Абдулла примружився на дерева, намагаючись звикнути до відчуття, що в голові знову з'явилися думки. Деякі з цих думок були досить неприємні: про двох розбійників, які плазували берегом озера в оазі, перетворені на жаб, про те, як він з'їв муху і як його мало не розтоптав кінь. Потім він озирнувся – й побачив солдата, який зіщулювався поруч, виглядаючи не менш приголомшеним, ніж сам Абдулла. Поруч із ним лежав ранець, а ще далі Дряпчик робив відчайдушні спроби вибратися із солдатського капелюха. Біля капелюха бундючно височіла пляшка з джиномом.

Джин висунувся з пляшки малесеньким язичком, схожим на полум'я спиртівки, і сперся імлавими руками на горлечко.

– Задоволені? – в'їдливо поцікавився він. – Як я вас, га? Ото щоби знали, як надокучати мені зайвими бажаннями!

Раптове перетворення Абдулли і солдата дуже налякало Північ. Вона вигнулася маленькою сердитою дугою й засичала на них. Солдат простягнув до неї руку і почав заспокійливо сюсюкати.

– Ще раз так налякаєш Північ, – пригрозив він джинові, – і я тобі пляшку розіб'ю!

– Ти це вже казав, – відрізав джин, – та однаково нічого би в тебе не вийшло! Ця пляшка зачарована.

– Тоді я влаштую так, – пригрозив солдат, тицяючи великим пальцем в Абдуллу, – що наступного разу він звелить тобі самому перетворитися на жабу!

Почувши це, джин занепокоєно зиркнув на Абдуллу. Той нічого не сказав, але вирішив, що ідея гарна і що таким чином можна буде тримати джина в покорі. Абдулла зітхнув. Так чи інакше, а перестати марнувати бажання якось ніяк не вдавалося.

Вони піднялися, зібрали манатки й рушили далі. Однак йшли вони тепер набагато обачніше: старалися триматися найнепомітніших пугівців і стежок, та й на ніч цього разу зупинилися не в готелі, а влаштувалися у старому порожньому сараї. Було дуже тихо, але зненацька Північ нашорошила вуха, насторожилася й раптово зникла в темному куті. Через якийсь час вона прибігла назад із мертвою мишею, яку акуратно поклала в солдатський капелюх для Дряпчика. Дряпчик не дуже втямив, що з нею робити. Врешті-решт він вирішив, що це така іграшка, на яку треба люто наскакувати і вбивати її. Північ знову подалася на полювання. Абдулла майже всю ніч чув якісь шерехи й писки.

Незважаючи на упольовану Північню мишу, вранці солдат затурбувався, чим би йому нагодувати своїх кішок. Наступного ранку він доскіпався до Абдулли, щоби той пішов на найближчу ферму й купив там молока.

– Вам треба – ви і йдіть, – відрізав Абдулла.

Та вже за мить на превелике своє здивування виявив, що крокує дорогою до ферми, причому з одного боку на поясі в нього хилитається бляшанка з солдатського ранця, а з іншого – пляшка з джином.

Точнісінько те ж саме повторилося й у наступні два ранки, з тією лише невеликою різницею, що ці дві ночі вони провели під копицями та що одного ранку Абдулла купив прекрасну свіжу паляницю, а другого – яйця. Того-таки ранку, повертаючись до копиці, Абдулла намагався відповісти собі на питання, чому він почувається все більше роздратованим і обдуреним.

Справа була не тільки в тому, що весь цей час він був утомлений, вичавлений і змоклий. І не тільки в тому, що купа часу йшла на виконання дрібних доручень для солдатських кішок, – хоча, безумовно, деякий вплив на настрій Абдулли це все ж мало. Однак великою мірою винною була Північ. Абдулла розумів, що повинен бути їй вдячний, адже це вона врятувала їх від поліції. Ну, він і був вдячний, але вжитися з нею не міг. Щодня вона зверхньо, зарозуміло, гордовито їхала в нього на плечі – й при цьому явно давала йому зрозуміти, що, з її точки зору, Абдулла є всього лише різновидом коня. Терпіти таке від звичайнісінької тварини було досить непросто.

Абдулла сумовито розмірковував про це та про інші подібні речі весь день, крокуючи путівцями з Північню, яка елегантно обгорнулася навколо його шиї, і дивлячись, як попереду бадьоро тупоче солдат. Не те щоб Абдулла не любив кішок. Він до них уже звик. Іноді Дряпчик здавався йому таким самим милим створінням, як і солдатіві. Ні, поганий настрій був пов'язаний радше із тим, як солдат вкупі з джином весь час змушують його відкладати пошуки Квітки-в-Ночі. Та Абдулла розумів, що якщо він не займеться цим тісно, то до кінця життя так і крокуватиме путівцями й так ніколи і не добереться до Кінгсбері. Якщо ж навіть і добереться, то йому ще ж доведеться розшукувати чаклуна. Ні, так діла не буде.

Того вечора вони розташувалися на нічліг у руїнах кам'яної вежі. Це було набагато краще, ніж під копицею. Тут вони могли розвести багаття й пригоститися гарячою їжею із солдатських пакетів, а Абдулла нарешті зігрівся й обсохнув. У нього покращився настрій.

Солдат теж збадьорився. Він сидів, спершись на кам'яну стіну, і милувався заходом сонця, а поруч із ним у капелюсі спав Дряпчик.

– Я оце ось про що думаю, – промовив солдат. – Вам же завтра, наскільки я пам'ятаю, належить бажання від цього вашого імлавого синього друга. І знаєте, яке найпрактичніше бажання ви могли б замовити? Побажайте назад свій килим-самоліт. Отоді наші справи могли би по-справжньому просунутися.

– Так само легко ми можемо попросити перенести нас прямо в Кінгсбері, о премудрий піхотинцю, –

ззначив Абдулла (правду кажучи, досить-таки похмуро).

– Авжеж, але тепер-то я нарешті розкусив цього джина і впевнений, що він це бажання виконає так, що ми самі не раді будемо, – паривував солдат. – Я от що хочу сказати: ви ж знаєте, як працює цей килим, тож змогли би й самі доставити нас у столицю без особливих клопотів, а на випадок якихось непередбачуваних ускладнень у нас би залишалось в запасі бажання.

Звучало це доладно. Проте Абдулла у відповідь тільки буркнув щось нерозбірливе. Річ у тому, що солдат виклав свою пораду в такий спосіб, що тепер Абдулла побачив все у зовсім новому світлі. Хто б сумнівався, що солдат розкусив джина. На це він був здатний. Він був неабиякий мастак змушувати інших чинити всупереч їхній волі. Єдиною істотою, здатною змусити солдата вчинити всупереч його волі, була Північ, а сама Північ чинила всупереч своїй волі тільки тоді, коли щось треба було Дряпчику. Це ставило кошеня на самісіньку вершину командного ланцюжка. “Кошеня!” – подумав Абдулла. А оскільки солдат розкусив джина, а джин очевидним чином перебував в ієрархії вище від Абдулли, то Абдулла опинявся на самому низу. То чи ж дивно, що йому весь час здається, ніби його використовують! І йому зовсім не полегшало, коли він зрозумів, що з родичами першої дружини його батька усе було точнісінько так само. Тому-то Абдулла й буркнув солдатові щось нерозбірливе. У Занзібі це вважалося би обурливою брутальністю, але солдат цього не знав. Він радісно показав на небо:

– Знову чарівний захід сонця. Погляньте, ще один замок.

Солдат мав рацію. У небесах розлилися жовті озера, розкинулися острови і миси, а над одною довгою синьо-фіолетовою хмарию-мисом нависла прямокутна хмара, схожа на фортецю.

– Це інший замок, не той, що раніше, – зауважив Абдулла. Він відчував, що настав час самоствердитися.

– Звичайно, ні. Хмари ніколи не повторюються, – відповів солдат.

Наступного ранку Абдуллі вдалося прокинутися першим. Край неба ще палав світанком, коли він підхопився, схопив пляшку із джином і відніс її на деяку відстань від руїн, де вони ночували.

– Джине, – покликав він. – З’явся!

З горлечка пляшки піднявся клаптик диму – незадоволений і примарний.

– У чім річ? – поцікавився він. – Чому ти не розводишся про самоцвіти, квіти і тому подібне?

– Ти сказав мені, що цього не любиш. От я й перестав, – відповів Абдулла. – Тепер я став реалістом. І бажання, яке я збираюся загадати, відповідає моєму новому світогляду.

– А, – відгукнувся клаптик джина. – Ти хочеш загадати назад килим-самоліт.

– Зовсім ні, – сказав Абдулла.

Ця заява так ошелешила джина, що він виліз із пляшки цілком і витріщився на Абдуллу широко розплющеними очима, які у світлі світанку здавалися щільними, блискучими й узагалі майже людськими.

– Поясню, – вів далі Абдулла. – Отже, Доля явно вирішила відкласти мої пошуки Квітки-в-Ночі. І це попри той факт, що Доля ж таки постановила, що я маю одружитися з Квіткою-в-Ночі. Усі мої спроби піти всупереч Долі призводять до того, що ти стараєшся зробити так, аби мої бажання нікому не приносили добра, зазвичай вони також призводять до того, що мене переслідують вершники на верблюдах або на конях. Або солдат змушує мене витратити бажання намарне. А оскільки я ситий по горло і твоєю злостивістю, і тим, як солдат постійно наполягає на своєму, я вирішив кинути виклик Долі. Відтепер я збираюся свідомо марнувати всі бажання. Тоді Доля буде змушена втрутитися в хід подій, інакше віщування щодо Квітки-в-Ночі ніколи не збудеться.

– Ти поводишся як дитя, – докорив джин. – Або як герой. Або, можливо, як ідіот.

– Ні, як реаліст, – заперечив Абдулла. – Надалі я кину виклик і тобі – тим, що буду витрачати бажання так, щоб хоч десь і хоч комусь вони пішли на користь.

Джин поставився до слів Абдулли з відвертим сарказмом.

– І яким буде твоє сьогоднішнє бажання? Будинки сиротам? Прозріння сліпим? Чи, може, ти просто побажаєш відібрати всі гроші світу в багатих і роздати їх бідним?

– Я подумав, – відповів Абдулла, – що міг би побажати, щоб ті два розбійники, яких ти перетворив на жаб, повернулися до попередньої подоби.

По обличчю джина розплилася злостива радість.

– Міг би загадати і щось гірше. Це твоє бажання я виконаю із задоволенням.

– А яка ж побічна дія цього бажання? – поцікавився Абдулла.

– Та так, нічого особливого, – сказав джин. – Просто зараз у тій оазі став на постій загін султанових воїнів. Султан переконаний, що ти досі десь у пустелі. Його люди в пошуках тебе прочісують всю округу, але я впевнений, що вони викроють хвильку на двох розбійників – бодай для того, аби довести султанові свою старанність.

Абдулла обміркував ці слова.

– А чи немає в пустелі ще когось, хто може опинитися в небезпеці через ці пошуки?

Джин скося глянув на нього:

– Тобі аж так не терпиться змарнувати бажання, га? Нема там нікого, крім кількох килимарів, одного чи двох пророків – ну і, звичайно, Джамала з його псом...

– Ага, – сказав Абдулла, – тоді я витрачу це бажання на Джамала і його пса. Я бажаю, щоб Джамал і його пес були негайно перенесені туди, де вони матимуть легке й сите життя як... дай поміркую... як палацовий кухар і сторожовий собака в найближчому до Занзіба королівському палаці.

– Ото вже ти справді постарався, щоби твоє бажання не можна було повернути на зло, – жалібно протягнув джин.

– Саме цього я й хочу, – відповів Абдулла. – Якщо мені вдасться з'ясувати, як зробити так, щоб жодне з моїх бажань не можна було повернути на зло, це буде мені великим полегшенням.

– Ти міг би загадати відповідне бажання, – підказав джин.

Це прозвучало настільки тужно, що Абдулла відразу зрозумів, про що йдеться джинові. Він хоче звільнитися від закляття, яке прив'язало його до пляшки. Змарнувати таким чином чергове бажання було б легко, розсудив Абдулла, але тільки за умови, якби він міг розраховувати, що джин буде настільки вдячний, що пізніше допоможе Абдуллі розшукати Квітку-в-Ночі. Але щодо цього конкретного джина це видавалося малоймовірним. Крім того, якщо Абдулла звільнить джина, йому доведеться відмовитися від ідеї кинути виклик Долі, а щодо цього він уже мав тверді наміри.

– Я подумаю над цим бажанням трохи згодом, – сказав він. – Сьогоднішнє моє бажання стосується Джа-мала і його пса. То що, тепер вони в безпеці?

– Так, – похмуро відповів джин.

Подивившись, із яким виразом на імлавному лиці джин зник у пляшці, Абдулла занепокоєно подумав, що той міг примудритися повернути на зло навіть і це бажання, але, звичайно, Абдулла не мав змоги це з'ясувати. Абдулла обернувся – і виявив, що за ним спостерігає солдат. Він не мав уявлення, скільки саме солдатів вдалося підслухати, але приготувався до суперечки. Однак солдат лише кинув: “Щось я не зовсім розумію вашу логіку”, – а тоді запропонував вирушати, бо, можливо, по дорозі їм вдасться натрапити на ферму, де можна буде купити чого-небудь на сніданок.

Абдулла знову посадив Північ на плече, й вони поплелися далі. Весь цей день вони брели глухими

стежками. Хоча навкруги не було ні сліду поліції, ніщо не вказувало й на те, що вони хоч трохи наблизилися до Кінгсбері. І справді – коли солдат запитав якогось чоловіка, котрий копав канаву, чи далеко до Кінгсбері, той відповів, що чотири дні пішки.

“Доля!” – подумав Абдулла.

Наступного ранку він пішов за копицю, під якою вони ночували, і побажав, щоб ті дві жаби в оазі перетворилися назад у людей.

Джин дуже розсердився:

– Ти що, не чув, як я сказав, що перший, хто відкриє мою пляшку, перетвориться на жабу?! І ти вимагаєш, щоб я сам же зруйнував свою чудову роботу?!

– Так, – підтвердив Абдулла.

– Незважаючи на те, що султанові воїни досі там і напевне повісять розбійників? – уточнив джин.

– Я думаю, – сказав Абдулла, пригадавши свої враження від перебування в жаб'ячій подобі, – що і в такому разі вони воліли би бути людьми.

– Ну що ж, дуже добре! – скорботно вигукнув джин. – Ти не можеш не розуміти, що таким чином моя помста розпадається на друзки. Але хіба тебе це обходить? Я ж для тебе всього лише щоденне бажання в пляшці!

**Розділ чотирнадцятий,
у якому розповідається про те,
як знову з'являється килим-самоліт**

І знову, озирнувшись, Абдулла виявив, що на нього дивиться солдат, однак цього разу солдат узагалі нічого не сказав. Абдулла був упевнений, що його супутник просто вичікує.

Того дня в міру їхнього просування дорога поступово стала підніматися. Стежки з густою травою обабіч поступилися місцем піщанистим путівцям із сухими й колючими кущами по узбіччях. Солдат бадьоро відзначив, що нарешті-то вони потрапили в якусь іншу місцевість. Абдулла у відповідь тільки буркнув щось нерозбірливе. Він твердо вирішив не вступати у розмови із солдатом.

До вечора вони вибралися на високо розташоване вересовище, за яким розляглася рівнина. Ледь помітний горбочок на обрії, як запевнив солдат (причому все ще дуже бадьоро), було, без сумніву, Кінгсбері.

Коли вони зупинилися на ночівлю, солдат – цього разу навіть іще бадьоріше – покликав Абдуллу подивитися, як чарівно Дряпчик бавиться з пряжками його ранця.

– Це, безсумнівно, зачаровує мене ще менше, – зауважив Абдулла, – ніж горбок на обрії, який може бути Кінгсбері.

Настав ще один густо-червоний захід. За вечерею солдат показав на нього Абдуллі й звернув його увагу на велику червону хмару у формі замку.

– Хіба це не прекрасно? – запитав він.

– Це всього лише хмара, – відповів Абдулла. – Вона не має художньої цінності.

– Друже, – сказав солдат, – гадаю, ви дозволяєте джинові вас використовувати.

– Як так? – здивувався Абдулла.

Солдат показав ложкою на далекий темний горбик на тлі заходу.

– Онде, бачите? – сказав він. – Кінгсбері. Зараз у мене передчуття – та й у вас, гадаю, теж, – що як тільки ми туди доберемося, справа зрушиться з місця. От тільки ніщо не вказує на те, що ми коли-небудь туди доберемося. Не думайте, що я не можу глянути на все це вашими очима: ви молодий парубок, вам не пощастило в коханні, вам нетерпеливиться, отож природно, що вам здається, начебто Доля повстала проти вас. Послухайте мене: Доля, як правило, не буває на чиємусь боці. І джин теж ні на чиєму боці – тобто не більше, ніж сама Доля.

– А чому ви так вирішили? – запитав Абдулла.

– Тому що він усіх ненавидить, – відповів солдат. – Можливо, така вже у нього натура, хоча я б насмілювався зауважити, що ув'язнення у пляшці нітрохи її не покращує. Але не забувайте: хоч що б він там не

почував і не думав, одначе ваші бажання він справно виконує. То навіщо ж ускладнювати собі життя тільки на те, аби дошкулити джинові? Чому б не загадати найкорисніше з усіх можливих бажань, одержати те, чого потребуєте саме ви, – і змиритися з тим, що джин спробує повернути його на зло? Я довго над цим розмірковував, і от що мені здається: хай би як намагався цей джин накапостити, а все-таки найкраще вам було би побажати назад свій килим-самоліт.

Поки солдат говорив, Північ вибралася Абдуллі на коліна й узялася з муркотінням тертися об його щоку, чим неабияк його вразила. Абдулла був змушений визнати, що це йому полестило. Досі він просто дозволяв їй себе використовувати – як і джинові, і солдатові, не кажучи вже про Долю.

– Якщо я побажаю килим, – сказав він, – то готовий побитися об заклад, що нещастя, які разом із ним пошле нам джин, переважать користь, яку ми від нього одержимо.

– Б'єтесь об заклад? – пожвавився солдат. – Обожною закладатися. Ставлю золотий, що від килима буде більше користі, ніж неприємностей.

– По руках, – відповів Абдулла. – І знову ви наполягли на своєму. Ніяк не втямлю, мій друже, чому ви не піднялися в чині до командувача цією вашою армією.

– Я також цього не розумію, – погодився солдат. – Із мене вийшов би чудовий генерал.

Наступного ранку вони прокинулися в густому тумані. Навколо мрячило і все здавалося білим і вогким,

і навіть за найближчими кущами нічого не можна було розгледіти. Північ, тремтячи, згорнулася клубочком біля Абдулли. У пляшки з джином, коли Абдулла поставив її перед ними, був виразно похмурий вигляд.

– Виходь, – сказав Абдулла. – Мені треба загадати бажання.

– Я можу виконати його прямо звідси, – гулко відрізав джин. – Ця вогкість мені не до смаку.

– Добре, – відповів Абдулла. – Я хочу одержати назад мій килим-самоліт.

– Готово, – сказав джин. – І нехай це відучить тебе йти на дурні заклади!

Якийсь час Абдулла вичікувально озирався, але нічого не відбувалося. Потім Північ різко підхопилася. Із солдатського ранця виткнулася мордочка Дряпчика, який напорошив вуха в напрямку півдня. Коли Абдулла глянув у той бік, йому здалося, ніби він чує легесенький шелест, немов від вітру або чогось, що рухається крізь туман. Невдовзі туман сколихнувся і завирував. Килим продовгуватою сірою плямою виникнув над їхніми головами й сковзнув на землю поблизу Абдулли.

На килимі прилетів пасажир. Згорнувшись калачиком, на килимі мирно спав розбійницького вигляду чолов'яга з великими вусами. Його гачкуватий ніс втискався в килим, однак Абдулла розгледів золоте кільце, напівсховане під вусами й брудною куфією. В одній руці чолов'яга затиснув інкрустований сріблом пістоль. Не залишалось жодних сумнівів, що це знову Кабул Акба.

– Здається, я виграв заклад, – прошепотів Абдулла.

Цей тихий шепіт – чи, може, холоднеча від туману – змусив розбійника заворушитися й роздратовано забурмотіти. Солдат приклав палець до губів і покрутив головою. Абдулла кивнув. Якби він був сам, то ламав би собі голову, що ж тепер робити, однак у товаристві солдата він почував себе мало не рівним Кабулу Акбі. Абдулла тихесенько підхрюпнув розбійнику і шепнув килиму:

– Виберися-но з-під цього чоловіка й зависни переді мною.

Краєм килима пробігли брижі. Абдулла бачив, що той намагається виконати його наказ. Килим сильно сіпнувся, але було очевидно, що Кабул Акба занадто важкий, щоби з-під нього можна було вислизнути. Тоді килим спробував по-іншому. Він піднявся на дюйм у повітря, і перш ніж Абдулла збагнув, що він збирається робити, килим вискочив з-під сплячого розбійника.

– Ні! – шикнув Абдулла, але було вже пізно. Кабул Акба гримнувся об землю й прокинувся. Він сів, розмахуючи пістолем, і заревів якоюсь незрозумілою мовою.

Солдат жваво і невимушено взяв завислий у повітрі килим й обмотав його навколо голови Кабула Акби.

– Заберіть у нього пістоль, – наказав він, обома смагливими руками втримуючи розбійника, що відбивався.

Абдулла впав на одне коліно і вчепився в могутню руку, що стискала пістоль. Це була надзвичайно могутня рука. Вирвати з неї пістоль Абдулла ніяк не міг. Він міг лише вчепитися в неї й метлятися туди-сюди,

бо могутня рука розбійника намагалася його стріпнути з себе. Солдат біля Абдулли теж метлявся туди-сюди. Кабул Акба був просто неймовірно сильний. Теліпаючись у різні боки, Абдулла спробував схопити один розбійників палець і відігнути його від пістоля. Але у відповідь на це Кабул Акба заревів і підхопився на рівні ноги, а Абдулла відлетів убік, причому килим якимось чином виявився обмотаним не навколо Кабула Акби, а навколо нього самого. Ну, а солдат тримався. Він тримався попри те, що Кабул Акба підіймався і підіймався, з таким риком і ревом, немов завалювалося небесне склепіння, а солдатіві тепер доводилося втримувати його вже не за плечі, а за пояс, а потім і за коліна. Кабул Акба заревів громовим голосом, піднявся ще вище, став ще більшим, його ноги погрубшали настільки, що обхопити їх стало неможливо, і солдат сповз донизу, відчайдушно вчепившись у гомілку під широчезним коліном. Нога хвицнула, щоби скинути солдата, але це їй не вдалося. Тоді Кабул Акба розгорнув величезні шкірясті крила й спробував злетіти. Однак солдат і далі вперто тримався, хоча й сповз ще нижче.

Абдулла спостерігав за боротьбою, намагаючись виплутатися з килима. Краєм ока він помітив, що Північ височіє над Дряпчиком, захищаючи його, – вона стала ще більшою, ніж навіть тоді, коли лякала поліцаїв. Але й цього було замало. Кабул Акба перетворився на величезного дива – найвеличезнішого з величезних. Верхня його половина губилася в тумані, що вирував під ударами величезних крил, однак злетіти див не міг,

тому що солдат міцно тягнув його додолу за потворну пазуристу ногу.

– Говори, о найвеличезніший з величезних! – гукнув Абдулла в туман. – Сімома Великими Печатами заклинаю тебе: годі боротися, говори!

Див перестав ревіти й люто махати крилами.

– Ти мене заклинаєш, смертний? – прогримів згори гнівний голос дива.

– Так, заклинаю! – відповів Абдулла. – Відповідай, що ти робив із моїм килимом у подібі наймерзеннішого з кочівників! Ти образив мене щонайменше двічі!

– Добре, – сказав див. Він став важко згинати коліна.

– Можете його відпустити, – сказав Абдулла солдатові, котрий, не знаючи законів, яким підкоряються джини й диви, на далі тримався за могутню ступню. – Тепер він зобов'язаний залишитися тут й відповісти на мої запитання.

Солдат обережно відпустив дива й витер піт з лиця. Див склав крила й став на коліна – але навіть так він був не меншим за будинок, а його обличчя, що проступало крізь туман, виявилось вкрай жахливим. Абдулла встиг помітити, як Північ, котра знову повернулася до звичайного котячого розміру, метнулася в кущі, несучи за шкурку Дряпчика. Однак відірватися від обличчя дива було неможливо. Абдулла зрозумів, що він уже бачив раніше, хоч і дуже недовго, цей порожній погляд коричневих очей і золоте кільце в гачкуватому носі – а саме тоді, коли в нього на очах у саду викрали Квітку-в-Ночі.

– Щоби бути іще точнішим, – промовив Абдулла, – скажу, що ти образив мене тричі.

– Ні, либонь, все-таки набагато більше разів, – прогримів у відповідь див. – Стільки разів, що я вже й з ліку збився.

Почувши це, Абдулла несподівано для себе сердито схрестив руки на грудях:

– Поясни.

– Охоче, – погодився див. – Щиро кажучи, я сподівався, що хоч хто-небудь мене таки про це запитає, хоча й очікував розпитувань радше від герцога Фарктанського чи трьох таякських принців-суперників, а не від тебе. Однак ніхто із них не виявив достатньої запопадливості, що мене трохи дивує, бо якраз ти не був великою ставкою в моїй грі. Знай же, що я – один з найбільших у сонмі Добрих Дивів, й ім'я моє – Хазруель.

– Не знав я, що бувають добрі диви, – зазначив солдат.

– Бувають, о недосвідчений мешканцю півночі, – підтвердив Абдулла. – Я чув згадку про це ім'я серед тих, що мало не рівні ангелам.

Див насупився. Це було вкрай неприємне видовище.

– О недосвідчений торговцю, – прогримів він, – я значно вищий за деяких ангелів. Знай же, що мені підкоряються близько двох сотень ангелів нижчого чину. Вони охороняють вхід до мого замку.

Абдулла, який і далі стояв, склавши руки на грудях, тупнув ногою.

– Тим більше ти повинен пояснити, – сказав він, – чому вчинив зі мною аж ніяк не по-ангельському!

– У цьому немає моєї вини, о смертний, – відповів див. – Мене спонукала гостра потреба. Зрозумій і пробач. Знай же, що моя мати, Дазра із Великих Духів, у хвилину слабкості, приблизно двадцять років тому, віддалася одному джинові з Воїнства Зла. Потім вона привела на світ мого брата Дальциеля, котрий народився слабким, блідим і недорозвиненим, адже Добро й Зло погано поєднуються. Мати не зносила його вигляду, тож віддала його мені на виховання. Я дбав про нього як міг, якнайкраще. Тож вам неважко буде уявити собі мій жах і горе, коли виявилось, що він успадкував природу свого злого предка. Досягнувши зрілості, він перш за все викрав моє життя і сховав його, перетворивши мене таким чином на свого раба.

– Заждіть-но! – втрутився солдат. – Чи не хочете ви сказати, що ви мертвий?!

– Аж ніяк ні, – заперечив Хазруель. – Ми, диви, – не те, що ви, смертні, о нерозумна людино. Померти ми можемо лише за однієї умови: якщо загине одна – цілком конкретна – часточка нашого ества. Саме тому більшість дивів завбачливо відокремлюють її від себе й ховають. Але коли я пояснював Дальциелю, як сховати його життя, то, засліплений нерозумною любов'ю, необачно відкрив йому, де сховане моє власне життя. А він відразу захопив його у свої руки – і змушує мене, під страхом смерті, виконувати його накази.

– Ага, отже, тепер ми дійшли до головного, – сказав Абдулла. – Він наказав тобі викрасти Квітку-в-Ночі.

– Уточнюю, – відповів Хазруель. – Розмах ідей мій брат успадкував від матері, великої Дазри. Він звелів мені викрасти всіх принцес на світі. Поміркуйте хвилинку – і ви збагнете, наскільки це мудрий крок. Мій брат досягнув шлюбного віку, однак родовід у нього настільки строкатий, що жодна дівчина ні з джинів, ні з дивів не пройметься до нього почуттям (чи бодай співчуттям). Хоч-не-хоч він змушений опуститися до смертних жінок. А оскільки він усе ж таки хай там який, але див, то пасують йому, природно, лише особи королівської крові.

– Просто серце кров'ю обливається, як послухаю про твого братика, – зауважив Абдулла. – Невже йому справді потрібні всі принцеси, всі до єдиної, – й на менше він не згоден?

– А чого б то йому погоджуватися на менше? – здивувався див. – У його розпорядженні – моя могутність. Він старанно все обміркував. Розуміючи, що принцеси не вміють пересуватися повітрям, як ми, джини й диви, перш за все він наказав мені викрасти Мандрівний Замок, який належав одному інгарійському чарівникові, щоби оселити там своїх наречених, і лише після того змусив мене викрадати принцес. Саме цим я зараз і займаюся. Тим часом, природно, я залагоджую і деякі власні справи. Скажімо, я намагаюся чинити так, щоби за кожною викраденою принцесою стояв ображений коханий або розчарований принц, яких можна буде змусити вирушити на порятунок. А щоби визволити принцесу, закоханому доведеться кинути виклик моєму братові й змусити його виказати, де він ховає моє життя.

– І ось тут-то і настав момент вступити в гру мені – чи не так, о великий комбінаторе? – холодно поцікавився Абдулла. – Я ж також частина плану визволення твого життя?

– Можна і так сказати, – погодився див. – Спершу я покладав надії радше на спадкоємця престолу Альбертії або на печинстанського князя, однак ці молоді люди зволіли шукати розради в полюванні. Щиро кажучи, всі скривджені виявили неабияку слабкодухість, у тому числі й король Верхньої Норландії, котрий просто-напросто взявся укладати каталог домашньої бібліотеки самостійно, без допомоги доньки, – але навіть на нього я надіявся більше, ніж на тебе. Можна сказати, на тебе я ставив в останню чергу. Адже, що не кажи, а те віщування при твоєму народженні й справді є більш ніж двозначним. Та й килим-самоліт я підстелив тобі радше задля забави...

– Хто б міг подумати! – вигукнув Абдулла.

– Мене дуже забавляли кількість і якість мрій, що долинали з твого намету, – пояснив Хазруель.

Незважаючи на холодний туман, Абдулла відчув, як його щоби заливає гарячий рум'янець.

– А потім, – вів далі Хазруель, – коли ти здивував мене тим, що втік від султана Занзібського, мені видалася досить-таки забавною ідея прийняти подобу персонажа, якого ти вигадав, тобто Кабула Акби, й змусити тебе прожити частину твоїх мрій наяву. Зазвичай я намагаюся, щоби кожному із залиціальників принцес випадали такі пригоди, які відповідають його вдачі.

Попри сум'яття, Абдулла готовий був запрягтися, що див при цих словах скосив величезні золотаво-карі очі на солдата.

– І скільки ж обманутих принців на сьогодні беруть участь у твоїй грі, о делікатний і охочий до жартів диве? – запитав він.

– Уже майже тридцятєро, – відповів Хазруель, – однак, як я уже згадував, більшість із них мені не вдалося задіяти в цій грі. Я ніяк не перестану дивуватися цьому: адже за народженням і освітою вони незрівнянно вищі за тебе. Однак я втішаю себе тим, що мені залишилося викрасти ще сто тридцять дві принцеси.

– Гадаю, ти можеш зупинитися на мені, – сказав Абдулла. – Хоча моє походження є надзвичайно низьким, Доля, судячи з усього, цього й хотіла. Я можу запевнити тебе в цьому, і то якнайпереконливіше, оскільки зовсім недавно я кинув виклик Долі у цій же справі.

Див посміхнувся – видовище було не менш неприємне, ніж коли він скупився, – і кивнув.

– Мені це відомо, – сказав він. – Саме тому я перестав тобі являтися. Учора до мене повернулися два мої служники-ангели: їх повісили в подібні людей. Ця обставина не надто їх втішила, і при цьому вони стверджують, що винен у всьому ти.

Абдулла поклонився.

– Якщо добре все зважити, вони, поза сумнівом, воліли би залишитися безсмертними жабами, – парирував він. – А тепер відповідай мені на останнє питання,

о передбачливий викрадачу принцес. Скажи, де я можу знайти Квітку-в-Ночі, а заодно й твого братика Дальциеля.

Посмішка дива стала ще ширшою, і це зробило її ще неприємнішою, оскільки при цьому оголилося багато надзвичайно довгих іклів. Він показав угору величезним загостреним пальцем.

– Що ж, о приземлений шукачу пригод, вони, ясна річ, перебувають у замку, котрий ви бачили на заході останні кілька днів, – сказав він. – Як я вже говорив, цей замок раніше належав одному місцевому чарівникові. Потрапити туди – не так-то просто, але якщо ти все ж таки там опинишся, то не забувай, що я раб свого брата і буду змушений боротися проти тебе.

– Я тебе розумію, – відповів Абдулла.

Див вперся в землю величезними пазуристими руками й почав підніматися.

– Мушу також зазначити, – сказав він, – що килиму наказано не переслідувати мене. Чи можу я вас покинути?

– Ні, зачекай! – крикнув солдат. Тієї ж миті Абдулла згадав, що забув довідатися про ще одну річ, і запитав:

– А як же джин?

Однак солдат кричав голосніше й заглушив Абдуллу:

– Стій, чудовисько! А чому раптом цей замок тиняється по небу саме тут, га, потворо?!

Хазруель знову посміхнувся й завмер, стоячи на одному могутньому коліні:

– Як це проникливо з твого боку, солдате. Звичайно, він тут не просто так. Він тут тому, що я готую викрадення дочки короля Інгарії, принцеси Валерії.

– Моєї принцеси! – зойкнув солдат. Посмішка Хазруеля перейшла в сміх. Він задер голову і піднявся в туман.

– Сумніваюся, солдате! Дуже сумніваюся! Цій принцесі всього лише чотири роки! Але хоча тобі від неї ніякої користі, від тебе, гадаю, я користь матиму, і то неабияку. І тебе, і твого занзібського друга я вважаю пішаками на моїй дошці, але пішаками в дуже вигідній позиції!

– Чому ти так думаєш? – обурився солдат.

– Тому що ви допоможете мені її викрасти! – відповів джин і, змахнувши крильми, з оглушливим рего-том полетів у туман.

Розділ п'ятнадцятий, у якому подорожани прибувають у Кінгсбері

– Хочете знати, що я думаю? – запитав солдат, похмуро кидаючи ранець на килим-самоліт. – Цей паскудник нітрохи не кращий за свого брата. Ну, це якщо, звичайно, у нього взагалі є брат.

– О ні, брат у нього є, – заперечив Абдулла. – Диви не брешуть. Проте вони надміру схильні ставитися до смертних зі зверхністю – причому навіть добрі диви. А ім'я Хазруеля і справді значиться в Списках Добрих Сил.

– Ти диви, а на перший погляд же і не скажеш! – зазначив солдат. – Ну, а де ж наша Північ? Перелякалася, мабуть, страшенно.

І він здійняв страшенний гармидер навколо пошуків Півночі в чагарях поблизу, тож Абдулла не став навіть намагатися втовкмачити йому основи знань про джинів та дивів, які кожна занзібська дитина засвоює ще в школі. Крім того, він боявся, що солдат має рацію. Може, Хазруель і приніс Сім Клятьв, які дозволили йому ввійти до Воїнства Добра, однак його брат надав йому пречудову можливість порушити їх усі. Добрий

чи злий, Хазруель був явно дуже задоволений собою й тим, як усе склалося.

Абдулла взяв пляшку з джином і поставив її на килим. Пляшка зразу ж повалилася набік і покотилася.

– Обережніше! – закричав зсередини джин. – На цьому я не полечу! Як ви думаєте, чому я з нього впав? Саме тому, що боюся висоти!

– Знов стара пісня? – докорив йому солдат. У руках він тримав Північ, яка відбивалася, кусалася, дряпалася й взагалі з усіх сил показувала, що кішки й килими-самольоти – непримиренні вороги. Уже це могло зіпсувати настрої кому завгодно, проте Абдулла розумів, що похмурість солдата пояснюється в основному тим, що принцесі Валерії, як оце допіру з'ясувалося, всього лише чотири роки. Солдат мріяв стати її нареченим. А тепер, природно, він почував себе страшенно незатишно.

Абдулла міцно затиснув пляшку з джином і всівся на килимі.

Він вирішив тактовно промовчати про заклад із солдатом, хоча було цілком очевидно, що він виграв без застережень. Авжеж, килим вони собі повернули, але оскільки йому заборонено переслідувати дива, для порятунку Квітки-в-Ночі він ніяк не придасться.

Після тривалого змагання солдатіві вдалося більш-менш надійно влаштуватися на килимі й примостити там же і Північ, і свій капелюх із Дряпчиком.

– Наказуйте, – сказав він. Його смагляве лице почервоніло.

Абдулла хропнув.

Килим плавно піднявся в повітря – і водночас Північ завилала й почала борсатися, а пляшка в руках Абдулли здригнулася.

– О витончене мереживо чарів, – сказав Абдулла, – о килиме чаклунської вроди, молю тебе рушити на помірній швидкості у бік Кінгсбері, але при цьому нехай найбільша мудрість, уплетена у твою тканину, подбає про те, щоби нас ніхто не побачив.

Килим слухняно піднявся і помчав крізь туман, прямуючи угору й на південь. Солдат притулив Північ до грудей. Із пляшки пролунав тремтячий хрипкий голос:

– І обов'язково було отак безсоромно його підлещувати?

– Цей килим, – відповів Абдулла, – на відміну від тебе, просякнутий чарами настільки витонченими й чистими, що дослухається лише до найбільш квіткових промов. У душі він – поет серед килимів.

Килим явно запишався. Він випрямив порвані краї й плавно понісся до золотого сонячного світла понад туманом. З горлечка пляшки висунувся малюсінький синій язичок – і панічно писнувши: “Жах!” – зник у середині.

Спочатку килиму було дуже легко дбати про те, щоби ніхто його не бачив. Він просто летів понад туманом, що розлився внизу, білим і густим, як молоко. Але сонце піднімалося дедалі вище, і крізь туман стали проглядати поля, що зблискували зеленим і золотим, а потім внизу забілили дороги й розсіяні там-сям будиночки.

Дряпчик здавався приголомшеним. Він стояв на краю килима, роздивляючись навсібіч, і був настільки вблизький до того, щоби беркицьнутися вниз, що солдатові доводилося міцно тримати його за малюсінький пухнастий хвостик.

Це виявилось дуже до речі. Килим метнувся до вервечки дерев уздовж ріки. Північ учепилась у нього всіма своїми кігтками, а Абдуллі лише дивом удалося врятувати солдатський ранець.

У солдата, судячи з усього, почалася морська хвороба.

– Невже нам настільки важливо, щоби нас не помітили? – запитав він, коли вони помчали повз дерева, виляючи, немов волоцюга, який ховається в живоплоті.

– Думаю, так, – відповів Абдулла. – Як свідчить мій досвід, побачити цього орла серед килимів – значить захотіти ним заволодіти. – І він розповів солдатові про вершника на верблюді.

Солдат погодився з міркуваннями Абдулли, проте зауважив:

– Однак ми через це надто вже сповільнилися. Як на мене, нам треба чимшвидше добратися до Кінгсбері й попередити короля, що за його дочкою полює див. За такі відомості королі, зазвичай, щедро винагороджують.

Очевидно, тепер, коли солдатові довелося попроситися з думкою про шлюб із принцесою Валерією, він взявся винаходити інші способи знайти своє щастя.

– Не переживайте, ми неодмінно так і зробимо, – відповів Абдулла. І знову промовчав про їхній заклад.

Шлях до Кінгсбері зайняв решту дня. Килим летів над руслами річок, петляв понад галями та лісами і набирав швидкості лише тоді, коли земля внизу здавалася зовсім порожньою. Коли вони, уже надвечір, добралися до міста – великого скупчення веж, обгородженого високими стінами, яке перевершувало Занзіб розмірами десь утричі, якщо не більше, – Абдулла наказав килиму знайти для них готель чимближче до королівського палацу й спустити їх на землю там, де ніхто не запідозрить, у який спосіб вони сюди прибули.

Килим послухався і став ковзати понад стінами, немов змія. Потім він полетів над дахами, повторюючи їх вигини так, як камбала повторює вигини морського дна. Абдулла, солдат і кішки також зачудовано дивилися вниз і навсідч. Вулиці – і вузькі, і широкі – були запружені розкішно одягненими людьми й дорогими каретами. Кожен будинок здавався Абдуллі палацом. Він дивився на склепіння, шпилі, багате різьблення, золоті куполи й мармурові хідники, яким позаздрив би сам султан Занзібський. Бідніші будинки – якщо таку пишноту взагалі можна назвати бідністю – були опатно прикрашені кольоровими візерунками. Що ж до крамниць і магазинів, то тутешнє розмаїття і якість товарів привели Абдуллу до переконання, що занзібський Базар – насправді всього лиш убоге, нікчемне торговище. Не дивно, що султан так прагнув союзу з інгарійським принцом!

Готель, який підшукав для них килим, виявився розташованим неподалік величезних мармурових будівель у самому центрі Кінгсбері. Будівничий рясно прикрасив

його рельєфними зображеннями різноманітних плодів, розмальованими яскравими фарбами із щедрою позолотою. Килим м'яко опустився на похилий дах готельної стайні, спритно сховавши мандрівників за золотою башточкою з позолоченим флюгером-півником на шпилі. Вони сиділи й роздивлялися всю цю розкіш, чекаючи, поки двір унизу спорожніє. По дворі готелю вешталось двоє слуг. Вони мили позолочену карету й теревенили.

Теревенили вони в основному про хазяїна готелю, котрий, судячи з усього, був дуже ласий до грошей. Проте коли вони вже стомилися нарікати один одному на свою жалюгідну платню, один із них сказав:

– А чи щось чувати про того чужокрайнійського солдата, що пограбував силу-силенну люду на півночі? Подейкували, начебто він прямує в наші краї.

На що другий відповів:

– Авжеж, куди ж йому ще направлятися, як не в Кінгсбері? Усі так роблять. Але біля міських воріт на нього вже чекають. Далеко не втече.

Абдулла й солдат презирнулися.

– У вас є інший одяг? – пошепки запитав Абдулла.

Солдат кивнув і взявся люто порпатися у своєму ранці. Невдовзі він витяг звідти дві селянські сорочки – зі складками й вишивкою на грудях і на спині. Абдулла поцікавився, звідки вони в солдата.

– Сушилися коло хати на околиці, – відповів солдат, дістаючи одягну цїтку й бритву. Прямо на даху він переодягся в одну із сорочок і доклав усіх старань, щоб відчистити штани і не здійснити при цьому зайвого шуму. Однак найважче виявилось безшумно поголитися,

не маючи в розпорядженні нічого, крім бритви. Двоє слуг раз у раз піднімали голови і прислухалися до сухого скреготу, що долинав з даху.

– Мабуть, птах, – сказав один.

Абдулла натягнув сорочку просто поверх куртки, котра тепер уже була схожа на що завгодно, тільки не на його найкраще вбрання. Стало трохи за жарко, але йому не вдалося би витягти з куртки всі сховані гроші так, щоби солдат не дотямив, скільки їх у нього. Абдулла зачесався одежною щіткою, пригладив вуса (судячи на дотик, там тепер було не менше ніж дюжина волосків), а потім тією-таки щіткою обтріпав штани. Після цього солдат подав Абдуллі бритву й мовчки показав на кіску.

– Жертва велика, але мудра, мій друже, – прошептав Абдулла. Він відрізав кіску й сховав її у золотому півнику.

Вигляд солдата цілковито змінився. Тепер він виглядав достоту як заможний фермер із пишною шевелюрою. Абдулла сподівався, що сам він схожий на молодшого брата фермера.

Тим часом двоє слуг закінчили мити карету й стали затягувати її до возівні. Проходячи під дахом, на якому лежав килим, один із них запитав:

– А як тобі ота плітка, буцімто хтось хоче викрасти принцесу?

– Та, мабуть, таки не брешуть, – відповів другий, – якщо ти про це запитуєш. Кажуть, придворний маг зі шкіри пнеться, аби попередити короля, а він не з тих, котрі здійснюють галас без потреби.

Абдулла й солдат знову перезирнулися. Солдат беззвучно вилаявся.

– Нічого, – прошептав Абдулла. – Є й інші способи заслужити нагороду.

Вони зачекали, поки слуги пройдуть назад через двір і зайдуть до готелю. Тоді Абдулла наказав килиму спуститися у двір. Килим слухняно спустився. Абдулла згорнув килим, замотавши всередину пляшку з джином, а солдат прихопив ранець і кішок. Вони ввійшли до готелю, намагаючись виглядати нецікаво й солідно.

Їх зустрів сам хазяїн. Абдулла, пам'ятаючи, про що говорили слуги, знічев'я вертів у пальцях золотий. Хазяїн так і вирячився на монету. Його суворий погляд ні на мить не відривався від золотого, а на обличчя нових постояльців хазяїн, здається, навіть не глянув. Абдулла тримався надзвичайно ґречно. Хазяїн теж. Він показав їм приємну простору кімнату на третьому поверсі і погодився надіслати в номер вечерю й влаштувати ванну.

– А для кицьок... – почав було солдат. Абдулла копнув солдата в гомілку. З усієї сили.

– І це все, о леве серед власників готелів, – сказав він. – Однак, о найпомічніший із хазяїв, якби ваші моторні й старанні служники могли надати нам кошик, подушку й блюдо лосося, то одна могутня чаклунка, якій ми збираємося завтра доправити цих двох винятково обдарованих кішок, поза сумнівом, якнайщедріше винагородила би благодійника.

– Подивимося, що я зможу для вас зробити, пане, – відповів хазяїн.

Абдулла недбало кинув йому золотий.

Хазяїн низько поклонився й позадкував з кімнати, залишивши Абдуллу в стані крайнього самовдоволення.

– Годі бундючитися! – повернув його до тями солдат. – Що нам тепер робити? Мене розшукують, а королю, як видно, відомо про дива!

Абдуллі було приємно відчути, що тепер командує він, а не солдат.

– Так, але чи відомо королю, що в нього над головою ширяє замок, повний принцес і готовий прийняти його доньку? – зазначив він. – Ви забуваєте, мій друже, що король, на відміну від нас, не мав можливості поговорити з дивом віч-на-віч. Ми могли би скористатися цим...

– Як? – запитав солдат. – Чи можете ви придумати, як зашкодити цьому диву поцупити дівчинку? Або, якщо вже на те пішло, як проникнути в замок?

– Ні, але можу припустити, що магові все це відомо, – відповів Абдулла. – Гадаю, нам треба відмовитися від початкових намірів. Замість того, щоби розшукувати одного з придворних магів і напосідатися на нього, можна вивідати, котрий із них кращий, і заплатити йому за допомогу.

– Добре, тільки робіть це без мене, – сказав солдат. – Кожен чаклун, якщо тільки він не марно їсть свій хліб, негайно розпізнає в мені чужокрайнійця – і я й оком не зморгну, як він покличе поліцію.

Почастунок для кішок хазяїн приніс особисто. Він вбіг у кімнату з мискою вершків, старанно очищеною від кісточок лосося й тарілкою мальків. За ним ішла

дружина, жінка з таким самим суворим поглядом, що й у чоловіка, несучи м'який очеретяний кошик і вишиту подушку.

Абдулла щосили намагався не виглядати надто самовдоволеним.

– Дякую, о найосвіченіший покровителю заїздів, – сказав він. – Я неодмінно розповім чаклунці про твою незрівнянну турботу.

– Дуже добре, пане, – відповіла господиня. – Ми тут, у Кінгсбері, уміємо шанувати тих, хто знається на чаклунстві.

Самовдоволення змінилося жахом. Абдулла подумав, що треба було прикинутися, ніби він і сам чарівник. Щоб хоч трохи виправити ситуацію, він сказав:

– Сподіваюся, ця подушка набита виключно павичевим пір'ям? Бо ця чаклунка вельми прискіплива.

– Авжеж, пане, – кивнула господиня. – Я знаюся на таких речах.

Солдат кахикнув. Абдулла здався:

– Нам із другом довірено доставити не тільки кішок, а й листа. Він адресований будь-якому чарівникові, проте ми воліли би передати його самому придворному магові. Однак дорогою сюди до нас дійшли чутки, начебто його спіткало якесь лихо...

– Так і є, – втрутився хазяїн, відштовхнувши дружину. – Один із придворних магів і справді зник, але, на щастя, у нас їх двоє. Я міг би направити вас до того, що залишився, себто до чарівника Салімана... якщо ваша ласка, пане, – і він багатозначно подивився на руки Абдулли.

Абдулла зітхнув і дістав свою найбільшу срібну монету. Хазяїн дав йому якнайдокладніші вказівки й узяв монету, запевнивши, що ось-ось буде і ванна, і вечеря. Ванна, яка справді невдовзі прибула, виявилася гарячою, а вечеря – смачною. Абдулла був задоволений. Поки солдат купався й мив Дряпчика, Абдулла перекинув свій масток з куртки в пояс для грошей, і йому зразу стало легше.

Солдатові, мабуть, теж стало легше. Після вечері він сів, поклавши ноги на стіл, і закурих свою довгу глиняну люльку. Він відв'язав шнурок від шийки пляшки із джином і став похитувати ним перед Дряпчиком, щоб побавитися з ним.

– Справді, що й казати, – зауважив він, – у цьому місті гроші вирішують усе. А коли ви збираєтеся поговорити з придворним магом – вже сьогодні? Як на мене, чим скоріше, тим краще.

Абдулла погодився.

– Цікаво, скільки він заправить за послуги, – сказав він.

– Багато, – відповів солдат. – Хіба що вам вдасться повернути все так, ніби це ви робите йому ласку, переповівши все, що нам наговорив див. Так чи інакше, – замислено вів далі він, висмикуючи шнурок з моторних пазуристих лапок Дряпчика, – гадаю, що, якщо буде змога, не треба говорити йому про джина й килим. Маги кохаються в чарівних штуkenціях так само, як наш хазяїн – у золоті. Не можна допустити, щоб він попросив їх як плату за працю. Тож, може, залиште їх тут, поки сходите туди й назад? А я за ними припильную.

Абдулла зупинився. Звучало це розумно. Однак солдатові він не довіряв.

– До речі, я винен вам золотий, – додав солдат.

– Справді? – недовіжливо перепитав Абдулла. – Якщо так, то це найдивовижніша новина, яку мені довелося почути відтоді, як Квітка-в-Ночі заявила, начебто я жінка!

– Ми ж побилися об заклад, – нагадав солдат. – Килим приніс дива, а він обіцяє нам навіть більше неприємностей, ніж зазвичай вдається влаштувати нашому джинові. Ви виграли. Ось, – і він кинув Абдуллі через кімнату золоту монету.

Абдулла впіймав її, сховав у кишеню й засміявся. Солдат справді був чесною людиною, тільки по-своєму. Абдулла весело збіг дотолу, поринувши в думки про те, що невдовзі він зможе нарешті рушити слідом Квітки-в-Ночі, а внизу його перехопила господиня й ще раз докладно розповіла, як потрапити до будинку придворного мага Салімана. Абдулла був у такому радісному настрої, що без жодних застережень вручив їй ще одну срібну монету.

Будинок виявився недалеко від готелю, але вже у Старому Місті, а це означало, що шлях туди пролягав лабіринтом провулків і потайних двориків. Уже запали сутінки, і в темно-блакитному небі над шпилями й куполами загорілися дві-три яскраві розпливчасті зірки, однак вулиці Кінгсбері були яскраво освітлені великими світляними срібними кулями, які плавали над головою, немов місяці. Абдулла дивився на них, чудуючись, чи це, бува, не чаклунські пристрої, як

раптом помітив чорну чотирилапу тінь, що скрадалася біля нього дахами. Це могла бути будь-яка чорна кішка, що вийшла на полювання, однак Абдулла знав, що це Північ. Помилитися було неможливо: Північ мала неповторну манеру скрадатися. Спочатку Північ зникла в глибокій пітьмі слухового віконця, й Абдулла вирішив, що вона шукає голубине гніздо чи щось подібне, щоби почастувати Дряпчика. Але вона з'явилася знову, коли Абдулла пройшов до половини наступний провулок, беззвучно пробігла карнизом у нього над головою, і він зрозумів, що вона йде за ним.

Коли ж Абдулла перетнув вузький дворик, посередині якого росли деревця в кадовбах, і побачив її силует на тлі неба – вона стрибала з однієї ринви на іншу, щоб теж потрапити у цей дворик, – йому стало зрозуміло, що вона його переслідує. Навіщо – Абдулла не розумів. Він поглядав на неї, йдучи двома наступними провулками, але помітив її лише раз – на вершині арки над дверима. Коли ж він повернув у двір, потужний кругляком, де стояв будинок придворного мага, Півночі видно не було. Абдулла знизав плечима й рушив до входу в дім.

Це був гарний вузький будинок з ромбовидними шибками у вікнах і переплетеними магічними символами, намальованими на старих нерівних стінах. Із латунних чаш обабіч вхідних дверей високо здіймалися язички жовтого полум'я. Абдулла схопив калатало, зроблене у вигляді хитрої морди з кільцем у зубах, і хоробро постукав.

Двері відчинив слуга з довгою кислою фізіономією.

– Вибачте, пане, але маг дуже зайнятий, – сказав слуга. – Аж до подальших розпоряджень він нікого не приймає, – мовивши це, слуга почав зачиняти двері.

– О найясніший з лакеїв і найсвітліший зі слуг, зачекайте! – вигукнув Абдулла. – Я маю розповісти надзвичайно важливу річ, яка стосується безпеки, що загрожує королівській дочці!

– Магові про це все відомо, пане, – відповів слуга й продовжив зачиняти двері.

Абдулла спритно всунув у щілину ногу.

– Вислухайте мене, о премудрий служнику! – заблагав він. – Я прийшов...

За спиною в слуги пролунав молодий жіночий голос:

– Зачекайте, Манфреде! Я впевнена, це важливо!

І двері знову розчинилися.

Коли слуга зник з порога й виник десь у глибині вітальні, Абдулла просто остовпів. Замість слуги на порозі стояла неймовірно чарівна юна жінка з темними кучерями й живим личком. Абдулла з першого ж погляду визнав, що на свій північний лад вона не менш вродлива, ніж Квітка-в-Ночі, однак після цього він відчув, що мусить скромно відвести очі. Не можна було не помітити, що жінка чекала дитини. Занзібські жінки у такому стані не з'являються на людях. Абдулла не знав, куди сховати очі.

– Я дружина мага, Летті Саліман, – сказала ця молода жінка. – Із чим ви прийшли?

Абдулла поклонився. Так йому було легше не відводити погляду від порога.

– О плодоносний місяцю прекрасного Кінгсбері, – промимрив він, – хай вам буде відомо, що я Абдулла, син Абдулли, торговець килимами з далекого Занзіба, і приніс я новини, які ваш чоловік забажає почути. Передайте йому, окрасо чаклунського дому, що сьогодні вранці я розмовляв з могутнім дивом Хазруелем стосовно найдорогоціннішої доньки короля.

Судячи з усього, занзібські звичаї були для Летті незвичні.

– О небеса! – вигукнула вона. – Тобто – яка гречність! І ви ж говорите щирю правду! Думаю, вам треба негайно порозмовляти з Беном. Заходьте, будь ласка.

Вона відступила, щоби пропустити Абдуллу в будинок. Абдулла, все ще скромно опустивши очі, ступив досередини. І тут щось гепнулося йому на спину. Потім це щось відштовхнулося пазуристими лапами й майнуло в нього над головою, з розмаху приземлившись на показний животик Летті. Вітальню наповнив звук, схожий на скрегіт коліс.

– Північ! – сердито крикнув Абдулла, хитнувшись уперед.

– Софі! – закричала Летті, хитнувшись назад з кішкою в обіймах. – Ой, Софі, я мало не збожеволіла від хвилювання! Манфреде, біжіть чимшвидше по Бена! Мені байдуже, чим він там зайнятий, – це терміново!

Розділ шістнадцятий, у якому з Північчю і Дряпчиком відбуваються дивні речі

Здійнявся неабиякий гармидер і шарварок. З'явилися ще два лакеї, за ними – парубок у довгих синіх шатах, а за ним ще один такий же, судячи з усього – учні мага. Усі ці люди почали гасати туди-сюди, й Летті так само гасала по вітальні з Північчю на руках, викрикуючи розпорядження. Раптом виявилось, що Манфред показує Абдуллі на крісло й урочисто вручає йому келих вина. Оскільки цього від нього, як видно, чекали, Абдулла, децю збентежений подіями навколо, сів у крісло і став цмулити вино.

Коли він уже був вирішив, що цей шарварок ніколи не закінчиться, усе разом припинилося. Звідкись раптом виник високий владний чоловік у чорному плащі.

– Що тут, заради всього святого, відбувається? – запитав цей чоловік.

Оскільки це висловлювання якнайкраще відображало почуття самого Абдулли, він відчув певну прихильність до господаря дому. Господар мав рудувате волосся і втомлене лице з грубуватими рисами. Чорний плащ остаточно переконав Абдуллу в тому, що це чарівник

Саліман – хоча треба сказати, що він у будь-якому одязі виглядав би як чарівник. Абдулла піднявся з крісла й поклонився. Маг нагородив його поглядом, сповненим грубуватого подиву, й повернувся до Летті.

– Бене, він із Занзіба, – зацокотіла Летті, – і він щось знає про небезпеку, яка загрожує принцесі. А ще він привів Софі. Вона кішка! Бене, ти мусиш негайно перетворити її назад!

Летті належала до тих жінок, які чим більше хвилюються, тим вродливіші стають. Абдулла нітрохи не здивувався, коли чарівник Саліман ніжно взяв її під руку і сказав: “Звичайно, кохана”, – а потім поцілував у чоло. Абдулла сумовито замислився, чи матиме він коли-небудь можливість поцілувати (так само поцілувати!) Квітку-в-Ночі – або додати, як додав придворний маг: “Заспокойся, пам’ятай про маля”.

Тоді чарівник кинув через плече:

– Чи не міг би хто-небудь зачинити вхідні двері? Про те, що тут діється, знає уже, мабуть, пів-Кінгсбері!

Це ще більше прихилило Абдуллу до мага. Єдине, що досі стримувало його від бажання встати й зачинити двері, це побоювання, що тут може бути такий звичай: у надзвичайній ситуації залишати вхідні двері відчиненими. Він знову поклонився – і виявив, що маг уже обернувся й дивиться на нього.

– То що ж трапилося, хлопче? – запитав маг. – Звідки ви дізналися, що ця кішка – сестра моєї дружини?

Це запитання дещо приголомшило Абдуллу. Він не мав аніякісінького уявлення про людську природу Півночі, не кажучи вже про її родинні зв’язки

з придворним магом. Він спробував пояснити це, і навіть кілька разів, однак зовсім не був упевнений, що його хоч хто-небудь почув. Усі були незмірно раді бачити Північ, і тому якнайдовірливіше сприйняли найпростіше для себе пояснення, ніби Абдулла привів її в будинок із суто дружніх спонукань.

Чарівник Саліман не тільки не став вимагати з Абдулли щедрої плати, – навпаки, він поведився так, ніби сам був щось винен Абдуллі, а коли Абдулла став заперечувати, сказав:

– Добре, ходімо подивимося, як вона перетвориться назад.

Він сказав це так привітно й довірливо, що Абдулла перейнявся до нього ще більшою симпатією й дав юрбі затагти себе в простору кімнату, яка, за всіма ознаками, мала би бути в задній половині будинку, тільки-от Абдулла ніяк не міг позбутися думки, що насправді вона деінде. Підлога й стіни були тут незвично похилені.

Абдуллі раніше ніколи не випадало спостерігати за чаклунством у дії. Він зачудовано роззирався, оскільки кімната була вщерть наповнена хитромудрими магичними пристроями. Прямо біля нього стояли якісь філігранні фігури, над якими здіймався легесенький димок. За ними в написаних на підлозі загадкових знаках стояли дивні на вигляд грубезні свічі, а ще далі знаходилися незрозумілі картини, зроблені із сирової глини. Віддалік Абдулла помітив фонтан із п’яти струменів, які опадали вигадливими геометричними візерунками й приховували половину таємничих чарівних предметів на тому боці кімнати.

– Тут надто тісно, щоби працювати, – сказав чарівник Саліман, не зупиняючись. – Нехай тут усе крутиться саме собою, а ми підемо до наступної кімнати. Швидше!

Усі кинулися до меншої кімнатки, у якій було зовсім порожньо, тільки по стінах висіли круглі дзеркала. Тут Летті дбайливо посадила Північ на синьо-зелений камінь, що височів посередині кімнатки, де гостя й улаштувалася, ретельно вилизуючи подушечки передніх лапок і вдаючи, ніби все, що тут діється, її нітрохи не стосується, а тим часом усі інші, у тому числі Летті й слуги, взялися гарячково споруджувати над нею щось на кшталт намету з довгих срібних прутиків.

Абдулла розважливо притулився до стіни й став спостерігати. Він уже почав шкодувати, що так легковажно запевнив мага, ніби той йому нічого не винен. Треба було скористатися з нагоди й запитати, як добратися до повітряного замку. Проте він вирішив, що раз уже його однаково ніхто не слухає, варто почекати, поки все вляжеться. Тим часом срібні прутики уклалися в обриси срібних зірок, й Абдулла дивився на метушню, дещо спантеличений тим, як ця метушня відбивалася в дзеркалах: там усі здавалися маленькими, діловитими й скособоченими. Дзеркала були вигнуті так само вигадливо, як стіни і підлога. Нарешті чарівник Саліман лягнув у великі костисті долоні.

– Добре, – сказав він. – Летті допомагатиме мені тут. Усіх решту прошу вийти до сусідньої кімнати й стежити, щоби охоронні чари принцеси залишалися на місці.

Учні й слуги кинулися геть. Чарівник Саліман простяг руки. Абдулла твердо вирішив уважно дивитися й запам'ятати все, що відбуватиметься. Однак чомусь, як тільки почалося чародійство, йому стало геть незрозуміло, що ж тут відбувається. З одного боку, він не мав сумніву, що щось таки відбувається, але з іншого – ніщо не свідчило про те. Це було так, як слухати музику, не розрізняючи висоти звуків. Чарівник Саліман раз у раз викрикував глухі дивні слова, від яких у кімнаті все пліло – та й у голові в Абдулли теж, а від цього тільки ставало ще важче спостерігати за тим, що діється. Але найважче Абдуллі було з дзеркалами на стінах.

Ці дзеркала весь час показували круглі картинки, які на перший погляд здавалися відображеннями, але насправді ними не були – принаймні не зовсім. Коли Абдулла дивився у яке-небудь дзеркало, воно показувало візерунок із прутиків, що світилися срібним сяйвом – щоразу новий: то зірку, то трикутник, то шестикутник, то ще який-небудь кутастий таємничий знак, тоді як справжні прутики в кімнаті зовсім не світилися. Раз чи два дзеркало показало чарівника Салімана із простягненими руками (тоді як у кімнаті руки в нього були опущені). Ще дзеркало показувало Летті, яка стояла нерухомо, заламавши руки, з виразно схвилованим виглядом. Але щоразу, коли Абдулла дивився на справжню Летті, вона ходила по кімнаті й робила дивні паси, залишаючись цілком спокійною. Півночі в дзеркалах не було зовсім. Щоправда, у кімнаті її малюсіньку чорну фігурку теж майже не було видно з-під

срібних прутиків. А потім усі прутики раптом спалахнули тьмяним сріблом – і простір усередині намету наповнився туманом. Маг приглушено вимовив останнє слово й зробив крок назад.

– От зараза! – долинуло з-за шнурів. – Я ж тепер зовсім не чую вашого запаху!

Маг на ці слова посміхнувся, а Летті розреготалася. Абдулла примружився, щоби роздивитися лице тієї, що так їх потішила, але був змушений майже відразу ж відвести погляд. Молода жінка, яка скулилася під прутиками, взагалі не мала на собі одягу – з огляду на обставини, це було цілком зрозуміло. Однак і швидкого погляду Абдуллі вистачило, щоби зрозуміти, що молода жінка, на відміну від темноволосої Летті, світловолоса, а у всьому іншому – така сама. Летті побігла в куток – і повернулася з убранням чаклунського зеленого кольору. Коли Абдулла наважився підняти очі, молода жінка була задрапірована в плащ, немов у халат, а Летті намагалася одночасно й обійняти її, й допомогти їй вийти зі срібного намету.

– Ох, Софі! То що ж трапилось? – допитувалася вона.

– Зачекай, – охнула Софі. Спочатку їй було важко утримувати рівновагу на двох ногах, але вона обійняла Летті, а потім, похитуючись, пройшла до придворного мага й обійняла також і його. – Без хвоста мені так незвично! – зауважила вона. – Але страшенно тобі дякую, Бене.

Потім вона рушила до Абдулли – йти їй було вже помітно легше. Абдулла втиснувся у стіну, побоюючись,

що його вона теж збирається обійняти, але Софі тільки сказала:

– Ви, мабуть, здивувалися, чому я пішла за вами. Річ у тім, що в Кінгсбері я весь час умудрююся заблудитися!

– Радий, що зумів вам прислужитися, о найчарівніша із зачаклованих, – відповів Абдулла трохи знічено. Він мав деякі сумніви, чи із Софі йому вдасться зжитися краще, ніж це вдавалося з Північчю. Зокрема, його неприємно шокувало, наскільки вона свавільна й енергійна, як на таку молоду жінку, – майже як сестра першої дружини його батька Фатіма.

У цей же час Летті й далі випитувала, хто ж перетворив Софі на кішку, а чарівник Саліман, придворний маг, занепокоєно цікавився:

– Софі, невже це значить, що Хаул теж десь блукає у звірячій подобі?

– Ні, ні, – замотала головою Софі – й раптом усім стало зрозуміло, що вона теж дуже тривожиться. – Поняття не маю, де зараз Хаул. Розумієте, це ж він перетворив мене на кішку.

– Що? Рідний чоловік перетворив тебе на кішку?! – вигукнула Летті. – Це що, знову одна з цих ваших сварок?

– Так, але це була сварка не без підстав, – пояснила Софі. – Це було тоді, коли в нас вкрали Мандрівний Замок. Ми дізналися, що це має статися, всього лише за півдня, та й то тільки завдяки тому, що Хаул саме працював над віщуванням для короля. А віщування раптом показало, що щось страшенно могутнє ось-ось

викраде спочатку Мандрівний Замок, а потім і принцесу Валерію. Хаул сказав, що негайно попередить короля. До речі, він це зробив?

– Звичайно, – підтвердив чарівник Саліман. – Із принцеси не спускають очей. Я прикликав демонів і наклав у сусідній кімнаті охоронні чари. Яке би створіння не загрожувало принцесі, крізь такий захист йому не пробитися.

– Хвала небесам! – вигукнула Софі. – Просто гора з пліч. До речі, це див – ти знав?

– Навіть диву не пробитися крізь ці охоронні чари, – запевнив її Саліман. – А що робив Хаул?

– Дуже лаявся, – пояснила Софі. – По-валійськи. А потім відіслав Майкла й нового учня. І мене теж хотів відіслати. Але я сказала: якщо вони з Кальцифером залишаються, то і я залишаюся, і невже він не може накласти на мене таке закляття, щоби див мене просто не помітив? Ну, і між нами виникла невелика суперечка...

Летті хихикнула:

– І чому мене це зовсім не дивує?

Лице Софі трохи зашарілося, але вона виклично підняла голову:

– Ну, а Хаул все торочив і торочив, що найбезпечніше мені буде в Уельсі, в його сестри, хоча він же знає, що я її геть не зношу, а я йому втовкмачувала, що від мене буде більше користі у замку, якщо злодій не знатиме, що я тут. Ну і, так чи інакше... – тут вона закрила лице руками. – Одним словом, коли з'явився див, ми все ще сварилися. Страшенно заgrimіло, стало темно,

усе переплуталося. Пам'ятаю, як Хаул викрикував котяче заклинання – він так поспішав, що я ні слова не розібрала, – а тоді закричав Кальциферу...

– Кальцифер – це їхній вогненний демон, – поштиво пояснила Летті Абдуллі.

– Закричав, щоб Кальцифер забирався геть і рятувався, тому що з дивом їм навіть удвох не впоратися, – розповідала далі Софі. – І тут замок злетів наді мною, немов покришка із сирниці. А коли я отямилася, то була вже кішкою в горах на північ від Кінгсбері.

Летті і придворний маг здивовано переглянулися над схиленою головою Софі.

– А чому саме в тих горах? – зачудувався чарівник Саліман. – Адже замку поблизу не було...

– Ну, замок був у чотирьох місцях відразу, – відповіла Софі. – Думаю, мене викинуло десь посередині. Могло бути гірше. Там виявилось повно птахів і мишей.

Чарівне личко Летті скривилося від відрази.

– Софі! – вражено вигукнула вона. – Ти їла мишей?!

– А чому б і ні? Кішки їх їдять, – відповіла Софі, знову з викликом піднімаючи голову. – Миші дуже смачні. А от від птахів я не в захваті. Пір'ям можна подавитися. Тільки... – вона схлипнула й знову закрила лице руками. – Тільки для мене це був невдалий час. Морган народився приблизно через тиждень після цього, і він, звичайно, кошеня...

Від цього Летті огорнув ще більший жах, ніж коли вона уявила собі, як її сестра харчувалася мишами.

Вона розплакалася й рвучко обійняла Софі:

– Ой, Софі! І що ж ти робила?

– Те, що й усі кішки, звичайно ж, – сказала Софі. – Годувала й вилизувала. Не переживай, Летті. Я його залишила з одним солдатом, другом Абдулли. Цей чоловік вб'є кожного, хто скривдить його кошенятчко. Однак, – звернулася вона до чарівника Салімана, – думаю, тепер мені треба сходити по Моргана, щоб ти і його перетворив на людину.

Чарівник Саліман виглядав не менш зажуреним, ніж Летті.

– Якби ж я знав це зразу! – вигукнув він. – Якщо він народився в котячій подобі під впливом того самого заклинання, то дуже імовірно, що він уже перетворився. Краще перевірмо це.

Він підійшов до одного з круглих дзеркал на стіні й став робити руками кругові паси. Дзеркало, точніше всі дзеркала відразу відобразили кімнату в готелі, причому кожне під іншим кутом, немовби висіли на її стінах. Абдулла дивився то в одне, то в інше, і те, що він там побачив, стривожило його не менше, ніж інших. Килим-самоліт з якоїсь причини був розстелений на підлозі. На ньому лежало пухкеньке рожеве голе дитя. Хоча воно було ще зовсім мале, Абдулла відразу помітив, що характер у нього не менш сильний, ніж у Софі. І цей свій характер воно всіляко виявляло. Руки й ноги молотили повітря, лице перекошилося від гніву, а рот здавався сердитою квадратною ямочкою. Хоча звуків із дзеркал не долинали, було зрозуміло, що кімната сповнена вереском.

– А хто цей чоловік? – запитав чарівник Саліман. – Я його колись уже бачив.

– Чужокрайнійський солдат, о творцю чудес, – безпорадно відповів Абдулла.

– Він мені нагадує одного мого знайомого, – зауважив придворний маг.

Солдат стояв біля дитини, яка кричала на все горло, і виглядав дуже переляканим і безпомічним. Імовірно, він сподівався, що джін зуміє щось зробити. Так чи інакше, в одній руці в нього була пляшка. Однак джін виривався із пляшки декількома струмками розгубленого синього диму, а на кінці кожного струмка виднілася голова із затиснутими вухами, і вигляд у всіх голів був такий же безпомічний, як і в солдата.

– Бідне дитинча! – йойкнула Летті.

– Краще скажи – бідний солдатик, – відгукнулася Софі. – Морган розлючений. Він же ніколи не був ніким, крім кошеняти, а кошенята вмють набагато більше, ніж маленькі діти. Він злиться, тому що не вмie ходити. Бене, а чи не міг би ти...

Решту слів Софі заглушив тріск – ніби хтось розірвав величезне шовкове полотнище. Кімната здригнулася. Чарівник Саліман щось крикнув і кинувся до дверей – а там йому довелося поспішно відскочити вбік. Ціла юрба небачених створінь з вереском і завиванням вискочила зі стіни біля дверей і зникла в протилежній стіні. Вони промчали так швидко, що роздивитися їх не вдалося, але жодне з них не було схоже на людину. В Абдулли перед очима промайнула розмита картинка: безліч пазуристих лап, щось текуче й безноге, створіння з одним шаленим оком і створіння з безліччю очей, зібраних гронками. Він бачив зубасті голови, довгі

язики, вогненні хвости. Одне створіння, яке рухалося найшвидше, було просто грудкою болота.

Потім усі вони зникли. Двері різко відчинилися, й до кімнати вбіг настраханий учень.

– Пане, пане! Чари зруйновані! Ми не змогли втримати...

Чарівник Саліман схопив хлопця за руку й затягнув його назад до сусідньої кімнати, гукаючи через плече:

– Повернися, коли зможу! Принцеса в небезпеці!

Абдулла подивився в дзеркало, щоб дізнатися, як там солдат з дитиною, але тепер дзеркала не показували нічого, крім стривожених облич – його власного, Софі й Летті, які теж заглядали в них.

– Зараза! – вилаялася Софі. – Летті, ти можеш змусити їх працювати?

– Ні. Вони підкоряються тільки Бенові, – відповіла Летті.

Абдулла подумав про розстелений килим і про пляшку з джином у руці солдата.

– У такому разі, о пара перлин, – сказав він, – і найчарівніші пані, я, з вашого дозволу, поспішу назад у готель, поки там не стали занадто скаржитися на галас.

Софі й Летті хором відповіли, що теж підуть із ним. Навряд чи Абдулла міг би їх винити, однак у наступні хвилини був дуже до цього близький. Адже Летті у своєму делікатному стані, судячи з усього, не могла швидко бігати по вулицях. Коли вони пробиралися через хаотичні розсипи зруйнованих чарів у сусідній кімнаті, чарівник Саліман на мить відволікся від гарячкового

будівництва якихось нових пристроїв серед руїн і звелів Манфредові підготувати бричку. Поки Манфред квапливо виконував наказ, Летті повела Софі нагору, щоби переодягти її у більш відповідне вбрання.

Абдуллу залишили міряти кроками вітальню. До честі всіх учасників, чекати йому довелося не більше п'яти хвилин, однак за цей час Абдулла разів з десять підходив до вхідних дверей і сіпав за клямку, щоразу переконуючись, що двері зачаровані й відкрити їх неможливо. Він думав, що збожеволіє. Йому здавалося, що минуло не менше ста років, перш ніж у вітальню спустилися Софі й Летті – обидві в елегантних сукнях для світських візитів, і Манфред відчинив двері, за якими на бруківці вже чекала відкрита бричка, запряжена прекрасним гнідим. Абдуллі кортіло одним стрибком заскочити в бричку й лягнути коня батогом. Але це, звичайно ж, було б зовсім не чемно. Тож йому довелося чекати, поки Манфред підсадить у бричку дам і вмонтує на козлах. Абдулла ще тільки намагався втиснутися поруч із Софі, як бричка вже часто-часто закотіла колесами по бруківці, й усе одно йому здавалося, що все це відбувається недостатньо швидко. Йому була нестерпною вже навіть сама думка про те, чим там займається солдат.

– Сподіваюся, Бен зуміє швидко налагодити нові охоронні чари для принцеси, – тривожно повторювала Летті, доки кінь жвавою риссю віз бричку по широкій площі.

Не встигли з її вуст злетіти ці слова, як пролунала ціла низка частих вибухів – так, ніби хтось невміло

запустив феєрверк. Десь гнітюче й поспішно задзвонив дзвін: бом-бом-бом.

– Що це? – запитала Софі, а потім сама й відповіла на власне запитання, показуючи в небо: – Ой, хай йому грець! Онде, дивіться!

Абдулла витягнув шию, щоби подивитися, куди вона показує. Він ледь встиг помітити широко розгорнуті чорні крила, що закривали зірки над найближчими куполами й шпилями. Нижче, на вершечках декількох веж, він помітив кілька малюсіньких спалахів і почув звуки пострілів: солдати намагалися влучити в крила. Абдулла міг би їм пояснити, що проти дива це нічого не дасть. Див спокійнісінько махав крильми і здіймався, описуючи над містом кола, дедалі вище, аж поки зник у густій синяві нічного неба.

– Це ваш приятель див, – сказала Софі. – Боюся, даремно ми відволікли Бена в найвідповідальніший момент.

– Див якраз і розраховував, що ви це зробите, о колишня кішко, – відповів Абдулла. – Якщо пам'ятаєте, він сказав, уже відлітаючи, що один із нас допоможе йому викрасти принцесу.

Тепер на сполох почали бити й інші дзвони міста. Городяни повибігали на вулиці й дивилися в небо. Бричка стукотіла по бруківці на тлі наростаючого гулу юрби й котилася все повільніше й повільніше, бо все більше й більше людей висипалося з будинків на вулиці.

Судячи з усього, городянам було достеменно відомо, що саме сталося.

– Принцесу викрали! – долинало до Абдулли. – Принцесу Валерію забрав диявол!

Більшість мешканців міста була приголомшена і перелякана, але довелося почути й один чи два голоси, що висловлювали іншу думку:

– Цей придворний маг заслуговує на шибеницю! За що йому платять?

– Ой, лишенько! – забідкалася Летті. – Король же нізащо не повірить, скільки зусиль Бен доклав, щоби цього не трапилося!

– Не бійся, – сказала Софі. – Як тільки заберемо Моргана, я піду й усе королю розповім. Мені дуже добре вдається про все йому розповідати.

Абдулла їй повірив. Він нетерпляче завовтузився на сидінні.

Минуло, як здавалося, ще зо сто років, хоча насправді, можливо, не більше п'яти хвилин, і бричка протиснулася через заповнений натовпом двір готелю. Усі люди дивилися вгору.

– Я бачив крила! – долинуло до Абдулли. – Це був велетенський птах із принцесою в пазурах!

Бричка зупинилася. Абдулла міг нарешті дати волю нетерпінню. Він зістрибнув на землю і заволав:

– Дорогу, дорогу, люди добрі! Прибули дві відьми у важливій справі!

За допомогою криків і штурханів йому вдалося провести Софі й Летті до дверей і заштовхнути їх усередину. Летті була страшно збентежена.

– Вам не треба було цього казати! – дорікнула вона. – Бен не хоче, щоб усі знали, що я відьма.

– Зараз йому не до того, – відповів Абдулла. Він підштовхнув сестер повз остовпілого хазяїна і далі до сходів.

– Це відьми, про яких я говорив, о володарю райського пристанища, – повідомив Абдулла хазяїнові. – Вони тривожаться за кішок.

Він помчав сходами, перестрибуючи сходинки. Він обігнав Летті, потім Софі й вилетів наверх. Тут він різко відчинив двері номера.

– Не робіть нічого необ... – почав він – і замовк, зрозумівши, що навкруги стоїть цілковита тиша.

У кімнаті нікого не було.

Розділ сімнадцятий, у якому Абдулла нарешті добирається до Повітряного Замку

Серед залишків вечері на столі стояв кошик з подушкою. На одному з ліжок виднілася вм'ятина, над якою клубочилася хмарка тютюнового диму, так ніби ще мить тому солдат лежав там і палив люльку. Вікно було зачинене. Абдулла кинувся до нього, збираючись відчинити його й визирнути назовні – без жодної особливої причини, а просто тому, що нічого іншого йому не спало на думку – і спіткнувся об блюдечко, повне вершків. Блюдечко перекинулося, жовтувато-білі вершки довгою смугою хлюпнули на килим-самоліт.

Абдулла вражено завмер, дивлячись на нього. Принаймні килим на місці. Що б це могло означати? У кімнаті не було ні сліду солдата й, поза сумнівом, ні сліду голосистого малюка. А ще, зрозумів Абдулла, оббігши очима всі закутки кімнати, які тільки могли спасти йому на думку, у кімнаті не було ні сліду пляшки з джином.

– О, ні! – вигукнула Софі, з'явившись у дверях. – Де ж він? Він не міг зайти далеко, адже килим залишився тут!

Абдулла пошкодував, що не може відчувати такої ж упевненості.

– Я не хотів би непокоїти вас, о мати найпрудкішого з малюків, – сказав він, – однак мушу зауважити, що джин, як видно, теж зник.

Чоло Софі прорізала зморщечка подиву.

– Це ж який такий джин?

Поки Абдулла згадував, що коли Софі ще була Північю, вона начебто взагалі не помічала джина, у дверях з'явилася й Летті, яка важко сапала і трималася за бік.

– Що сталося? – видихнула вона.

– Їх тут нема, – відповіла Софі. – Думаю, солдат відніс Моргана до господині. Вона мала би краще знатися на немовлятах.

Почуваючи, що чіпляється за соломинку, Абдулла запропонував:

– Я сходжу дізнаюся.

“Цілком імовірно, що Софі має рацію, – подумав він, збігаючи першим прольотом. – Саме так повелися б більшість чоловіків, опинившись зненацька сам-на-сам із розплаканим немовлям, – якщо би, звичайно, в іншій руці в цього чоловіка не було пляшки з джином”.

Нижній проліт був запруджений людьми, що піднімалися, – людьми у важких чоботях і якихось мундирах. Їх вів хазяїн, примовляючи:

– На третьому поверсі, панове. Чужокрайнієць відповідає вашому опису, якщо припустити, що він відрізав кіску, а той молодший хлопець – явно його спільник, про якого ви говорите.

Абдулла повернувся й навшпиньках побіг нагору, перестрибуючи через сходинки.

– Повна катастрофа, о найчарівніші із сестер, – захекано випалив він Софі й Летті. – Хазяїн – підступний трактирник – веде сюди поліцаїв, щоб заарештувати мене і солдата. Що ж нам тепер робити?

Настав час передати командування рішучій жінці. Абдулла виявився невимовно радий, що Софі – саме така. Вона почала діяти негайно. Перш за все Софі зачинила двері й засунула засув.

– Позич-но мені хустинку, – сказала вона Летті, і коли та дала їй хустинку, Софі стала на коліна й витерла верхки з килима-самольота. – Ходіть сюди, – звеліла вона Абдуллі. – Сідайте зі мною на килим і накажіть йому перенести нас туди, де зараз перебуває Морган. Летті, ти залишишся тут і затримаєш поліцію. Не думаю, що килим зміг би тебе підняти.

– Чудово, – погодилася Летті. – Я однаково хочу повернутися до Бена, перш ніж король висуне йому обвинувачення. Тільки спочатку я вправлю цьому трактирнику мізки. Буде добра розминка перед зустрічю з королем.

Летті була не менш рішуча, ніж її сестра, – вона розпрямила плечі й розставила лікті. Її впевнена поза не віщувала нічого доброго ні хазяїну, ні поліції.

Абдулла був радий і за Летті. Він припав до килима й тихенько зашепотів до нього. Килим затремтів, але якось знехотя.

– О казкова тканино, о карбункуле і хризоліте серед килимів, – сказав Абдулла, – цей жалюгідний незграбний

селюк принижено молить дарувати йому прощення за те, що він пролив вершки на твій безцінний ворс...

У двері важко загупали.

– Іменем короля, відчиніть! – закричали зовні.

Часу на те, аби й далі підлещувати килим, не залишилося.

– Килиме, благаю, – шепнув Абдулла, – перенеси мене і цю пані туди, куди солдат забрав маля!

Килим роздратовано здригнувся, проте послухався. Він метнувся вперед у звичайній своїй манері – прямо крізь зачинене вікно. Цього разу Абдулла був наготові і встиг помітити скло й темний перепліт рами, що мигнули перед ним, немов водяна гладінь, і тут же вони пролетіли крізь вікно й здійнялися над срібними кулями, які освітлювали вулиці. Однак Абдулла не мав певності, чи бачила це Софі. Вона обома руками вчепилась йому за плече, тож він схильний був припустити, що очі в неї міцно заплющені.

– Не зношу висоти! – сказала вона. – Хоч би це було недалеко.

– Цей надзвичайний килим, о найшановніша відьмо, понесе нас із усією можливою швидкістю, – відповів Абдулла, намагаючись одночасно переконати в цьому й Софі, і килим. Він не мав певності, чи це справило враження хоч на когось із них. Софі і далі боляче чіплялася за його плече і час від часу налякано зойкувала, а килим жваво промайнув понад самими вежами й вогнями Кінгсбері, тоді зробив різкий розворот над куполами, які, як можна було судити, належали палацу, і зайшов на нове коло над містом.

– Що ж це він робить? – видихнула Софі. Видно, вона таки не до кінця заплющила очі.

– Тихіше, о найхолоднокровніша з чаклунок, – заспокоїв її Абдулла. – Він усього лише кружляє, щоб набрати висоту, як це роблять птахи.

У глибині душі він був упевнений, що килим збився зі сліду. Але коли вогні й куполи Кінгсбері пронеслися під ними втретє, Абдулла зрозумів, що його припущення випадково виявилось правдою. Тепер вони летіли на кількасот футів вище. На четвертому колі, яке було розлогіше від третього, хоча настільки ж стрімке, Кінгсбері перетворилося на купку вогників-самоцвітів далеко-далеко внизу.

Софі глянула донизу і тут же втягнула голову в плечі. Вона ще міцніше вчепилась в Абдулла, хоча за мить до того йому здавалося, що міцніше вже нікуди.

– О страхіття небесні! – ойкнула вона. – Ми досі піднімаємося! Цей мерзенний солдат напевно потяг Моргану в погоню за дивом!

Вони піднялися вже так високо, аж Абдулла почав побоюватися, що Софі може мати рацію.

– Не сумніваюся, що він бажав урятувати принцесу, сподіваючись на щедру винагороду, – сказав Абдулла.

– А от не треба було тягти із собою мою дитину! – заявила Софі. – Хай-но він мені попадеться! От тільки як йому це вдалося – без килима?

– Мабуть, він наказав джинові нести його за дивом, о місяцю материнства, – пояснив Абдулла.

Софі знову перепитала:

– Якому такому джинові?

– Запевняю вас, о найпросвітленіша чарівнице, що мені належав не тільки цей килим, а й джин, хоча ви, здається, жодного разу не звернули на нього уваги, – відповів Абдулла.

– Вірю вам на слово, – сказала Софі. – Говоріть, говоріть, інакше я подивлюся вниз, а якщо я подивлюся вниз, то впаду, я знаю!

Що ж до Абдулли, то, оскільки Софі не ослабляла мертвої хватки, він знав, що в такому разі впаде разом із нею. Кінгсбері перетворилося на затягнену імлюю яскраву крапку, що виринала то з одного боку килима, то з іншого, в міру його невпинного руху вгору по спіралі. Решта Інгарії простиралася навколо, немов величезна темно-синя таріль. Від думки про падіння з такої висоти Абдулла перелякався майже так само, як і Софі. Він став поспішно оповідати їй про свої пригоди – як він познайомився із Квіткою-в-Ночі, як султан замкнув його у в'язниці, як люди Кабула Акби (які насправді були ангелами) виловили пляшку із джином з озерця в оазі та як важко виявилось вигадати бажання, яке підступний джин не зміг би обернути на зло.

На цей час Абдулла вже побачив і пустелю. Вона здавалася блідим морем на південь від Інгарії, хоча килим уже піднявся так високо, що майже нічого внизу не можна було розрізнити.

– Тепер я розумію: солдат погодився, що я виграв заклад, бо хотів переконати мене у своїй чесності, – зажурено сказав Абдулла. – Думаю, він весь час хотів украсти джина, та й килим, мабуть, теж.

Софі зацікавилася. На превелике полегшення Абдулли, вона навіть трохи послабила хватку.

– Не можна винити цього джина за те, що він усіх ненавидить, – сказала вона. – Просто згадайте, як вам було, коли вас кинули в підземелля.

– Але солдат... – почав було Абдулла.

– А це зовсім інша річ! – обурилася Софі. – Постривайте лише, ото вже я до нього доберуся! Ненавиджу людей, які розчулюються над тваринками і водночас прагнуть обвести навколо пальця кожного стрічного! Але повернімося до того вашого джина, – скидається на те, що див сам підлаштував так, щоб цей джин опинився у вас. Чи не здається вам, що все це є частиною тієї схеми, за якою ображені наречені викрадених принцес мають допомогти диву позбутися його брата?

– Думаю, так, – відповів Абдулла.

– Отже, коли ми доберемося до замку в хмарах – якщо, звичайно, ми прямуємо саме туди, – міркувала Софі, – то могли б розраховувати на цих інших ображених женихів, які поспішають визволити своїх коханих...

– Не виключено, – обережно відповів Абдулла. – Однак, о найдопитливіша з кішок, я собі пригадую, що як тільки див заговорив, ви негайно втекли в кущі, а крім того, сам див дав зрозуміти, що чекають у замку тільки мене.

Проте він таки поглянув догори. Ставало дедалі холодніше, а зірки тепер здавалися настільки близькими, що від цього робилося якось незатишно. У темній

синяві неба прорізався срібний відтінок – мабуть, звідкись намагалось пробитися місячне світло. Це було надзвичайно красиво. Абдуллі солодко зацеміло від думки, що він, можливо, і справді вже на шляху до порятунку Квітки-в-Ночі.

На жаль, Софі теж глянула вгору – і з новою силою вчепилась Абдуллі в плече.

– Говоріть! – попросила вона. – Мені так страшно!

– Говоріть тоді й ви, о хоробра заклинателько, – відповів Абдулла. – Закрийте очі й розкажіть мені про того очінстанського принца, з яким заручена Квітка-в-Ночі.

– Не думаю, що вона справді з ним заручена, – пролепетала Софі. Їй було по-справжньому страшно. – Королівський син ще немовля. Щоправда, у короля є ще й брат, принц Джастін, але він начебто мав одружитися з принцесою Беатрисою Чужокрайнійською – якщо не зважати на те, що вона не хотіла про це навіть чути й утекла. Як гадаєте, може, див і її викрав? Думаю, вашому султанові просто кортіло роздобути зброю, яку виготовляють наші маги, і це був для нього єдиний вихід. Адже найманцям, які вирушають на південь, заборонено брати з собою цю зброю. Взагалі-то Хаул каже, що й самих найманців теж посилати не слід. Хаул... – її голос заламався, руки на плечі Абдулли затремтіли. – Говоріть! – прохрипіла вона.

Ставало важко дихати.

– Навряд чи зможу, о міцнорука шахине, – насилу видихнув Абдулла. – Думаю, тут надто розріджене повітря. Але чи ж вам не до снаги начарувати, щоб ми мали чим дихати?

– Мабуть, ні. Ви от усе називаєте мене чаклункою, тоді як насправді для мене все це – новина, – заперечила Софі. – Ви й самі бачили: коли я була кішкою, то тільки й могла, що більшати. – Проте вона на мить відпустила плече Абдулли, щоби виконати над головою кілька коротких різких рухів. – А й справді, повітря! – заявила вона. – Ганьба тобі! Доведеться тобі зробити так, щоб нам дихалося бодай трішки легше, ніж зараз, інакше ми довго не протримаємося. А ну згустися й дай нам тобою подихати! – і вона знову вчепилась в Абдуллу. – Ну що, так краще?

Повітря й справді стало начебто більше, зате ще сильніше похолоднішало. Абдуллу особливо вразило, що спосіб, яким Софі насилала чари, виглядав напрочуд нечаклунським: загалом, він не надто відрізнявся від того, як Абдулла вмовляв килим літати, хоча не можна було не визнати, що він подіяв.

– Так, авжеж. Щиро вам дякую, о заклинателько!

– Говоріть! – заводала Софі.

Вони злетіли так високо, що внизу вже геть нічого не було видно. Абдулла чудово розумів, чому Софі так страшно. Килим плив темною порожнечою, дедалі вище й вище, й Абдулла подумав, що якби він був тут один, то неодмінно би закричав.

– Говоріть краще ви, о могутня володарко магічного царства, – тремтячим голосом вимовив він. – Розкажіть мені про цього чарівника Хаула, вашого чоловіка.

Зуби Софі клацали, але вона гордо відповіла:

– Він найкращий чарівник в Інгарії й найкращий чарівник узагалі. Якби він мав час, то неодмінно здолав

би того дива. А ще він хитрий, самозакоханий і бундючний, як павич, він боягуз, його неможливо змусити зробити хоч що-небудь...

– Правда? – запитав Абдулла. – Дивно, що ви, о найбільш любляча серед жінок, з такою гордістю оголошуєте цей перелік пороків...

– Чому ви називаєте це пороками? – сердито перепитала Софі. – Я просто описую вам Хаула, який він є! Розумієте, він із зовсім іншого світу, який називається Уельс, і я відмовляюся вірити, що він загинув... Ой!

Її промова увалася зойком, бо килим у своєму русі догори ввігнався у щось схоже на тонку і прозору вуаль хмари. Усередині хмари ця її прозорість виявилася крижаними пластівцями, які обсіпали Абдулла і Софі різнокаліберними градинами, немов у грозу. Їм перехопило дух, і коли килим нарешті здійнявся ще вище й вилетів із хмари, вони стали важко віддихуватися. І тут їм знову перехопило дух – але вже від захвату.

Вони опинилися в новій незнаній країні, залитій місячним сяйвом – сяйвом, що несло в собі золотий відтінок осінньої повні. Але коли Абдулла на мить відволікся від споглядання цього видовища, щоби знайти очима місяць, то так його ніде і не побачив. Здавалося, це сяйво променить із самого сріблито-синього неба, всіяного величезними золотими зорями. Однак відволіктися Абдуллі вдалося тільки на цю мить. Килим виринув біля імлісто-прозорого моря й полетів уздовж м'яких бурунів, що розбивалися об хмарні скелі. Незважаючи на те, що крізь хвилі було все видно, немов через зеленувато-золотий шовк, їх вода була справжня,

мокра і загрожувала захлиснути килим. Повітря потеплішало, а в килим, не кажучи вже про їхній одяг, понабивалося градинок, які тепер почали танути. Перші кілька хвилин Софі й Абдулла потратили на те, щоби поскидати градинки у півпрозорий океан, де вони впали в небо під водою й зникли.

А коли килим ще трішки піднявся й Абдулла із Софі змогли краще розирнутися, їм іще раз перехопило дух. Навколо простиралися острови, миси й бухти тьмяного золота (це їх бачив колись Абдулла у світлі призахідного сонця), вони розбігалися навсібіч, у срібну далечінь, де висіли – нерухомі, тихі, зачаровані, як видіння самого раю. Прозорі хвилі билися об хмаристий берег із легесеньким шепотом, який, здавалося, лише посилював тишу.

Говорити в такому місці здавалося святотатством. Софі лише штовхнула Абдулла й показала рукою. Там, на найближчій хмарі-кручі, височів замок – скупчення гордовитих летючих веж, у яких видніли тьмяно-сріблясті вікна. Замок був із хмар. Просто на очах у них декілька високих веж розповзлися в боки і зникли, а інші вежі тим часом то неймовірно зменшувалися, то роздавалися в ширину. Замок розрісся в них перед очима, немов мокра пляма на тканині, перетворився на могутню похмуру фортецю, а тоді знову почав мінятися. Але при тому всьому він залишався на місці, залишався замком, і килим, судячи з усього, прямував саме туди.

Килим летів жваво, але обережно, тримаючись берегової лінії: видно, йому зовсім не хотілося бути

поміченим. За хвилями здіймалися хмарні чагарники, облиті червоно-сріблястою барвою, немов по них пройшов захід сонця. Килим ховався під їх прикриттям точнісінько так само, як ховався поміж деревами на кінгсберійській рівнині, і, огинаючи затоку, наближався до кручі.

Перед подорожанами відкривалися все нові види на золоті моря, у яких вдалині пропливали туманні плями – чи то кораблі, чи то хмарні тварини, що рухалися кудись у своїх власних справах. У все тій же абсолютній шепітній тиші килим вибрався на височину. Чагарі тут скінчилися. Тепер килим скрадався понад самою імлавою землею, точнісінько так, як зовсім недавно – понад кінгсберійськими дахами. Абдулла не міг його винити.

Замок перед ними знову змінив подобу – цього разу він розповзся в боки і перетворився на величний павільйон з колонами. Коли килим влетів у довгу алею, що вела до його входу, над павільйоном почали здійснюватися і набухати куполи, а тоді прорізався тьмяно-золотий мінарет, ніби для того, щоби спостерігати за їхнім прибуттям.

Обабіч алеї височіли імлаві фігури – вони теж, здавалося, спостерігали за їхнім прибуттям. Фігури здіймалися із хмароземлі так, як із суцільної маси хмар здійснюються окремі купки імлистих завитків. Однак, на відміну від замку, форми вони не змінювали. Усі вони як один гордовито тяглися вгору, трохи схожі чи то на морських коників, чи то на шахових коней, з тією лише різницею, що їхні обличчя, облямовані якимись

хвилястими звивистими пасмами, які не були, проте, ні хмарами, ні волоссям, виглядали значно пласкішими й невиразнішими, ніж кінські морди.

Софі окидала кожну наступну фігуру дедалі презирливішим поглядом.

– Як на мене, він геть позбавлений смаку у скульптурі, – зауважила вона.

– Тихіше, о найкрасномовніша пані! – шикнув Абдулла. – Це не скульптури, це дві сотні ангелів-служників, про яких говорив див!

Їхні голоси привернули увагу найближчої хмарної фігури. Вона поворухнулася легким туманним вихором, відкрила величезні мармурові очі й нахилилася, щоб роздивитися килим, який прокрадався повз неї.

– Навіть не думай нас зупиняти! – заявила фігурі Софі. – Ми тут тільки для того, щоб забрати мою дитину!

Гігантські очиська кліпнули. Ангел явно не звик, щоб із ним розмовляли настільки негречно. За спиною в нього почали розгортатися хмарні білі крила.

Абдулла поспішно схопився на ноги й поклонився.

– Вітаю тебе, о найшляхетніший небесний посланцю, – сказав він. – Те, що трохи грубувато повідомила тобі ця жінка, – правда. Молю тебе, пробач їй. Вона з Півночі. Однак вона, як і я, прибула сюди з миром. Диви доглядають за її дитиною, а ми тут лише для того, щоб забрати немовля і передати їм нашу щонайсмирненнішу і щонайщирішу подяку.

Ангела ця промова виразно зм'якшила. Її крила знову сховалися в імлисті боки, і, хоча дивовижна

голова повернулася вслід за килимом, зупинити їх ангел не намагався. Зате розплющив очі ангел навпроти, та й двоє наступних теж повернулися подивитися на прибульців. Абдулла не насмілювався сісти. Він злегка зігнув ноги для рівноваги й кланявся кожній парі ангелів, повз яку пролітав килим. Це було непросто. Килим не гірше від самого Абдулли знав, наскільки небезпечними бувають ангели, і рухався усе швидше й швидше.

Навіть Софі зрозуміла, що дещиця ввічливості таки придалася б. Вона кивала кожному ангелу, повз якого прошмигував килим.

– Добрий вечір, – говорила вона. – А гарний сьогодні захід. Добрий вечір.

На більше їй не ставало часу, бо на останньому відрізку алеї килим промайнув вихором. Добравшись до замкових воріт – зачинених – килим пірнув у них, як пацюк у стічну трубу. Абдуллу й Софі залила мряч-на вогкість, а тоді вони вискочили на спокійне золотаве світло.

Вони опинилися в саду. Тут килим безвільно хляпнувся на землю, ніби ганчірка для посуду, та так і залишився. По ньому пробігав слабкий дроз: чи то килим у такий спосіб тремтів від жаху, чи то він так по-своєму відхекувався від втоми, чи то і те, й інше.

Оскільки земля в саду виявилася твердою і зовсім не виглядала на хмару, Софі й Абдулла обережно ступили на неї. Під ногами виявився щільний дерен, порослий сріблясто-зеленою травою. Удалині, серед підстрижених кущів, струменів мармуровий фонтан. Софі

подивилася на нього, роззирнулася на всі боки й насупилася.

Абдулла нахилився й запобігливо згорнув килим, погладжуючи його й заспокійливо примовляючи:

– Ти показав справжню хоробрість, о найвідважніший із паласів. Ну, ну. Не бійся. Я не дозволю жодному диву, хоч який там він могутній, завдати шкоди жодній ворсинці з твоєї дорогоцінної тканини, жодній ниточці на твоїй облямівці!

– Ви говорите точнісінько як солдат, коли він учинив гармидер навколо Моргана, як той іще був Дряпчиком, – зауважила Софі. – Замок он там.

Вони вирушили до замку. Софі уважно роззиралася навколо і раз чи два тихенько фиркнула, а Абдулла акуратно ніс перекинутий через плече килим. Він час від часу погладжував його, відчуючи, як той потрохи перестає дрижати. Йти довелося досить довго, тому що сад, хоч і не хмарний, постійно мінявся навколо них; він наче розростався. Підстрижені кущі перетворилися на вигадливі зарості рожевих квітів, а фонтан, який весь час виднів удалині, став чи то кришталевим, чи то хризолітовим. Ще кілька кроків – і все навкруги виявилось заставлене вазами із самоцвітів, всюди росла лапата папороть, а по лакованих колонах вився плющ. Софі фиркала дедалі голосніше. Фонтан тепер, наскільки можна було роздивитися, став срібним і всипанним сапфірами.

– Цей див дозволяє собі надто вільно поводитися із чужим замком, – зауважила Софі. – Якщо тільки я не заплуталася остаточно, то в нас тут була ванна.

Абдулла відчув, як кров приливає до щік. Була тут ванна Софі чи ні, не мало значення: це були сади його мрій. Хазруель знову глузував з нього, як глузував із самого початку. Коли фонтан попереду став золотим, зблискуючи темно-багряними візерунками з рубінів, Абдулла відчув не менше роздратування, ніж Софі.

– Сад має бути зовсім не таким, навіть якщо не брати до уваги постійних змін, які лише спантеличують, – сердито сказав він. – Сад має виглядати природно, з ділянками дикої природи, зокрема – з великим полем дзвіночків...

– Саме так, – погодилася Софі. – Ви лише гляньте на фонтан! Що він собі дозволяє робити з чужою ванною!

Фонтан став платиновим зі смарагдами.

– Сміховинна пишнота! – обурився Абдулла. – От коли я планую свій сад...

Його перервав дитячий крик. Обое кинулися бігти.

Розділ вісімнадцятий, у якому трохи забагато принцес

Дитячий вереск наростав. Не було сумніву щодо того, звідки він долинає. Софі й Абдулла кинулися туди уздовж галереї, і Софі, важко дихаючи, висапала на бігу:

– Це не Морган! Це якась старша дитина!

Абдулла подумав, що вона права. У вереску вчувалися слова, хоча розібрати їх йому не вдавалося. До того ж, хоч як би Морган не старався, його маленьких легенів ніяк не вистачило би на те, щоб репетувати аж настільки голосно. Верески досягли майже нестерпної сили, а потім змінилися гострим риданням. Ридання, своєю чергою, перейшло в рівномірне пхекання: “Бу-бу-бу!” – а потім, коли терпіти це пхекання стало вже ну зовсім неможливо, дитя знову підвищило голос до істеричного вереску.

Абдулла й Софі пробігли на звук аж до самого кінця галереї й вибігли в просторий імлавий зал. Там вони завбачливо зупинилися за колоною, й Софі зауважила:

– Це наша вітальня. Роздули її, мабуть, чисто як повітряну кулю!

Зал був дуже великим. Верескливе дитинча стояло саме посередині залу. Виявилось, що це дівчинка – десь так чотирирічна, з гарненькими кучериками та в білій льолі. Личко в неї почервоніло, широко роззявлений рот скидався на чорний квадрат, вона то падала на зелені порфірові плити, то вставала – але тільки для того, щоб знову кинутися на підлогу.

Дівчинка була взірцем до нестями розлютованого маляти. Відлуння в просторій залі повторювало рулади її ридань.

– Це принцеса Валерія, – тихенько пояснила Софі Абдуллі. – Я так і подумала, що це вона.

Над принцесою, яка оглушливо репетувала, темною масою нависав Хазруель. Ще один див, набагато дрібніший і блідіший, намагався сховатися від вересків за його спиною.

– Зроби же хоч що-небудь! – волав дрібніший див. Розчути його слова вдавалося виключно завдяки тому, що його голос звучав, мов срібні труби. – Я з нею вже божеволію!

Хазруель схилив своє велетенське обличчя до мокрого й червоного личка Валерії.

– Манюся принцесонько, – засюсюкав він своїм громовим голосом, – не плач. Тебе ніхто не скривдить.

Принцеса Валерія відповіла йому тим, що спочатку випрямилася й заверещала дивові просто в обличчя, а тоді кинулася ницьма і взялася катулятися по підлозі і щосили брикатися.

– А-а-а! – голосила вона. – Хочу додому! Хочу тата! Хочу няню! Хочу дядька Джа-астіна! А-а-а-а-а-а!!!!

– Манюся принцесонько! – розпачливо сюсюкав Хазруель.

– Та годі вже з нею сюсюкати! – просурмив другий див (очевидно, то був Дальциель). – Начаруй що-небудь! Солодких снів, мовчальних чарів, тисячу ведмедиків, тонну ірисок! Що завгодно!

Хазруель обернувся до брата. Помахи його крил здійняли поривчастий вітер, який розтріпав кучерики Валерії та роздув її льолю.

Софі й Абдуллі довелося вчепитися в колону, інакше вітер відніс би їх назад.

Але на істеріку принцеси Валерії це ніяк не вплинуло. Хіба що кричати вона стала ще голосніше.

– Брате мій, я все це вже давно випробував! – прогрімів Хазруель.

Тепер принцеса Валерія почала розмірено волати: “МАМО! МАМО! МЕНЕ ТУТ СТРАШНО КРИВДЯТЬ!”

Хазруелю довелося надати голосу справді громової сили.

– Хіба тобі не відомо, – прогрімів він, – що дитину в такому душевному стані не можна заспокоїти ніякими чарами?

Дальциель затис блідими долонями вуха – гострі вуха, схожі на поганки.

– Але я не можу цього більше терпіти! – заверещав він. – Приспи її на сто років!

Хазруель кивнув. Він знову повернувся до принцеси Валерії, яка з диким вереском качалася по підлозі, й простягнув над нею величезну руку.

– Ой! – ойкнула Софі. – Зробіть же хоч що-небудь!

Оскільки Абдуллі не спадало на думку нічого такого й оскільки у глибині душі він був переконаний, що якщо все-таки існує спосіб припинити цей жахливий плач, то ним справді варто скористатися, він не став нічого робити, а тільки боязко виткнув носа з-за колони.

На щастя, перш ніж чари Хазруеля встигли справити хоч якийсь помітний вплив на принцесу, в залу ввірвалася ціла юрба. Понад гамором здійснювся гучний, досить різкий голос:

– Що це тут за шум?

Обидва диви сахнулися. Усі новоприбулі були жінками або дівчатами, і всі вони виглядали вкрай роздратованими, однак цими двома рисами їхня подібність вичерпувалася. Їх було десь із тридцять, і вони стояли рядочком, сердито дивлячись на дивів, – високі, дрібненькі, молоді, старі, огрядні, худі, всіх кольорів шкіри, які лише притаманні людському роду. Абдулла окинув враженим поглядом весь їх ряд. Судячи з усього, це були викрадені принцеси. Це вже третя спільна риса. Принцеси варіювалися від малесенької тендітної і жовтошкірої, яка стояла найближче до Абдулли, й аж до старенької згорбленої принцеси в середині ряду. І одягнені вони були досить-таки строкато: від бальних суконь до твідових костюмів.

Різкий голос належав принцесі середнього росту та солідної статури, яка стояла дещо попереду інших. На ній був костюм для верхової їзди. Лице її вирізнялося не тільки засмагою та зморшками (мабуть, вона багато часу проводила на свіжому повітрі), але й розсудливістю і твердістю. Принцеса з осудом подивилася на дивів.

– Це ж просто смішно! – різко сказала вона. – Два такі великі й могутні диви, а навіть не можете зробити так, щоби дитина перестала плакати! – і вона ступила крок до Валерії й обдарувала її щедрим ляпанцем по задку. – Ану тихо!

Це спрацювало. Валерію досі ніхто ніколи не лупцював. Вона перекотилася на спину і сіла, онімівши і остовпівши. Валерія витріщилася на принцесу з жорстким і вольовим обличчям здивованими, опухлими від плачу очима:

– Ти мене вдарила!

– І вдарю ще раз, якщо напрошуватимешся, – заявила принцеса з жорстким обличчям.

– Я буду плакати, – попередила Валерія. Рот у неї знову став квадратним. Вона набрала в легені якнайбільше повітря.

– Ні, не будеш, – відрізала принцеса з жорстким обличчям. Вона підняла Валерію з підлоги й швидко передала її на руки двом принцесам, які стояли за її спиною. Ці принцеси та декілька їхніх сусідок обступили Валерію і стали заспокійливо сокотіти. Оточена ними Валерія знову спробувала вдаритися в плач, але тепер це виглядало якось непереконаливо. Принцеса з жорстким обличчям взяла руки в боки й презирливо повернулася до дивів.

– Бачили? – сказала вона. – Все, що потрібно, – це трішечки суворості й трішечки доброти. Але де ж вам це зрозуміти!

Дальциель зробив крок до неї. Тепер, коли дивові перестав допікати нестерпний галас, Абдулла з подивом

зауважив, що Дальциель дуже красивий. Якби не поганкоподібні вуха та не пазурі на ногах, див був би цілком схожим на високого напівангела, напівчоловіка. Голова його кучерявилася золотими локонами, крила, хоч трошки замаленькі та якісь прив'ялі на вигляд, теж були золоті. Яскраво-червоні губи склалися в милу посмішку. Загалом, Дальциель був наділений неземною вродою, яка цілком гармоніювала з його дивовижними захмарними володіннями.

– Благаю тебе, забери цю дитину і заспокой її, о принцесо Беатрисо, найвидатніша з-поміж моїх дружин, – сказав він.

Беатриса, принцеса з жорстким обличчям, якраз мала решті принцес, щоби вони відпровадили Валерію, але, почувши ці слова, вона різко обернулася.

– Я вже вам пояснювала, юначе, – заявила вона, – що жодна з нас не є вам дружиною. Ви можете називати нас так, доки не посинієте, але це ні на йоту нічого не змінить. Ми вам не дружини й ніколи ними не станемо!

– Саме так! – підтвердила більшість принцес, рішучим, хоч і нерівним хором. Усі вони, крім одної, повернулися й вийшли, забравши з собою Валерію, яка все ще схлипувала.

Обличчя Софі осяяла радісна усмішка.

– Скидається на те, що принцеси стоять на своєму! – шепнула вона.

Абдулла її не чув. Принцесою, яка залишилася в залі, була Квітка-в-Ночі. Як і слід було сподіватися, вона виявилася вдвічі гарнішою, аніж він собі пам'ятав,

вона була ніжною й суворою водночас, і вона серйозно подивилася на Дальциеля своїми величезними темними очима. Квітка-в-Ночі гречно вклонилася. Усе в душі Абдулли так і заграло. Здавалось, імлаві колони навколо нього то виникали, то знову зникали. Серце його закалатало від щастя. Вона ціла й неушкоджена! Вона тут!

Тим часом Квітка-в-Ночі звернулася до Дальциеля.

– Прости мене, о великий диве, тому що я залишилася, щоби задати тобі запитання, – сказала вона, і її голос жебонів мелодійно і весело, немов фонтан з холодною водою, – він був навіть мелодійнішим, аніж запам'яталося Абдуллі.

Однак Абдуллу обурило, що Дальциель відреагував на її слова з видимим переляком.

– О ні, знову ти! – протрубив він – на що Хазруель, який височів дещо віддалік, наче темна колона, склав руки на грудях і недобре посміхнувся.

– Так, це знову я, о невблаганний викрадачу султанських дочок, – поштиво схилила голову Квітка-в-Ночі. – Я тут тільки для того, щоби запитати тебе, через що розплакалося це дитя.

– А звідки мені знати? – вередливо вигукнув Дальциель. – Ти постійно задаєш запитання, на які мені не вдається відповісти! Чому ти про це питаєш?

– Тому, о крадію спадкоємиць престолів, – мовила у відповідь Квітка-в-Ночі, – що найлегший спосіб заспокоїти дитину, яка плаче, – усунути причину її плачу. Я знаю це з власного досвіду, тому що в дитинстві була досить схильна до нападів неконтрольованого плачу.

“Не може бути! – подумав Абдулла. – Напевно, вона навмисно каже неправду! Істота настільки м’якої вдачі нізащо не верещала б, ніколи, за жодних умов!..”

Однак Дальциель відразу ж їй повірив, чим іще більше розлютив Абдуллу.

– Хто б сумнівався! – фиркнув Дальциель.

– То в чому ж річ, о позбавителю найкращого? – не вгамовувалася Квітка-в-Ночі. – Може, вона хотіла повернутися назад у свій палац, або щоб їй дали її улюблену ляльку, або, може, просто злякалася твого лиця, або...

– Я нізащо не відправлю її назад, якщо ти про це, – перебив її Дальциель. – Тепер вона – одна з моїх дружин.

– Тоді я закликаю тебе з’ясувати, що саме довело її до сліз, о поневолювачу праведниць, – не менш шанобливо продовжила Квітка-в-Ночі, – бо не знаючи цього, можливо, навіть тридцять принцес не зуміють її заспокоїти.

І справді, не встигла Квітка-в-Ночі договорити, як здалеку долинув голос принцеси Валерії, який дедалі наростав:

– А-а-а-ааа!!!

– Я кажу це, виходячи із власного досвіду, – зауважила Квітка-в-Ночі. – Якось я проплакала цілий тиждень, день і ніч, доки не зірвала голос, а все через те, що виросла з улюблених туфельок.

Абдулла зрозумів, що Квітка-в-Ночі каже щирю правду. Він намагався їй повірити, але хоч як він не старався, однаково йому не вдавалося уявити собі, як

його чарівна Квітка-в-Ночі качається по підлозі, верещить і дригає ногами.

Дальциель же знову повірив їй без застережень. Він здригнувся й сердито обернувся до Хазруеля:

– То що, нічого не можеш придумати? Це ж ти притягнув її сюди! Не міг же ти не помітити, через що вона так казиться!

Величезне смагляве лице Хазруеля безпомічно зморщилося.

– О мій брате, я проніс її через кухню, бо оскільки вона від страху побіліла й замовкла, я подумав, що, може, її потішать які-небудь ласощі. Але вона жбурнула ними в кухаревого собаку і мовчала далі. Розплакалася вона, як тобі відомо, лише тоді, коли я приніс її до решти принцес, а верещати почала, коли ти звелів привести...

Квітка-в-Ночі підняла пальчик.

– Ага! – сказала вона.

Обидва дивилися до неї.

– Я вже знаю, – сказала Квітка-в-Ночі. – Напевно, справа в собаці кухаря. Дитячі примхи часто бувають пов’язані з тваринами. Маленька принцеса звикла одержувати все, що лиш захоче, а зараз вона хоче собаку. Звели своєму кухареві привести його пса в наші покої, о королю викрадачів, – і принцеса перестане плакати, обіцяю.

– Добре, – погодився Дальциель. – Виконуй! – протрубив він, звертаючись до Хазруеля. Квітка-в-Ночі вклонилася.

– Дякую тобі, – сказала вона і граційно вийшла.

Софі стиснула руку Абдулли:

– За нею!

Абдулла не поворухнувся і не відповів. Він дивився услід Квітці-в-Ночі, не в змозі повірити, що бачить її не вві сні, а наяву, і так само не в змозі повірити в те, що див Дальциель не впав до її ніг, сповнений обожнювання. Він мусив визнати, що це виявилось для нього неабияким полегшенням, але все ж таки!

– Це ваша, так? – поцікавилася Софі, кинувши швидкий погляд на його лице. Абдулла неприємно кивнув.

– Отже, у вас чудовий смак, – зробила висновок Софі. – А тепер забираймося звідси, доки нас не помітили!

Вони стали навшпиньках пробиратися за колонами туди, куди пішла Квітка-в-Ночі, насторожено поглядаючи за тим, що діється у просторій залі.

Вдалечині Дальциель похмуро вмощувався на величезному троні, до якого вели сходи. Коли Хазруель повернувся звідти, де, очевидно, була кухня, Дальциель жестом звелів йому стати перед тронем на коліна. Жоден з них не глянув у бік Абдулли й Софі. Вони навшпиньках добралися до арки, заслони на якій усе ще погойдувалися після того, як під цією аркою пройшла Квітка-в-Ночі.

Софі й Абдулла відхилили заслони й пішли услід за нею. За аркою виявилася велика світла кімната, наповнена запаморочливою кількістю принцес.

Десь з-поміж них долинало схлипування принцеси Валерії:

– Хочу додому! Вже!

– Тихіше, любонько! Скоро будеш! – відповіла ко-
трась із них.

Голос принцеси Беатриса сказав:

– Ти плакала просто чудово, Валеріє. Ми всі тобою пишаємося. Але тепер перестань, будь ласка, будь гарною дівчинкою.

– Не можу! – схлипувала Валерія. – Я вже звикла!

Софі озирнулася, дедалі сильніше закипаючи з люті.

– Це ж наша комірчина для мітел! – прошипіла вона. – Ну це вже просто...

Абдулла її не почув, тому що зовсім поруч була Квітка-в-Ночі.

– Беатрисо! – неголосно покликала вона. Принцеса Беатриса почула і проштовхалася до Квітки-в-Ночі крізь натовп принцес.

– Нічого не говори, – промовила вона. – Ти зробила все як треба. От і гаразд. Ці дива не знають, куди подітися, коли ти на них насідаєш, Квітко. Отже, все складається чудово, і якщо той чоловік погодиться...

Тут раптом вона помітила Софі й Абдуллу.

– А ви звідкіля взялися? – запитала принцеса Беатриса.

Квітка-в-Ночі різко обернулася. Тієї миті, коли вона побачила Абдуллу, на її лиці з'явилося все, про що він тільки міг мріяти: впізнання, захоплення, любов і гордість. “Я знала, що ти кинешся мене рятувати”, – промовляли її величезні темні очі. А потім усе це одночасно зникло, спантеличивши Абдуллу і завдавши йому

болю. Обличчя Квітки-в-Ночі стало стримано-ввічливим. Вона чемно вклонилася.

– Це принц Абдулла із Занзіба, – сказала вона, – а із цією дамою я не маю честі бути знайомою.

Така її поведінка вирвала Абдуллу зі стану заціпеніння. “Вона, напевно, ревнує мене до Софі”, – подумав він, а тоді також поклонився й поквапився все пояснити:

– Ця дама, о перлини із царських вінців, – дружина придворного мага Хаула; вона прибула сюди в пошуках своєї дитини.

Принцеса Беатриса повернула до Софі своє розумне обвітрене обличчя.

– А, то це ваше маля! – вигукнула вона. – А чи Хаул, бува, не з вами?

– Ні, – скорботно відповіла Софі. – Я сподівалася, що він тут.

– Боюся, тут немає і найменшого його сліду, – сказала принцеса Беатриса. – Дуже шкода. Ми мали би з нього чимало користі, хоч він і допомагав завойовувати мою країну. Але ваше маля в нас. Ідіть сюди.

Принцеса Беатриса повела їх у далекий кінець кімнати, повз групу принцес, які намагалися втихомирити Валерію. Оскільки Квітка-в-Ночі рушила за нею, Абдулла теж пішов слідом. Йому було прикро, що Квітка-в-Ночі тепер майже не дивилася на нього, а тільки поштиво схиляла голову, проходячи мимо кожної з принцес.

– Принцеса Альберійська, – офіційно представляла вона. – Принцеса Фарктанська. Леді спадкоємиця

престолу Таяка. Це принцеса Печинстанська, а поруч – її Досконалість принцеса Інхіко. Трохи далі Демуазель Дорімайдська.

“Значить, вона не ревнує, то в чім же річ?” – ламав собі голову Абдулла.

У далекому кінці кімнати виявилася широка лава, завалена подушками.

– Моя поличка для розпарованих речей! – пробурчала Софі.

На лаві сиділи три принцеси: старенька принцеса, що її Абдулла вже бачив раніше, огрядна принцеса, закутана в пальто, і манюня жовтошкіра принцеса, що втиснулася поміж ними. Ручки жовтошкірої принцеси, тоненькі, як пачки, обіймали грубенького рожевого Моргана.

– Це, наскільки ми можемо вимовити, Верховна Принцеса Цапфанська, – все тим же офіційним тоном представила Квітка-в-Ночі. – Праворуч від неї – принцеса Верхньонорландська. Ліворуч – Джарина Джамська.

Малюсінька Верховна Принцеса Цапфанська здавалася маленькою дівчинкою із завеликою для неї лялькою, однак вона вправно, що свідчило про неабиякий досвід, годувала Моргана молоком із великої пляшечки із соскою.

– Йому в неї добре, – сказала принцеса Беатриса. – А їй це іде на користь. Нарешті припинила скиглити. Каже, у неї чотирнадцять своїх малят.

Манюня принцеса підняла очі й сором’язливо посміхнулася.

– Сі лопсики, – тихенько прошепелявила вона.

Морган то згинав, то розгинав пальчики на руках і ногах, – чудовий приклад цілком задоволеної дитини. Софі якийсь час дивилася на нього.

– А звідки вона взяла цю пляшечку? – поцікавилася Софі, ніби боялася, чи там не отрута.

Манюня принцеса знову підняла очі. Вона посмінулася й показала мізинчиком.

– Вона не дуже добре говорить по-нашому, – пояснила принцеса Беатриса. – Але ось джин, судячи з усього, її розуміє.

Пальчик-паточок жовтошкірої принцеси вказував на підлогу біля лави, де коло її мініатюрної ніжки, яка навіть не діставала до підлоги, стояла добре знайома Абдуллі темно-синя пляшка.

Абдулла кинувся до неї.

Огрядна Джарина Джамська тої ж миті також рвонулася до пляшки і схопила її несподівано міцною великою рукою.

– Припиніть! – застогнав джин, коли вони стали мовчки смикати пляшку кожен до себе. – Я однаково не вилізу! Цього разу диви точно мене вб'ють!

Абдулла схопився за пляшку двома руками і смикнув. Від ривка обмотане навколо Джарини пальто злетіло з її плечей. Абдулла нараз виявив, що дивиться в великі блакитні очі на зморшкуватому обличчі під копицею сивого волосся. Солдат смиренно усміхнувся, від чого зморщок на його лиці стало ще більше, і відпустив пляшку із джином.

– То це ви! – з огидою в голосі проговорив Абдулла.

– Це мій вірний підданий, – заявила принцеса Беатриса. – Він прибув сюди, щоби врятувати мене. Взагалі-то це досить незручно. Ми мусили його замаскувати.

Софі відштовхнула принцесу Беатрису й Абдуллу на боки:

– Ану, дайте-но я до нього доберуся!

**Розділ дев'ятнадцятий,
у якому солдат, кухар і торговець
килимами називають свою ціну**

Ненадовго здійснювався такий галас, що не стало чути навіть принцеси Валерії. Галасувала в основному Софі, яка почала з м'яких висловів на кшталт “зłodій” і “брехун”, а тоді взялася викрикувати на адресу солдата обвинувачення в таких злочинах, про які Абдулла навіть і не чув ніколи і які солдат, швидше за все, ніколи і не думав скоїти. Слухаючи ці крики, Абдулла подумав, що навіть скрегіт перекошеного металевого коліщатка, що його Софі видавала в подібні Півночі, насправді був значно приємніший, ніж цей її теперішній лемент. Однак свою лепту в цей страхітливий гамір вносив і солдат. Ставши на одне коліно й обома руками прикривши лице, він дедалі голосніше й голосніше вигукував:

– Півноче... тобто прошу пані... дозвольте вам усе пояснити, Півноче, тобто пані!..

На що принцеса Беатриса різким голосом заперечувала:

– Ні-ні-ні і ще раз ні, давайте краще це я вам усе поясню!

Інші принцеси додавали галасу, викрикуючи:

– Будь ласка, тихіше, а то диви почують!

Абдулла спробував зупинити Софі, благально смикаючи її за руку. Однак, здавалося, її вже ніщо не зупинить. Та Морган раптом випустив соску з рота, розгублено роззирнувся – і теж розверещався. Софі різко закрила рот, потім знову його відкрила – й сказала:

– Ну добре. Пояснюйте.

Настала відносна тиша, манюня принцеса заспокоїла Моргана – й він знову взявся за соску.

– Я не збирався тягнути сюди немовля, – заявив солдат.

– Що?! – закричала Софі. – Тобто ви мали намір покинути напризволяще мого...

– Ні, ні! – заперечив солдат. – Я наказав джинові відправити малюка туди, де за ним доглядатимуть, а мене – доставити до інгарійської принцеси. Не стану заперечувати: я хотів одержати винагороду. Але ж ви знаєте, що за норів у цього джина! – звернувся він до Абдулли. – Я й кліпнути не встиг, як ми обоє опинилися тут!

Абдулла підняв пляшку із джином і подивився на неї.

– Я просто виконав бажання! – похмуро озвався джін із пляшки.

– А дитина репетувала так, що ні в казці сказати, ні пером описати, – сказала принцеса Беатриса. – Дальциель послав Хазруеля з'ясувати, через що весь цей шум, а я не змогла додуматися ні до чого кращого, ніж сказати, що в принцеси Валерії напад люті. А тоді,

звісно, нам довелося попросити Валерію порепетувати як слід. Отоді-то у Квітки з'явився план.

Вона повернулася до Квітки-в-Ночі, яка явно задумалася над чимсь зовсім іншим, і це інше, з гіркотою помітив Абдулла, не мало жоднісінького стосунку до нього самого. Квітка-в-Ночі подивилася в бік входу.

– Беатрисо, по-моєму, прийшов кухар і привів собаку, – сказала вона.

– О, це чудово! – вигукнула принцеса Беатриса. – Ходіть, ходіть усі! – і вона швидкими кроками пішла на середину кімнати.

Там стояв чоловік у високому кухарському ковпаку. Він був сивий, з численними шрамами й одноокий. До його ніг тулився пес і гарчав на принцес, які насмілювалися наблизитися. Імовірно, це відповідало їй настрою самого кухаря. Він явно ставився до всього навколо вкрай підозріливо.

– Джамал! – вигукнув Абдулла. Після чого знову підняв пляшку із джином і подивився на неї.

– Це справді був найближчий палац поза Занзібом, але уже не в Занзібі, – запротестував джин.

Абдулла так зрадів своєму давньому другові, що навіть не став сперечатися з джином. Він пробився крізь юрму з десяти принцес, абсолютно забувши про добрі манери, і схопив Джамала за руку:

– Друже мій!

Єдине око Джамала витріщилося на Абдуллу. З нього викотилася сльоза, і Джамал потиснув руку Абдулли у відповідь.

– Ти живий! – сказав він.

Пес Джамала піднявся на задні лапи, а передніми вперся в живіт Абдулли, щасливо посапуючи. У повітрі розплився знайомий кальмарячий дух.

Валерія негайно знову зайшлася плачем:

– Не хоч цього песика! Від нього ПОГАНО ПАХНЕ!

– Ану цить! – прикрикнули на неї щонайменше шість принцес. – Прикинься, ніби хочеш, дівчинко! Нам потрібна допомога цієї людини!

– НЕ ХО-ЧУ!!! – загорлала принцеса Валерія.

Софі нарешті припинила грізно стовбичити над крихітною принцесою й підійшла до Валерії.

– Валеріє, ану перестань, – звеліла вона. – Ти ж пам'ятаєш мене, правда?

Очевидно, Валерія пам'ятала. Вона кинулася до Софі і, обхопивши її коліна руками, залилася значно щирішими сльозами:

– Софі, Софі, Софі! Забери мене додому!

Софі сіла на підлогу й обійняла дівчинку.

– Тихіше, тихіше. Звичайно, ми заберемо тебе додому. Тільки спочатку мусимо все влаштувати. Це так дивно, – зауважила Софі, звертаючись до принцес навколо. – З Валерією я почуваюся абсолютно впевнено, а Моргана смертельно боюся випустити з рук.

– Ви ще навчитеся, – пообіцяла Софі старенька принцеса Верхньонорландська. – Мені казали, що всі вчаться.

На середину кімнати вийшла Квітка-в-Ночі.

– Шановні подруги, а також три вельмишановні добродії, – почала вона. – Зараз нам треба разом

обговорити непросте становище, в якому ми опинилися, і скласти план якнайшвидшого звільнення. Насамперед, однак, з міркувань обачності варто накласти на вхід до цієї зали закляття тиші. Це не дасть нашим викрадачам підслухати розмову.

Її погляд, цілком задумливий і безпристрасний, зупинився на пляшці з джином в руках Абдулли.

– Нізащо! – відрізав джин. – Тільки спробуйте змусити мене щось зробити – і всі ви станете жабами!

– Зараз я сама це зроблю, – промовила Софі. Вона піднялася на ноги, хоча Валерія, як і раніше, чіплялася за її спідницю, і, підійшовши до заслони при вході, вхопила її у жменю.

– Ти ж не така тканина, щоби пропускати які-небудь звуки, правда? – звернулася вона до заслони. – Пропоную тобі перекинутися слівцем зі стінами та з'ясувати це питання. Скажи їм, що ніхто не повинен почути ані слова з наших розмов у цій кімнаті.

По цих словах серед більшості принцес пробіг шепіт схвалення і полегшення.

Однак Квітка-в-Ночі сказала:

– Вибачте мій критицизм, о вправна чаклунко, але мені здається, що якщо диви дійсно не почують ані слова з наших розмов, то в них виникнуть підозри.

Манюня принцеса із Цапфана підійшла ближче. Морган у неї на руках здавався просто-таки величезним. Вона обережно передала дитину Софі. Та з невідомим страхом взяла його на руки і тримала так, ніби малюк був бомбою, щомиті готовою розірватися. Морганові це, судячи з усього, дуже не сподобалося. Він

замахав руками. Поки манюня принцеса малесенькими долоньками розгладжувала заслони, по личку малюка кілька разів пробігли одна за одною кілька гримас крайньої неприязні.

– РИГ-РИГ! – сказав він.

Софі аж підскочила, мало не випустивши Моргана.

– О небо! – вигукнула вона. – Я й не знала, що вони так роблять!

Валерія від душі розсміялася:

– А мій братик весь час так робить!

Манюня принцеса жестами показала всім присутнім у залі, що зауваження Квітки-в-Ночі взято до уваги. Принцеси прислухалися. Звідкись здалеку долинав приємний дзвінкий гамір, немов принцеси мирно теревенили. Іноді навіть чулися крики, які дуже нагадували крики Валерії.

– Чудово, – промовила Квітка-в-Ночі. Вона тепло усміхнулася манюній принцесі, й Абдуллі захотілося, щоб вона так усміхалася тільки йому. – А тепер, якщо всі будуть ласкаві сісти, ми зможемо розробити план порятунку.

Усі слухняно сіли – кожен по-своєму. Джамал з усе ще недовірливим виглядом присів навпочіпки, обійнявши пса. Софі примостилася на підлозі, тримаючи на руках Моргана, а Валерія притулилася поряд. Тепер Валерія була зовсім щаслива. Абдулла, схрестивши ноги, сів поруч із Джамалом. Солдат підійшов ближче й сів за два місця від Абдулли, змусивши його міцніше стиснути в руці пляшку з джином, а другою рукою вхопитися за килим на плечі.

– Ця дівчина, Квітка-в-Ночі, справжнє чудо, – зауважила принцеса Беатриса, всідаючись між солдатом і Абдуллою. – Коли вона тут опинилася, то не знала нічогосінько, окрім того, що вичитала з книжок. Але вона весь час вчиться. За якихось два дні їй вдалося розкусити Дальциеля, і тепер він її боїться. До її появи я зуміла зробити тільки одне: переконати цю почвару, що ми не будемо його дружинами. А от вона мислить масштабно! Від самого початку вона стала придумувати, як нам звідси втекти. Усе мудрувала, як нам заручитися підтримкою цього кухаря. І їй усе вдалося! Ви тільки гляньте на неї! Виглядає на те, що їй цілком до снаги правити імперією, правда ж?

Абдулла невесело кивнув і почав стежити поглядом за Квіткою-в-Ночі, яка стояла, чекаючи, коли всі повмощуються якомога зручніше.

На ній була та сама прозора одежа, що й тоді, коли Хазруель викрав її з нічного саду. Вона була така ж струнка, така ж граційна й така ж прекрасна. Її одежа тепер прим'ялася, подекуди навіть порвалася. Абдулла не сумнівався, що кожна складочка, кожен трикутний розрив, кожна висмикнута нитка означали щось нове, про що вона дізналася. “Так, їй справді до снаги правити імперією!” – подумав він.

Порівнюючи Квітку-в-Ночі із Софі, яка йому не подобалася, бо була занадто незалежною і самостійною, він зрозумів, що Квітка-в-Ночі – вдвічі незалежніша і самостійніша. Однак в очах Абдулли це робило її тільки досконалішою. Дошкуляло йому хіба що те, як вона чемно й послідовно намагається в жодному разі не

виділяти його з-поміж інших. Йому страшенно кортіло дізнатися, в чім тут річ.

– Проблема, з якою ми зіткнулися, – казала Квітка-в-Ночі, коли Абдулла нарешті почав слухати, що вона говорить, – полягає в тому, що ми опинилися в такому місці, звідки замало просто вибратися. Навіть якщо ми зуміємо вийти із замку так, щоби нас не помітили диви, навіть якщо ми прослизнемо повз ангелів Хазруеля, – ми просто провалимося крізь хмари й розіб'ємося, упавши на землю, до якої неймовірно далеко. Та навіть якщо ми зможемо якимось чином перебороти всі ці труднощі... – тут її погляд знову зупинився на пляшці з джином у руці Абдулли, а тоді замислено перемістився на килим на його плечі, але, на жаль, не на самого Абдулла. – ...Навіть тоді ніщо не завадить Дальциелю просто відрядити брата, щоби повернути нас у замок. Тому основою будь-якого нашого плану має стати перемога над Дальциелем. Як ми знаємо, сила Дальциеля криється в тому, що він викрав життя свого брата Хазруеля, тому тепер Хазруель змушений коритися йому, інакше він загине. Звідси випливає, що якщо ми хочемо врятуватися, нам доведеться відшукати життя Хазруеля й повернути його йому. Отже, шляхетні дами, високодостойні добродії та шановний собако, прошу висловлювати ваші міркування з цього приводу.

“Пречудово сказано, о квітко моєї мрії”, – невесело подумав Абдулла, коли Квітка-в-Ночі замовкла і граційно сіла.

– Але ж ми не знаємо, де заховане життя Хазруеля! – прогуділа огрядна принцеса Фарктанська.

– Власне, – кивнула принцеса Беатриса. – Це відомо тільки Дальциелєві.

– Але це огидне створіння постійно підкидає натяки, – поскаржилася білява принцеса з Таяка.

– Щоби ми собі затямили, який із нього мудрагелік! – скрушно підхопила темношкіра принцеса Альберійська.

Софі підняла голову:

– Які такі натяки?

Здійнявся гамір: щонайменше двадцять принцес водночас намагалися пояснити Софі, про що йдеться. Абдулла щосили напружував слух, щоби вловити сенс хоча б одного з цих натяків, а Квітка-в-Ночі почала вставати, щоб відновити порядок, як раптом солдат голосно сказав:

– Ану всі замовкніть!

Запала мертва тиша. Погляди всіх без винятку принцес звернулися на солдата з виразом крижаної королівської люті. Солдатові це здалося напрочуд смішним.

– Ну це ж треба! – розвеселився він. – Та дивіться собі на мене, як хочете, дамочки. А тим часом подумайте, чи я коли-небудь погоджувався допомогти вам урятуватися. Бо як наразі, то ні. Та й до чого б мені це? Особисто мені Дальциелє нічого поганого не зробив.

– Це тому, чоловіче добрий, – відповіла старенька принцеса Верхньонорландська, – що він вас поки що не помітив. Хочете почекати й подивитися, що станеться, коли він вас помітить?

– Ризикну, – відрізав солдат. – З іншого боку, я міг би спробувати допомогти вам – і гадаю, без моєї

допомоги ви далеко не заїдете, – але тільки в тому разі, якщо одна з вас компенсує мені затрачений час.

Квітка-в-Ночі, яка припіднялася на колінах, збираючись підвестися, з прекрасною погордою промовила:

– Що ти розумієш під компенсацією, о мізерний найманцю? Усі ми маємо батьків – і це дуже багаті люди. Щойно ти повернеш нас додому, на тебе так і посиплються винагороди. Можливо, ти хотів би одержати певну суму з кожної з нас? Це можна влаштувати.

– Відмовлятися не стану, – мовив солдат, – але я, кралечко, мав на увазі аж ніяк не це. Коли я вплутався в цю справу, мені пообіцяли, що принцеса знайдеться і для мене. Ось чого мені треба. Я хочу отримати принцесу за дружину. Одна з вас мала би зробити мені таку послугу. А якщо ви не хочете або не можете, що ж – вважайте, я вийшов із гри, та й взагалі я тоді піду миритися з Дальциелєм. Ну, а він міг би найняти мене стерегти вас.

Ці слова викликали мертвої тишу, навіть ще більш крижану і величну, ніж доти.

Усі мовчали, аж нарешті Квітка-в-Ночі себе опанувала і все-таки підвелася.

– Подруги мої, – сказала вона, – усі ми потребуємо допомоги цього чоловіка, хоча б заради його безсовісної й нищої хитрості. Крім того, ми не бажаємо, щоб тварюку такого штибу було поставлено над нами, аби за всіма нами стежити. Тому я за те, щоби дати йому змогу вибрати собі одну з нас за дружину. У кого є заперечення?

Було зрозуміло, що категоричні заперечення мають усі решта принцес. На солдата знову націлилися гострі крижані погляди, проте він тільки вишкірився і заявив:

– Якщо я піду до Дальциеля й запропоную йому стерегти вас, то повірте мені, що ви ніколи звідси не виберетеся. Я готовий до будь-яких фокусів. Чи не так? – звернувся він до Абдулли.

– Це таки так, о найпідступніший із капралів, – підтвердив Абдулла.

Манюня принцеса щось тихенько прошепотіла.

– Вона каже, що вона вже заміжня. Оті чотирнадцятеро дітей, знаєте, – розтлумачила всім старенька принцеса, яка, вочевидь, зуміла розібрати цей шепіт.

– Тоді, будь ласка, підніміть руки всі незаміжні, – звеліла Квітка-в-Ночі й вельми рішуче підняла руку.

Дві третини інших принцес теж підняли руки, хоча й невпевнено та неохоче. Солдат повільно повернув голову, оглядаючи їх, і вираз його обличчя нагадав Абдуллі Софі, коли вона, іще будучи Північчю, збиралася поласувати лососем зі сметанкою. Серце Абдулли завмерло на весь той час, поки сині очі солдата переходили від принцеси до принцеси. Абдулла не сумнівався у тому, що солдат вибере Квітку-в-Ночі. Вона виділялася своєю вродою, немов лілія в місячному світлі.

– Ви, – сказав нарешті солдат і тицьнув пальцем. З полегкістю і подивом водночас Абдулла побачив, що палець солдата показує на принцесу Беатрису.

Принцеса Беатриса здивувалася не менше.

– Я? – перепитала вона.

– Так, ви, – підтвердив солдат. – Я завжди мріяв про славу принцеси із таким владним і твердим характером, як у вас. А той факт, що ви також чужо-крайнійка, довершує справу.

Лице принцеси Беатриси густо почервоніло, що не пішло на користь її зовнішності.

– Але... але... – забелькотала вона, проте врешті зуміла опанувати свої почуття. – Мій бравий воїне, мушу попередити вас, що я є судженою Джастіна, інгарійського принца.

– Тоді скажіть йому, що ви вже заручена, от і все, – відмахнувся солдат. – Там же йшлося лише про політику, чи не так? По-моєму, ви будете тільки раді з цього виплутатися.

– Ну, я... – почала принцеса Беатриса.

Абдулла несподівано побачив, що в очах у неї зблили сльози.

– Ви мене розігруєте! – промовила вона врешті-решт. – Я ж зовсім не гарна, і взагалі...

– А мене це влаштовує, – заявив солдат. – Цілком. Що би я робив із гарнюньою принцесочкою-кралечкою? А ви, я бачу, завжди мене підтримуєте, хоч у яку колотнечу я б не поткнувся, та й штопати шкарпетки, я певен, ви вмієте.

– Хочете вірте, хочете ні, а таки вмію, – підтвердила принцеса Беатриса. – А ще – зашивати чоботи. То ви це серйозно?

– Так, – твердо відповів солдат.

Вони обернулися одне до одного – і було очевидно, що обоє говорять цілком щиро. Решта принцес тим

часом якось ніби забули, що мусять зберігати крижану царствену велич. Усі вони повитягували шиї та спостерігали за тим, що відбувалося на їхніх очах, із розчуленими і схвальними посмішками. Така ж посмішка світилась і на обличчі Квітки-в-Ночі, коли вона сказала:

– Що ж, дозвольте продовжити обговорення, якщо ніхто не заперечує...

– Я... – подав голос Джамал. – Я заперечую.

Усі принцеси важко зітхнули. Джамалове лице почервоніло майже так само, як у принцеси Беатрисі, а його єдине око примружилось, однак приклад солдата додав йому зухвалості.

– Милі дами, – почав він, – ми обоє налякані – я і мій пес. Перш ніж ми опинилися тут і почали для вас куховарити, нам довелося втікати пустелею, а за нами гналися верблюди султана. Тож повертатися назад нам аж ніяк не хочеться. Однак якщо всі ви, прекрасні принцеси, покинете цей замок, куди ж подінемося ми? Такої їжі, яку я готую, диви не потребують. Не хочу нікого образити, але якщо я допоможу вам утекти, ми з псом позбудемося роботи. Усе дуже просто.

– Ой, – видихнула Квітка-в-Ночі і більше, здавалося, не знала, що їй сказати.

– От халепа. Він же і справді чудовий кухар, – зауважила пухленька принцеса в просторому червоному вбранні – очевидно, Її Досконалість спадкоємиця престолу Інхіко.

– Так, дуже добрий кухар! – закивала старенька принцеса Верхньонорландська. – Я аж здригаюся від згадки, яку їжу цупили для нас ці диви до його

появи! – Вона повернулася до Джамала. – У мого діда був кухар із Раппухта, – сказала вона, – і, доки ви не опинилися тут, я ніколи не куштувала нічого схожого на тих смажених кальмарів, які він готував для мого діда! А ваші навіть ще кращі! Ви тільки допоможіть нам утекти, чоловіче, і я моментально вас найму – разом із собакою. Однак, – додала вона, коли на зморшкуватому обличчі Джамала розцвіла посмішка, – прошу мати на увазі, що мій старий батько править всього-на-всього скромним князівством. Ми забезпечимо вам проживання й харчі, але, на жаль, запропонувати великої платні не зможемо...

Проте широка посмішка не зникла з Джамалового обличчя.

– О велика і славна пані, – запевнив він, – мені йдеться не про платню, а про безпеку. За це я готуватиму вам страви, гідні ангелів.

– Гм, – сказала старенька принцеса. – Не знаю, що їдять оті ваші ангели, але вважайте, що ми домовилися. А чи з решти двох хтось ще хоче чого-небудь зажадати, перш ніж допомогти нам?

Усі подивилися на Софі.

– Взагалі-то ні, – сумовито сказала вона. – Морган уже зі мною, а оскільки Хаула, як я бачу, тут немає, більше мені нічого не треба. Я допоможу вам і так.

Тоді всі перевели погляд на Абдуллу.

Він звівся на ноги і поклонився.

– О світло очей багатьох правителів, – мовив він, – не такій незначній особі, як я, ставити умови в обмін на свою допомогу таким, як ви. Книги навчають нас,

що допомога найцінніша тоді, коли надається безкорисливо.

Дійшовши до цього місця своєї пишномовної й благородної промови, Абдулла нараз зрозумів, що верзе цілковиту нісенітницю. Йому було про що просити, та ще й як. Тож він поквапився перемінити курс.

– Отож моя допомога буде безкорисливою, – продовжив він. – Безкорисливою, як вітер, як дощ, який зрощує квіти. Я віддам всього себе заради настільки шляхетних дам, а натомість благаю задовольнити одну мою дрібну примху, яка не завдасть вам найменшого труду...

– Коротше, хлопче! – перебила його принцеса Верхньонорландська. – Що вам потрібно?

– Поговорити п'ять хвилин наодинці з Квіткою-в-Ночі, – зізнався Абдулла.

Усі подивилися на Квітку-в-Ночі. Та загрозово підняла підборіддя.

– Та годі тобі, Квітко! – сказала принцеса Беатриса. – Ти ж не вмреш від п'ятихвилинної розмови!

Судячи з виразу обличчя Квітки-в-Ночі, вона була впевнена, що саме це і може статися. Вона промовила, немов принцеса перед стратою:

– Добре, – і, кинувши в напрямку Абдулли ще крижаніший погляд, аніж зазвичай, запитала:

– Зараз?

– Або й скоріше, о горлице моїх бажань, – відповів він, рішуче поклонившись.

Квітка-в-Ночі зимно кивнула і з відверто страдницьким виглядом подалася у найвіддаленіший кінець кімнати.

– Ну? – кинула вона Абдуллі, який пішов за нею. Він знову поклонився – іще рішучіше.

– Я сказав: наодинці, о зірко моїх зітхань, – сказав Абдулла.

Квітка-в-Ночі роздратовано відсунула одну із найближчих до неї заслон.

– Швидше за все, нас однаково будуть чути, – сухо сказала вона, жестом запрошуючи Абдуллу за собою.

– Але не бачити, о принцесо моєї пристрасті, – відповів Абдулла, проходячи за заслоною.

Вони опинилися в крихітній ніші. До Абдулли виразно долинав голос Софі:

– Це розхитана цеглина, за якою я ховала гроші! Сподіваюся, їм там досить місця!

Чим би не була ця ніша до того, зараз вона, очевидно, слугувала принцесам гардеробною. За спиною у Квітки-в-Ночі, яка стояла впівоберта до Абдулли, склавши руки на грудях, висів жакетик для верхової їзди. Навколо Абдулли, який дивився на Квітку-в-Ночі, висіли плащі, пальта і навіть кринолін, що, либонь, надягався під просторе червоне вбрання Її Досконалої спадкоємиці престолу Інхіко. Попри те Абдулла подумки відзначив, що ця ніша не була набагато меншою чи, як на те, більш багатолюдною, аніж його намет у Занзібі, а там розмова віч-на-віч ніколи не справляла клопоту.

– Що ти хотів мені сказати? – холодно запитала Квітка-в-Ночі.

– Я хочу запитати про причину оцієї-от твоєї холодності! – палко відповів Абдулла. – Чому ти ледве дивишся на мене і ледве удостоюєш словом? Що я такого

зробив? Хіба я не прибув сюди тільки для того, щоби врятувати тебе? Хіба я, єдиний з усіх закоханих, не знехтував усіма небезпеками заради того, щоби пробратися в цей замок? Хіба мені не довелося пройти щонайскладніші випробування: погрози твого батька, шахрайство солдата-пройдисвіта та джинові кпини – лише для того, щоби прийти тобі на допомогу? Що ще мені зробити? Чи, може, я маю зробити висновок, що ти закохалася в Дальциеля?

– Дальциеля?! – вигукнула Квітка-в-Ночі. – А тепер ти мене ще й ображаєш! Образа на додачу до несправедливості! Тепер я розумію: Беатриса мала рацію, насправді ти мене не любиш!

– Беатриса?! – заволав Абдулла на весь голос. – А до чого тут Беатриса – до моїх почуттів?!

Квітка-в-Ночі ледь-ледь опустила голову, хоча вигляд у неї був радше сердитий, ніж присоромлений. Запала мертва тиша. Ця тиша була настільки мертвою, що Абдулла зрозумів: шістдесят вушок тридцяти принцес – ні, насправді шістдесят вісім, рахуючи вуха Софі, солдата й Джамала з його псом і припускаючи, що Морган, мабуть, спить, – так от, усі ці вуха в цей момент зосереджені виключно на тому, про що він розмовляє з Квіткою-в-Ночі.

– Говоріть між собою! – гаркнув Абдулла.

Тиша стала напруженою. Порушила її старенька принцеса:

– Найприкріше у витанні над хмарами полягає в тому, що тут немає ніякої погоди, тож нам немає про що зав'язати світську бесіду.

Абдулла дочекався, коли за цими словами спровола наросте гул інших голосів, і знову повернувся до Квітки-в-Ночі:

– Ну? І що ж була сказала принцеса Беатриса?

Квітка-в-Ночі гордовито підняла голову:

– Вона сказала, що всі ці портрети інших чоловіків і палкі слова – це чудово, але що вона не може не відзначити, що ти жодного разу навіть не спробував мене поцілувати!

– Яка нахабна жінка! – обурився Абдулла. – Коли я вперше тебе побачив, то вирішив, що ти – мій сон! Я думав, ти розтанеш!

– Однак коли ти побачив мене вдруге, то, здається, не сумнівався в тому, що я справжня! – заперечила Квітка-в-Ночі.

– Авжеж, – відповів Абдулла. – Але тоді це було б нечесно, тому що, якщо пам'ятаєш, на той час ти не бачила інших чоловіків, крім свого батька і мене!

– Беатриса каже, – вела своєї Квітка-в-Ночі, – що з мужчин, які тільки й вміють, що красно говорити, виходять дуже погані чоловіки!

– Та хай їй грець, цій Беатрисі! – крикнув Абдулла. – Ти – ти сама! – що думаєш?

– Я думаю, – проговорила Квітка-в-Ночі, – я думаю, що мені хотілося б знати, чому ти вирішив, ніби я настільки негарна, що й цілувати мене не варто.

– Я НЕ ВИРІШИВ, що ти негарна! – заревів Абдулла, а тоді, згадавши про шістдесят вісім вух за заслуною, додав лютим шепотом: – Якщо хочеш знати, я... до зустрічі з тобою я жодного разу в житті не цілував

дівчину, а ти, як на мене, така прекрасна, що я не хочу зробити що-небудь не так!

На щічках Квітки-в-Ночі з'явилися глибокі ямочки, сповіщаючи про легесеньку усмішку.

– А скількох дівчат ти поцілував після зустрічі зі мною?

– Жодної! – зітхнув Абдулла. – Я й досі у цьому – цілковитий дилетант!

– Я теж, – зізналася Квітка-в-Ночі. – Хоча тепер я принаймні знаю достатньо, щоби не подумати, ніби ти – жінка. Яка то була дурість!

Вона пирснула сміхом. Абдулла теж пирснув. За мить обоє від душі реготали, аж поки Абдулла не сказав, переводячи дух:

– Думаю, ми могли би повправлятися.

Після цього в ніші запала глибока тиша. Ця тиша затяглася настільки, що теми для світської бесіди скінчилися у всіх принцес, за винятком принцеси Беатрици, якій, очевидно, треба було чимало всього розповісти солдатіві.

Врешті-решт Софі гукнула:

– Ви там закінчили?

– Так, – відгукнулися Квітка-в-Ночі й Абдулла. – Цілком!

– Тоді ходіть сюди, нам треба скласти план! – запропонувала Софі.

У тому душевному стані, в якому перебував Абдулла в цю хвилину, плани не становили для нього ані найменших труднощів. Він вийшов з-за заслони, тримаючи Квітку-в-Ночі за руку, і якби замок раптом безслідно

розтанув, то Абдулла не сумнівався, що пішов би по хмарах, або й по повітрі. Так чи інакше, але наразі він пройшовся зовсім банальною мармуровою підлогою й просто взявся за діло.

Розділ двадцятий, у якому життя дива знайшли і переховали

За десять хвилин Абдулла сказав:

– Отож, о найбільші мудреці та найвищі достойники, план складено. Тепер ще тільки вмовити джина...

Із пляшки закурився ліловий димок і заклубився неспокійними хвилями понад мармуровою підлогою.

– Не смійте мене використовувати! – заволав джин. – Я сказав – жаби, значить – жаби! Невже ви не розумієте, що в цю пляшку мене запроторив Хазруель? Якщо я піду проти нього, він запроторить мене в якесь іще гірше місце!

Софі підняла голову й звела брови, побачивши дим:

– То там таки справді джин!

– Я всього лише прошу тебе застосувати свій дар пророкування, щоб сказати нам, де заховане життя Хазруеля, – пояснив Абдулла. – Я ж не прошу тебе виконати бажання.

– Ні-і! – завив пурпуровий дим.

Квітка-в-Ночі взяла пляшку і примостила її в себе на коліні.

Дим заструменів додолу: здавалося, він намагається просочитися крізь тріщини в мармуровій підлозі.

– Мені здається, – сказала Квітка-в-Ночі, – що оскільки всі чоловіки, до яких ми зверталися по допомогу, правили свою ціну, джин теж має право назвати свою. Це, мабуть, притаманно всім чоловікам. Слухайно, джине, якщо ти погодишся допомогти Абдуллі, я обіцяю тобі будь-яку винагороду – в розумних межах, звичайно.

Пурпуровий дим почав з наріканнями всмоктуватися назад у пляшку.

– Ну добре вже, добре, – пробурчав джин.

Через дві хвилини зачаровані заслони біля входу до кімнати принцес рвучко розсунулися – і ті, всі водночас, кинулися у велику залу, гукаючи Дальциеля й тягнути за собою Абдуллу – безпомічного бранця.

– Дальциелю! Дальциелю! – верещали всі тридцять принцес. – То оце так ти нас охороняєш? Як тобі не соромно!

Дальциель підняв очі. Перегнувшись через підлокітник трону, він грав із Хазруелем у шахи. Угледівши натопт принцес, він злегка сполотнів і махнув рукою до брата, щоби той прибрав дошку. На щастя, юрма принцес була настільки щільною, що Дальциель не помітив у цьому тлумі ані Софі, ні Джарини Джамської. Щоправда, Джамала він таки зауважив – і його пронизливі очі звузилися від здивування.

– Ну, що сталося цього разу? – буркнув він.

– У наші покої пробрався чоловік! – вигукували принцеси. – Страшний, жахливий чоловік!

– Який іще чоловік? – громовим голосом вигукнув Дальциель. – Хто посмів це зробити?

– Ось він! – пропищали принцеси.

Абдуллу виштовхали вперед, і таким чином він опинився між принцесою Беатрисою і принцесою Альберійською.

Одягнений він був досить принизливо: на ньому не було нічого, крім криноліна, який висів у гардеробній ніші. Попри те, кринолін був головною частиною плану. Під ним, зокрема, Абдулла заховав килим-самоліт і пляшку з джином.

Щойно Дальциель глянув на Абдуллу, той щиро втішився своїй обережності. Раніше Абдулла і не думав, що очі у джинів та дивів горять справжнісіньким полум'ям. Очі Дальциеля синювато палали, наче два горнила. Але поведінка Хазруеля збентежила Абдуллу ще сильніше. По велетенському обличчю Хазруеля розпливлася мерзенно-підступна посмішка, і він сказав:

– А! Це знову ти!

Див склав свої могутні руки на грудях і якимось надзвичайно саркастично скривився.

– Як сюди потрапив цей юнак? – гнівно запитав Дальциель своїм трубним голосом.

Ніхто не відповідав йому, а тим часом Квітка-в-Ночі узялася за виконання своєї частини плану. Вона проштовхалася крізь юрбу принцес і граційно впала ниць на приступки трону.

– Змилосождься, о великий диве! – закричала вона. – Цей юнак пробрався сюди, щоб урятувати мене!

Дальциель презирливо розсміявся:

– Значить, він дурень. Я просто скину його назад на землю.

– Тільки спробуй зробити це, о великий диве, і більше ніколи не знаєш спокою! – заявила Квітка-в-Ночі. Вона не прикидалася. Вона говорила цілком щиро.

І Дальциель це усвідомлював. По його вузькому блідому тілу пробіг дроз, а пальці з золотими пазурами стисли підлокітники трону. Але очі все ще люто палахкотіли.

– Я зроблю, що забажаю! – прогрімів він.

– То забажай виявити милосердя! – вигукнула Квітка-в-Ночі. – Дай йому хоча б маленьку можливість уціліти!

– Мовчи, жінко! – прогрімів Дальциель. – Я ще не вирішив. Спочатку я хотів би довідатися, як йому вдалося сюди потрапити.

– Звичайно, в подібні собаки кухаря, – сказала принцеса Беатриса.

– А коли він перетворився на людину, то виявився зовсім голим! – додала принцеса Альберійська.

– Це просто обурливо! – закивала принцеса Беатриса. – Довелося надягти на нього кринолін Її Досконалості.

– Підведіть-но його ближче, – наказав Дальциель.

Принцеса Беатриса і її помічниця потягнули Абдуллу до підніжжя трону, причому Абдулла дріботів манюсінькими крочками, розраховуючи на те, що диви спишуть таку дивну його ходу на кринолін. Насправді ж Абдуллі доводилося дріботіти тому, що під криноліном ховався ще й пес Джамила. Абдулла щосили стискав

його боки коліньми, щоб той не втік. Ця частина плану передбачала відсутність пса, а жодна з принцес не мала сумніву, що Дальциель обов'язково відправить Хазруеля на пошуки собаки, і тоді загальний обман розкриється.

Дальциель втупився в Абдулла гнівним поглядом. Абдулла щиро сподівався, що Дальциель і справді майже позбавлений особливих здатностей. Хазруель назвав свого братика слабким. Однак Абдуллі подумалося, що навіть слабкий див у декілька разів сильніший, аніж людина.

– То ти прибув сюди в подоби собаки? – протрубив Дальциель. – Як саме?

– За допомогою чарів, о великий диве, – відповів Абдулла.

Взагалі-то він збирався все пояснити набагато детальніше, однак під криноліном Її Досконалості розігралася схована від стороннього ока битва. Виявилося, що пес Джамала ненавидів дивів навіть сильніше, ніж він ненавидів більшість людей. Пес так і рвався покувати Дальциеля.

– Я прибрав подобу пса твого кухаря, – почав пояснювати Абдулла. Але в ту ж мить пес так завзято кинувся до Дальциеля, аж Абдулла злякався, що пес може вирватися. Йому довелося ще сильніше стиснути коліна. Пес відповів на це оглушливим грізним гарчанням.

– Ой! О великий диве, прости і змилуйся! – простогнав Абдулла. На чолі в нього виступив піт. – Я ще не зовсім відвик від собачої подоби – ото ж час від часу не можу стримати гарчання.

Квітка-в-Ночі зрозуміла, що Абдуллі доводиться непереливки, і заголосила.

– О щонайшляхетніший принце! Заради мене ти терпів усі невігоди собачого життя! Змилосоєрсься, о ясновельможний диве! Змилуйся над ним!

– Мовчи, жінко! – знову урвав її Дальциель. – Де цей кухар? Підведіть його до мене.

Принцеса Фарктанська і спадкоємиця Таяка виштовхали наперед Джамала, а той ламав руки і корчив гримаси – страшенно улесливі й підлабузницькі.

– О ясновельможний диве, клянуся, я тут ні до чого! – скімлив Джамал. – Тільки не роби мені боляче! Я не знав, що це не справжній собака!

Абдулла міг заприсягти, що Джамала охопив непідробний жах. Може, й так, однак в кухаря вистачило кмітливості навіть у такому стані погладити Абдуллу по голові.

– Гарний песик, – промовив він. – Молодець.

Сказавши це, Джамал повалився ниць і почав плазувати коло підніжок трону – так, як це було прийнято в Занзібі.

– О найбільший з великих, я невинний! – голосив він. – Я невинний! Змилосоєрсься наді мною!

Голос господаря заспокоїв пса. Гарчання припинилося. Абдулла зміг трішки розслабити коліна.

– Я також невинний, о збирачу вінценосних дів, – заявив він. – Я всього лише прийшов визволити свою кохану. Невже ти не почуваш симпатії до моєї вірності? Ти ж бо сам любиш стількох принцес!

Дальциель здивовано пошкрябав підборіддя.

– Любов? – поволі, протяжно промовив він. – Ні, я не можу сказати, що здатний зрозуміти це почуття. Крім того, смертний, я не розумію, як ця, як ти кажеш, вірність могла змусити тебе опинитися в такому становищі.

Хазруель, чия темна постать якого височіла за тронном Дальциеля, посміхнувся ще зловісніше.

– Скажи, брате, що мені зробити з цією істотою? – пророкотав він. – Підсмажити його? Витягти з нього душу і вправити її в підлогу? Розчленувати його?..

– Ні, ні! Будь милосердний, о великий Хазруелю! – озвалася Квітка-в-Ночі. – Дай йому хоч який-небудь шанс! Якщо ти даси йому шанс, я більше ніколи не задаватиму тобі питань, ніколи не буду скаржитися й докоряти тобі! Я стану лагідною та ввічливою!

Дальциель знову пошкрябав підборіддя і, вагаючись, озирнувся.

Абдулла відчув деяке полегшення. Дальциель і справді був слабеньким дивом. Принаймні він мав слабкий характер.

– Якби я збирався дати йому шанс... – почав див.

– Прислухайся, брате, до моєї поради, – перебив його Хазруель. – Не роби цього. Цей чоловік – пройдисвіт.

Почувши ці слова, Квітка-в-Ночі знову заридала і стала бити себе кулачками в груди. Абдулла заволав, перекикуючи її ридання:

– О великий Дальциелю, дозволь мені спробувати відгадати, де ти сховав життя твого брата. Якщо я не відгадаю – убий мене, а якщо відгадаю, відпусти з миром.

Ці слова невимовно розсмішили Дальциеля. Він відкрив рот, показавши гострі сріблясті зуби, і його сміх розкотився по залі, немов відлуння фанфар.

– Але ти нізащо не здогадаєшся, о маленький смертний! – зареготав він.

А тоді, як принцеси і переконували Абдуллу, причому не раз і не два, див не стримався й став натякати:

– Я сховав братове життя так хитромудро, – багато-значно почав він, – що ти можеш дивитися на нього, але нічого не побачиш. І навіть Хазруель його не бачить, хоч він – див. На що ж розраховуєш ти, о смертний? Однак, думаю, було би потішно дати тобі три спроби, перш ніж убити. Ну, що ж, давай, здогадуйся. Отже, де я сховав життя мого брата?

Абдулла мигцем глянув на Хазруеля: можливо, той вирішить втрутитися. Однак Хазруель з непроникним виразом обличчя сидів навпочіпки біля трону. Поки що план Абдулли працював. Хазруелеві було вигідно не втручатися. Саме на це Абдулла й розраховував. Він міцніше стиснув пса коліньми і вчепився за кринолін Її Досконалості, вдаючи, ніби поринув у глибоку задуму. Насправді ж він крадькома штурхнув пляшку з джином.

– Мій перший здогад, о великий диве... – промовив він і втупився поглядом у підлогу так, ніби зелений порфір міг викликати спалах осяяння. Чи дотримає джин слова? На якусь безнадійну й страхітливую секунду Абдуллі здалося, що джин його обдурило, а значить, доведеться ризикувати самому. Але потім, з глибоким почуттям полегкості, він побачив, як з-під криноліна

Її Досконалості виповзла цівка пурпурового диму і слухняно завмерла коло босої ноги Абдулли.

– Перший мій здогад: ти сховав життя Хазруеля на Місяці, – сказав Абдулла.

Дальциель радісно засміявся:

– Не вгадав! Там він його знайшов би! Ні, все набагато очевидніше – і водночас зовсім не так очевидно!

Це підказало Абдуллі, що життя Хазруеля – десь тут, у замку. До того ж так думали й більшість принцес. Він удав, ніби тяжко замислився.

– Другий здогад: ти віддав його одному з ангелів-охоронців, – сказав він.

– Знову не вгадав! – ще більше зрадів Дальциель. – Ангели відразу повернули б його назад! Усе набагато хитромудріше, о маленький смертний! Ти ніколи не здогадаєшся! Просто неймовірно, як дехто не помічає того, що має під самісіньким носом!

І тут Абдуллу осяяв здогад – він збагнув, де насправді заховане життя Хазруеля. Квітка-в-Ночі кохала його. Він досі відчував, ніби ступає по повітрю. Його осявало натхнення, і він був упевнений. Проте він смертельно боявся помилитися. Оскільки от-от мала настати мить, коли він заволдіє життям Хазруеля, не можна було гаяти часу, тому що другої нагоди Дальциель йому не дасть. Відтак Абдуллі був потрібний джин – щоби підтвердити здогад. Цівка диму, як і раніше, струменіла понад підлогою, майже невидима, і якщо Абдулла здогадався, то, напевно, джин також усе зрозумів?

– Е... – протяжно проказав Абдулла. – Гм...

Цівка диму безшелесно просочилася під кринолін Її Досконалості і зникла під ним; там вона, судячи з усього, залоскотала у носі Джамаловому псові. Пес пчихнув.

– Апчхи! – закричав Абдулла, мало не заглушивши голос джина, який прошепотів: “Це кільце в носі у Хазруеля!”

– Апчхи! – повторив Абдулла і прикинувся, начебто знову не вгадав. Це був найбільш ризикований пункт плану. – Життя твого брата заховане у твоєму зубі, о великий Дальциелю.

– Не вгадав! – просурмив Дальциель. – Хазруелю, підсмаж його!

– Змилуйся над ним, о ясновельможний диве! – розридалася Квітка-в-Ночі, а Хазруель, у всій фігурі якого прочитувалося розчарування й презирство, почав підводитися.

Принцеси були готові до цього моменту. Десять ясновельможних рук негайно виштовхали з натовпу до приступок трону принцесу Валерію.

– Хочу пе-е-е-есика-а-а! – оголосила Валерія.

Це була її мить слави.

Як їй розтлумачила Софі, тепер Валерія мала тридцять нових тіточок і трьох дядечків, причому всі вони благали її плакати якомога голосніше. Раніше ніхто-преніхто і ніколи-преніколи не просив її плакати. До того ж кожна з нових тіточок пообіцяла Валерії по коробці з ласощами, якщо вона влаштує справді гарну істеріку. Тридцять коробок. Заради цього варто було постаратися.

Валерія розкрила квадратом рот. Випнула груди. І вклала в плач усі свої сили:

– ХОЧУ ПЕ-Е-ЕСИКА-А-А! НЕ ХОЧУ АБДУЛЛУ! ХОЧУ НАЗАД ПЕСИКА! – і вона кинулася до підніжок трону, перечепилася через Джамала, знову схопилася на ноги – і знову кинулася до трону. Дальциель поспішно вихопився на сидіння – якомога далі від Валерії.

– ВІДДАЙТЕ МОГО ПЕ-Е-Е-ЕСИКА! – репетувала Валерія.

У ту ж таки мить манюсінька жовтолиця принцеса Цапфанська вщипнула Моргана – саме там, де треба. Морган, було, заснув на її мініатюрних рученятах: йому снилося, що він, як і перше, кошеня. Від щипка він прокинувся, збираючись схопитися на ноги, – і виявив, що є всього лише безпомічною людською дитиною. А відтак його охопила безмежна лють. Він роззявив рота і заревів, щосили гамселячи ногами в повітрі та раз у раз стискаючи і розтискаючи кулаки. Ревів він так пристрасно, що якби вони з Валерією змагалися, хто дужче ридає, він би, мабуть, переміг. Так чи інакше, а гамір здійснювся просто-таки невимовний. Відлуння підхопило його, подвоїло крики і верески, а тоді жбурнуло все це назад до підніжжя трону.

– Ану, відлуння, вивалюй усе це на дивів, – звеліла Софі тоном чарівниці, – і не просто подвоюй гамір, а потроюй.

Зал перетворився на божевільню. Обидва диви затиснули свої гострі вуха долонями.

– Припиніть! – засурмив Дальциель. – Нехай вони замовкнуть! Звідки тут дитина?!

У відповідь Хазруель прогрімів:

– У жінок бувають діти, о дурню серед дивів! А чого ти чекав?

– ВІДДАЙТЕ МОГО ПЕ-Е-ЕСИКА! – вимагала Валерія, гамселячи кулаками по сидінні трону.

Оглушливий голос Дальциеля насилу пробивався крізь гамір:

– Хазруелю, віддай їй того песика, або я тебе вб'ю!

На цьому етапі плану Абдулла був твердо переконаний, що якщо до цього моменту його не вб'ють, то такі перетворять на собаку. Саме цього він і домагався. Крім того, він розраховував, що тоді пес Джамала вирветься на волю. Він передбачав, що якщо з-під криноліна Її Досконалості вискочить не один собака, а два, це лише посилить сум'яття. Проте крики, трикратно помножені відлунням, цілком поглинули увагу як Хазруеля, так і його братика. Хазруель крутився як в'юн на сковорідці, затисши вуха, і верещав від болю, являючи собою картинний образ дива, який ось-ось збожеволіє. Врешті-решт він склав свої величезні крила і сам перетворився на собаку.

З нього зробився дуже великий собака, щось середнє між ослом і бульдогом, бурий із сірими плямами і з золотим кільцем у приплющеному носі. Цей величезний собака поклав свої гігантські лапи на підлокітник трону й потягнувся слинявим язиком до личка Валерії. Хазруель намагався здаватися дружелюбним. Однак Валерія, побачивши такого колосального і невимовно огидного псиська, загорлала ще голосніше, причому тепер уже цілком щиро. Її плач налякав Моргана.

Він теж заревів з новою силою. На якусь мить Абдулла розгубився, а вже наступної миті зрозумів, що ніхто не почує, якщо і він закричить. Проте він викрикнув:

– Солдате! Тримай Хазруеля! Хоч хто-небудь! Тримайте Дальциеля!

На щастя, солдат був насторожі. Зрештою, це йому добре вдавалося. Джарина Джамська зникла у вихорі поношеного вбрання – і солдат сплигнув на приступку трону. Софі кинулася за ним, знаком закликаючи за собою принцес. Вона обхопила білі стрункі ноги Дальциеля, а солдат смаглявими руками обняв за шию пса. Принцеси зграйкою вибігли приступками трону, де більшість із них накинута на Дальциеля з виглядом спраглих помсти принцес, – за винятком принцеси Беатриси, яка відтягнула Валерію якомога далі від усієї цієї колотнечі й узяла на себе нелегке завдання змусити її замовкнути. Манюня принцеса Цапфанська тим часом мирно сіла на порфірову підлогу, щоб заколисати Моргана. Абдулла хотів підбігти ближче до Хазруеля. Однак не встиг він зробити і кроку, як пес Джамала скористався з нагоди і вирвався на волю. Він вискочив з-під криноліна Її Досконалості і побачив прямо перед собою бійку. А бійки він обожнював. Крім того, він помітив іншого собаку. А треба сказати, що інших собак Джамалів пес ненавидів навіть сильніше, ніж дивів або людський рід. Розмір іншого собаки при цьому не мав аніякісінького значення. Отож Джамалів пес загарчав і кинувся в бій. І доки Абдулла намагався виплутатися з криноліна Її Досконалості, пес Джамала скочив, щоб вчепитися Хазруелеві в горло.

Хазруелю, якого вже і так притримував солдат, цього виявилось занадто. Він перетворився назад на дива. Він гнівно змахнув руками. І пес Джамала, кілька разів перевернувшись у повітрі, поплив понад головами принцес до найдавшої стіни і з вицанням гепнувся на підлогу.

Після цього Хазруель спробував було підвестися, але солдат уже сидів у нього на спині, не даючи йому розправити шкірясті крила. Хазруель напружився і почав підніматися.

– Заклинаю тебе, Хазруелю, не підводь голови! – закричав Абдулла, нарешті виборсавшись із криноліна Її Досконалості.

Залишившись у самій пов'язці на стегнах, Абдулла вибіг угору по приступках трону і захопився за величезне ліве вухо Хазруеля. Побачивши це, Квітка-в-Ночі зрозуміла, де заховане життя Хазруеля, і, на превелику радість Абдулли, підстрибнула і повисла на правому вусі дива. Так вони й висіли, час від часу підлітаючи в повітря, коли Хазруель на якусь мить пересилював солдата, або гримаючись об підлогу, коли солдат тимчасово пересилював Хазруеля; між Абдуллою і Квіткою-в-Ночі було величезне вишкірене лице дива, а просто під ними – напружені руки солдата, який обхопив ними шию Хазруеля. Зрідка Абдулла бачив Дальциеля, який стояв на сидінні трону, напівзахований за юрбою принцес. Той розправив свої слабкі золоті крильця. До польотів вони явно не надавалися, однак Дальциель відбивався ними від принцес, щосили волаючи, аби Хазруель прийшов йому на допомогу.

Відчайдушні трубні крики Дальциеля, судячи з усього, додали Хазруелеві сил. Він став перемагати солдата. Абдулла спробував дотягтися до золотого кільця, яке теліпалося біля самісінького його плеча в гачкуватому Хазруелевому носі. Абдулла відпустив ліву руку, але його права рука спітніла й ковзнула по вуху дива. Абдулла відчайдушно вчепився за дивове вуха, щоби не зірватися.

Охоплений сум'яттям, він цілком забув про Джамалового пса. А той від приголомшення майже хвилину пролежав нерухомо, а тоді піднявся, ще лютіший і сповнений ненависті до дивів. Побачивши Хазруеля, він відразу впізнав свого ворога. Здибивши шерсть на загривку і вицирившись, він побіг назад до трону, повз манюню принцесу з Морганом на руках, повз принцесу Беатрису, повз Валерію, повз решту принцес, які обступили трон, повз скорчену постать свого господаря – і стрибнув на ту частину дива, до якої було найлегше дотягнутися.

Абдулла ледве встиг відсмикнути руку.

– Клац! – клацнули зуби пса.

– Ковть! – сказала його горлянка.

Після чого на лютій собачій морді з'явився невимовно здивований вираз – і пес повалився на підлогу, неспокійно гикаючи. Хазруель завив від болю й підхопився, притуливши до носа обидві руки. Солдат також покотився по підлозі. Абдулла й Квітка-в-Ночі розлетілися в різні боки. Абдулла кинувся заспокоювати пса, який безперервно гикав, однак Джамал устиг підбігти першим і дбайливо взяв свого улюбленця на руки.

– Бідний песик, мій бідний песик! Нічого, скоро тобі стане легше! – забубонів Джамал і турботливо поніс пса східцями вниз.

Абдулла поволік приголомшеного солдата слідом за ними і перегоридив Джамалові шлях.

– Усі стійте! – крикнув він. – Дальциелю, заклинаю тебе зупинитися! Життя твого брата у нас!

Колотнеча на троні відразу ж припинилася. Дальциель випрямився, розкинувши крила, а його очі знову стали, немов два розжарені горнила.

– Я тобі не вірю, – сказав він. – Де воно?

– Усередині цього пса, – відповів Абдулла.

– Це тільки до завтра, – заспокійливо мовив Джамал, який у цю мить міг думати тільки про свого пса. – У нього від кальмарів став страшенно вразливий кишечник. Ви ще подякуйте...

Абдулла штурхнув його, щоб той замовк.

– Пес проковтнув кільце, яке було в носі у Хазруеля, – пояснив він.

Переляк на лиці Дальциеля був дуже промовистим. Абдулла вгадав.

– Ах! – сказали принцеси. Усі погляди звернулися на Хазруеля, величезного, зігнутого в три погібелі, – з його розлючених очей текли сльози, а обома руками він тримався за ніс. Між величезними пазуристими пальцями просочувалася зеленкувата й прозора дивова кров.

– Я мав би здогадатися, – раз у раз засмучено повторював Хазруель. – Вода ж будо в меде бід досом!

З юрби принцес, які зусібіч обступили трон, виступила старенька принцеса Верхньонорландська, вона

встромила руку в рукав і простягнула Хазруелю малюсіньку мереживну хусточку.

– Візьміть, – сказала вона. – Нічого страшного не сталося.

Хазруель, щиро подякувавши, прийняв хусточку й притулив її до ранки в носі. Насправді собака не відкусив нічого важливого, крім кільця. Гарненько промокнувши кров, див важко схилився в поклоні й показав Абдуллі на трон.

– І що ж ви хотіли би від мене тепер, коли я знову став добрим? – скрушно промовив він.

Розділ двадцять перший, у якому замок опускається на землю

Абдуллі не довелося довго думати над відповіддю на Хазруелеве запитання.

– О могутній диве, ти повинен послати свого брата туди, звідки він не повернеться, – звелів він.

Дальциель моментально розридався палючими блакитними слізьми.

– Це нечесно! – заплакав він, тупаючи ногою по трону. – Усі завжди проти мене! Хазруелю, ти мене не любиш! Ти мене обдуриш! Ти навіть не спробував звільнитися від оцих трьох, що повисли на тобі!

Абдулла не сумнівався, що в цьому Дальциель має повну рацію. Знаючи, якою могутністю наділені диви, Абдулла був певний, що якби лише Хазруель захотів, він би закинув солдата, не кажучи вже про самого Абдуллу і про Квітку-в-Ночі, аж на край землі.

– Адже я нікому нічого поганого не зробив! – голосно бідкався Дальциель. – Маю я право оженитися чи не маю?!

Поки він отаке викрикував і тупотів, Хазруель шепнув Абдуллі:

– В океані на півдні є блукаючий острів, який знаходять лише один раз на сто років. Там є палац і великий фруктовий сад. Можна, я відішлю брата туди?

– А тепер ви збираєтеся мене прогнати! – не вгамовувався Дальциель. – Нікого не цікавить, як мені там буде самотньо!

– До речі, – зашепотів до Абдулли Хазруель, – родичі першої дружини твого батька уклали з найманцями угоду, і це дозволило їм втекти із Занзіба й уникнути гніву султана, проте дві їхні племінниці залишилися. Султан кинув нещасних дівчат у темницю, вони ж бо твої найближчі родички.

– Це просто жахливо, – щиро відповів Абдулла. Він зрозумів, до чого хилить Хазруель. – Може, о великий диве, щоб вшанувати своє повернення на шлях добра, ти перенесеш цих юних дівчат сюди?

Моторошне лице Хазруеля засяяло. Він підняв величезну пазуристу ручиську. Прогримів удар грому, відразу за ним пролунав дівочий писк – і перед тронем опинилися дві огрядні племінниці. То все виявилось настільки просто! Абдулла зрозумів, що Хазруель таки справді приховував свою силу. Глянувши у величезні розкосі очиці дива, у кутиках яких після нападу пса все ще блищали сльози, Абдулла зрозумів: див знає, що він знає.

– Досить уже принцес! – озвалася принцеса Беатриса. Вона стояла на колінах біля Валерії і здавалася страшенно роздратованою.

– Ні-ні, нічого такого, запевняю вас, – сказав Абдулла.

І справді, племінниці нічим не нагадували принцес. Вони були у найгірших, найстаріших своїх одягах практичного рожевого і повсякденного жовтого кольору, подертих і поплямлених після всіх пережитих ними випробувань, та й зачіски в них зовсім розтріпалися. Дівчата зиркнули спершу на Дальциеля, який ридав і тупотів ногами у них над головою, тоді на масивну фігуру Хазруеля, а тоді на Абдулла, на якому не було нічого, крім пов'язки на стегнах, і заверещали. Після чого кинулися одна до одної – сховати обличчя в сестриних пухкеньких обіймах.

– Бідні дівчата, – промовила принцеса Верхньонорландська. – Вони поводяться зовсім не як царствені особи.

– Дальциелю! – звернувся Абдулла до дива, який досі попхивкував. – О прекрасний Дальциелю, о викрадачу принцес, заспокойся хоч на хвилину – і подивися, який подарунок я збираюся вручити тобі, щоби розрадити тебе у твоєму вигнанні.

Дальциель замовк на півсхлипі.

– Подарунок?

Абдулла показав на племінниць:

– Глянь на двох оцих наречених – юних і квітучих, які знемагають без нареченого.

Дальциель стер зі щік блискучі сльози й подивився на племінниць – приблизно так найприскіпливіші з покупців Абдулли оглядали його килими.

– Та їх парочка! – сказав він. – А які пухкенькі! Ну, а в чому тут підступ? Може, вони не твої – а значить, ти не маєш права ними розпоряджатися?!

– Ніякого підступу, о сонцесяйний диве, – заперечив Абдулла.

Він подумав, що тепер, коли найближчі родичі дівчат покинули їх напризволяще, вони опинилися в цілковитому його розпорядженні. Одначе про всяк випадок Абдулла додав:

– Ти можеш їх викрасти, о незрівнянно могутній Дальциелю, – і з цими словами він підійшов до племінниць і поплескав їх обох по пухкеньких плечах.

– Панночки, – сказав він, – найповніші з повних місяців Занзіба, благаю, пробачте мені оту мою нещасну обітницю, яка перешкодила мені сповна насолодитися вашою... е... величчю. Погляньте натомість, якого незрівнянного чоловіка я підшукав для вас замість себе.

На слові “чоловік” племінниці аж стрепенулися. Вони витріщилися на Дальциеля.

– Такий гарненький, – вимовила племінниця у рожевому.

– А мені подобається, що в нього крила, – проговорила племінниця, вбрана у жовте. – Це робить його не схожим на інших.

– Думаю, ікла – це еротично, – замислено протягла рожева. – І пазурі теж, якщо тільки він буде обережний з килимами.

З кожним їхнім словом усмішка Дальциеля ставала дедалі ширшою.

– Я їх викраду зараз же, – вирішив він. – Як на мене, то вони набагато кращі, аніж принцеси. Хазруелю, скажи-но мені, чому я від самого початку не викрадав замість принцес грубеньких дівчат?

Хазруель оголив ікла в лагідній посмішці:

– Бо таке було твоє рішення, о мій брате! – тут його посмішка дещо затьмарилася. – Якщо ти готовий, мій обов'язок – зараз же відправити тебе в заслання.

– Ну, тепер я не дуже-то й заперечую, – відповів Дальциель, не зводячи погляду з племінниць.

Хазруель знову простягнув руку – повільно і неохоче, і так само повільно, під акомпанемент трьох розкатів грому, Дальциель і родички Абдулли зникли з очей. Злегка повіяло морем, звідкись долинули крики чайок. Морган і Валерія знову заплакали. Усі решта глибоко зітхнули, причому найглибше зітхнув Хазруель. Абдулла з деяким подивом нараз усвідомив, що Хазруель і справді любив брата. Хоча зрозуміти, як узгалі можна любити Дальциеля, було доволі непросто, Абдулла його ні в чому не звинувачував. “Хто я такий, щоб його судити?” – подумав він, коли Квітка-в-Ночі підійшла і взяла його за руку.

Хазруель знову зітхнув – ще глибше, ще важче – і, сумовито опустивши свої перетинчасті крила, всівся на трон, який за розміром пасував йому значно більше, ніж Дальциелеві.

– У нас іще залишилися деякі невирішені справи, – сказав він, обережно обмацуючи носа. Ніс, очевидно, вже почав гоїтися.

– Ще б пак! – вигукнула Софі, яка стояла коло приступки трону, чекаючи, коли трапиться нагода заговорити. – Коли ти викрав наш мандрівний замок, то кудись запроторив мого чоловіка Хаула. Де він? Поверни його мені!

Хазруель сумно підняв голову, однак не встиг нічого відповісти, тому що в юрбі принцес пролунав переляканий лемент. Усі, хто стояв коло підніжжя трону, порозбігалися якнайдалі від криноліна Її Досконалості. Той то роздувався на обручах, то опадав, наче гармошка.

– Допоможіть! – пролунав звідти голос джина. – Випустіть мене! Ви ж мені обіцяли!

Квітка-в-Ночі в паніці прикрила рота рукою.

– Ой! Зовсім забула! – скрикнула вона й побігла східцями геть від Абдулли. Вона відкинула кринолін набік, і з-під нього вирвався клуб бузкового диму.

– Я хочу, – вигукнула Квітка-в-Ночі, – щоби ти, о джине, звільнився від цієї пляшки і здобув волю відтепер і назавжди!

Джин, як завжди, не став марнувати часу на якісь там слова вдячності.

Пляшка вибухнула з голосним “бум!” Із клубів диму стала підніматися на ноги значно більш матеріальна постать.

Побачивши її, Софі аж зойкнула:

– Хай небо благословить цю дівчину! Спасибі, спасибі!

Вона так швидко підбігла до легких клубів диму, що мало не збила з ніг захованого у них чоловіка. Щоправда, судячи з усього, чоловік не заперечував. Він обійняв Софі й закружляв із нею по залі.

– Як же я раніше не здогадалася? Чому я нічого не зрозуміла? – задихалася Софі, пританцьовуючи по битому склу.

– Бо це були такі чари, – похмуро пояснив Хазруель. – Якби можна було здогадатися, що це – чарівник Хаул, то, напевно, хто-небудь його би звільнив. Відтак ви не могли здогадатися, хто це, а він не міг нікому про це розповісти.

Придворний маг Хаул виявився молодшим, ніж чарівник Саліман, і набагато елегантнішим. Він був у розкішному атласному костюмі бузкового кольору, поруч із яким його волосся відливало просто-таки неприродною жовтизною. Абдулла пильно подивився у світлі очі на худому видовженому обличчі чарівника. Він пригадав, що одного ранку надзвичайно виразно бачив ці очі. Абдулла подумав, що він мусив би здогадатися, хто це, – іще тоді. Він почував себе трохи ніяково. Адже він використовував джина. Йому здавалося, ніби він непогано його знає. Та чи з цього можна робити висновок, ніби він непогано знає також і чарівника? Чи ні?

Саме тому Абдулла не став долучатися до загального тріумфу, коли всі, у тому числі солдат, стовпилися навколо чарівника Хаула, навперебій вигукуючи вітання. Абдулла дивився, як маленька принцеса Цапфанська тихенько пройшла крізь радісну юрбу й урочисто передала Моргану чарівникові.

– Спасибі, – сказав чарівник. – Я був подумав, що заберу його туди, де сам зможу ним заопікуватися, – пояснив він Софі. – Вибач, що я тебе налякав.

Скидалося на те, що Хаул був більш звичний тримати на руках маленьких дітей, аніж його дружина. Він лагідно поколисав манюнього Моргану і глянув

йому у вічі. Морган відповів йому доволі-таки злісним поглядом.

– Який він негарний, чесне слово! – сказав Хаул. – Викапаний татусь.

– Хауле! – дорікнула йому Софі. Але було не схоже, ніби вона сердиться.

– Хвильку, – сказав Хаул.

Він підійшов до трону й подивився на Хазруеля – як стояв, знизу вгору.

– Послухай-но, диве. У нас із тобою ще не все до кінця з'ясовано. Що ти хотів сказати тим, що вкрав у мене мій замок і запроторив мене у пляшку?

Очі Хазруеля спалахнули лютим жовтогарячим сьайвом.

– Чарівниче, чи не думаєш ти, начебто твоя могутність дорівнює моїй?

– Ні, – відповів Хаул. – Я просто чекаю пояснень.

Абдулла впіймав себе на тому, що захоплюється цим чоловіком. Знаючи, яким боягузливим виявився джін, Абдулла не сумнівався у тому, що в оцю ось мить, саме зараз, глибоко всередині, десь у глибині душі, Хаул аж похолов від жаху і що його кров застигла, як холодець. Але зовні цього зовсім не було видно. Хаул пригорнув Моргана до свого плеча, обтягнутого бужковою шовковою тканиною, і видивився Хазруелеві просто в очі.

– Що ж, – сказав Хазруель. – Викрасти замок мені наказав брат, тож тут у мене не було ніякого вибору. Однак стосовно тебе Дальциель не зробив ніяких розпоряджень, крім того, що я повинен зробити все для того, щоби ти не зміг повернути собі замок. Якби ти

був безневинний, я б усього-на-всього переніс би тебе на той острів, де тепер мій брат. Але я знав, що ти скористався чарами, щоби завоювати сусідню країну...

– Це нечесно! – заперечив Хаул. – Мені повелів король!..

На якусь мить чарівник став дуже схожий на Дальциеля, та, видно, він і сам це зрозумів. Тож він замовк. Задумався. А тоді засмучено проговорив:

– Гадаю, я міг би перенаправити хід думок Його Величності, якби це спало мені на думку. Твоя правда. Проте постарайся не потрапити мені під руку в таку хвилину, коли я міг би запроторити у пляшку тебе самого, от і все.

– Можливо, саме на це я й заслуговую, – зазначив Хазруель. – Тим більше, що я потрудився забезпечити кожному, причетному до цієї історії, якнайвідповіднішу долю, яку тільки зміг придумати, – тут він скося зиркнув на Абдуллу. – Правда?

– Найправдивіша з гірких правд, о великий диве, – кивнув Абдулла. – Збулися всі мої мрії, і далеко не тільки приємні.

Хазруель кивнув.

– А тепер я змушений вас покинути, – сказав він. – Але спершу я повинен зробити ще один нібито незначний, але надзвичайно потрібний крок.

Крила його зметнулися, він виконав кілька магічних пасів.

Зненацька дива зусібіч оточив рій дивовижних крилатих створінь. Вони ширяли над тронем і над його головою, немов прозорі морські коники, майже зовсім

беззвучно, ледь вгадувалося хіба що слабке шелестіння тріпотливих крилець.

– Це його ангели, – пояснила принцеса Беатриса принцесі Валерії.

Хазруель шепнув щось крилатим істотам, і вони зникли настільки ж раптово, як і з'явилися, проте відразу ж виникли знову – і їхній рій зашелестів навколо голови Джамала. Наляканий Джамал відсахнувся, та це не допомогло. Рій полинув услід за ним. Крилаті істоти одна за одною сідали на Джамалового пса. Усівшись, істоти зменшувалися й зникали у вовні, аж доки їх не залишилося всього дві.

Зненацька Абдулла побачив, що ці дві істоти ширяють на рівні його очей. Він трохи пригнувся, однак істоти також опустилися. Зазвучали два тоненькі пронизливо-холодні голоски. Здавалося, їх міг чути тільки Абдулла.

– Доскіпливо все обміркувавши, – сказали голося, – ми дійшли висновку, що ця подоба набагато привабливіша, ніж жаб'яча. Ми дивимося на це у світлі вічності, отож дякуємо тобі! – з цими словами дві істоти метнулися до Джамалового пса, де так само зменшилися й зникли у гулястій шкірі на його вухах.

Джамал дивився на пса у своїх руках.

– А чому я завдячую те, що тримаю пса, наповненого ангелами? – поцікавився він у Хазруеля.

– Вони не зроблять нічого поганого ні тобі, ані твоєму псові, – відповів Хазруель, – а просто чекатимуть, коли знову з'явиться золоте кільце. Здається, ти сказав – завтра? Сподіваюся, ти розумієш, наскільки природним

є моє бажання не випустити з-під уваги своє життя. Як тільки воно опиниться в моїх ангелів, вони принесуть його до мене, де б я не був. – Раптом див зітхнув, та так важко, що в усіх від цього зітхання розвіялося волосся. – А я ще не знаю, де опинюся, – пригнічено мовив він. – Треба пошукати собі місце для вигнання де-небудь у далеких безоднях. Я чинив зло. Тепер я вже ніколи не зможу знову вступити до лав добрих дивів.

– Ну що ти, великий диве! – вигукнула Квітка-в-Ночі. – Мене вчили, що добро вміє прощати. Добрі диви будуть раді прийняти тебе назад!

– Ах, велемудра принцесо, – Хазруель похитав величезною головою, – ти нічого не розумієш.

Абдулла виявив, що сам він якраз розуміє Хазруеля. Не виключено, що це розуміння ґрунтувалося на тому, що з родичами першої дружини свого батька він повівся аж ніяк не поштиво.

– Тихіше, моя дорога, – промовив він. – Хазруель має на увазі, що бути злим дивом йому радше сподобалося, а також що він у цьому не розкаюється.

– Це правда, – сказав Хазруель. – Упродовж останніх місяців мені випало набагато більше веселощів, ніж за багато сотень років до того. Цьому навчив мене Дальциель. І тепер я змушений податися у вигнання, оскільки боюся, що почну так само розважатися і серед добрих дивів. Ось тільки я не знаю, куди мені йти.

В цю мить на Хаула, очевидно, зійшло осяяння. Він кахикнув.

– А чому б тобі не податися в інший світ? – запропонував він. – Світів, щоб ти знав, – сотні й сотні.

Крила Хазруеля зметнулися вгору й схвильовано затрепетали, розвіявши волосся й сукні присутніх у залі принцес.

– Та невже? А де це? Покажи мені, як потрапити в інший світ!

Хаул передав Моргана в дещо незграбні обійми Софі і східцями вибіг нагору, до трону. Те, що він показав Хазруелю, збоку здавалося лише низкою дивних жестів і двома-трьома кивками. Однак, судячи з усього, Хазруель усе чудово зрозумів. Він кивнув у відповідь. Потім Хазруель піднявся з трону – і просто пішов, не сказавши ні слова, крізь зал і стіну, ніби та була всього лише імлюю. Чималенький зал раптом наче аж спорожнів.

– Щасливої дороги, – сказав Хаул.

– Ти що, відправив його у твій світ? – поцікавилася Софі.

– У жодному разі! – заперечив Хаул. – Там і без того клопоту вистачає. Я послав його в протилежному напрямку. Ризикнув, сподіваючись, що замок не зникне. – Він повільно обернувся, оглядаючи туманні простори залу. – Усе на місці, – сказав він. – Це значить, що Кальцифер десь тут. Адже це він його підтримує.

Хаул дзвінко загукав:

– Кальцифере! Де ти?

Кринолін Її Досконалості, здалося, знову ожив. Цього разу він відкотився на обручах убік – і з-під нього випливав килим-самоліт. Килим стріпнувся – десь так, як пес Джамала, який теж узявся обтріпуватися. А потім, на превеликий подив усіх присутніх, він упав

на підлогу й почав сам себе розпускати. Абдулла мало не розплакався від такої нечуваної марнотратності. Довга нитка, яка вибивалася з килима, була голубою і неймовірно яскравою, так, ніби килим зовсім не був виготовлений зі звичайної вовни. Ця нитка, що металася від краю до краю килима, ставала дедалі довшою і злітала дедалі вище, аж доки не розтяглася між високою туманною стелею і практично голим полотном основи, в яке була вплетена ще за мить до того.

Нарешті нитка нетерплячим ривком висмикнула з основи другий кінець і втяглася під стелю, до решти, тоді знову витяглася, переливаючись, і знову втяглася, і нарешті набула зовсім нових обрисів – на кшталт перевернутої сльозинки або, може, полум'я. Ця подібна на вогник фігура впевнено й цілеспрямовано попливла вниз. Коли вона наблизилася ще трохи, Абдулла розрізнув обличчя, яке складалося з пурпурових, зелених і жовтогарячих плям. Абдулла стеновав плечима, скоряючись долі. Очевидно, свої кривні золоті монети він заплатив зовсім не за килим-самоліт, а за вогненного демона.

Вогненний демон заворушив пурпуровими іскристими губами.

– Слава небесам! – сказав він. – Чому ніхто з вас не покликав мене на ім'я раніше? Я ображений!

– Ой, бідолашний Кальцифере! – вигукнула Софі. – Я ж не знала!

– Я з тобою не розмовляю, – пробурчало дивовижне вогненне створіння. – Ти впивалася в мене пазурами. І з тобою я також не хочу говорити, – заявив демон,

пропливаючи повз Хаула. – Бо це ти вплатив мене у все це. Особисто я не хотів допомагати армії короля. Говорити я буду тільки з ним, – заявив він, зненацька виринувши в Абдулли за плечем. Абдулла почув, як у нього потріскує волосся. Полум'я було дуже гарячим. – Він – єдиний, хто намагався мені лестити!

– І відколи це тобі стали потрібні лестощі? – ядуче поцікавився Хаул.

– Відтоді як я зрозумів, наскільки приємно, коли про тебе говорять приємні речі, – відповів Кальцифер.

– А я от не бачу в тобі нічого приємного, – скривився Хаул і повернувся спиною до Кальцифера, а його пурпурові атласні рукави так і закружляли вихором довкола нього.

– Кортить стати жабою? – запитав Кальцифер. – Знаєш, не тільки ти вмієш перетворювати людей на жаб!

Хаул сердито тупнув ногою в рожево-лілової туфлі.

– Тоді, можливо, твій новий друг міг би попросити тебе повернути замок на місце? – сказав він.

Абдулли зробилося трохи сумно. Очевидно, Хаул у такий спосіб натякав, що вони з Абдуллою незнайомі. Що ж, Абдулла зрозумів натяк. Він поклонився.

– О сапфіре серед магічних істот, – почав він, – о святковий вогонь, світоч серед килимів, чия істинна подоба більш ніж у тисячу разів перевершує ту, в якій ти був дорогоцінною тканиною...

– Ну годі вже! – буркнув Хаул.

– ...чи не дав би ти своєї милостивої згоди на те, щоби перемістити цей замок на землю? – закінчив Абдулла.

– Із задоволенням, – сказав Кальцифер.

Усі відчули, як замок опускається. Спочатку він летів настільки швидко, що Софі схопила Хаула за руку, а кілька принцес заверещали – тому що, як голосно зазначила Валерія, шлунок залишився високо в небі. Можливо, Кальцифер так довго пробув у невластивій йому подобі, що аж трохи втратив навички керування замком. Зрештою, вже за мить політ трохи сповільнився і став плавним та майже непомітним. Це виявилось дуже доречним, оскільки замок, доки тривав політ, помітно зменшився. Усім довелося стати впритул одне коло одного і навіть боротися за місце, щоби втримати рівновагу.

Стіни почали сходитися, а імлістий порфір водночас перетворився на простий тиньк. Стеля опустилася, склепіння стало звичайнісінькими чорними балками, а за тим місцем, де стояв трон, виникло вікно, спочатку замутнене. Абдулла чимскоріше обернувся до нього, сподіваючись кинути останній погляд на випрозорене море з островами, осяяними призахідним сонцем, але на той час, коли вікно остаточно зробилося справжнім вікном, зовні виднілося тільки небо, з якого в невеличку кімнатку, як у сільській хаті, лилися золотаво-жовті світанкові промені. Принцеси на цей час уже збилися в тісну купу, Софі втиснулася в куток, одною рукою схопивши Хаула, а іншою – Моргана, тоді як Абдулла опинився між Квіткою-в-Ночі й солдатом.

Солдат, як раптом усвідомив Абдулла, за вже досить довгий час не вимовив ні слова. Та й повадився він досить-таки дивно. Він відкинув позичені у принцес

вуалі і сидів, згорбившись, на стільці, який з'явився коло самого вогнища тоді, коли замок зменшився вже остаточно.

– З вами все добре? – запитав його Абдулла.

– Прекрасно, – відповів солдат. Але навіть його голос звучав якось дивно.

До нього, розштовхавши інших принцес, пробралася принцеса Беатриса.

– То ось ти де! – вигукнула вона. – Що це з тобою? Боїшся, що тепер, коли все нарешті стало як належить, я заберу назад дану тобі обіцянку? Так?

– Ні, – сказав солдат. – Або, радше, так. Це справить тобі клопоти.

– Це не справить мені ніяких клопотів! – фиркнула принцеса Беатриса. – Якщо я даю слово, то я його дотримую! А принц Джастін може котитися під три...

– Але ж я якраз і є принц Джастін, – сказав солдат.

– Що? – перепитала принцеса Беатриса.

Солдат дуже повільно і вкрай неспіливо стягнув з голови вуалі і підняв очі. Лице в нього залишилося таким же, як і колись, із тими ж блакитними очима – чи то цілком невинними, чи то глибоко шахрайськими, чи то одне і друге водночас, але тепер його риси здавалися м'якшими, тепер це було обличчя освіченої людини. На ньому проступила уже зовсім інша солдатська натура.

– Цей клятий див зачарував і мене, – сказав солдат. – Тепер-то я згадав. Я чекав у лісі, коли повернуться з донесеннями групи розвідників, – він говорив так, ніби просив вибачення. – Ми шукали принцесу Беатрису... гм... одним словом, тебе... ну, і взагалі... Пошуки були не

те щоби дуже успішними... Раптом мій намет як вітром здуло, і з'явився див: він насилу протискувався між дерев. “Принцесу забираю я, – заявив він. – А оскільки її країну завойовано нечесним шляхом, із застосуванням чарів, ти станеш солдатом переможеної армії і пересвідчишся, як воно є, на власній шкурі”. Я й кліпнути не встиг, як опинився на полі бою – переконаний, начебто я – чужокрайнійський солдат.

– І тобі це не сподобалося? – поцікавилася принцеса Беатриса.

– Ну, – зізнався принц – це було доволі тяжко. Але я з цим якось змирився, попідбирав на полі бою все, що могло мені знадобитися, і склав деякі плани. Тепер я усвідомлюю, що повинен що-небудь зробити для переможених солдатів. Однак, – тут на його обличчі з'явилася точнісінько та сама усмішка, що була в нього як у старого солдата, – чесно кажучи, вештатися Інгарією було надзвичайно цікаво. Мені сподобалося бути шахраєм. У цьому я схожий на цього дива. Ось що мене посправжньому пригнічує, то це необхідність знову повернутися до правління.

– А от у цьому я можу тобі допомогти, – сказала принцеса Беатриса. – Врешті-решт, на цьому я непогано знаюся.

– Справді? – зрадів принц – і глянув на неї так, як тоді, коли іще був солдатом, дивився на кошеня у власному капелюсі.

Квітка-в-Ночі ніжно й радісно штовхнула Абдуллу.

– Це ж очінстанський принц! – прошепотіла вона. – Отже, його вже не треба боятися!

Незабаром замок приземлився – м'яко, немов пір'їнка. Кальцифер, який ширяв поміж низькими балками стелі, повідомив, що посадив його десь у чистому полі недалеко від Кінгсбері.

– А ще я послав звістку в одне із дзеркал Салімана, – похвалився він.

Хаула ця новина, здавалося, розлютила до краю.

– І я також, – сердито процідив він. – Забагато на себе береш, тобі не здається?

– Значить, він отримає дві звістки, а не одну. Ну і що? – запитала Софі.

– Та це ж така дурість! – вигукнув Хаул – і раптом розсміявся.

Кальцифер на це зашкварчав сміхом. Вони знову виглядали друзями. Замислившись над цим, Абдулла зрозумів, як паскудно мусив почуватися Хаул. Увесь той час, що йому довелося пробути джином, він аж кипів з люті – і так само кипів з люті ще й дотепер, а вилити цю лютю не мав на кого, хіба що на Кальцифера. Кальцифер, можливо, відчував те ж саме. А магічні здатності в обох них були такі, що жоден не міг дозволити собі ризикнути розізлитись на когось зі звичайних людей.

Невдовзі стало очевидно, що обидві звістки дійшли до адресата.

Хтось біля вікна гукнув: “Дивіться!” – і всі скупчилися, щоб подивитись, як кінгсберійські ворота відчиняються і звідти поспішно виїжджає королівська карета позаду ескорту солдатів. Як виявилось, це була ціла процесія. За королівською каретою їхали численні

карети послів, прикрашені гербами більшості країн, звідки Хазруель зібрав принцес.

Хаул повернувся до Абдулли.

– У мене таке відчуття, ніби я досить добре вас знаю, – зізнався він.

Вони зніяковіло переглянулися.

– А ви мене? – запитав Хаул.

Абдулла поклонився.

– Думаю, я знаю вас нітрохи не менше, – відповів він.

– Якраз цього я і боявся, – сумно сказав Хаул. – Що ж, зате я впевнений, що якби виникла потреба швидко сказати багато гарних слів, то на вас можна покластися. Коли сюди під'їдуть усі ці карети, це може виявитися необхідним.

Так воно й сталося. Абдулла почував себе доволі незручно, він аж захрипнув. Однак головна незручність, на думку Абдулли, полягала в тому, що всі до єдиної принцеси, не кажучи вже про Софі, Хаула й принца Джастіна, так і рвалися розповісти королю, який Абдулла хоробрий і хитромудрий. Абдуллі страшенно кортіло їх раз у раз переправляти. Адже він зовсім не був хоробрий. Просто виявилось, що він здатний ступати по повітряю, бо його покохала Квітка-в-Ночі.

Принц Джастін відвів Абдуллу для розмови віч-на-віч в один із безлічі передпокоїв королівського палацу.

– Змириться з цим, – сказав він. – Нікого і ніколи не хвалять за діло. Подивіться-но на мене. Усі тутешні чужокрайнійці стоять за мене, тому що я збираюся роздати їхнім ветеранам гроші, а мій вінценосний брат

безмежно щасливий, бо я нарешті перестав опиратися одруженню з принцесою Беатрисою. Усі переконані, що я зразковий принц.

– А ви мали якісь заперечення щодо одруження з нею? – запитав Абдулла.

– Авжеж, – відповів принц. – Щоправда, тоді я ще не знав її особисто. Під час однієї з наших сварок з королем з цього приводу я навіть погрожував, що скину його з даху палацу. Коли я зник, він вирішив, начебто я просто ображаюся. Він навіть не розхвилювався.

Ну, а король був настільки щасливий – як тим, що його брат нарешті з ним примирився, так і тим, що Абдулла повернув йому Валерію й придворного мага, – що призначив на завтра пишне подвійне весілля.

Як наслідок, до загального сум'яття додався ще й поспіх. Хаул нашвидкуруч спорудив (в основному з пергаменту) образ Королівського Гарольда, і відправив його за допомогою чарів у Занзіб, просто в палац до султана, щоби запропонувати перенести його на весілля його власної дочки. Образ повернувся через півгодини, добряче пошарпаний, і сповістив, що якби раптом Абдуллі спало на гадку поткнутися в Занзіб, султан уже приготував для нього п'ятдесятифутову палю.

Тоді Софі й Хаул подалися до короля. Король заснував дві нові посади – Надзвичайних Послів у Королівстві Ингарії – і того ж вечора віддав ці посади Абдуллі й Квітці-в-Ночі.

Весілля принца й посла ввійшли в історію, оскільки друзьками наречених, себто принцеси Беатриси і Квітки-в-Ночі, були по чотирнадцять принцес, а вів їх

під вінець сам король. Дружбою Абдулли був Джамал. Вручаючи Абдуллі обручку, він шепнув, що ангели відлетіли ще вранці і віднесли Хазруелеве життя із собою.

– І це дуже добре, – додав Джамал. – Тепер мій бідолашний собака перестане чухатися!

Чи не єдиними поважними особами, котрі так і не вшанували це весілля своєю присутністю, були чарівник Саліман та його дружина. Причому це тільки опосередковано стосувалося королівської немилості. Очевидно, Летті так жорстко поговорила з королем, коли той зібрався заарештувати чарівника Салімана, що їй випало народити раніше від належного строку. Ну а чарівник Саліман боявся залишити її саму. І саме в день весілля у Летті народилася донечка – цілком здорова.

– Чудово! – сказала Софі. – Я так і знала, що мені судилося стати тітонькою!

Першим завданням двох новопризначених послів виявилось вирядити всіх викрадених принцес додому. Декотрі з них, як-от крихітна принцеса Цапфанська, жили так далеко, що в Ингарії про їхні країни майже нічого не знали. Посли отримали завдання укласти з цими країнами торговельні угоди, а також повідзначати всі дивні місця, які трапляться їм по дорозі, задля подальших досліджень. Хаул мав розмову з королем. Тепер – ні з того ні з сього – вся Ингарія заговорила про необхідність створити карту світу. Відтак почали набирати і навчати дослідницькі загони.

За тими всіма подорожами, клопотами з принцесами і переговорами з королями Абдуллі якось постійно

бракувало часу, щоби нарешті розповісти Квітці-в-Ночі правду про себе. Йому весь час здавалося, що завтра випаде набагато краща нагода, ніж зараз. Врешті-решт, перед самим прибуттям у далекий Цапфан, він раптом зрозумів, що більше відкладати не можна.

Він набрав повні груди повітря. І відчув, що страшенно зблід.

– Насправді я ніякий не принц, – насилу витиснув він.

Ось. Усе сказано.

Квітка-в-Ночі підняла очі з-над карти, яку вона малювала. У тьмяному світлі лампи її лице здавалося навіть гарнішим, ніж звичайно.

– Е, та це я знаю, – відповіла вона.

– Що? – прошептав Абдулла.

– Розумієш, у повітряному замку в мене, звичайно, було досить багато часу, щоби подумати про тебе, – сказала вона. – Дуже скоро я зрозуміла, що всі твої розповіді – чиста вигадка, бо вони були надто вже схожі на мої мрії, тільки навпаки. Я ж бо завжди уявляла собі, начебто я – звичайна дівчина, а мій батько торгує килимами на Базарі. Я весь час уявляла, як би я вела його справи...

– Ти чудо! – вигукнув Абдулла.

– І ти також, – відповіла Квітка-в-Ночі, знову схиляючись над картою.

Вони повернулися в Інгарію належного дня, з додатковим в'ючним конем, навантаженим коробками ласощів, що їх принцеси обіцяли Валерії. Там були шоколадки, зацукровані апельсини, кокосове морозиво,

горішки в меду, але найдивовижнішими виявилися цукерки – гостинець від крихітної принцеси: тонесенькі шари карамелі, завтовшки як папір, що їх крихітна принцеса називала “Літніми листочками”. Вони були складені в таку гарну коробку, що коли Валерія піросла, то стала зберігати там свої коштовності. Як не дивно, але відтепер Валерія майже зовсім не плакала. Король не розумів, чому це сталося, але Валерія пояснила Софі, що коли тридцятьо принцес водночас наказують тобі плакати, то це начисто позбавляє таке заняття будь-якого сенсу.

Софі й Хаул далі жили в Мандрівному Замку, і хоча треба визнати, що не без сварок і суперечок, усе ж, як вони стверджували, це відповідало їхнім уявленням про щастя. Одним із фасадів Мандрівного Замку був розкішний особняк у долині Чіппінг. Коли Абдулла й Квітка-в-Ночі повернулися зі своєї подорожі, король і їм подарував землю у долині Чіппінг, разом із дозволом побудувати там палац. Однак будиночок Абдулла і Квітка-в-Ночі вибудували зовсім скромний: там навіть дах був солом'яний! Але сад навколо будиночка незабаром перетворився на одне з найгарніших в Інгарії місць. Кажуть, що садити його Абдуллі допомагав щонайменше один із придворних магів, бо звідки ж іще – навіть у посла – міг узятися гай дзвіночкових дерев, які цвітуть цілий рік?

ЗМІСТ

Розділ перший, у якому Абдулла стає власником килима	5
Розділ другий, у якому Абдуллу сплутали з молодою дівчиною	21
Розділ третій, у якому Квітка-в-Ночі дізнається про деякі важливі речі.....	32
Розділ четвертий, який стосується шлюбу і пророцтва	46
Розділ п'ятий, у якому розповідається про те, як батько Квітки-в-Ночі захотів піднести Абдуллу понад усіма в цій країні	63
Розділ шостий, де розповідається, як Абдулла потрапив із вогню та в полум'я	77
Розділ сьомий, у якому з'являється джин	90
Розділ восьмий, у якому мрії Абдулли далі збуваються	101
Розділ дев'ятий, у якому Абдулла знайомиться зі старим солдатом	112
Розділ десятий, де розповідається про насилля й кровополиття	123

Розділ одинадцятий, у якому дикий звір змушує Абдуллу намарно витратити бажання	136
Розділ дванадцятий, у якому Абдуллу й солдата наздоганяє рука Закону	148
Розділ тринадцятий, у якому Абдулла кидає виклик Долі	161
Розділ чотирнадцятий, у якому розповідається про те, як знову з'являється килим-самоліт	172
Розділ п'ятнадцятий, у якому подорожани прибувають у Кінгсбері	186
Розділ шістнадцятий, у якому з Північчю і Дряпчиком відбуваються дивні речі	201
Розділ сімнадцятий, у якому Абдулла нарешті добирається до Повітряного Замку	217
Розділ вісімнадцятий, у якому трохи забагато принцес	233
Розділ дев'ятнадцятий, у якому солдат, кухар і торговець килимами називають свою ціну	248
Розділ двадцятий, у якому життя дива знайшли і переховали	268
Розділ двадцять перший, у якому замок опускається на землю	285

Літературно-художнє видання

Діана Вінн Джонс

Повітряний замок

Для середнього шкільного віку

Переклад з англійської *Андрія Поритка*
Обкладинка *Надії Ваджипової*

Літературний редактор *Маріанна Кіяновська*
Технічний редактор *Роман Коник*
Коректор *Віктор Мартинюк*

Підписано до друку 26.02.2018. Формат 60x84/16
Гарнітура шкільна. Умовн. друк. арк. 18,13
Наклад 3000 прим.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 4708 від 09.04.2014 р.

Адреса для листування:
а/с 879, м. Львів, 79008

Львівський офіс:
вул. Старознесенська, 24-26

Київський офіс:
М Контрактова площа
вул. Нижній Вал, 3-7

Книжки «Видавництва Старого Лева»
Ви можете замовити на сайті www.starlev.com.ua
☎ 0(800) 501 508 ✉ spilnota@starlev.com.ua

Віддруковано ПРАТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»
вул. Різдяна, 11, м. Харків, 61012
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011
www.globus-book.com

Зла відьма перетворює Софі на старезну бабусю. Дівчина потрапляє в таємничий замок чарівника Хаула і укладає угоду з вогняним демоном, завдяки якому і рухається замок. На шляху до звільнення від закляття Софі доведеться розгадати багато загадок та побороти численні перешкоди...

“Нескінченна історія” Міхаеля Енде стала “золотою класикою” дитячої літератури, була перевидана багатьма мовами і успішно екранізована. Це книга про книгу, яка так полонить увагу звичайного хлопчика Бастіана, що він потрапляє в іншу реальність, у чарівну країну Фантазію, щоб вплинути на хід подій і порятувати Дитинну Царівну.